

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Δ.Π.Μ.Σ. «Δημιουργικής Γραφής»

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών της Σχολής Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών
Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και Τμήμα Κινηματογράφου της
Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΘΕΜΑ:

*«Πιασ' του πεύκου μια βελόνα να παίζει ο δίσκος πέλαγα:
Η ποιητική του στίχου της Λίνας Νικολακοπούλου»*

ΜΥΤΑΚΙΔΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ (Α.Ε.Μ.:7396)

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Εξεταστική επιτροπή:

Κωτόπουλος Η. Τριαντάφυλλος, Επόπτης διπλωματικής εργασίας – Καθηγητής ΠΔΜ

Βακάλη Π. Άννα, ΕΔΙΠ ΠΔΜ

Κωτσαλίδου Ευδοξία, ΕΔΙΠ ΠΔΜ

ΦΛΩΡΙΝΑ 2022

Ευχαριστίες

*Η ιδέα για το θέμα της εργασίας αυτής πυροδοτήθηκε ύστερα από συζήτηση κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού μαθήματος της «Στιχουργικής» από τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. **Κωτόπουλο Η. Τριαντάφυλλο**, Καθηγητή "Δημιουργικής Γραφής και Νεοελληνικής Λογοτεχνίας" και Επιστημονικά Υπεύθυνο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Δημιουργική Γραφή» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Θα ήθελα, συνεπώς, να τον ευχαριστήσω εκ βαθέων για την καθοδήγηση, την αμέριστη υποστήριξη, τα επικοινωνιακά σχόλια και κυρίως την άμεση και ανθρώπινη ανταπόκρισή του. Έπειτα, θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. **Βακάλη Άννα** (μέλος Ε.ΔΙ.Π.) και την κ. **Κωτσαλίδου Ευδοξία** (μέλος Ε.ΔΙ.Π.), μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Δε θα μπορούσα να παραλείψω την οικογένειά μου που εμπιστεύεται κάθε μου βήμα. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τον αγαπημένο μου φίλο, Δρ Άγγελο Σοφιανίδη, για την πολύτιμη βοήθεια και συμπαράσταση, αλλά και για τις επικοινωνιακές συζητήσεις.*

*Στη μνήμη της αγαπημένης μου γιαγιάς, Κοσμίτσας, που μιλούσαμε συχνά για τη
«σωτηρία της ψυχής»*

Στους μαθητές μου και στις μαθήτριάς μου

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη	6
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	8
1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
1.1. Ποίηση και στιχουργική: μια δημιουργική προβληματική	9
1.1.1. Η ποιητική του στίχου	9
1.1.2. Η στιχουργική ως ένα ιδιαίτερο είδος ποιητικής	13
1.2. Τα τεχνικά στοιχεία του στίχου: μέτρο και ομοιοκαταληξία, μια συνοπτική παρουσίαση	16
1.2.1. Ο ρυθμός.....	17
1.2.1. Ο στίχος και η στροφή.....	17
1.2.3. Η Ομοιοκαταληξία.....	22
1.3. Η περίπτωση της Νικολακοπούλου (ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ -ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ- ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ).....	25
2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	30
2.1. Στόχος της Έρευνας	30
2.2. Μεθοδολογία Συλλογής δεδομένων.....	30
2.2.1. Αναζήτηση και Κριτήρια επιλογής.....	31
2.2.2. Δείγμα	32
2.3. Μεθοδολογία Ανάλυσης δεδομένων	32
2.3.1. Ποιοτική ανάλυση.....	32
2.3.2. Ποσοτική ανάλυση.....	38
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	39
3.1. Αποτελέσματα στο σύνολο του έργου	39
3.1.1. Μέτρο.....	39
3.1.2. Ομοιοκαταληξία.....	46
3.1.3. Περιεχόμενο.....	51
3.2. Αποτελέσματα ανά Θέμα του έργου	52
3.2.1. Ερωτικά.....	53
3.2.2. Κοινωνικά	62
3.2.3. Υπαρξιακά	71
3.3. Εξέλιξη ποιητικής	80
3.3.1. Μέτρο.....	80
3.3.2. Ομοιοκαταληξία.....	84

3.3.3. Περιεχόμενο.....	87
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....	102
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	107
Ξενόγλωσση.....	107
Ελληνόγλωσση.....	107
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	112

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού προγράμματος «Δημιουργικής Γραφής» στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και εστιάζει στη μελέτη της ιδιαίτερης γραφής της Ελληνίδας στιχουργού, Λίνας Νικολακοπούλου, στοιχείο το οποίο αποδεικνύει και την τεράστια απήχηση και αποδοχή των στίχων της σε ένα ευρύ φάσμα της ελληνικής κοινωνίας κατά τη διάρκεια τεσσάρων δεκαετιών συνεχούς παρουσίας (1981-2020). Η ερευνητική προσέγγιση στην παρούσα μελέτη επί του έργου της στιχουργικής παραγωγής της Νικολακοπούλου επέλεξε το ποιοτικό παράδειγμα της έρευνας και συγκεκριμένα την *ανάλυση περιεχομένου*. Ειδικότερα, κατόπιν καταγραφής του δείγματος και συλλογής δεδομένων από τον Τύπο και το Διαδίκτυο, κυρίως συνεντεύξεις και άρθρα που αναδείκνυαν την ποιητική αξία της στιχουργικής τέχνης της Νικολακοπούλου, αποπειράθηκε η μελέτη του δείγματος ως προς το περιεχόμενο και τα τεχνικά χαρακτηριστικά. Εντοπίστηκαν θέματα που συναντώνται ως μοτίβα περιεχομένου στο έργο της, ενώ στη συνέχεια έγινε κατηγοριοποίηση των θεμάτων σε επιμέρους θεματικές κατηγορίες. Παράλληλα, αναζητήθηκαν τα κυρίαρχα μετρικά συστήματα και τα είδη ομοιοκαταληξίας που απαντούν στο στιχουργικό της έργο. Τέλος, πραγματοποιήθηκε μελέτη της ιστορικής εξέλιξης της ποιητικής της Νικολακοπούλου μέσα από τα αποτελέσματα και τα στοιχεία που αναδείχθηκαν αναφορικά τόσο με το περιεχόμενο όσο και με τα υπό εξέταση τεχνικά χαρακτηριστικά. Η ερευνητική δοκιμή ανέδειξε τα θεματικά μοτίβα του έρωτα, των προβληματισμών κοινωνικοπολιτικής και υπαρξιακής φύσης τα οποία διαχέονται σε όλο το βεληνεκές του στιχουργικού έργου της Νικολακοπούλου, γεγονός που αποδεικνύει την πολυπρισματική και ιδιαίτερη γραφή της η οποία δεν περιορίζεται σε εξιστόρηση προσωπικών «ιστοριών», αλλά γίνεται μάρτυρας ατομικού και κοινωνικού αισθήματος και βιώματος, καταγραφέας ακανθωδών ζητημάτων για τον σύγχρονο άνθρωπο, όπως είναι τα όρια της προσωπικής ελευθερίας, η επίτευξη της ευδαιμονίας, η μοναξιά, οι ρευστές ανθρώπινες σχέσεις, η μετανάστευση, η οικολογική καταστροφή, οι φρενήρεις ρυθμοί της καθημερινότητας, τα οικονομικά προβλήματα κ.α. Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκαλεί η εξέλιξη που σημειώνεται μέσα από την ποιητική ωρίμαση της στιχουργού στο πέρασμα των χρόνων τόσο αναφορικά με το περιεχόμενο όσο και με την επιλογή των τεχνικών χαρακτηριστικών.

Abstract

The present thesis was prepared in the framework of the Master's program "Creative Writing" at the University of Western Macedonia and focuses on the study of the particular writing of the Greek lyricist, Lina Nikolakopoulou, which proves the enormous impact and acceptance of her lyrics in a wide range of Greek society during four decades of continuous presence (1981-2020). The research approach in this study on Nikolakopoulou's lyrical output followed the qualitative research paradigm, namely *content analysis*. Specifically, after recording the sample and collecting data from the press and the Internet, mainly interviews and articles that highlighted the poetic value of Nikolakopoulou's lyric art, an attempt was made to study the sample in terms of content and technical characteristics. Themes that occur as content motifs in her work were identified, and then the themes were categorized into sub-thematic categories. At the same time, the dominant metrical systems and rhyme types found in her lyrical work were sought. Finally, a study of the historical development of Nicolakopoulou's poetics was carried out through the results and the data that emerged regarding both the content and the technical features under examination. The research test highlighted the thematic motifs of love, socio-political and existential concerns which are spread throughout the range of Nikolakopoulou's lyrical work, a fact which proves her versatile and particular writing which is not limited to the narration of personal "stories", but becomes a witness of individual and social feeling and experience, a recorder of thorny issues for modern man, such as the limits of personal freedom, the achievement of bliss, loneliness, fluid human relationships, migration, ecological disaster, the frenetic pace of everyday life, economic problems, etc. α. Finally, of particular interest is the evolution that takes place through the poetic maturation of the lyricist over the years, both in terms of content and choice of technical features.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με αφορμή τη συμπλήρωση σαράντα χρόνων (1981-2020) συνεχούς στιχουργικής συγγραφής της Ελληνίδας στιχουργού, Λίνας Νικολακοπούλου, και σε συνδυασμό με το μάθημα της «Στιχουργικής» του εμπνευσμένου Διδρυματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Δημιουργική Γραφή» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης γεννήθηκε η ιδέα του παρόντος πονήματος. Η μεταπτυχιακή διπλωματική με θέμα την «ποιητική» του στίχου της εν λόγω στιχουργού δομείται ως εξής:

Το *πρώτο κεφάλαιο* περιλαμβάνει τη θεωρητική εισαγωγή. Συγκεκριμένα στο κεφ. 1.1 θα παρουσιαστεί το θεωρητικό υπόβαθρο αναφορικά με τη σχέση ποίησης και στιχουργικής. Η επιχειρηματολογία θα επικεντρωθεί τόσο στην ποιητική του στίχου (κεφ 1.1.1.) εν γένει, όσο και στην αξία της στιχουργικής ως ένα ιδιαίτερο είδος ποιητικής (1.1.2.). Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί το θεωρητικό πλαίσιο για τα τεχνικά χαρακτηριστικά του στίχου (1.2.). Έπειτα, στο κεφ. 1.3. εστιάζει στην περίπτωση της Λίνας Νικολακοπούλου, όπως αυτή αποτυπώνεται μέσα από τις βιβλιογραφικές πηγές, συνεντεύξεις κι εκπομπές, μέσα από τις οποίες θα αναδειχθεί η ιδιαίτερη συγγραφική προσωπικότητα της στιχουργού.

Το *δεύτερο κεφάλαιο* περιλαμβάνει τη μεθοδολογία συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας η οποία ακολουθεί το ερευνητικό παράδειγμα της ανάλυσης περιεχομένου. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί ο τρόπος που πραγματοποιήθηκε ποιοτική και ποσοτική ανάλυση στο επιλεγμένο δείγμα της έρευνας από το συνολικό έργο της Νικολακοπούλου.

Στο *τρίτο κεφάλαιο* θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας όπως προέκυψαν από την ποιοτική και ποσοτική ανάλυση. Αρχικά, θα παρατεθούν τα αποτελέσματα που αφορούν στο μέτρο, την ομοιοκαταληξία και το περιεχόμενο στο σύνολο του έργου (κεφ. 3.1). Κατά την ίδια τακτική και μέθοδο θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα ανά θέμα του στιχουργικού έργου, όπως προέκυψε από την ανάλυση περιεχομένου (3.2). Τέλος, ακολουθούν τα αποτελέσματα της εξέλιξης της ποιητικής του στίχου της Νικολακοπούλου στο πέρας των τεσσάρων δεκαετιών συνεχούς συγγραφικής δραστηριότητας.

Στο *τέταρτο κεφάλαιο* παρατίθενται οι συμπερασματικές παρατηρήσεις που προέκυψαν από την παρούσα διπλωματική εργασία, ενώ στο *πέμπτο κεφάλαιο* ακολουθεί η βιβλιογραφία. Στο τέλος της εργασίας παρατίθενται δύο παραρτήματα, εκ των οποίων το ένα αφορά σε μια σύντομη παρουσίαση της εργογραφίας της στιχουργού, ενώ το δεύτερο περιλαμβάνει τον πίνακα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης στο συνολικό δείγμα.

«Η μουσική έχει τη δύναμη να φτάσει σε περισσότερα αυτιά απ' ότι η ποίηση. Κι ίσως ποιος ξέρει; Κάποιος που θα γοητευτεί από μελοποιημένους στίχους θα θελήσει να ασχοληθεί με τα ίδια τα ποιήματα και να εντυφώσει στα ιστορικά γεγονότα που τα ενέπνευσαν» (Γλύκατζη-Αρβελέρ).

1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ποίηση και στιχουργική: μια δημιουργική προβληματική

1.1.1. Η ποιητική¹ του στίχου

Το παρόν πόνημα πραγματεύεται την ποιητική του στίχου και ειδικότερα την ποιητική του στίχου της Ελληνίδας στιχουργού, Λίνας Νικολακοπούλου, η οποία συμπλήρωσε πέρυσι, το 2021, σαράντα συναπτά έτη στη στιχουργική δραστηριότητα (1981-2020). Βασικός σκοπός της μελέτης είναι η διερεύνηση του ιδιαίτερου τρόπου γραφής, την «ποιητική» της στιχουργικής τέχνης της Νικολακοπούλου, ένα εγχείρημα το οποίο ακόμη βρίσκεται σε εμβρυικό στάδιο, καθώς δεν έχει μελετηθεί σε ακαδημαϊκή βάση. Η μελέτη των έργων της Νικολακοπούλου κινήθηκε πάνω σε δύο βασικούς άξονες. Αφενός μελετήθηκαν τα τεχνικά χαρακτηριστικά της στιχουργίας της αναφορικά με το μέτρο και την ομοιοκαταληξία κι αφετέρου έγινε επεξεργασία του δείγματος ως προς το περιεχόμενο, το οποίο επιλέγει ως θεματικούς άξονες στο συνολικό έργο της στιχουργού.

Η παρούσα εργασία δεν επιχειρεί να αποδώσει ορισμούς ούτε να τους παραθέσει αναλυτικά σε μια ζήτηση τόσο μεγάλης συζήτησης σε επιστημονική βάση. Μέσα από την μελέτη του έργου της Νικολακοπούλου και το πλαίσιο μια γενικότερης προβληματικής προέκυψε η ανάγκη της άρσης της διάκρισης των στενών ορίων της ποίησης και της στιχουργικής: μια διάκριση που υποβιβάζει τη δεύτερη ως κατώτερη μορφή τέχνης και εξυψώνει την πρώτη σε μιαν έντεχνη, ποιοτική διεργασία. Κρίνεται απαραίτητη συνεπώς όχι η εξαγωγή ορισμών για τις δύο έννοιες², ποιητική και στιχουργική, αλλά η προσπάθεια επιχειρηματολογίας, ώστε να διευρυνθούν οι περιοριστικές και ενίοτε αναχρονιστικές αντιλήψεις που διακρίνουν εξ ορισμού τους ποιητές ως σημαντικότερους των στιχουργών.

¹ Είναι σημαντικό να επισημανθεί πως στην παρούσα μελέτη ο όρος «ποιητική» συνεπάγεται τον ιδιαίτερο τρόπο παραγωγής και δημιουργίας ποιητικού λόγου στην τραγουδοποιία, εμφανίζοντας κυρίως στην ποιητική διάσταση του έμμετρου λόγου. Σύμφωνα με την κ. Πολίτου, ομότιμη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών ο όρος «Ποιητική» χρησιμοποιείται από τον Αριστοτέλη με την έννοια της ποιήσεως, δηλαδή της δημιουργίας και της τέχνης. Βλ. <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/syγκrissi/article/view/2791/2550>

² Για μια καθολική προσέγγιση των ορισμών της ποιήσεως, βλ. Φωτόπουλος Ν., Κωτόπουλος Τ. (2017), *Μιλώντας για την τέχνη, τον πολιτισμό, τη δημιουργική γραφή... με τον Θάνο Μικρούτσικο*, Αθήνα: εκδ. Πατάκη, σελ.92-93.

Αδιαμφισβήτητη αλήθεια αποτελεί το γεγονός ότι η ποίηση και η στιχουργική υπόκεινται σε μια διάκριση, η οποία θέτει αυστηρά όρια ανάμεσα στην δημιουργία στίχου προς έκδοση και στίχου προς μελοποίηση. Επικρατεί η άποψη πως η τέχνη της στιχουργικής και της τραγουδοποιίας αποτελεί κατώτερη μορφή τέχνης και μαζικής, εύπεπτης κατανάλωσης, σε αντίθεση με την έντεχνη και υψηλής ποιότητας καλλιτεχνική φύση της ποίησης που τυπώνεται και εκδίδεται. Εντούτοις, αυτή η πεποίθηση αποδεικνύεται συχνά έωλη. Όπως αναφέρει και ο Καράμπελας για τον Νίκο Γκάτσο «Οι στίχοι του Γκάτσου λ.χ. - ο οποίος υπήρξε ένας *de iure* ποιητής- οι οποίοι όταν διαβάζονται τυπωμένοι είναι πολλές φορές αυτόνομα και ολοκληρωμένα λυρικά ποιήματα, ενώ μελοποιημένοι λειτουργούν ως υποδειγματική στιχουργία. Η παρατήρηση μοιάζει σχολαστική: ποιος μπορεί να διακρίνει με ακρίβεια μεταξύ «στίχων» και «ποίησης;» (Καράμπελας, 2003, σ. 173). Η συζήτηση αυτή η οποία έχει απασχολήσει και πολλάκις διχάσει την επιστημονική κοινότητα αποδεικνύει την αδυναμία διάκρισης με ακρίβεια, καθώς τα όρια της ποίησης και της στιχουργικής είναι ρευστά³.

Η πρώτη συστηματική πραγμάτευση της ποίησης ως ερευνητικό πεδίο πραγματοποιήθηκε από τον Αριστοτέλη στο έργο *Περί Ποιητικής*. Ο φιλόσοφος κατέστησε ως «αποκλειστικό αντικείμενο μελέτης κι έρευνας την ποιητική» (Δανιήλ, 2004, σελ. 16), την οποία «επερίλαβε μέσα στον κύκλο των πραγμάτων, από τα οποία θέλησε να μάθει τους νόμους της ύπαρξης και της δημιουργίας τους, ο μεγάλος παρατηρητής κάθε ζωντανού, απ' το φυτό ως τα έμψυχα άστρα», όπως επεσήμανε ο Lesky (Lesky, 1981, σ. 787). Κατά τον Αριστοτέλη, η «Ποίηση» είναι φιλοσοφικότερη της ιστορίας⁴ η τέχνη (*επιστήμη*) και εν γένει η «Ποιητική (=η ποίηση ως τέχνη)» διακρίνεται από την εμπειρία, γιατί αντικείμενό της είναι τα «καθόλα» (Αριστοτέλης, παρ. 981α)⁵. Στο έργο του *Περί ποιητικής* η ποίηση ως τον έμμετρο λόγο, την μίμηση εκείνη που ασχολείται με τα «καθόλα», το καθολικό, όχι το ατομικό βίωμα, αλλά αυτό που γράφεται και ανάγεται σε πανανθρώπινο βίωμα (Αριστοτέλης, 1991). Σύμφωνα με τον Συκουτρή, «ο Αριστοτέλης λοιπόν αποδεικνύει ότι και η «ποίησης», όπως κάθε τέχνη, έχει ως αντικείμενό της κάτι μόνιμον και καθολικόν, όχι τα αισθητά και τα πρόσκαιρα και φθαρτά. Έχει νόμους αντικειμενικούς να ακολουθήσει [...].

³ Βλ. Αντωνίου Α., *Ποίηση ή στίχος*; Στην ιστοσελίδα «Το βιβλιονέτ», 25/09/14 <https://tovivlio.net/%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%AF%CF%87%CE%BF%CF%82/>, Καρτσωνάκης Σ. (2009), Νίκος Γκάτσο: ποίηση και στιχουργική: 1931-1991, Αθήνα, σελ. 15-40, Κοκόλης Α. (1987), *Ο μελοποιημένος Καρνωτάκης*, Θεσσαλονίκη: εκδ. University Studio Press, ή *στίχος*;, Φωτόπουλος Ν., Κωτόπουλος Τ., *Μιλώντας για την τέχνη, τον πολιτισμό, τη δημιουργική γραφή... με τον Θάνο Μικρούτσικο*, Αθήνα: εκδ. Πατάκη, σελ.90.

⁴ Βλ. Αριστοτέλους, *Περί Ποιητικής* 9, 1451a36-1451b32

⁵ «ή μὲν ἐμπειρία τῶν καθ' ἕκαστόν ἐστι γνῶσις ἡ δὲ τέχνη τῶν καθόλου»

Ο ποιητής δεν ενεργεί κατά ανεξέλεγκτους εμπνεύσεις της στιγμής ουτ' αφήνεται να παρασυρθεί από το χάος των εξωτερικών εντυπώσεων ή των εσωτερικών του παρορμήσεων. Εισ το χάος αυτό εισάγει τάξιν και λόγον, εισάγει νόημα και νόμους αντικειμενικούς, δημιουργεί από τον σωρόν των ανθρωπίνων συναισθημάτων, παθημάτων και πράξεων έναν κόσμον» (Συκουτρής, 1937, σ. 48) ⁶. Σύμφωνα πάλι με το «*Λεξικό Σύγχρονης Ελληνικής Δημοτικής Γλώσσας*» του Εμμανουήλ Κριαρά, η «Ποίηση» ορίζεται ως «η τέχνη να προκαλούνται αισθήσεις, εντυπώσεις, συγκινήσεις με ιδιαίτερη χρησιμοποίηση της γλώσσας, καθώς αυτή μεταχειρίζεται την ηχητική, τους ρυθμούς, την αρμονικότητα των λέξεων και των φράσεων με εικόνες» (Κριαράς, 2007, σ. 116.). «Η ποίηση δεν μπορεί να οριστεί ανεξάρτητα από τι πολιτισμικές συνθήκες στις οποίες γράφεται και τις αισθητικές αξίες τις οποίες εξυπηρετεί σε κάθε εποχή», σημειώνουν οι Φωτόπουλος και Κωτόπουλος (2017, σ.91-92).

Δίχως ενδοιασμούς και αγκυλώσεις εύκολα μπορεί να συμπεράνει κανείς πως η τέχνη της στιχουργίας «μοιράζεται» αυτές τις ιδιότητες με τον όρο της «Ποίησης», μια άποψη η οποία τεκμηριώνεται από την ίδια την εξέλιξη της ιστορίας της ποίησης στο πέρασ των χρόνων. Η τέχνη της τραγουδοποιίας συνεπάγεται μια πολιτισμική πρακτική έκφρασης και ψυχαγωγίας, της οποίας οι ρίζες ανάγονται στις απαρχές της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας. Αν μελετήσει κανείς προσεκτικά την ιστορία της λογοτεχνίας στο πέρασμα των χρόνων, εύκολα θα αντιληφθεί πως ήδη από τον 8^ο αι. π. Χ, τα ομηρικά έπη, ως το πρώτο λογοτεχνικό δείγμα στον ευρωπαϊκό χώρο, συνετέθησαν ως έμμετρα και με μοναδικό σκοπό το τραγούδι τους με συνοδεία μουσικού οργάνου. Πλην τούτων, η αρχαία ελληνική λυρική ποίηση, με σημαντικούς εκπροσώπους τον Αλκμάν, τη Σαπφώ, τον Ανακρέοντα, τον Στησίχορο και άλλους, έχει να αναδείξει την τέχνη της τραγουδοποιίας μέσα από «υμέναιους» (τραγούδια του γάμου) και «επιθαλάμια» (τραγούδια στο δωμάτιο της νύφης) τραγούδια, τα οποία και αυτά δημιουργούνταν με σκοπό τη συνοδεία λύρας και όχι απαγγελίας (7^ο π. Χ). Εν συνεχεία, η ελληνιστική ποίηση με τα βουκολικά ποιήματα και τα «παρακλαυσίθυρα» (τραγούδια ερωτικού περιεχομένου που τραγουδούσε ο ερωτευμένος έξω από τη θύρα της κοπέλας) συνεισφέρει στον καμβά της στιχουργικής μοναδικά δείγματα έμμετρου λόγου. Συμπερασματικά, μέσα από την ενδελεχή μελέτη της λογοτεχνίας και της ιστορίας της στο βάθος των χρόνων, είναι δυνατόν να αντιληφθεί κανείς πως η ποίηση συνδέθηκε από την πρώτη στιγμή που εμφανίστηκε στις ανθρώπινες πολιτισμικές πρακτικές με την έμμετρη

⁶ Για αναλυτικές εννοιολογικές προσεγγίσεις «περί «ποιήσεως», βλ. Συμεωνάκη, Α. (2013), «Η Ποίηση ως Δημιουργική Γραφή στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση», αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Φλώρινα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, σελ. 57-63.

διάστασή της και με απώτερο στόχο την μουσική «ένδυση». Τα τελευταία τριακόσια περίπου χρόνια φαίνεται πως η ποίηση γράφεται με σκοπό την απαγγελία (Γραφή Καθαρή, 2018).

Η επιστημονική συζήτηση φαίνεται πως βρίσκεται σε διαλογικό στάδιο και στάδιο επαναπροσδιορισμού του τι θεωρείται «λογοτεχνία» και αν η στιχουργική τέχνη και τραγουδοποιία είναι δυνατόν να θεωρηθεί «ποίηση». Οι έννοιες στιχουργική και ποίηση είναι ορατές πια με ένα περισσότερο δημιουργικό βλέμμα, μιας και έχει εκφραστεί από τον Κωτόπουλο πως «η στιχουργική άμεσα συνδεδεμένη με την τραγουδοποιία συγγενεύει με “δεσμούς αίματος” με αυτό που θα λέγαμε σήμερα λογοτεχνία» (Κωτόπουλος, 2019). Θα ήταν παράλειψη να μην συμπληρωθεί στην επιχειρηματολογία το γεγονός της ρηζικέλευθης «νίκης» του τραγουδοποιού και τροβαδούρου, Bob Dylan, με την απονομή του βραβείου Νόμπελ Λογοτεχνίας, το 2016. Αυτό το γεγονός παγκόσμια εμβέλειας φαίνεται πως διάνοιξε νέους ορίζοντες στη διαλεκτική περί ποίησης και στιχουργικής, αφού επανέφερε το θέμα στη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Στο ίδιο πλαίσιο, θα εντάσσαμε και τον Leonard Cohen, τον «λογοτέχνη της μουσικής», τα έργα του οποίου συνεπάγονται ένα επιπλέον δείγμα ότι τα «τραγουδία» του είναι δυνατόν να επικοινωνούνται στο κοινό και χωρίς την μουσική τους ένδυση, αλλά με την «κειμενική» τους διάσταση. Άνοιξε εκ νέου, επομένως, ένας ευρύς διάλογος σχετικά με το «κατά πόσο η ποιητική των τραγουδιών είναι σε θέση να ανταγωνίζεται την εκδιδόμενη ποίηση ή τον τρόπο με τον οποίο παράγεται και επικοινωνείται η «συμβατική» λογοτεχνία» (Φωτόπουλος, 2020, σ. 16)⁷.

Η ελληνική τραγουδοποιία έχει να αναδείξει ποικίλα δείγματα στιχουργών που σμίλεψαν τον λόγο κι έμειναν στην ιστορία. Στον ελλαδικό χώρο η αξιοσημάντη παρουσία σπουδαίων στιχουργών- ποιητών στον ελλαδικό χώρο, όπως αυτές του Ν. Γκάτσου, του Μ. Γκανά, του Κ. Τριπολίτη, της Ε. Παπαγιαννοπούλου, του Λ. Παπαδόπουλου, του Άλκη Αλκαίου⁸, του Ν. Καββαδία, του Οδ. Ιωάννου και φυσικά της Λ. Νικολακοπούλου, αλλά και η πολύχρονη διατήρηση των δημιουργημάτων τους στη συλλογική μνήμη μέσα στον χρόνο είναι ισχυρό και αδιάσειστο τεκμήριο πως η ποιητική αυτών των καλλιτεχνών δεν είναι δυνατόν να οριοθετηθεί σε στενά όρια αυστηρών διακρίσεων, καθώς η τέχνη της γραφής τους μετέβαλε τα δεδομένα στο ελληνικό τραγούδι. Συνεπώς, είναι απολύτως σημαντικό να

⁷Βλ. επίσης του ιδίου «Σημειώσεις για μια αυθεντική ποιητική στο ελληνικό τραγούδι» (2020), στην ιστοσελίδα του Culture Book, <https://www.culturebook.gr/stixourgiki-kai-tragoudopoiia/2020-02-13-05-37-14.html> 13/02/2020

⁸ Για την ποίηση και στιχουργική του Άλκη Αλκαίου, βλ. ενδεικτικά Γεωργιάδου, Μ. (2015). *Η ποίηση και η στιχουργική του Άλκη Αλκαίου: επιρροές & διακειμενικότητα, μοτίβα, θρησκευτικότητα & θάνατος* (Μεταπτυχιακή εργασία). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, Πασχαλίδης, Μ., (2013). *Αγύριστο κεφάλι: Ο Άλκης Αλκαίος που γνώρισα...*, Αθήνα: Εκδοτικός οίκος Α. Α. Λιβάνη.

επανεξετάσουμε την ερευνητική οπτική μας έναντι του στίχου, και να διερευνηθούν οι εκφάνσεις του στην ελληνική «σκηνή», να μελετήσουμε εκ νέου δηλαδή την πολιτισμική κουλτούρα του τραγουδιού και ό,τι αυτή συνεπάγεται.

Εξάγεται συνεπώς εύλογα το συμπέρασμα πως η ποιητική του στίχου και, κατά συνέπεια, η ανίχνευση του ποιητικού λόγου μέσα στα τραγούδια συνεπάγεται ένα ρεαλιστικό εγχείρημα. Η στιχουργική τέχνη αποτελεί τον τομέα εκείνο, ο οποίος διέπεται από συγκεκριμένους κανόνες. Η παρουσία μέτρου και οι στιχουργικοί κανόνες, ακόμη και στον ελευθερωμένο ή ελεύθερο στίχο (βλ. για ορισμούς κεφ. 1.2.), το προσωπικό βίωμα και συναίσθημα του εκάστοτε δημιουργού, το οποίο ανάγεται σε καθολικό και συλλογικό μέσα από την έλλογη διαχείριση των ανθρωπίνων παθών οικοδομούν την έννοια της στιχουργίας και της τραγουδοποιίας, μέσω της οποίας καλλιεργείται η συλλογική μνήμη και η κοινωνική συνείδηση, διαφυλάσσονται οι προσωπικές και ιστορικές πληροφορίες μέσω της κατάθεσης της ματιάς και της αξιοποίησης του συναισθήματος.

Εν κατακλείδι, η σύγχρονη επιστημονική σκέψη απαιτεί διεύρυνση των επιπέδων μελέτης και μια ανεκτικότερη θέση των λογοτεχνικών τύπων. Η δυναμική του στίχου και μάλιστα εν σε συνδυασμό με τη μουσική διεισδύει στο συλλογικό σώμα, ενώνει, ταυτίζει, προβληματίζει, δημιουργεί γλώσσα, κινητοποιεί. Η επιλογή των στίχων της Νικολακοπούλου ως δείγμα ποιοτικής έρευνας για την ποιητική του στίχου αιτιολογείται από τη διεύρυνση που επιτρέπει πια και η θεωρία της λογοτεχνίας, η οποία σταδιακά επιδιώκει να διαπλατύνει τους κανόνες της. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια τείνει να αναγνωρίζει σε ιδιαίτερες περιπτώσεις τη λογοτεχνική αξία σε ένα ευρύ φάσμα ειδών γραφής με το επιχείρημα ότι οι λιγότερο μελετημένοι και αχανείς τομείς, όπως είναι αυτός της στιχουργίας, αξίζουν αναμφίβολα να ερευνηθούν (Brunnel P., 2001, σελ. 26-27).

1.1.2. Η στιχουργική ως ένα ιδιαίτερο είδος ποιητικής

Όπως αναδείχθηκε από το κεφάλαιο 1.1.1., η ποίηση και η στιχουργική αποτελούν ένα πεδίο δυσδιάκριτο. Η στιχουργική τέχνη ως ένα είδος γραφής και συγκεκριμένα μέσα στο ελληνικό τραγούδι συνεπάγεται μια πολιτιστική οντότητα, που συνόδεψε τον άνθρωπο σε όλο το διηγετικό του χρόνου. Η ελληνική τραγουδοποιία αποτελεί μian ενεργή «πολιτισμική πρακτική» και μέσο διάδοσης, καλλιέργειας και ανάπτυξης της γλώσσας, αλλά και της κοινωνικής συνείδησης (Φωτόπουλος, 2020, σ. 11). Το τραγούδι αποτελεί το μικρόφωνο και το μεγάφωνο της κοινωνικής συνείδησης, τη φωνή της λαϊκής ψυχής μέσω της οποίας πραγματώνεται η μεταβίβαση της συλλογικής μνήμης, της γλώσσας αλλά και του αξιακού

συστήματος ενός ολόκληρου λαού από τη μια γενιά στην άλλη (Φωτόπουλος, 2020, σ.14). Η δυναμική του ελληνικού τραγουδιού συγκεκριμένα αναδεικνύεται από την ίδια τη δουλειά των στιχουργών οι οποίοι εν τέλει σμιλεύουν τη στιχουργική-ποιητική-γλωσσική ανάτασή του μια ολόκληρης κοινωνίας (Barker, 2012).

Το τραγούδι, ιδίως στον ελληνικό χώρο είναι συνυφασμένο με την ζωή και την ιστορία των ανθρώπων, το ατομικό και κοινωνικό βίωμα, τις σημαίνουσες ιστορικές στιγμές που άλλαξαν τη δομή και την ποιότητα της ζωής της ανθρωπότητας. Ανεξαρτήτως ειδολογικής διαφοροποίησης και τοποθέτησης των τραγουδιών, κρίνεται σημαντικό να προσεγγίζεται η στιχουργία με κριτήρια την διαχρονικότητα, την ανθεκτικότητα στον χρόνο, την αυθεντική καλλιτεχνική αποτύπωση, αλλά και το κοινωνικοπολιτικό γίνεσθαι μέσα στο οποίο πήρε πνοή το εκάστοτε έργο. Καθίσταται, συνεπώς, σημαντικό να προσεγγιστεί εκείνη η τέχνη, η «αυθεντική», η οποία βρίσκει έρεισμα στη λαϊκή συνείδηση, απαντώντας με «θεραπευτικό» τρόπο σε ζητήματα υπαρξιακής φύσεως, τα οποία απασχολούν διαχρονικά τον άνθρωπο, όπως αναφέρει ο Marcuse (Marcuse, 2014, σελ. 54).

Σε αυτό το σημείο όμως πρέπει να σημειωθεί πως η διαχρονικότητα και αξία ενός έργου συνεπάγεται πληθώρα προϋποθέσεων, οι οποίες έχουν να κάνουν με τους ίδιους τους κανόνες της μετρικής-στιχουργικής. Αυτό δηλαδή που συνοπτικά ονομάζουμε το «σμίλημα» του στίχου, δηλαδή την επεξεργασία του, συνεπάγεται μια πολυεπίπεδη και αναμφίβολα κοπιαστική διαδικασία, αφού απαιτείται ο δημιουργός να είναι υψηλού επιπέδου γνώστης των χαρακτηριστικών της στιχουργικής τέχνης. Αρχικά, η στιχουργική τέχνη επρόκειτο για στίχους παρατεταγμένους σε στροφές ανάλογα με τη θεματική συνάφειά τους. Παραδοσιακά, το τραγούδι έχει συνδεθεί με τυπικά χαρακτηριστικά όπως είναι ο έμμετρος λόγος, δηλαδή οι λέξεις στους στίχους είναι επιλεγμένες με τέτοιον τρόπο ώστε κάθε στίχος να αποτελείται από συγκεκριμένο αριθμό συλλαβών και μέτρου. Παράλληλα, ο ρυθμός και η ομοιοκαταληξία είναι από τα τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία θεωρούνταν μέχρι πρόσφατα θεμελιώδη κατά τους διαχρονικούς κανόνες της στιχουργικής, όπως θα αναδειχθεί και στο επόμενο κεφάλαιο. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ωστόσο μια προσπάθεια απελευθέρωσης του στίχου από το μέτρο και τις αυστηρές δομές πέραν της ποίησης ακόμη και στον τομέα της ελληνικής τραγουδοποιίας, χαρακτηριστικό παράδειγμα του οποίου είναι οι στίχοι του Χρήστου Θηβαίου, ο οποίος «σπάξει» την κλασική φόρμα, όπως έχει επισημάνει ο Φωτόπουλος (Φωτόπουλος, 2020, σ. 13).

Στην ελληνική τραγουδοποιία υπήρχαν με την παραδοσιακή ματιά συγκεκριμένες μορφές τραγουδιών αναφορικά με τον ρυθμό που σε πολλές φορές καθοριζόταν κι από τον ίδιο τον στίχο. Πιο συγκεκριμένα, μια από τις πιο απλές μορφές του ελληνικού τραγουδιού αποτελούν τα στροφικά τραγούδια -ένα μεγάλο φάσμα των δημοτικών τραγουδιών και ιδίως των ιστορικών-αφηγηματικών ήταν τέτοια- χωρίς ρεφρέν. Συνεπώς, δεν διακοπτόταν η ροή και ο ρυθμός του τραγουδιού με αποτέλεσμα να πραγματοποιείται εύκολα η απομνημόνευσή τους. Μια άλλη κλασική και απλή μορφή του ελληνικού τραγουδιού είναι η μορφή AB δηλαδή «ρεφρέν-κουπλέ» σε επανάληψη, τουλάχιστον μέχρι πρότινος. Το «ρεφρέν» αποτελεί μια στροφή που επαναλαμβάνεται ίδια ή με μικρές παραλλαγές μέσα στο έργο και χαρακτηρίζεται από συγκεκριμένη μελωδία και μέτρο, συνήθως διαφορετική από αυτή των «κουπλέ». Τα «κουπλέ» αποτελούν στροφές που προωθούν κατά κάποιο τρόπο την «πλοκή-ιστορία» του τραγουδιού, αφού πραγματοποιείται η αφήγηση των γεγονότων και η περιγραφή καταστάσεων συναισθημάτων, αντικειμένων κλπ. Άλλοτε με τη συμβολή του εσωτερικού μονολόγου εκφράζονται τεχνηέντως οι σκέψεις του/της στιχουργού μέσα από τον στίχο. Συναντώνται παράλληλα τραγούδια με τη μορφή ABΓ, όπως στο «Ρεμπέτικο» του Νίκου Γκάτσου σε μουσική Νίκου Ξαρχάκου, όπου εδώ τα μέρη είναι τρία και διαφοροποιούνται ο ρυθμός και τα μέτρα. Υπάρχει και η μορφή «Ροντό» όταν υπάρχουν τρία ή διαφορετικά μέρη, μια αρκετά πιο περίπλοκη σύνθεση⁹. Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται τραγούδια με απελευθερωμένη φορά, όπως η «Κοιλάδα των Τεμπών» και το «Όνειρο» σε στίχους του Θανάση Παπακωνσταντίνου.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, ο στίχος είναι δυνατόν πια να θεαθεί ως ένα είδος δημιουργικής γραφής, εξωτερίκευσης της σκέψης και των βιωμάτων με την παράλληλη χρήση λογοτεχνικών «εργαλείων» και δεξιοτήτων, όπως αυτές που προαναφέρθηκαν. Η «δημιουργική γραφή» αποτελεί την έκφραση που παράγει νόημα δια της φαντασίας και του βιώματος με τη χρήση καλολογικών στοιχείων (Marksberry, 1963). Σύμφωνα με τον Κωτόπουλο, με την έννοια «Δημιουργική γραφή», η οποία αποτελεί ένας επείσακτος όρος του ξενικού «Creative Writing» «αναφερόμαστε στην ικανότητα του ατόμου να ελέγχει τις δημιουργικές του σκέψεις και να τις μετουσιώνει σε γραφή. Ο «συγγραφέας» υιοθετεί μία ενεργή κριτική προσέγγιση, επανεξετάζει, αναθεωρεί, ανασκευάζει μέρος της δουλειάς του, ουσιαστικά δηλαδή λειτουργεί ταυτόχρονα σε δύο αλληλοσυμπληρούμενα πεδία: την πράξη του να γράφεις (δημιουργικά) και την πράξη να σκεφτείς κριτικά την πράξη της γραφής και

⁹ Βλ. περαιτέρω Καραγιώργης Ε., *Το ελληνικό τραγούδι του 20ού αι., Μια διδακτική προσέγγιση για το Λύκειο*, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, 2003, Λυκεωσία.

τα αποτελέσματά της» (Κωτόπουλος, Τ. 2016, 351-367)¹⁰. Ο Marksberry, ταυτόχρονα, συνδέει τον όρο «δημιουργική γραφή» με ό,τι αφορά στην ποίηση και την πεζογραφία, τη στιχουργική, τον θεατρικό λόγο, το σενάριο θεατρικού και κινηματογραφικού λόγου (Marksberry, 1963). Είναι προφανές συνεπώς πως ο ακαδημαϊκός διάλογος έχει στρέψει το ενδιαφέρον του σε ένα περισσότερο διευρυμένο τρόπο αντιμετώπισης και διαχείρισης των στενών ορίων που αντιμετωπιζόταν τα προηγούμενα έτη το τραγούδι ως μορφή καλλιτεχνικής αισθητικής και τέχνης.

Εν κατακλείδι, εκτός από τη μορφική υπόσταση των στίχων, υψίστης σημασίας είναι και η ίδια η ποιητική των στίχων των τραγουδιών, η οποία αξιολογείται στην πράξη από τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία την αφογγράζεται και εν τέλει από την ίδια την ιστορική εξέλιξη. Ο τρόπος δηλαδή που η καλλιτεχνική ανησυχία μέσα από τον στίχο διεισδύει στον κοινωνικό ιστό και τη λαϊκή συνείδηση και αναδεικνύεται εν τέλει ως «αυθεντική τέχνη», ως τέχνη της γραφής, είναι αυτός που θεμελιώνει την αξία της στιχουργίας.

1.2. Τα τεχνικά στοιχεία του στίχου: μέτρο και ομοιοκαταληξία, μια συνοπτική παρουσίαση

Στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει η απόπειρα σύντομης παρουσίασης εννοιών αναφορικά με την μετρική στον νεοελληνικό στίχο βασισμένη στα εγχειρίδια που υπάρχουν ως σήμερα. Αξίζει να σημειωθεί πως η παρουσίαση είναι εστιασμένη σε εκείνους τους όρους και τους κανόνες μέχρι το σημείο που εξυπηρετούν την έρευνα. Τα μετρικά εγχειρίδια του 20ού αιώνα (Βουτιερίδης, Σταύρου, Σπαταλάς, Χιονίδης) δίνουν μια ικανοποιητική εικόνα της παραδοσιακής έμμετρης ποίησης, υποτιμούν ωστόσο νέους τρόπους έκφρασης, όπως το πεζό ποίημα και ο ελεύθερος στίχος. Από τη δεκαετία του 1960 και πέρα δεν έχει γραφτεί κάποιο συνθετικό μετρικό εγχειρίδιο που να παρουσιάζει και την παραδοσιακή και τη νεότερη μετρική. Σημαντικές είναι βεβαίως οι μελέτες του Ευριπίδη Γαραντούδη σχετικά με ζητήματα της μετρικής και την ιστορία του κλάδου στον νεοελληνικό χώρο (Γαραντούδης, 1989 και Γαραντούδης, 2007). Καθώς ο ελεύθερος στίχος έχει πλέον κυριαρχήσει στην ποίηση των τελευταίων χρόνων, παραμερίζοντας σε μεγάλο βαθμό την παραδοσιακή μετρική σταθερών μορφών, οι μελετητές περιορίζονται κυρίως στην εξέταση επιμέρους φαινομένων και δεν προχωρούν στη συγγραφή εγχειριδίων. Έτσι, το εγχειρίδιο μετρικής που

¹⁰ Κωτόπουλος Η. Τριαντάφυλλος, στο *Από τη Ρόζα Λούξεμπουργκ στο Τερατώδες Είδωλο της Ευρώπης. Οι παθογένειες του καπιταλιστικού συστήματος* (επιμ. Καλεράντε Ε., Βαμβακίδου Ι., Σολάκη Α.), Τρίκαλα: Εκδόσεις Επέκεινα, σελ. 351 - 367

χρησιμοποιείται ευρύτατα ακόμα και σήμερα είναι η «Νεοελληνική μετρική» του Θρασύβουλου Σταύρου, που πρωτοεκδόθηκε το 1930.

Η «Μετρική» ή «Στιχουργική» είναι ένας επιστημονικός κλάδος, ο οποίος προσομοιάζει την κλασική γραμματική, αλλά με την διαφορά πως εξετάζει τους νόμους του ηχητικού μέρους κάθε γλώσσας ή διαφορετικά το μουσικό της μέρος. Η αρχαία ελληνική μετρική βασίζονταν στην ηχητική ιδιότητα των λέξεων, ήταν δηλαδή χρονική. Κατ' επέκταση οι συλλαβές προφέροντας ως μακρές (-) ή βραχείες (U). Εντούτοις, η νεοελληνική μετρική έγκειται στην εξέταση του ηχητικού χαρακτήρα των συλλαβών της, πράγμα που σημαίνει πως ορισμένες συλλαβές είναι τονισμένες, ενώ άλλες είναι άτονες. Συνεπώς, η μετρική της νεοελληνικής στηρίζεται σε αυτόν την τονική, ηχητική διαφορά.

1.2.1. Ο ρυθμός

Ο «ρυθμός» στη μετρική ονομάζεται «η συστηματική επανάληψη ενός ορισμένου αριθμού συλλαβών, συντεθειμένων με τέτοιο τρόπο, σύμφωνα με τον ηχητικό χαρακτήρα μιας γλώσσας, αρκεί η επανάληψη αυτή να 'ναι εφαρμόσιμη από τις λέξεις της και να γίνεται αισθητή από την ακοή μας. Συνεπώς, όταν ο ηχητικός χαρακτήρας μιας γλώσσας είναι χρονικός, οι διάφοροι ρυθμοί της σχηματίζονται με τη συστηματική επανάληψη ενός ορισμένου συνδυασμού από μακρές και βραχείες συλλαβές, συνθεμένες με ορισμένο τρόπο. Το ίδιο και στις γλώσσες που ο ηχητικός χαρακτήρας τους είναι τονικός, οι διάφοροι ρυθμοί τους σχηματίζονται με τη συστηματική επανάληψη ενός ορισμένου συνδυασμού από τονισμένες και άτονες συλλαβές, συνθεμένων με ορισμένο τρόπο»¹¹. Ο ορισμένος αριθμός συλλαβών από τονισμένες και άτονες συλλαβές ονομάζεται «πόδας». Η επανάληψη του πόδα σε έναν στίχο σχηματίζει τον ρυθμό.

1.2.1. Ο στίχος και η στροφή

Κάθε ποίημα αποτελείται από στίχους. Ο στίχος είναι η τυπογραφικά καθορισμένη αράδα-γραμμή ενός ποιήματος. Ανάλογα με τον αριθμό των συλλαβών που περιέχονται σε έναν στίχο, αυτός ονομάζεται ως οκτασύλλαβος, ενδεκασύλλαβος κ.ο.κ. Το ρυθμικό σύνολο από περισσότερους στίχους αποτελεί τη στροφή. Κάθε στροφή κλείνει- συνήθως- με ένα ολόκληρο νόημα.

¹¹ Γεράσιμος Σπαταλάς, *Η στιχουργική τέχνη. Μελέτες για τη Νεοελληνική Μετρική*, επιμ. Ευριπίδης Γαραντούδης, Άννα Κατσιγιάννη, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1997, 4.

1.2.2. Τα είδη των μετρικών συστημάτων

Στο σημείο αυτό είναι απαραίτητο να εξεταστούν τα είδη των μέτρων της νεοελληνικής μετρικής. Σύμφωνα με τη μελέτη του Γεράσιμου Σπαταλά¹², τα δυσύλλαβα μέτρα της νεοελληνικής ποίησης είναι δύο: ο ίαμβος (U-), που συντίθεται από μία άτονη και μία τονισμένη συλλαβή, και ο τροχαίος (-U), που συντίθεται από μία τονισμένη και μία άτονη συλλαβή. Τα τρισύλλαβα μέτρα είναι τρία: ο ανάπαιστος (UU-), που αποτελείται από δύο άτονες συλλαβές και μία τονισμένη, ο δάκτυλος (-UU), που αποτελείται από μία τονισμένη συλλαβή και δύο άτονες, και ο αμφίβραχος ή μεσότονος (U-U), που αποτελείται από μία τονισμένη συλλαβή μεταξύ δύο τόνων¹³.

A. Το ιαμβικό μέτρο (U-)

Πρόκειται για το συνταίριασμα μιας άτονης και μιας τονισμένης συλλαβής. Ο στίχος που είναι γραμμένος σε ιαμβικό μέτρο στηρίζει το ρυθμό του στον τόνο των ζυγών συλλαβών του. Η πρώτη συλλαβή κάθε ιαμβικού στίχου μπορεί να τονιστεί (τον πρώτο ίαμβο μπορεί να τον αντικαταστήσει τροχαίος). Οι ιαμβικοί στίχοι που ο αριθμός των συλλαβών τους είναι μονός έχουν πάντα τονισμένη την προτελευταία τους συλλαβή και λέγονται παροξύτονοι. Εκείνοι που ο αριθμός των συλλαβών τους είναι ζυγός έχουν τονισμένη ή την τελευταία συλλαβή και λέγονται οξύτονοι ή την τρίτη από το τέλος και λέγονται προπαροξύτονοι. Ένα παράδειγμα ποιήματος σε ιαμβικό μέτρο είναι η *Ξανθούλα* του Δ. Σολωμού.

[...] Την εί δα την ξανθού λα	U-, U-, U-, U
την εί δα ψες αργά,	U-, U-, U-,
που εμπή κε στη βαρκού λα	U-, U-, U-, U
να πάη στην ξε νιτιά [...]	U-, U-, U-

Σολωμού Δ., *Ξανθούλα*

B. Το τροχαϊκό μέτρο (-U)

Πρόκειται για το συνταίριασμα μιας τονισμένης και μιας άτονης συλλαβής. Έτσι, τροχαϊκός είναι ο στίχος που στηρίζει το ρυθμό του στον τόνο των μονών συλλαβών. Δεν είναι, βέβαια, απαραίτητο να τονίζονται όλες οι μονές συλλαβές αλλά τουλάχιστον κάποιες από αυτές. Οι τροχαϊκοί στίχοι που έχουν ζυγό αριθμό συλλαβών έχουν πάντα τονισμένη την

¹² Σπαταλάς σελ. 1-47, 85-92

¹³ Ευριπίδης Γαραντούδης, *Λεξικό της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα. Έργα. Ρεύματα. Όροι*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2007, 1421.

προτελευταία τους συλλαβή και λέγονται παροξύτονοι. Εκείνοι που ο αριθμός των συλλαβών τους είναι μονός έχουν τονισμένη ή την τελευταία συλλαβή και λέγονται οξύτονοι ή την τρίτη από το τέλος και λέγονται προπαροξύτονοι. Το τροχαϊκό μέτρο περιλαμβάνει, επίσης, δύο συλλαβές, οι οποίες τονίζονται όμως αντίστροφα απ' ό,τι στον ίαμβο. Σε τροχαϊκό μέτρο είναι γραμμένος και ο *Ύμνος εις την Ελευθερίαν* του Δ. Σολωμού.

[...]Σε γνω ρίζω α πό την κόψη	-U,-U,-U,-U
του σπα θιού την τρομε ρή	-U,-U,-U,-
σε γνω ρίζω α πό την όψη	-U,-U,-U,-U
που με βιά με τράει τη γή.[...]	-U,-U,-U,-

Σολωμού Δ., *Ύμνος εις την Ελευθερίαν*

Γ. Το αναπαιστικό μέτρο (UU-)

Το αναπαιστικό μέτρο αποτελείται από τρεις συλλαβές, από τις οποίες τονίζεται η τελευταία, ενώ οι δύο πρώτες είναι άτονες. Συνεπώς, ο αναπαιστικός στίχος τονίζεται σε κάθε τρίτη συλλαβή, δηλαδή στην 3η, 6η, 9η κτλ. Σε αναπαιστικό μέτρο είναι γραμμένο το επίγραμμα του Δ. Σολωμού, *Η καταστροφή των Ψαρών*:

Στων Ψαρών την ολό μαυρη ρά χη	UU-,UU-,UU-,U
περπατών τας η δό ξα μονά χη	UU-,UU-,UU-,U
μελετά τα λαμπρά παλικά ρια	UU-,UU-,UU-,U
και στην κό μη στεφά νι φορεί	UU-,UU-,UU-
γενωμέ νο από λί γα χορτά ρια	UU-,UU-,UU-,U
που είχαν μεί νει στην έ ρημη γή. [...]	UU-,UU-,UU-

Δ. Σολωμού, *Η καταστροφή των Ψαρών*

Δ. Το δακτυλικό μέτρο (-UU)

Πρόκειται για το συνταίριασμα τριών συλλαβών, όπως στον ανάπαιστο, αλλά τονίζεται η πρώτη, ενώ οι δύο επόμενες μένουν άτονες. Σε δακτυλικό μέτρο είναι γραμμένα τα *Χαμένα χρόνια* του Ι. Πολέμη:

[...]Αχ! και να γύριζαν, νά'ρχονταν πίσω	-UU,-UU,-UU,-U
τα χρόνια που έζησα πριν σ'αγα πήσω.	-UU,-UU,-UU,-U
Χρόνια αμνη μόνευτα, σα να 'ταν ζένα,	-UU,-UU,-UU,-U
τα χρόνια που έζησα δίχως ε σένα... [...]	-UU,-UU,-UU,-U

Πολέμη Ι., *Χαμένα χρόνια*

Ε. Ο αμφίβραχος ή μεσότονος (U-U)

Πρόκειται για το συνταίριασμα τριών συλλαβών, από τις οποίες τονίζεται η μεσαία. Τέτοιο μέτρο συναντάται στο ποίημα *Μια πίκρα* του Κ. Παλαμά:

[...] *Τα πρώτα| μου χρόνια| τα 'ξέχα|στα τά'ζη|σα* U-U,U-U,U-U,U-U,U
κοντά στ' α|κρογιαλί,| U-U,U-U
στη θάλασ|σα εκεί τη| ρηγή και| την ήμε|ρη, U-U,U-U,U-U,U-U,U
στη θάλασ|σα εκεί την| πλατιά, τη| μεγάλη. [...] U-U,U-U,U-U,U-U

Παλαμά Κ., *Μια πίκρα*

ΣΤ. Ο ελεύθερος στίχος

Ο ελεύθερος στίχος είναι ένας στίχος ο οποίος, από μορφική άποψη, δεν υπακούει στις στιχουργικές δεσμεύσεις της παραδοσιακής ποίησης. Δεν εντοπίζεται συγκεκριμένο μέτρο, αλλά ούτε επιδιώκει την ομοιοκαταληξία. Ο αριθμός των συλλαβών είναι διαφορετικός σε κάθε στίχο, ενώ παράλληλα ο ποιητικός λόγος στον ελεύθερο στίχο δεν είναι αυστηρά οργανωμένος σε στροφές. Βασικά χαρακτηριστικά του είναι η μουσικότητα της γλώσσας, ο ρυθμός του λόγου και η λυρική υποκειμενικότητα, ενώ νεότεροι ερευνητές υποστηρίζουν ότι ενέχει εσωτερικό συντακτικό ρυθμό.

Στη νεοελληνική ποίηση, ανάμεσα στον παραδοσιακό και τον ελεύθερο στίχο μεσολάβησε ο ελευθερωμένος στίχος. Η κύρια διαφορά του ελευθερωμένου στίχου από τον ελεύθερο είναι ότι ο πρώτος διατηρεί το ίδιο μέτρο σε ολόκληρο το ποίημα, αλλά σε στίχους ανισοσύλλαβους και χωρίς υποχρεωτική ομοιοκαταληξία, ενώ ο δεύτερος δεν ακολουθεί κανέναν μετρικό κανόνα. Ο ελεύθερος στίχος, που εισάγει μια νέα αντίληψη για τη λειτουργία του ποιητικού λόγου, καθιερώθηκε από τη Γενιά του 1930 και αποτελεί έκτοτε τον πιο διαδεδομένο τρόπο ποιητικής έκφρασης (Παππάς, Φ., Κατσιγιάννης, Α., Διαμαντοπούλου).¹⁴ Το νεοτερικό στοιχείο της αυτονόμησης της τέχνης οδηγεί, μεταξύ άλλων, σταδιακά σε πλήθος μορφολογικούς πειραματισμούς τον 20ό αιώνα, ανάμεσα στους οποίους και ο ελεύθερος στίχος (Ρούσσου, 2010, σελ. 231)¹⁵. Ο ποιητής αδυνατεί να εκφραστεί με τρόπους με του οποίους εκφραζόταν στο παρελθόν και επιθυμεί σταδιακά να

¹⁴ Παππάς, Φ., Κατσιγιάννης, Α., Διαμαντοπούλου, Α., Εισαγωγή στην νεοελληνική φιλολογία, 20216, <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6432>, σ.48-49

¹⁵ Βαρβάρα Ρούσσου, «Η πρόσληψη του ελεύθερου στίχου ως νεοτερικού στοιχείου από την κριτική (1920-1930)». *Η νεοτερικότητα στη νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική του 19ου και του 20ού αιώνα*. Πρακτικά της 18^{ης} Επιστημονικής Συνάντησης του Τομέα Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών αφιερωμένης στη μνήμη της Σοφίας Σκοπετέα (Θεσσαλονίκη, 27-29 Μαρτίου 2009), Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 2010, 231-233.

απελευθερωθεί από την αυστηρότητα της μορφής, που συχνά αγγίζει τη στειρότητα του τυπικού. Ο ελεύθερος στίχος συνεπώς γίνεται αρχικά αντιληπτός ως ρήξη με την παράδοση αλλά και ως εχέγγυο ενός ανανεωτικού μέλλοντος.

Ελευθερωμένος στίχος:

*«Άνθρωποι! Είνε κάποια μέτωπα,
Και είνε κάποια μάτια,
Κάποια είνε χαμόγελα,
Κάποια περπατήματα, Κάποια κυματίσματα κορμιών,
Και χεριών παιζίματα,
Και δασοφυτρώματα μαλλιών
Και προσώπων λαμπυρίσματα! [...]».*

Κ. Παλαμάς, *Οι χαιρετισμοί της ηλιογέννητης*

Ελεύθερος στίχος:

*«Τον άγγελο
τον περιμέναμε προσηλωμένοι τρία χρόνια
κοιτάζοντας πολύ κοντά
τα πεύκα το γιαλό και τ' άστρα [...]».*

Γ. Σεφέρης, *Μυθιστόρημα*

Μια σύντομη συνολική επισκόπηση

Η χρήση του ιαμβικού δεκαπεντασύλλαβου στίχου, του βασικού τονικού στίχου της βυζαντινής περιόδου και, στη συνέχεια, της νεοελληνικής στιχουργίας, εδραιώθηκε γύρω στον 10ο αιώνα. Στη συνέχεια, επί πέντε σχεδόν αιώνες (10ος-15ος αι.) ο δεκαπεντασύλλαβος αποτέλεσε σχεδόν το αποκλειστικό στιχουργικό όργανο πλήθους έμμετρων αφηγηματικών κειμένων. Με τα έργα της ακμής της κρητικής λογοτεχνίας (τέλος 16ου και αρχές 17ου αι.), ο δεκαπεντασύλλαβος στίχος κατέστη στιχουργικό εργαλείο στα χέρια ποιητών με συνείδηση της λογοτεχνικής δημιουργίας. Ο ίδιος στίχος καλλιεργήθηκε εντατικά και στο δημοτικό τραγούδι.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο κ. Γαραντούδης, μέχρι το πρώτο μισό του 18ου αι. ο δεκαπεντασύλλαβος παρέμεινε κυρίαρχος, αλλά μετά τα μέσα του ίδιου αιώνα και μέχρι τις αρχές του 19ου σημειώθηκε μια σημαντική ποσοτική και ποιοτική αύξηση της επίδρασης των ευρωπαϊκών στιχουργιών στη νεοελληνική. Η γαλλική και η ιταλική μετρική επέδρασαν στη φαναριώτικη ποίηση, με αποτέλεσμα να γεννηθούν τραγούδια σε μικρούς στίχους, κατανεμημένους σε στροφές με περίτεχνες ομοιοκαταληξίες. Επίσης αναπόσπαστος ήταν ο ρόλος της Επτανησιακής ποίησης του 19ου αι. η οποία μετέφερε και αξιοποίησε στην ελληνική γλώσσα αρκετούς ιταλικούς στίχους, άγνωστους ή λίγο γνωστούς μέχρι τότε (όπως

ο ιαμβικός ενδεκασύλλαβος, ο αναπαιστικός δεκασύλλαβος και ο τροχαϊκός οκτασύλλαβος)¹⁶.

Μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αι. στην ελληνική ποίηση (έντεχνη και δημοτική) κυριαρχούσαν ο ιαμβικός και ο τροχαϊκός ρυθμός. Το γεγονός ότι η ελληνική ποιητική παραγωγή επικεντρώθηκε στον χώρο της Αθήνας συνέβαλε στη σημαντική ανάπτυξη της νεοελληνικής μετρικής, με την εμφάνιση και διάδοση στίχων αναπαιστικού, δακτυλικού και αμφιβραχικού ή μεσοτονικού ρυθμού.

Προς το τέλος του 19ου αι. η ποιητική γενιά του 1880 συνέβαλε τα μέγιστα στη σύγχρονη νεοελληνική μετρική, αφού δημιούργησε και το ανάλογο έδαφος όχι μόνον για μια επαναξιολόγηση των παλαιών μέτρων, αλλά και για ρηζικέλευθη ανανέωσή της, με την εμφάνιση του ελευθερωμένου στίχου, μορφής ενδιάμεσης ανάμεσα στον αυστηρά έμμετρο και στον ελεύθερο στίχο. Η μεγάλη επανάσταση ως τώρα στην πορεία εξέλιξης της νεοελληνικής μετρικής σημειώθηκε στις πρώτες δεκαετίες του 20ού αι., και κυρίως στην τρίτη δεκαετία του, όταν επεκτάθηκε η χρήση του ελεύθερου στίχου. Η κυριαρχία του ελεύθερου στίχου τόσο στην εκδιδόμενη ποίηση όσο και στον μελοποιημένο στίχο συνεπάγεται ένα αξιοσημάντο γεγονός, το οποίο άλλαξε την οπτική που αντιμετωπιζόταν ως τότε ο όρος «ποίηση».

1.2.3. Η Ομοιοκαταληξία

Ομοιοκαταληξία (ή ρίμα) είναι το ομόηχο του τέλους δύο ή περισσότερων στίχων. Δύο ή περισσότεροι στίχοι ομοιοκαταληκτούν (ή ριμάρουν), όταν τα τελευταία τονισμένα φωνήεντά τους κι όλοι οι έπειτα απ' αυτά φθόγγοι, αν υπάρχουν, ηχούν απαράλλαχτα. Η ορθογραφία, όπως και σε όλα τα μετρικά φαινόμενα, έτσι κι εδώ δεν έχει καμία σημασία. π.χ. «κρ-ίνα» και «ελαφ-ίνα» (Σπαταλάς, 1997, Σταύρου:104). Ο Σαραλής μάλιστα κάνει λόγο για το ευχάριστο συναίσθημα το οποίο αισθάνεται ο αναγνώστης, άρα και ο ακροατής, στο άκουσμα της όμοιας επανάληψης του ίδιου ήχου (Σαραλής, 1991, 106). Στην αρχαία ελληνική γραμματεία το «ομοιοτέλευτον» ή «ομοιοτελεύτητο» σχήμα — όπως το ονομάζει ο Αριστοτέλης στη τρίτο βιβλίο της Ρητορικής του — χρησιμοποιείται κυρίως στην πεζογραφία από τους Σικελούς σοφιστές (Βουτιεριδής, 1971), ενώ ως χαρακτηριστικό του

¹⁶ Ευριπίδης Γαργαντούδης, *Λεξικό της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα. Έργα. Ρεύματα. Όροι*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2007, 1418.

ποιητικού λόγου η ομοιοκαταληξία είναι σπάνια. Απαντά μόνο σποραδικά στον Όμηρο, στην ποίηση και το δράμα της κλασικής εποχής και στους Αλεξανδρινούς ποιητές. Αργότερα ωστόσο, η χρήση της γίνεται πιο συστηματική, ήδη στη μεσαιωνική και προεπαναστατική ποίηση, ενώ στη νεώτερη ελληνική ποίηση εντοπίζεται η έντονη επίδραση της ρίμας της δυτικής στιχουργικής. Ο Σπαταλάς (1997), για παράδειγμα, υπογραμμίζει πως τον 19ο αιώνα η ομοιοκαταληξία ήταν κοινό χαρακτηριστικό σε όλη την ποίηση, ελληνική και ξένη.

Η ομοιοκαταληξία συνεπάγεται ένα από τα καλλολογικά στοιχεία της ποίησης. Εκτός όμως από αυτόν τον αναπόσπαστο ρόλο της ως «στολίδι» του ποιητικού έργου, η ομοιοκαταληξία διαδραματίζει ρόλο στην οργάνωση του έργου (Κοκόλης 1993). Η αισθητική απόλαυση που μπορεί να κρύβεται στα διαφορετικά συμπλέγματα ομοιοκαταληξίας έγκειται εν μέρει στα προβλέψιμα μοτίβα που δημιουργούνται, καθώς οι αναγνώστες (ή οι ακροατές) αντλούν ευχαρίστηση από την πλήρωση του στιχουργικού σχήματος, όταν ολοκληρώνονται τα ζεύγη της ομοιοκαταληξίας (Adams 1997, Wesling 1980). Ορισμένοι μελετητές εστιάζουν στην αισθητική λειτουργία της ως «στολίδι του στίχου», με αποτέλεσμα να μην θεωρούν απαραίτητη την ύπαρξή της (Σταύρου 2010, Σαραλής 1991). Αξίζει να σημειωθεί, εντούτοις η σημασιολογική διάσταση της χρήσης της ομοιοκαταληξίας (Adams 1997). Η άποψη πως τα ζεύγη που ομοιοκαταληκτούν συσχετίζονται μεταξύ τους και σε επίπεδο σημασιολογικό και νοηματικό διευρύνει τη λειτουργία της ρίμας πέρα από το ακουστικό και αισθητικό επίπεδο.

Τον τελευταίο αιώνα η επικράτηση του ελεύθερου στίχου συνεπάγεται τη μη συστηματική χρήση της ομοιοκαταληξίας, αλλά δεν έχει εγκαταλειφθεί εντελώς. Η ομοιοκαταληξία αποτελεί σταθερό τεχνικό στοιχείο της σύνθεσης τραγουδιών, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι παρατηρείται σε σύγχρονα είδη που αποτελούν υβρίδια μεταξύ μουσικής και ποίησης, όπως η ραπ και η χιπ χοπ, στα οποία λειτουργεί ως αναπόσπαστο και οργανικό κομμάτι (Bradley 2009, Caplan 2014).

A. Είδη και τρόποι ομοιοκατάληκτων στίχων

Οι τρόποι με τους οποίους επιλέγει ο ποιητής και στιχουργός να συνθέσει τους ομοιοτέλευτους στίχους ποικίλουν. Η ορθογραφία των ομοιοτέλευτων όρων δεν διαδραματίζει κανένα ρόλο, πέραν του ήχου. Η ομοιοκαταληξία ονομάζεται οξύτονη, παροξύτονη ή προπαροξύτονη, ανάλογα με τον τόνο της λέξης που ομοιοκαταληκτεί: π.χ Οξύτονη: γιαλό – καλό

Παροξύτονη: κλάμα – γράμμα

Προπαροξύτονη: Ηπειρώτισσα – ρώτησα

Οι πιο συνηθισμένοι τρόποι ομοιοκαταληξίας, χωρίς αυτό να συνεπάγεται την επινόηση και χρήση άλλων από τον δημιουργό, είναι τα εξής:

1. Ζευγαρωτή: Σε αυτή την περίπτωση οι στίχοι που ομοιοκαταληκτούν είναι ο πρώτος με τον δεύτερο, ο τρίτος με τον τέταρτο, ο πέμπτος με τον έκτο κοκ. Σχηματικά θα λέγαμε πως είναι αα/ββ/γγ.

*Γεια σου, χαρά σου, Βενετιά, α
Βγήκα σε θάλασσα πλατιά. α
Και τραγουδώ στην κουπαστή β
σ' όλο τον κόσμο ν' ακουστεί. β*

N. Γκάτσος

2. Πλεκτή: Στην περίπτωση της πλεκτής ομοιοκαταληξίας ο πρώτος στίχος ομοιοκαταληκτεί με τον τρίτο, ο δεύτερος με τον τέταρτο κοκ. Σχηματικά θα λέγαμε πως είναι αγ/βδ.

*Σε γνωρίζω από την κόψη α
Του σπαθιού την τρομερή β
Σε γνωρίζω από την όψη γ
Που με βια μετράει την γη. δ*

Δ. Σολωμός

3. Σταυρωτή: Σε αυτήν την περίπτωση ο πρώτος ομοιοκαταληκτεί με τον τέταρτο και ο δεύτερος με τον τρίτο. Σχηματικά απεικονίζεται ως εξής: αδ/βγ

*Φουντάραμε καραμοσάλι στο ποτάμι. α
Είχε ο πιλότος μας το κούτελο βαμμένο β
κι αν λείψεις χίλια χρόνια θα σε περιμένω γ
ωστόσο οι κάβοι σου σκληρύναν την παλάμη. δ*

N. Καββαδίας

4. Ζευγαροπλεκτή: Στην περίπτωση της ζευγαροπλεκτής ομοιοκαταληξίας οι στίχοι που ομοιοκαταληκτούν συνδυάζονται ως εξής: ο πρώτος με τον δεύτερο, ο τρίτο με τον έκτο και ο τέταρτος με τον πέμπτο (ααβγγβ)

*Γιάννης ο φονιάς α
Παιδί μιας Πατρινιάς α
Κι ενός Μεσολογγίτη β
Προχτές την Κυριακή γ
Μετά τη φυλακή γ
Επέρασε απ' το σπίτι β*

N. Γκάτσος

5. Ελεύθερη ή ανάκατη: Στην περίπτωση αυτή ο καλλιτέχνης έχει την επιλογή να χρησιμοποιήσει με όποιον τρόπο επιθυμεί την ομοιοκαταληξία στο έργο του.

*Αν είμαστε έτσι ζεστά
και κάνουμε αστεία
στη μέση του δρόμου
στον κόσμο μπροστά
Δεν ξέρω τι άλλο
μπορούσα να ελπίζω
θα χάσω είχα πει μα κερδίζω*

Α. Νικολακοπούλου

Κλείνοντας, να σημειώσουμε ότι ομοιοκαταληξίες μπορούν να υπάρχουν ακόμη και μέσα στον ίδιο τον στίχο, με συνέπεια να υπάρχει πραγματικό μουσικό αποτέλεσμα. Αυτό το πετυχαίνουμε κυρίως μέσω της *παρήχησης*, δηλαδή χρησιμοποιώντας λέξεις με ίδια επαναλαμβανόμενα φωνήεντα.

Π.χ. *Μα βούρκος το νεράκι θα μαυρίσει .
Έχει ο γιαλός της γλύκας γυρογάλι.*

Α. Μαβίλης

Με άλλα λόγια, η παρήχηση είναι ένα «εργαλείο» που δίνει περαιτέρω ακουστική ισχύ στον στίχο. Η παρήχηση είθισται να συναντάται και στα σύμφωνα Π.χ. «Μαύρα μαντήλια μούτρα μουντά». Παράλληλα, παρατηρείται η ομοιοκαταληξία ανάμεσα στα δύο ημιστίχια του στίχου, όπως «Κάποτε φτάνουν και χαρές, τόσες πικρές και θλιβερές», δημιουργώντας εξίσου μια έντονη μουσικότητα ως αποτέλεσμα.

Ανακεφαλαιώνοντας, η σύνθεση ποιημάτων και τραγουδιών ενδύεται με ποικίλα τεχνικά μέσα υψηλής αισθητικής, αλλά και λειτουργικής αξίας. Τα μέτρα που συναντώνται στον έμμετρο λόγο είναι το ιαμβικό, το τροχαϊκό, το αναπαιστικό, το δακτυλικό και ο αμφίβραχος, ενώ πολύ συχνά πια η πιο μοντέρνα ποιητική δημιουργία συνδέεται με τον ελεύθερο στίχο, ο στίχος δηλαδή που δεν υπόκειται σε μετρική επεξεργασία. Τέλος, τα είδη της ομοιοκαταληξίας είναι η ζευγαρωτή, η πλεκτή, η σταυρωτή, η ζευγαροπλεκτή και η ελεύθερη ή ανάκατη.

1.3. Η περίπτωση της Νικολακοπούλου (ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ -ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ- ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ)

Η ποιητική του στίχου της μέσα από τα «μάτια» των άλλων

Στην παρούσα ενότητα θα γίνει η προσπάθεια της παρουσίασης των απόψεων που κατά καιρούς έχουν εκφραστεί για τη Λίνα Νικολακοπούλου από άλλους δημιουργούς τόσο

αναφορικά με το περιεχόμενο της ποιητικής της, όσο και για την ιδιαίτερη ταυτότητα που έχει το συνολικό της έργο στη σύγχρονη ελληνική στιχουργία. Η Λίνα Νικολακοπούλου, όπως θα αναδειχθεί παρακάτω, συγκαταλέγεται ανάμεσα στους σημαντικότερους στιχουργούς και δη γυναίκες στιχουργούς της σύγχρονης Ελλάδας, αφού διαθέτει ένα ιδιαίζον και απολύτως προσωπικό ύφος δημιουργικής γραφής, στοιχείο το οποίο η εργασία αυτή θα επιχειρήσει να αναδείξει στη συνέχεια. Η δύναμη της στιχουργικής της έκφρασης δεν άργησε να γίνει αντιληπτή από ανθρώπους της διανοήσης. Ο Νίκος Γκάτσος, ο σπουδαίος Έλληνας στιχουργός και ποιητής, είχε διακρίνει από νωρίς το ταλέντο και τη δυναμική της νεαρής τότε Ελληνίδας στιχουργού. Σύμφωνα με προσωπική κατάθεση της Νικολακοπούλου σε συνέντευξη στον δημοσιογράφο Ν. Χατζηνικολάου, ο στιχουργός Ν. Γκάτσος όταν άκουσε για πρώτη φορά τα τραγούδια της το 1981 στον δίσκο «Σκουριασμένα χείλια» με ερμηνεύτρια την Βίκυ Μοσχολιού ξεχώρισε το συγγραφικό ταλέντο της μικρής τότε Λίνας (Ενώπιος Ενωπίω, 2021).

Η στιχουργική της συγκροτεί από μόνη της ένα είδος δημιουργικής γραφής με έντονη και διακριτή παρουσία στον χώρο του ελληνικού τραγουδιού, ένα ορόσημο στο ελληνικό τραγούδι μετά τη μεταπολίτευση. Σε μια χρονική στιγμή η οποία ανατρέπει όλα τα δεδομένα στον ελλαδικό χώρο και παγκοσμίως, το ελληνικό τραγούδι μέσα από τους στίχους της Λίνας Νικολακοπούλου, όπως μέσα από την δημιουργική παραγωγή ορισμένων ροκ συγκροτημάτων αναδύεται κι εξυπηρετείται η κοινωνική φωνή (Βαμβακίδου, 2013). Η στιχουργική παραγωγή της Νικολακοπούλου ποιοτικά και ποσοτικά την καταδεικνύει ως την «ποιήτρια του καιρού μας και πέρα από τον καιρό μας, αφού έχτισε γέφυρες να περάσουν οι Άνθρωποι από το πριν στο μετά», αναφέρει χαρακτηριστικά ο Σταμάτης Κραουνάκης σε συνέντευξη στο περιοδικό «Μετρονόμος» (Κραουνάκης, 2017). Ο τρόπος έκφρασης και ψυχαγωγίας συνετέλεσε στην πολιτισμική ταυτότητα του Έλληνα τα χρόνια της Μεταπολίτευσης. Μέσα σε καιρούς έντονης πολιτικής αστάθειας, οικονομικών ανισορροπιών, η γενιά η Λίνα Νικολακοπούλου κατάφερε να καταστήσει καθολικές τις απόψεις και τα βιώματα τα οποία έβρισκαν έρεισμα σε μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας όπως αυτή είχε διαμορφωνόταν. Όπως παρατήρησε ο συγγραφέας και κριτικός θεάτρου, Κ. Γεωργουσόπουλος, η Νικολακοπούλου διετέλεσε «ως φίλτρο που μετέτρεψε τη μεγάλη τέχνη σε λαϊκή απόλαυση που ξόρκισε τον λαϊκισμό της δεκάρας» (Γεωργουσόπουλος, 2017). Η Νικολακοπούλου κατάφερε να «διυλίσσει» τα υψηλά νοήματα, να τα εκφράσει με λέξεις τι οποίες θα κατανοήσουν οι πάντες. Το καθημερινό και

λαϊκότερο λεξιλόγιο σε συνδυασμό με την εκλεπτυσμένη χρήση της γλώσσας καθιστούν την γραφή της μοναδική.

Η δημιουργός περιγράφει τη ζωή και τις πτυχές της, όπως αυτές διαμορφώθηκαν μέσα στο άστυ. Η έντονη αστικοποίηση μετά τη δεκαετία του 80', το αναγκαστικό κλείσιμο του ανθρώπου στο διαμέρισμα, η ανάγκη για ελευθερία, η αξία της απλότητας, οι τάσεις φυγής από το παρόν της πόλης είναι μερικά στοιχεία της θεματολογίας της που ανταποκρίνονται στον κάθε άνθρωπο. Όλα αυτά τα δεδομένα εισέρχονται στο τραγούδι τεχνηέντως. Η εξωτερίκευση της σκέψης και του συναισθήματος μέσα από την στιχουργική πένα της Λίνας Νικολακοπούλου συνεπάγεται μια διαδικασία αντίληψης του εσώτερου κόσμου. Η στιχουργός φαίνεται πως χρησιμοποιεί το τραγούδι ως «ένα κορυφαίο γλωσσικό και όχι μόνο, σύμπαν επικοινωνίας», έχει εκφράσει ο Ν. Φωτόπουλος (Φωτόπουλος, 2019). Η γραφή της συνεπάγεται μια ανατροπή στα μέχρι και σήμερα δεδομένα, αφού η Νικολακοπούλου «μιλά» με ευθύτητα, άλλοτε με απλότητα κι άλλοτε με ποιητική λογιосύνη, σε κάθε περίπτωση ωστόσο το είδος της γραφής της είναι ειλικρινές, βαθιά προσωπικό και συλλογικό ταυτόχρονα, αφού αναπαριστά εσώτερες ανησυχίες υπαρξιακής περιπλάνησης. Η δημιουργική γραφή της στιχουργού τοποθετείται σε θέματα τα οποία γεννούν και γεννιούνται από αγκυλώσεις, όπως η θέση της γυναίκας σε μια σχέση, η οικολογική καταστροφή, οι θλίψεις που κατατροπώνουν τον άνθρωπο κι όλα αυτά δοσμένα μέσα από το πεδίο της δημιουργικής γραφής που φωτίζει και δεν «κρύβεται».

Άλλοι πάλι μίλησαν για την μοναδική της συγγραφική ιδιοσυγκρασία αναφερόμενοι κυρίως στην ανατρεπτική και φωτεινή γραφή της. Ο Οδυσσέας Ιωάννου στη συνέντευξη «Ενώπιος Ενωπίω» εξέφρασε για την εν λόγω στιχουργό πως τολμά ανατροπές στον λόγο, αφού θέτει στο στόμα του δέκτη λέξεις καθημερινές, ο στίχος της είναι τολμηρός και ανατρεπτικός (*Ενώπιος Ενωπίω*, 2021). Ο συγγραφέας Μισέλ Φάις σε άρθρο του για το σχετικό αφιέρωμα του μουσικού περιοδικού «Μετρονόμος» μίλησε για το κατόρθωμα της Νικολακοπούλου «να παραμένει τόσο ποιητική με στίχους αυτόφωτους με όχημα το τραγούδι» (Φάις, 2017). Ο ποιητής και στιχουργός Μιχάλης Γκανάς στην εκπομπή «Γραφή Καθαρή» διατύπωσε για τη Νικολακοπούλου ότι «έκανε μια δική της σχολή», αναφερόμενος στην μοναδική ιδιοσυγκρασία των τραγουδιών-ποιημάτων της (*Γραφή Καθαρή*, 2018).

Η γραφή της Νικολακοπούλου, κατά τον Φωτόπουλο, προσδίδει μια νέα πνοή στο ελληνικό τραγούδι, όχι τόσο χάριν της ανατροπής της κλασικής φόρμας του τραγουδιού, όσο χάριν της λογοτεχνικής της ματιάς στα ατομικά και συλλογικά βιώματα, αλλά και του

ιδιάζοντος και καινοφανούς λεξιλογίου που χρησιμοποιούσε μέσα στα τραγούδια της (Φωτόπουλος, 2019). Εκπίπτει σε πειραματισμούς, κινείται σε ρεαλιστικές και υπερρεαλιστικές εικόνες κινηματογραφικά δοσμένες. Οι στίχοι της ακροβατούν αδιαλείπτως ανάμεσα στην ποιητική γλώσσα και την λαϊκότερο αργκό, με αποτέλεσμα να καλλιεργείται ένα είδος που σχεδόν ταυτίζεται και προσιδιάζει στο ρευστό κοινωνικοπολιτικό σκηνικό της νεότερης Ελλάδας.

Καταληκτικά, οι απόψεις που εκφράστηκαν από ανθρώπους των τεχνών και των γραμμάτων δίνουν σκιαγραφούν το στίγμα της ιδιαίτερης γραφής της Νικολακοπούλου, η οποία έχει αναμετρηθεί επάξια με τον χρόνο. Η δημιουργός φαίνεται πως μέσα από τους στίχους της έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον επάξια, αφού μέσα από την πληθώρα των θεματικών της και της τεχνικής της κατάφερε να εισχωρήσει στα ακούσματα του κοινού.

Η ποιητική του στίχου της μέσα από τα «μάτια» της ίδιας

Παράλληλα με τις απόψεις που έχουν εκφραστεί, σημαντικής αξίας αποτελούν οι πληροφορίες που αντλήθηκαν και από την ίδια τη δημιουργό, οι οποίο απομονώθηκαν από συνεντεύξεις στον Τύπο, την τηλεόραση και το Διαδίκτυο. Όπως θα παρουσιαστεί παρακάτω, η ίδια η Νικολακοπούλου απαντά συχνά για τη συγγραφή, την έμπνευση και τη διαδικασία της καλλιτεχνικής σύνθεσης του στίχου.

Κυρίως η στιχουργός επιδιώκει να ερμηνεύσει ψυχολογικά όλα εκείνα τα οποία δεν μπορούν να εκφραστούν από τον σύγχρονο άνθρωπο, αναφέρει σε συνέντευξή της στην εκπομπή «Στα Άκρα» (*Στα Άκρα*, 2008). Η Λίνα Νικολακοπούλου αναφέρει μάλιστα πως η ίδια στο έργο της διαχειρίζεται την πραγματικότητα ως ένα πεδίο, το οποίο αν και αποτελεί τροχοπέδη, γίνεται τόπος έκφρασης, πηγής έμπνευσης και καλλιτεχνικής γέννησης.

Η ίδια σε συνέντευξη που παραχώρησε στην εκπομπή της ΕΡΤ «Προσωπικά», όταν ρωτήθηκε να απαντήσει γιατί συγγράφει τραγούδια, απάντησε πως γράφει για να «ξανασκύψει» στο μέσα της μέσα από μια πορεία άκρως μοναχική (*Προσωπικά*, Ε., 2019). Η στιχουργός έχει φωνή, φωνή ποιητική που ακούγεται και διαπερνάται μέσα από τα κοινωνικοπολιτικού χαρακτήρα τραγούδια της, τα οποία σκιαγραφούν τα αλλότρια αστικά τοπία, τη σκοτεινή κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα. Θεωρεί τη γραφή ως ένα είδος υπογραφής, που δεν προσιδιάζει με άλλων, που λυτρώνει που επαληθεύει μιαν αιτία και καταφέρνει εν τέλει να λυτρώσει κι άλλους ανθρώπους. Είναι, κατά κάποιο τρόπο, μια

δύναμη που εντοπίζεται μέσα στην ύπαρξη του καθενός. Για την στιχουργό- ποιήτρια, στην ερώτηση εάν η καλλιτεχνία και η συγγραφή αποτελεί τραύμα, ανταπαντά πως η καλλιτεχνία συνεπάγεται την αφοσίωση (*Art Week*, 2021). Είναι το χρέος που αισθάνεται ο δημιουργός να φέρει στο φως έναν κόσμο μη υπαρκτό, τον οποίο θα χτίσει βήμα-βήμα.

Η Νικολακοπούλου αντιμετωπίζει με ειλικρίνεια τα ανθρώπινα πάθη, τον έρωτα, την αδικία, την προδοσία, την απώλεια πάσης φύσεως, την μοναξιά, παρουσιάζει τον αλλοτριωμένο από την εκφυλιστική σύγχρονη ζωή. Ο αέναος προβληματισμός, η διαρκής εσωτερική αναζήτηση της προσωπικής αλήθειας του καθενός γίνεται αντικείμενο παιγνίου, καλλιτεχνικής αφορμής και δημιουργίας και αυτό θα συμβαίνει όσο ο άνθρωπος θα σκέφτεται και θα προβληματίζεται. Όπως, άλλωστε, η ίδια διατύπωσε με χιούμορ σε συνέντευξή της πως «ούτε στον Άρη δεν ησυχάζει ο άνθρωπος, αλλά γι' αυτό γράφουμε τραγούδια» (Κρημνιώτη, 2021).

Μέσα σε αυτόν τον κόσμο διαχειρίζεσαι το τραύμα και τελικά είναι η πηγή της δημιουργίας εκφράζει στην ίδια συνέντευξη (Κολλιάρκος Γ., 2017). Εκτός τούτων, με γνώμονα την αισθητική αναζητά την αναγέννηση των ατόμων μέσα εσωτερική και πραγματική περιπλάνηση μέσα στα άστη, ιδίως της Αθήνας. Η γραφή της Νικολακοπούλου διέπεται από κανόνες αλλά και μια έντονη πάλη υπαρξιακή, μια τοποθέτηση έναντι στην κοινωνική πραγματικότητα που ωχριά. Τα τραγούδια είναι ένα εργαλείο για να μπορέσει κάποιος να κοιτάξει μέσα του (*Ενώπιος Ενωπίω*, 2019). Αναζητά στο κοινωνικό στερέωμα το φως, το λυτρωτικό, αυτό της ελευθερίας. Συνολικά, όλα αυτά τα στοιχεία αποτελούν συστατικά μιας δημιουργικής γραφής με προσωπικό, κοινωνικό και ειλικρινή χαρακτήρα.

Ένα ζήτημα το οποίο γεννιέται σχεδόν για κάθε δημιουργό και καλλιτέχνη είναι αναφορικά με τη θρυαλλίδα της έμπνευσης, η οποία πραγματώνεται μέσα από τη δεξιότητα του καλλιτέχνη. Η Λίνα Νικολακοπούλου έχει εκφράσει κατά καιρούς σε συνεντεύξεις τηλεοπτικές, αλλά και στον Τύπο τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται και διαχειρίζεται την έμπνευση και την πραγμάτωση της δημιουργικής γραφής στο χαρτί. Στην εκπομπή «Γραφή Καθαρή», έχει ισχυριστεί πως «στη βάση της δημιουργίας υπάρχει ο πόνος ενός χαμένου παραδείσου, για τον οποίο υπάρχει η βεβαιότητα ότι κάποτε ήταν πραγματικότητα» (*Γραφή Καθαρή*, 2018). Η προσωπική ματιά για της είναι αυτή που εμπλουτίζει τη διήγηση μια ιστορίας, αρκεί αυτό που θα προκύψει να μην είναι ένα άχαρο κατασκεύασμα, αλλά να έχει ζωή, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στο περιοδικό «Μετρονόμος» (Κολλιάρκος Γ., 2017).

Η Νικολακοπούλου με γλώσσα καθαρή μιλάει, όπως γράφει και αποκαλύπτεται. Μέσα από την γραφή επίμονα αναζητά αυτό που κρύβει ο καθένας μέσα του, το συναίσθημα που συγκαλύφθηκε από την ύλη, γι' αυτό και επιστρέφει συχνά στον έρωτα και την φιλία, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει (Πατούλη Κ., 2011). Προϋπόθεση για την ανάδυση του συναισθήματος και της σύλληψης της ιδέας αποτελεί η σιωπή και η απόσταση, ώστε το «εγώ» να ακούσει τον εσώτερο κόσμο. Συνεπώς, μέσα από την εμπειρία ως συγκλονιστική οδός, όπως επισημαίνει σε συνέντευξή της στην εκπομπή «Art Week» (*Art Week.*, 2019). Σε μια άλλη συνέντευξή της εξέφρασε πως «γεννιέται ένα ποίημα, που γίνεται τραγούδι και τελικά περνά στον λαό» (*Ενώπιος Ενωπίω*, 2021). Γεννά έναν κόσμο επηρεασμένη από λαϊκές επιρροές, που δίδεται στο κοινό ως συνεκτικός κρίκος κοινών βιωμάτων, μέσα από τα οποία δημιουργείται εμποτίζεται η συλλογική μνήμη.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1. Στόχος της Έρευνας

Βασικός σκοπός της παρούσας μελέτης αποτελεί η διερεύνηση της ποιητικής του στίχου επί του συνολικού έργου της στιχουργού Λίνας Νικολακοπούλου. Μέσα από τη διαδικασία αναζήτησης, συλλογής και ανάλυσης του στιχουργικού της έργου κατά τις τέσσερις δεκαετίες στιχουργικής παραγωγής 1981-2020, τόσο συνολικά όσο και ανά δεκαετία. Η μελέτη στοχεύει να σκιαγραφήσει τις θεματικές με τις οποίες καταπιάνεται η στιχουργός, τις κατηγορίες των θεματικών αξόνων που προκύπτουν ύστερα από την έρευνα στην στιχουργική παραγωγή της. Παράλληλα, σκοπός είναι να αναδειχθούν τα τεχνικά χαρακτηριστικά του στίχου, όπως αυτά των μετρικών συστημάτων, αλλά και της ομοιοκαταληξίας. Τέλος, θα γίνει η προσπάθεια παρατήρησης και καταγραφής αναφορικά με την εξέλιξη της ποιητικής της Νικολακοπούλου σε σχέση με το περιεχόμενο, το μέτρο και την ομοιοκαταληξία.

2.2. Μεθοδολογία Συλλογής δεδομένων

Αρχικά, ήταν απαραίτητο για την περάτωση της έρευνας η αναζήτηση και η συλλογή των δημιουργημάτων της Λίνας Νικολακοπούλου. Η αναζήτηση πραγματοποιήθηκε κυρίως με την αξιοποίηση του διαδικτύου, εφόσον το συνολικό της έργο δεν υπάρχει μέχρι σήμερα ως εκδοθέν υλικό με τη μορφή συλλογής. Με την συμβολή των πληροφοριών που

αντλήθηκαν από τις ιστοσελίδες των δισκογραφικών εταιρειών¹⁷ με τις οποίες η δημιουργός είχε συνεργαστεί, με τη βοήθεια της ηλεκτρονικής πλατφόρμας «YouTube», αλλά και με τη βοήθεια ηλεκτρονικών περιοδικών συνελέγη το δείγμα του έργου της Νικολακοπούλου.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο μέσα από την παρατήρηση του έργου προέκυψαν τα δεδομένα που αφορούν στο περιεχόμενο και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία συναντώνται στους στίχους της δημιουργού. Αναφορικά με το περιεχόμενο έλαβε χώρα μελέτη των συνολικού έργου και διακρίθηκαν θέματα και κατηγορίες, στοιχεία τα οποία θα αναλυθούν διεξοδικά στο κεφάλαιο 2.3.1. Παράλληλα, έγινε μετρική ανάλυση στους στίχους των τραγουδιών και των ποιημάτων σύμφωνα με τους κανόνες της μετρικής (βλ. κεφ. 1.2.3 και σχετική βιβλιογραφία), όπως επίσης εντοπίστηκε η επιλογή της ομοιοκαταληξίας.

2.2.1. Αναζήτηση και Κριτήρια επιλογής

Η επιλογή του έργου της Λίνας Νικολακοπούλου ως πεδίο έρευνας της δημιουργικής γραφής συνεπάγεται μια σωρεία κριτηρίων. Πιο συγκεκριμένα, το συνολικό έργο στην ποιητική του στίχου της Λίνας Νικολακοπούλου συνελέγη και οργανώθηκε με χρονολογική σειρά ανά ημερομηνία κυκλοφορίας του και τίτλο (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β). Συγκεκριμένα, συγκεντρώθηκαν τραγούδια και ποιήματα τα οποία κυκλοφόρησαν κατά τις τέσσερις δεκαετίες δραστηριοποίησης της στιχουργού, από το 1981 έως και 2020. Από το σύνολο αποκλείστηκαν οι επανεκτελέσεις ή επανακυκλοφορίες των τραγουδιών και δόθηκε προτεραιότητα στα έργα με την χρονολογία της πρώτης τους κυκλοφορίας. Από το δείγμα της έρευνας εξαιρέθηκαν τα έργα εκείνα τα οποία γράφθηκαν με σκοπό την μουσική υποστήριξη θεατρικών παραστάσεων, ταινιών κ.α. καθότι ο σκοπός της παρούσας ερευνητικής εργασίας δεν εξυπηρετείται μέσω αυτών των δειγμάτων, εφόσον συνεγράφησαν για συγκεκριμένο λόγο και με συγκεκριμένη μεθοδολογία. Πιο αναλυτικά, τα έργα τα οποία εξ αρχής δημιουργήθηκαν για να «ενδύσουν» μουσικά μια θεατρική παράσταση, γράφθηκαν ανάλογα με το θέμα του εκάστοτε έργου, με αποτέλεσμα να μην αναδεικνύεται η προσωπική επιλογή της Νικολακοπούλου αναφορικά με το περιεχόμενο, στοιχείο που απασχολεί τη μελέτη. Κατ' επέκταση, δεν μπορούν να συμπεριληφθούν ως δείγμα της παρούσας έρευνας.

¹⁷ <https://www.discogs.com/artist/537454-%CE%9B%CE%AF%CE%BD%CE%B1-%CE%9D%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%BF%CF%85>

2.2.2. Δείγμα

Από την αναζήτηση του έργου προέκυψε συνολικά ένα σύνολο τετρακοσίων ογδόντα πέντε (485) δημιουργημάτων στιχουργικής παραγωγής τα οποία έχουν κυκλοφορήσει σε 165 δίσκους. Με βάση τα κριτήρια επιλογής και αποκλεισμού το δείγμα της έρευνας περιορίστηκε εν συνόλω στα τετρακόσια (400) έργα ποιητικής – στιχουργικής παραγωγής της Λίνας Νικολακοπούλου κατά τα έτη 1981-2020. Συγκεκριμένα, κατά την πρώτη δεκαετία από το 1981 έως και το 1990 καταμετρήθηκαν εκατόν είκοσι (119) έργα, κατά τη δεύτερη δεκαετία από το 1991 έως και το 2000 εντοπίστηκαν εκατόν είκοσι πέντε (130) έργα, την τρίτη δεκαετία από το 2001 έως και το 2010 καταγράφονται ογδόντα οκτώ (88) έργα, ενώ την τέταρτη και τελευταία δεκαετία από το 2011 έως και το 2020 σημειώνονται εξήντα τρία έργα (63) της δημιουργικής γραφής της εν λόγω στιχουργού. Αυτά τα έργα καταναμημένα ανά δεκαετία αλλά και συνολικά θα αποτελέσουν το ερευνητικό δείγμα της έρευνας.

2.3. Μεθοδολογία Ανάλυσης δεδομένων

Η ερευνητική προσέγγιση στην παρούσα μελέτη επί του έργου της στιχουργικής παραγωγής της Νικολακοπούλου ακολουθεί το ποιοτικό παράδειγμα της έρευνας και συγκεκριμένα την ανάλυση περιεχομένου. Κατά την ποιοτική ανάλυση των υπό εξέταση έργων ακολουθήθηκε η επαγωγική μέθοδος, από «κάτω προς τα πάνω», με σκοπό να οικοδομηθεί ένα πλέγμα εννοιών και θεματικών, αξιόλογες προς συζήτηση (Ίσαρη και Πουρκός, 2015 σελ 41). Μέσα από την ποιοτική έρευνα, σύμφωνα με την Ίσαρη και Πουρκό, είναι δυνατόν να εξαχθούν ερμηνείες μέσα από την επαγωγική μέθοδο οι οποίες κατέχουν μια δυναμική που μπορεί να επεξεργαστεί ακόμη και μετά το πέρας του παρόντος πονήματος (ό.π. σελ. 43). Ειδικότερα, μέσα από την ποιοτική προσέγγιση του δείγματος αποπειράθηκε ως προς το περιεχόμενο η διάκριση θεμάτων και κατηγοριών, το οποίο φαίνεται να παρουσιάζεται στο στιχουργικό έργο της δημιουργού. Με την παρατήρηση από «κάτω προς πάνω» εντοπίστηκαν και περαιτέρω κατηγορίες των θεματικών οι οποίες δίνουν πληροφορίες για τις επιλογές περιεχομένου της δημιουργικής γραφής της Νικολακοπούλου συνολικά. Παράλληλα, στο πλαίσιο της ποιοτικής έρευνας ως προς τα τεχνικά γνωρίσματα πραγματοποιήθηκε τόσο μετρική ανάλυση των έργων, καταγραφή των κυρίαρχων μέτρων και των συνδυασμών τους, όσο και αναζήτηση της ύπαρξης ομοιοκαταληξίας και των ειδών της.

2.3.1. Ποιοτική ανάλυση

Στον άξονα της ποιοτικής προσέγγισης υλοποιήθηκε οργάνωση των πληροφοριακών μονάδων από «κάτω προς τα πάνω» και έλαβε χώρα επεξεργασία πίσω κι εμπρός μεταξύ των

κατηγοριών και των δεδομένων μέχρι να δημιουργηθεί ένα ικανοποιητικό και αντιπροσωπευτικό σύνολο θεμάτων και ενοτήτων (ό.π. σελ 41). Η μέθοδος που ακολουθήθηκε είναι η ανάλυση περιεχομένου, μια μέθοδος εντοπισμού, περιγραφής, αναφοράς και «θεματοποίησης» επαναλαμβανόμενων νοηματικών μοτίβων, δηλαδή «θεμάτων» τα οποία προκύπτουν από τα ερευνητικά δεδομένα (Ισαρη και Πουρκός, 2015, σελ.116-117, Braun & Clark, 2006). Μέσα από αυτά τα στάδια μελέτης του στιχουργικού έργου της Νικολακοπούλου, απώτερος σκοπός ήταν η ερμηνεία και η εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις προσφιλείς θεματικές ενότητες επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα, με τις οποίες καταπιάνεται η εν λόγω στιχουργός, πώς αυτές εξελίσσονται στο πέρασμα του χρόνου και ποια τεχνικά εργαλεία στιχουργικής επιλέγει ανά δεκαετία αλλά και γενικά.

Πιο συγκεκριμένα, στο υπό εξέταση έργο της Λίνας Νικολακοπούλου εντοπίζονται συγκεκριμένα τρία θέματα-θεματικές περιεχομένου. Αυτά διακρίνονται:

- α. στα «Ερωτικά» τραγούδια,
- β. τα «Υπαρξιακά» και
- γ. τα «Κοινωνικά».

Από την ανάλυση προέκυψαν κατηγορίες που εντάσσονται σε κάθε θεματική. Στα «ερωτικά» τραγούδια εντοπίστηκαν οι κατηγορίες α. του «Καημού-μοναξιάς», β. της «Ολοκληρωτικής αγάπης», γ. του «Διεκδικητικού έρωτα, δ. του «Παράλογου-εφηβικού έρωτα» και ε. «του Παράνομου έρωτα». Στο δεύτερο θέμα-θεματική «υπαρξιακά» έγινε η διάκριση στις εξής κατηγορίες: α. «Δύσκολη ζωή», β. «Διεκδίκηση ζωής», γ. «Φόβος», δ. «Μοναξιά», ε. «Σωτηρία». Στο τρίτο και τελευταίο θέμα των «Κοινωνικών» εντοπίστηκαν οι εξής κατηγορίες: α. «Περιβάλλον», β. «Πολιτική ζωή», γ. «Σύγχρονη αστική ζωή», δ. «Στερεότυπα». Αξίζει να σημειωθεί πως το όνομα της εκάστοτε κατηγορίας αποφασίστηκε έτσι ώστε να είναι όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικό του περιεχομένου της κάθε ομάδας του έργου.

Αναφορικά με την ποιοτική ανάλυση των τεχνικών χαρακτηριστικών η μελέτη βασίστηκε στους κανόνες στιχουργικής και μετρικής, τα αποτελέσματα των οποίων θα αναφερθούν αναλυτικά στο κεφάλαιο 3 και συγκεκριμένα στο 3.1.1. και 3.3.1¹⁸.

¹⁸ Για τα συνολικά αποτελέσματα βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.

2.3.1.1. Θέματα

Στην παρούσα ενότητα θα γίνει μια προσπάθεια ορισμού των θεμάτων αυτών, όπως και των κατηγοριοποιήσεών τους στο κεφάλαιο 2.3.1.2. Όπως προαναφέρθηκε στο 2.3.1. τα θέματα που προέκυψαν από την ποιοτική ανάλυση του περιεχομένου είναι τρία, τα «ερωτικά», τα «υπαρξιακά» και τα «κοινωνικά». Καθεμία από τις θεματικές αυτές εντοπίζεται στο δείγμα των τετρακοσίων έργων της Νικολακοπούλου.

Ερωτικά

Το θέμα των «ερωτικών» έργων στιχουργικής τέχνης συμπεριλαμβάνει τα τραγούδια εκείνα τα οποία αναφέρονται στο συναίσθημα του έρωτα και της αγάπης που αισθάνεται κι εξωτερικεύει το ποιητικό υποκείμενο. Τα «ερωτικά» τραγούδια αποκαλύπτουν ένα βιωματικό κι εξομολογητικό τόνο μέσα από τα οποία καθίστανται εύκολα αντιληπτές οι πεποιθήσεις της δημιουργού μέσω της γραφής. Σε αυτήν την κατηγορία έχουν συμπεριληφθεί επίσης και εκείνα τα τραγούδια που αναφέρονται στον έρωτα και την αγάπη με μια περισσότερο φιλοσοφική οπτική, δηλαδή όλα όσα εκείνα φαίνονται να μην διαπνέονται από βιωματικό χαρακτήρα, αλλά περιδιαβαίνουν στον χώρο της προβληματικής. Η θεματική του έρωτα αποτελεί αναπόσπαστο σύμπαν ποιητικής-στιχουργικής δημιουργίας της Νικολακοπούλου, όπως θα αναδειχθεί και παρακάτω.

Υπαρξιακά

Στην δεύτερη κατηγορία των «υπαρξιακών» έργων συγκαταλέγονται όλα εκείνα τα οποία παραπέμπουν στην ανάδειξη αγωνιωδών υπαρξιακών ζητημάτων που ταλανίζουν το ποιητικό υποκείμενο, σκιαγραφούν τις σκέψεις και τις πεποιθήσεις για τις δυσκολίες και τις ομορφιές της ζωής, τον θάνατο. Το περιεχόμενο των έργων αυτής της θεματικής άπτεται των σκέψεων και των συναισθημάτων εκείνων που εκφράζει το ποιητικό υποκείμενο αναφορικά με την ψυχοσύνθεση του ανθρώπου, τις συναισθηματικές μεταβολές, τον φόβο, την μοναξιά, τη δυσκολία σύναψης ανθρώπινων σχέσεων. Κυρίως το θέμα αυτό σχετίζεται με έναν εσωτερικό διάλογο που πραγματώνει το ποιητικό «εγώ» με τον ίδιο του τον εαυτό. Παράλληλα εξυμνούν την ανθρώπινη ύπαρξη με όλα αυτά που συνεπάγεται, έρωτα, θάνατο, απώλεια, περιπλάνηση, ματαιώσεις και διαψεύσεις προσωπικές.

Κοινωνικά

Η τρίτη και τελευταία διάκριση της ανάλυσης του περιεχομένου αναδεικνύει άλλη μια θεματική που διατρέχει το υπό εξέταση έργο της Νικολακοπούλου, αυτό των «Κοινωνικών». Σε αυτή την χορεία τραγουδιών συμπεριλήφθησαν όλα όσα αναφέρονται στο κοινωνικό

σύνολο στο οποίο δραστηριοποιείται ο άνθρωπος, τα τραγούδια τα οποία αποκαλύπτουν τα προβλήματα τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει η σύγχρονη πραγματικότητα, σε επίπεδο πολιτικής ζωής της Ελλάδας, αλλά και παγκόσμια, προβλήματα που ταλανίζουν εν γένει τις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες. Σε κάθε περίπτωση το θέμα αυτό περικλείει την φωνή του ποιητικού υποκειμένου τόσο για τη σχέση του με την κοινωνία, για τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία του εκάστοτε «παρόντος» αντιμετωπίζει και διαχειρίζεται τα μέλη της.

2.3.1.2. Κατηγορίες

Στον ίδιο άξονα ποιοτικής ανάλυσης που υλοποιήθηκε σε πλαίσιο περιεχομένου των θεμάτων από «κάτω προς τα πάνω» εντοπίστηκαν περαιτέρω κατηγορίες οι οποίες διατρέχουν το στιχουργικό έργο της Νικολακοπούλου. Στην παρούσα ενότητα θα γίνει προσπάθεια ορισμού και συνοπτικής παρουσίασης της εκάστοτε κατηγορίας.

Ερωτικά

Στην κατηγορία των «Ερωτικών» τραγουδιών εντοπίστηκαν οι εξής πέντε κατηγορίες:

- A. **Καμμός-Μοναξιά.** Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει εκείνα τα έργα τα οποία αναφέρονται στον συναισθηματικό πόνο του ποιητικού υποκειμένου, το οποίο γεννήθηκε είτε από απόρριψη του εραστή, είτε από την μη ευόδωση του αμοιβαίου ερωτικού συναισθήματος, είτε μέσα από τις δυσκολίες με τις οποίες συνεπάγεται ο έρωτας στο έργο της Νικολακοπούλου, μια θεματική που εντοπίζεται από τα πρώιμα στάδια της παγκόσμιας και ελληνικής γραμματείας και τέχνης. Στην κατηγορία αυτή συγκαταλέγονται και τα έργα στα οποία εκφράζεται η μοναξιά που βιώνει το ποιητικό υποκείμενο κυρίως από την απώλεια του ερωτικού αντικειμένου, τον χωρισμό, την έλλειψη επικοινωνίας.
- B. **Ολοκληρωτική αγάπη.** Στην κατηγορία αυτή τοποθετήθηκαν τα έργα της Νικολακοπούλου τα οποία σκιαγραφούν περισσότερο το αγνό και ατόφιο συναίσθημα της αγάπης, το οποίο από ό,τι φαίνεται διαχωρίζεται από το παράφορο της έντασης του ερωτικού συναισθήματος. Εδώ το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει το ολοκληρωτικό δόσιμο, το άνευ όρων «άφημα» στον αντικείμενο της αγάπης, για το οποίο οι συνέπειες είναι αδιάφορες, όπως θα αναδειχθεί και στο κεφάλαιο 3.
- Γ. **Διεκδικητικός έρωτας.** Άλλη μια κατηγορία στη διάκριση περιεχομένου των «ερωτικών» είναι η διεκδικητική τάση του ερωτικού υποκειμένου για τον αντικείμενο του έρωτα. Σε αυτήν την ενότητα συμπεριλαμβάνονται εκείνα τα τραγούδια μέσω των οποίων το

ποιητικό «εγώ» διεκδικεί παντί τρόπο το ερωτικό συναίσθημα και την ευόδωση της ερωτικού σχετίζεσθαι, ανεξαρτήτως συνθηκών, συνεπειών και στερεοτυπικών αντιλήψεων. Τα τραγούδια της κατηγορίας αυτής αποπνέουν μια δυναμική που πηγάζει από το ερωτικό συναίσθημα.

- Δ. Παράλογος-Εφηβικός έρωτας.** Η κατηγορία αυτή προέκυψε από την διερεύνηση μια πληθώρας τραγουδιών στο έργο της Νικολακοπούλου, τα οποία αφορούν το ερωτικό συναίσθημα, το οποίο, θα έλεγε κανείς πως, πηγάζει από μια εφηβική και νεανική ψυχή που αδιαφορεί για τα «πρέπει» της κοινωνίας, που εξωτερικεύει το ερωτικό συναίσθημα οπουδήποτε. Παράλληλα, σε αυτήν την κατηγορία συμπεριλήφθησαν εκείνα τα έργα τα οποία προβάλλουν τον παραλογισμό του ερωτικού συναισθήματος, αυτό που οδηγεί τους ερωτευμένους σε συμπεριφορές πέρα από τη λογική. Η σύνδεση με τον εφηβικό έρωτα πραγματοποιήθηκε, καθώς η αντιμετώπιση του έρωτα σαν έφηβος από το ποιητικό υποκείμενο συχνά ταυτίζεται με αυθόρμητες συμπεριφορές και πέραν της λογικής.
- Ε. Παράνομος έρωτας.** Η τελευταία στη σειρά κατηγορία του θέματος «Ερωτικά» αναδεικνύει άλλη μια υποενοότητα του περιεχομένου, αυτήν ερωτικού συναισθήματος το οποίο δεν είναι θεμιτό ηθικά, κοινωνικά είτε εξαιτίας προσωπικών αγκυλώσεων να εξωτερικευθεί στη δημόσια σφαίρα. Εδώ οι πρωταγωνιστές των ιστοριών που παρουσιάζονται στους στίχους της Νικολακοπούλου έρχονται αντιμέτωποι με τη ματαίωση, την απογοήτευση η οποία πηγάζει από μια μη ολοκληρωμένη και επιτρεπτή ερωτική σχέση.

Υπαρξιακά

Το δεύτερο θέμα των «Υπαρξιακών» διακλαδώνεται και αυτό σε πέντε κατηγορίες ανάλογα με την διαφοροποίηση που παρατηρήθηκε από την ποιοτική ανάλυση και είναι οι εξής:

Α. Δύσκολη ζωή. Όπως εξήχθη από την μελέτη, εντοπίζονται τραγούδια μέσα από τα οποία η δημιουργός αποτυπώνει όλες εκείνες τις δυσκολίες που περιλαμβάνει η ζωή. Εδώ συγκαταλέγονται συνεπώς όλα εκείνα τα τραγούδια τα οποία εκφράζουν τις πολυποίκιλες δυσχέρειες τις οποίες καλείται να αντιμετωπίσει ο «πρωταγωνιστής». Μάλιστα, η φωνή του ποιητικού υποκειμένου σε αυτήν την κατηγορία φαίνεται να απευθύνεται στην ίδια τη ζωή, όπως θα παρουσιαστεί παρακάτω.

Β. Διεκδίκηση ζωής¹⁹. Στον αντίποδα υπάρχει αυτή η κατηγορία στο πεδίο των «υπαρξιακών», κατά την οποία τα έργα που συμπεριλαμβάνονται αναδεικνύουν μια αισιόδοξη στάση του ποιητικού υποκειμένου απέναντι στην ζωή. Ο δυναμισμός, η αυτοπεποίθηση, η τάση για διεκδίκηση των ονείρων, ακόμη και μιας ποιοτικής ζωής είναι στοιχεία περιεχομένου αυτής της κατηγορίας.

Γ. Φόβος. Στην κατηγορία αυτή των «υπαρξιακών» συγκαταλέγονται εκείνα τα έργα τα οποία εκφράζουν το συναίσθημα του φόβου που αισθάνεται το ποιητικό υποκείμενο στο πλαίσιο των υπαρξιακών του περιπλανήσεων. Το θέμα αυτό παρουσιάζει τη συναισθηματική παράλυση και ματαίωση, το βύθισμα και τη στασιμότητα της ζωής ως απότοκο του δυσνόητου αυτού φοβικού συναισθήματος.

Δ. Μοναξιά. Σε αυτήν την κατηγορία περιεχομένου η δημιουργός αποτυπώνει μέσα από την γραφή της τη μοναξιά που βιώνει το ποιητικό υποκείμενο. Εδώ η αίσθηση της μοναξιάς φαίνεται πως είναι βαθιά υπαρξιακή. Στα έργα αυτά σκιαγραφείται η απομόνωση και η δυσκολία σύνδεσης του ατόμου με άλλα, αλλά και αυτή η υπόκωφη ενέργεια της μοναξιάς που δυσκολεύει το άτομο να βιώσει τη ζωή με πληρότητα.

Ε. Σωτηρία. Στην ενότητα των «υπαρξιακών» εντοπίστηκε άλλη μια κατηγορία στο συγγραφικό έργο της Νικολακοπούλου στην οποία διακρίνεται η αίσθηση της σωτηρίας της ψυχής, η οποία ανάγεται σε ζητούμενο και αυτοσκοπό για τη ζωή του ατόμου. Πιο συγκεκριμένα, εδώ συμπεριλαμβάνονται όλα εκείνα τα τραγούδια τα οποία «μιλούν» για την ηρεμία και τη γαλήνη που νιώθει το άτομο ανεξαρτήτως των δυσκολιών που βιώνει. Οι υπαρξιακοί προβληματισμοί του ποιητικού υποκειμένου εδώ εστιάζουν στην προστασία της ψυχικής υγείας και στην ισορροπημένη πνευματικότητα.

Κοινωνικά

Στο θέμα των «Κοινωνικών» έχουν εντοπιστεί τέσσερις κατηγορίες και είναι οι εξής:

Α. Περιβάλλον. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται όλα εκείνα τα έργα τα οποία αφορούν σε θέματα που άπτονται του περιβάλλοντος, της περιβαλλοντικής ρύπανσης και καταστροφής κυρίως εξαιτίας της ανθρώπινης παρέμβασης και αδιαφορίας. Το περιβαλλοντικό πρόβλημα που ενσωματώνει η Νικολακοπούλου στα έργα της βρίσκεται

¹⁹ Από εδώ και στο εξής στα Γραφήματα και στους Πίνακες όπου «Κυνήγι ζωής» βλ. «Διεκδίκηση ζωής».

σε συνεξάρτηση με την υγιή και ποιοτική ζωή των μελών μια κοινωνίας, τόσο ατομικά όσο και συλλογικά.

Β. Πολιτική ζωή. Εδώ συγκαταλέγονται το συγγραφικό έργο της Νικολακοπούλου στο οποίο τίθενται ζητήματα πολιτικής φύσεως, όχι υπό την έννοια της κομματικής τοποθέτησης, όσο θέματα που αφορούν τον άνθρωπο ως πολίτη της Ελλάδας και του κόσμου. Ενσωματώνονται τα έργα εκείνα τα οποία αναδεικνύουν σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα τα οποία συνεπάγονται από τακτικές κακής διαχείρισης των ανθρώπινων ατομικών και κοινωνικών προβλημάτων, όπως είναι η μετανάστευση, η πελατειακές σχέσεις, η κακής ποιότητας εργασία, η καταπάτηση δικαιωμάτων κ.ο.κ

Γ. Σύγχρονη αστική ζωή. Χαρακτηριστικό γνώρισμα της γραφής της Νικολακοπούλου είναι ότι το έργο της αποτυπώνει συχνά το σύγχρονο αστικό τοπίο των μεγαλουπόλεων και κυρίως της Αθήνας. Σε αυτή, συνεπώς, την ενότητα περιλαμβάνονται τα έργα τα οποία αναδεικνύουν τα προβλήματα της αστικής ζωής, όπως είναι η κυκλοφοριακή συμφόρηση, ο εγκλεισμός του ανθρώπου στα διαμερίσματα κ.α.

Δ. Στερεότυπα. Μέσα σε αυτή την κατηγορία συγκαταλέγησαν τα έργα τα οποία άπτονται στερεοτυπικών πεποιθήσεων που τροφοδοτούν τις σύγχρονες κοινωνίες, όπως ο έμφυλος ρατσισμός και διαχωρισμός. Θίγεται το αίσθημα της ντροπής και του φόβου που καλύπτεται από τις κανονιστικές απόψεις της κοινωνίας καταπατώντας τη μοναδικότητα.

2.3.2. Ποσοτική ανάλυση

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ποιοτική ανάλυση του περιεχομένου και των τεχνικών χαρακτηριστικών της δημιουργικής γραφής της Νικολακοπούλου κατά τα έτη 1981-2020 κωδικοποιήθηκαν και αναλύθηκαν με τη χρήση του λογισμικού προγράμματος IBM SPSS Statistics 27. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκε περιγραφική στατιστική επί του συνόλου το συγγραφικού έργου της Νικολακοπούλου αναφορικά με το μέτρο, την ομοιοκαταληξία και το περιεχόμενο, όπως θα αναδειχθεί στο κεφάλαιο 3. Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε ανά θέμα-θεματική του έργου (ερωτικά, υπαρξιακά, κοινωνικά), όπως επίσης και για την πορεία της εξέλιξης στους άξονες του μέτρου, της ομοιοκαταληξίας και του περιεχομένου που απαντώνται στην ποιητική του στίχου στο έργο της Νικολακοπούλου.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς αποκαλύπτουν την ιδιαιτερότητα της ποιητικής της Λίνας Νικολακοπούλου και εξηγούν σε μεγάλο βαθμό την τεράστια απήχηση του έργου της στο χρονικό εύρος των τεσσάρων δεκαετιών. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν όσα προέκυψαν από την ποιοτική και ποσοτική ανάλυση. Επεξηγηματικά, σε πρώτο στάδιο θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα με βάση την περιγραφική στατιστική ως προς το σύνολο του έργου αναφορικά με το μέτρο, την ομοιοκαταληξία και το περιεχόμενο. Σε δεύτερο στάδιο θα παρατεθούν τα αποτελέσματα ανά θέμα- θεματική του έργου, ενώ στη συνέχεια θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα αναφορικά με την εξέλιξη της ποιητικής του στίχου της Νικολακοπούλου τόσο σε σχέση με τα τεχνικά χαρακτηριστικά όσο και με τους θεματικούς άξονες .

3.1. Αποτελέσματα στο σύνολο του έργου

Στο υποκεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα που εξήχθησαν από την ποιοτική και ποσοτική έρευνα στο σύνολο του έργου αναφορικά με τα μέτρα, τα είδη της ομοιοκαταληξίας και το περιεχόμενο (θέματα και κατηγορίες), τα οποία υιοθετεί η Λίνα Νικολακοπούλου στην ποιητική της.

3.1.1. Μέτρο

Έπειτα από τη μελέτη και την ανάλυση των δεδομένων σε σχέση με τα μέτρα που επιλέγει η στιχουργός (βλ. Γράφημα 1) στα έργα της προέκυψε ότι το iamβικό μέτρο ως αυτόνομο μέτρο σε ολόκληρη την έκταση του τραγουδιού απαντά πολύ συχνότερα από τα υπόλοιπα μετρικά συστήματα, σχεδόν στο ένα πέμπτο του υπό εξέταση έργου (σε ποσοστό 18,5% επί του συνολικού έργου). Παράλληλα, το iamβικό μέτρο παρατηρήθηκε να συνυπάρχει και με άλλους μετρικούς συνδυασμούς, όπως θα αναδειχθεί και παρακάτω. Αξίζει να σημειωθεί πως πολύ συχνά σε όλα τα μετρικά συστήματα υπάρχουν παρεμβάσεις της στιχουργού, με αποτέλεσμα σε ορισμένα σημεία εντός του στίχου να διαφοροποιείται ο μετρικός πόδας. Σε κάθε περίπτωση η μελέτη αυτή εστιάζει κυρίως στα είδη των μέτρων που κυριαρχούν αλλά και σε τι συχνότητα αυτά εμφανίζονται. Ακολουθούν ορισμένα ενδεικτικά παραδείγματα από το δείγμα της μελέτης για το iamβικό μέτρο.

Παράδειγμα 1

*Εσύ με βρώμικο μαντήλι (U-U-U-U-U)
να καθαρίζεις το γυαλί (U-U-U-U-)
κι εγώ με σκουριασμένα χείλη (U-U-U-U-U)
να σου λερώνω το φιλί (U-U-U-U-)*

«Να σου λερώνω το φιλί»(1981)

Παράδειγμα 2

*Απάνω που σ' αγάπησα (U-U-U-U-)
μου γύρισες τα φύλλα,(U-U-U-U)
γιατί, σ' ετούτη τη ζωή (U-U-U-U-)
εγώ πηγαίνω με κουπί (U-U-U-U-)
κι άλλοι με δέκα μίλια (-UU-U-U)*

«Το κουπί»(2009)

Παράδειγμα 3

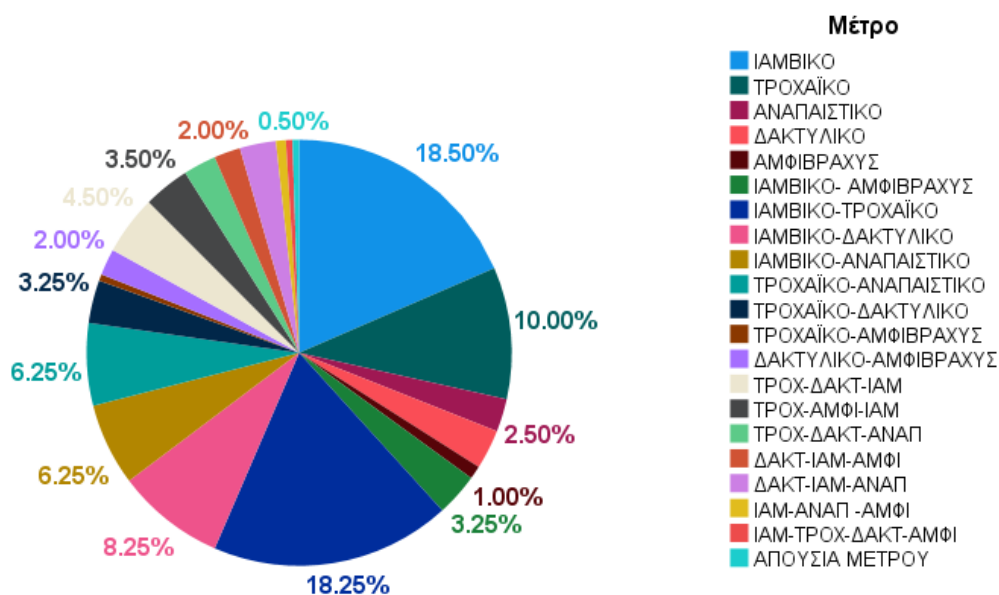
*Χειρολαβές κρατάς σφικτά (U-U-U-U-)
με κόπο ανασαίνεις (U-U-U-U)*

«Χειρολαβές»(2013)

Όπως είναι εμφανές από το παράδειγμα 1 το πρώτο τραγούδι, που γράφηκε και κυκλοφόρησε το 1981 από την πένα της Νικολακοπούλου, είναι γραμμένο σε ιαμβικό πόδα. Αυτό που αλλάζει στους στίχους είναι ο αριθμός των συλλαβών, καθώς ο πρώτος με τον τρίτο στίχο απαντούν σε εννιά συλλαβές, ενώ ο δεύτερος με τον τρίτο σε οκτώ. Τα παραδείγματα 2 και 3 ακολουθούν το ίδιο μέτρο. Μάλιστα, το δεύτερο ακολουθεί ίσο αριθμό συλλαβών σε κάθε στίχο, ενώ αλλάζει ο τελευταίος και ξεκινά με τροχάιο, όπως συχνά παρατηρείται κι έπειτα συνεχίζει με ίαμβο.

Δεύτερο στη σειρά (18,25%) απαντά ο μετρικός συνδυασμός του ίαμβου και του τροχαιού, ενώ το τροχαικό μέτρο συναντάται σχεδόν στο ένα δέκατο του έργου (10%). Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, ο ίαμβος και ο τροχάιος είναι από τα επικρατέστερα μετρικά συστήματα στη στιχουργική της Νικολακοπούλου, είτε ως μεμονωμένα μέτρα είτε ως συνδυασμοί. Στον παρακάτω πίνακα συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά παραδείγματα με αυτές τις μετρικές επιλογές (για παραπάνω παραδείγματα βλ. το Παράρτημα Β στο τέλος της εργασίας).

Μέτρο	Ιαμβικό- τροχαϊκό	Τροχαϊκό
Παραδείγματα	<i>Πόσο η καρδιά μου μάθε, πόσο σ' αγαπάει ποτέ δεν στο 'πα δεν σου το 'πα κι όπου πάει. Μόνο η θάλασσα κι η μουσική λένε λόγια στον έρωτα.</i> «Πόσο» (2020)	<i>Μια φορά μια κοινωνία ταμπού/ κράταγε όλα τα ηνία ταμπού / μα του κόσμου η χελώνα/ πιο λαγός κι απ' τον αιώνα/ έγραψε το σύνθημά της αλλού.</i> Ταμπού (1986)
	<i>Αχ και να `χα τα προβλήματα λυμένα/ κι όλα εκείνα που φορτώθηκαν σε μένα/ ο ταλαίπωρος ο νους θα είχε ειρήνη. / Γεια σου δήμαρχε και πόλη μου καμίνι.</i> Στουρνάρα (2013)	<i>Κι είμαστε ακόμα ζωντανοί στη σκηνή σαν ροκ συγκρότημα κι αν μας αντέξει το σκοινί θα φανεί στο χειροκρότημα.</i> Το χειροκρότημα (1987)
	<i>Πετάνε χαμηλά της πόλης τα πουλιά/ προτού φανεί η σταλιά, πριν πέσει η μπόρα/ μας βρήκαν αγκαλιά τα πρώτα μας φιλιά /μα ανοίγουν τα φτερά και πάνε τώρα</i> Η πρώτη μας φορά (2015)	<i>Πάρε εσύ τα χάρδια τα γυμνά σκοτάδια τα πρωτότυπα κι άσε εδώ για μένα κάτι στοιχειωμένα σ' αγαπώ, σ' αγαπώ, σ' αγαπώ καρδιά μου</i> Στερεότυπα (2007)

Γράφημα 1

Άλλοι δύο μετρικοί συνδυασμοί που εντοπίστηκαν μέσα από τη μελέτη είναι το ιαμβικό και το δακτυλικό, όπως επίσης και το τροχαϊκό-αναπαιστικό (8,25%).

Μέτρο	Ιαμβικό-Δακτυλικό	Τροχαϊκό-αναπαιστικό
Παράδειγμα	<p><i>Κι αυτά που λέμε κουβέντες είναι, U-U-U- -U-U-U εδώ Αθήναι Κι αυτά που ζούμε, αλήθειες είναι, εδώ Αθήναι (ιαμβικό)</i></p> <p><i>Κατέβα κάτω, U-U-U εδώ δεν έχει να δούμε κι άλλο, U-U-UU-U-U το παρακάτω κατέβα κάτω, αγάλι αγάλι τα ρίξαμε όλα στη βιοπάλη κι είν' από κάτω, ο κόσμος πάλι στο κάτω κάτω (ιαμβικό-δακτυλικό) Εδώ Αθήναι (1986)</i></p> <p><i>Κύματα πιάνω, ταξιδεύω -UU-UUU-U κι όλο τον κόσμο κυριεύω -UU-UU-U μ' ένα φευγάτο ερωτισμό κι ένα λιμάνι για δεσμό. Κύματα πιάνω, ταξιδεύω κι όλο τον κόσμο κυριεύω μ' ένα παράταιρο καημό κι ένα λιμάνι για δεσμό. (δακτυλικό)</i></p> <p><i>Μου διώζαν τις αρμόρες U-U-U-U του κύκλου οι λάθος μοίρες, U-U-U-U μου βούλιαξε κι η Γκιουλμπαχάρ και κάνω δίσκους για ραντάρ. (ιαμβικό) Κύματα (1990)</i></p>	<p><i>Το κορμί κι η ορμή μυστήριο, -U-U-U-U- δακτυλίδι μαύρο με την πέτρα του. -U-U-U-U-U- Ποιος καημός χωράει στα μέτρα του -U-U-U-U- και μετά το γεια μαρτύριο. -U-U-U-U- (τροχαϊκό)</i></p> <p><i>Στο όνομά σου Αναστασία, κρεμασμένα λες χίλια τάματα, UU-UU-U-UU σαν πανάρχαιο φως UU-UU- μες τη νύχτα με τα κλάματα... UU-UUU-UU Τελικά η ζωή τρία γράμματα. UU-UU- - U-UU (αναπαιστικό) Αναστασία (1993)</i></p> <p><i>Αργά να φιλάς το φιλί -U-UU- σαν εξαίσιος απειλή -U-U-U- να ξεσπάει σαν το κύμα με μιας -U-U-U-UU- (τροχαϊκό)</i></p> <p><i>Να κλαις να ζητάς να σωθείς UU-UU- με φωτιά να ενωθείς UU-UU- κι απ' το είναι να φτάνει UU-UU-U ο λογμός ως τα χείλια UU-UU-U (αναπαιστικό) Querer (2007)</i></p>

Δεν απουσιάζει και ο συνδυασμός τριών μετρικών συστημάτων του τροχαϊκού-δακτυλικού-ιαμβικού (4,5%), όπως φαίνεται κι ενδεικτικά στο παρακάτω έργο.

Παράδειγμα

*Τι κι αν ανάψεις το φως
-UU-UU-
δεν είναι ο πόνος κρυφός
U-UU-UU-*

έχει μάτια, έχει στόμα, γέλιο και φωνή,
 -U-U-U-U-U-U-
 αίσθηση, απουσία ζωντανή.
 (δακτυλικό)

Είν' ο έρωτας αγκάθι που το δάχτυλο τρυπά
 -U-U-U-U-U-U-
 μια στάλα αίμα που σου βάφει
 U-U-U-U-U
 και το πριν και το μετά.
 -U-U-U-
 Κι αν έχει πέσει χιόνι μέσα στην καρδιά
 U-U-U-U-U-U-
 μονάχα μη σβηστεί η φωτιά.
 U-U-U-U-
 (ιαμβικό)

Δίπλα σου η σκέψη πετά
 -UU-UU-
 λες κι υπάρχει μετά
 -U-UU-
 πήγα πάλι να σου κόψω άσπρο γιασεμί
 -U-U-U-U-U-U-
 μόνος μου στην ίδια διαδρομή.
 -U-U-U-U-
 (τροχαϊκό)

Έρωτας αγκάθι (2017)

Οι συνδυασμοί ιαμβικό-αμφίβραχος και τροχαϊκό-δακτυλικό απαντούν και αυτοί αλλά με μικρότερη συχνότητα στο έργο της Νικολακοπούλου (στο 7% και οι δύο). Αρκετά συχνά τα μέτρα εμπλέκονται ακόμη και στην ίδια στροφή όπως φαίνεται στα παρακάτω παραδείγματα.

Μέτρο	Ιαμβικό-αμφίβραχος	Τροχαϊκό-δακτυλικό
Παράδειγμα	<p>Αχ. μια φορά κι έναν καιρό U-U-U-U- όταν ρωτούσα ποιον έχω Θεό μου τραγουδούσε η μαμά τα βράδια στα σκοτεινά:</p> <p>Ανατολικά της Εδέμ U-U-U-U- ζούσε ένας τύπος μπόεμ -U-U-U- που φορούσε πάντα λουλούδι στο πέτο UU-U-UU-UU-U</p> <p>Ανατολικά της Εδέμ (1990)</p>	<p>Κάθε νύχτα που περνάει πάντα εδώ -U-U-U-U-U- (τροχαϊκό) Κι όλο φεύγω πριν μείνουμε μόνοι το τέλος μη δω -U-UU-UU-UU-U-U</p> <p>Σιδερένια η σκάλα και μου `λεγες θα μείνουμε λίγοι UU-UU-UU-UU-UU-U</p> <p>πήρε η νύχτα να πέφτει βαθιά κι ο αέρας με πνίγει -UU-UU-UU-UU-U</p> <p>Μηχανές ξεχασμένες κι αδέσποτες στου δρόμου τη σκόνη UU-UU-UU-UU-UU-U</p> <p>Σκέψου να `ταν το πάτωμα ασπρόμαυρο και να `σουν το πόνι -U-UU-UU-UU- - UU-U</p> <p>μια φορά μου `χες πει δεν μπορεί θα το νιώσανε κι άλλοι -U-UU-UU-UU-UU-U</p> <p>πριν το τέλος πως μοιάζει η σιωπή σαν αγάπη μεγάλη -U-UU-UU-UU-UU-U</p>

		(δακτυλικό) Πριν το τέλος (1984)
--	--	-------------------------------------

Άλλη μια επιλογή τριών μετρικών συστημάτων είναι ο συνδυασμός των τροχαϊκού-αμφίβραχου-ιαμβικού. Στο έργο «Μη σε νοιάζει» που ακολουθεί είναι εμφανείς οι διαφορετικές επιλογές ανά στροφή εκ των οποίων η δεύτερη μάλιστα αποτελεί το ρεφρέν, ενώ η πρώτη και η τρίτη είναι μέρος του κουπλέ.

Παράξενα που αρχίζει να με νοιάζει
U-UUU-UUU-U
το σήμερα και τ' αύριο και το χτες.
U-UUU-UU-U-
Μου φτάνει αυτή η στιγμή που μ' ανεβάζει
U-UU-UU-U-U-U
κι εσύ που μες στα δύσκολα με θες.
U-U-U-U-U-
 (αμφίβραχος)

Μη σε νοιάζει, μη σε νοιάζει
-U-U-U-U
και με ζέστη και με κρύο
-U-U-U-U
μη σε νοιάζει, τι σε νοιάζει
με το πρώτο μας ρεπό.
-U-U-U-
Η αγάπη μας φωνάζει
-U-U-U-U
κι αγοράσαμε λαχείο.
-U-U-U-U
Πάτα γκάζι τέρμα γκάζι
-U-U-U-U
μ' αγαπάς και σ' αγαπώ.
-U-U-U-
 (τροχαϊκό)

Γελάσαμε το βράδυ στην ταινία
U-U-U-U-U-U
και νιώσαμε πως είμαστε καλά.
U-U-U-U-U-
Την ώρα που βαριέται η κοινωνία
U-U-U-U-U-U
για κόμματα και νόμους να μιλά.
U-U-U-U-U-
 (ιαμβικό)

Μη σε νοιάζει (1990)

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί πως στο συνολικό έργο έχουν εντοπιστεί κι άλλες επιλογές αναφορικά με το τεχνικό χαρακτηριστικό του μέτρου, όπως αναδεικνύεται

στο γράφημα 1, αλλά με πολύ μικρότερη συχνότητα εμφάνισης, τα οποία δεν παρατίθενται για λόγους περιορισμού του χώρου στην παρούσα εργασία (βλ. το Παράρτημα των αποτελεσμάτων Ανάλυσης στο τέλος της εργασίας για περαιτέρω παραδείγματα).

Τέλος, στο υπό εξέταση δείγμα της Νικολακοπούλου εντοπίστηκε σε πολύ μικρό ποσοστό (0,5%) η απουσία μέτρου. Ο ελεύθερος στίχος δηλαδή εμφανίζεται στο τραγούδι «Traveller» που κυκλοφόρησε το 2020.

*Μέσα μου μια πόρτα ανοίγει
ζυπόλητη κινάει να φύγει η ψυχή
στ' όνειρο μακριά.*

*Μια γραμμή στην άμμο κάνει
μακριά κι αργεί το караβάνι δροσιά
κάποτε να βρει.*

*Θάλασσα κι ούτε ένα κύμα δεν γύρισε
δεν είπε κρίμα που πάει
όπου πάει η ζωή.*

*Στ' άγνωστο που δυναμώνει σαν άνεμος
μια ελπίδα μόνη στεριά
κάποτε να δει.*

Traveller (2020)

Αξίζει να σημειωθεί πως στο δείγμα έχει συμπεριληφθεί ένα έργο της στιχουργού το οποίο έχει δημοσιευθεί στην πλατφόρμα «YouTube» (από τη σελίδα του τραγουδιστή και μουσικού, Δημήτρη Υφαντή, με τον οποίο έχει συνεργαστεί κατά καιρούς η Νικολακοπούλου) ως απαγγελία από την ίδια τη στιχουργό²⁰ και χωρίς μελοποίηση με τίτλο «Τα σπίτια» (2008). Το εν λόγω τραγούδι είναι γραμμένο σε ελεύθερο στίχο, όπως είναι φανερό παρακάτω:

*Τα σπίτια φυτρώνουν και αυτά
σαν τα λουλούδια
Μαραίνονται και αυτά με τα χρόνια,
σαν τα λουλούδια*

*Αμα παίζαμε το video της ζωής μας γρήγορα,
θα μέναμε εκστατικοί*

*Μπαίνεις για πρώτη φορά στο σπίτι σου αγκαλιά
στα χέρια, μόλις γεννιέσαι
Βγαίνεις μετά, αγκαλιά
στα χέρια ή με το καρότσι*

*Μετά με τα παπούτσια σου, τα πρώτα
Μετά με ένα παιχνίδι στο χέρι και έναν σκούφο μέχρι τα μάτια*

²⁰ Βλ. https://www.youtube.com/watch?v=HMjOmkWlcb0&ab_channel=DimitrisYfantis Το έργο είναι μέρος του δίσκου «Προσοχή Τρίφωνο», ο οποίος κυκλοφόρησε από τη δισκογραφική εταιρεία MINOS EMI.

*Και το άλλο χέρι στο χέρι των γονιών
Μετά κρατάς μία σάκα
Μετά μόνο τα κλειδιά και ένα πουλόβερ
«Που ήσουν τόσες ώρες»;
«Άσε με μάνα!»*

*Και από εκεί και μετά όλο και κάτι κρατάς
Την πρώτη σου βαλίτσα για την εκδρομή
Τον πρώτο σου έρωτα, τον φέρνεις σπίτι όταν λείπουν οι δικοί σου
Μετά κρατάς το παιδί σου,
εσύ και το φέρνεις
Μετά κρατά τους δικούς σου, που μεγάλωσαν
και τους πας όπου θέλουν*

*Μετά κρατάς το στόμα σου κλειστό και λες λίγα
Μετά κρατάς τα έπιπλα για να περπατήσεις
Όλα από μία πόρτα
Περνάνε, όλα περνάνε
Η ζωή η ίδια είναι ένα πέρασμα
Περνάς καλά; Να περάσεις καλά!*

*Περαστικά, περαστικός
Περαστικός ήμουν
Έτσι έπρεπε να λέει ο έρωτας όταν έρχεται
και σε βρίσκει
Απροειδοποίητα και εμείς του λέμε περάστε*

«Τα σπίτια» (2008)

3.1.2. Ομοιοκαταληξία

Το δεύτερο τεχνικό χαρακτηριστικό το οποίο έγινε στοιχείο μελέτης στο δείγμα είναι η ομοιοκαταληξία. Στο παρόν υποκεφάλαιο, θα παρουσιαστούν τα στοιχεία που αφορούν στο τεχνικό χαρακτηριστικό της ομοιοκαταληξίας²¹ (βλ. Γράφημα 2), όπως αυτά συγκεντρώθηκαν από τη μελέτη. Όπως αναδείχθηκε, το είδος ομοιοκατάληκτου στίχου που απαντά στον μεγαλύτερο βαθμό συχνότητας (με ποσοστό 32% στο συνολικό έργο) στη στιχουργία της Νικολακοπούλου είναι η πλεκτή ομοιοκαταληξία, καταλαμβάνοντας περίπου το ένα τρίτο του έργου.

Παράδειγμα 1

*Άσε με απόψε να σε βρω A
στο φως που ζημερώνει B
ντυμένη εγώ μ' έναν καημό A
κι εσύ χρυσάφι σκόνη. B
«Αν ήξερες τις νύχτες μου»(1984)*

²¹ Προς διευκόλυνση του αναγνώστη στο τέλος κάθε στίχου ακολουθούν τα γράμματα Α και Β για να αναδεικνύονται καλύτερα και ευκρινέστερα οι συνδυασμοί των στίχων. Για τη θεωρία της μετρικής και συγκεκριμένα για την ομοιοκαταληξία, βλ. κεφάλαιο 1.2.4.

Παράδειγμα 2

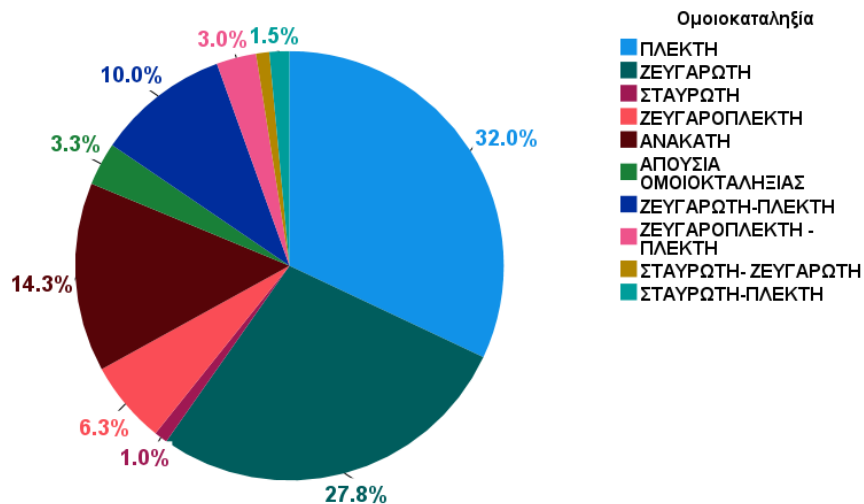
*Μ' αυτόν τον έρωτα που χρόνια αμέτρητα δεν υποκρίνεται Α
για τ' αφιέρωμα της προσμονής Β
γι' αυτόν τον έρωτα που απαραίτητα κρατάει κι αμύνεται Α
ως το ξημέρωμα της πληρωμής. Β*

«Μ' αυτόν τον έρωτα» (1986)

Παράδειγμα 3

*Άκουσα το Θησείο
κι η Ακρόπολη να συζητούν,
έχουμε πια μουσείο
τα Ελγίεια πίσω να `ρθούν.*

«Γράψε ουρανόσ Μελίνα» (2014)

Γράφημα 2

Στη συνέχεια, η ζευγαρωτή ομοιοκαταληξία απαντά ως δεύτερο πιο συνηθισμένο είδος ομοιοκατάληκτου στίχου (με ποσοστό 28%), αφού συναντάται σχεδόν στο ένα τέταρτο του έργου. Πολύ συχνή, επίσης, στο έργο της Νικολακοπούλου είναι η ανάκατη ομοιοκαταληξία (14%), κατά την οποία όπως σημειώθηκε και το κεφάλαιο 1.2.4., σημειώνεται ομοιοκαταληξία με άτακτη μορφή στους στίχους κατ' επιλογή της στιχουργού.

Παραδείγματα ζευγαρωτής

Ομοιοκαταληξία	Ζευγαρωτή	Ανάκατη
----------------	-----------	---------

<p>Παραδείγματα</p>	<p><i>Απόψε θέλω κάτι ξαφνικό A/ Σαν χέρι υγρό στο γενικό A/Να γίνει η νύχτα μαύρη και χρυσή B Να ξέρεις μόνο εσύ. B</i> «Απόψε θέλω κάτι να συμβεί»(1984)</p> <hr/> <p><i>Προσωπικά εγώ τρελαίνομαι, A/ το παραμύθι σου και να `μαι και να φαίνομαι A/ Προσωπικά δεν έχω αίσθηση B/ αυτό που ζούμε αν είναι αλήθεια ή παραίσθηση B/</i> «Προσωπικά» (1988)</p> <hr/> <p><i>Και τρέμω να `μαι αυτό που χρόνια ανησυχείς: A / ωραία, νέα κι ατυχής. A</i> «Μαμά, γερνάω» (1988)</p> <hr/>	<p><i>Μέρα σαν κι αυτή A / σου Αη Γιωργιού τ' αφτί A/ που όλα τα τραγούδια / γι' αγάπη κλαίνε. /</i> «Του Αη Γιωργιού» (1991)</p> <p><i>Ποτάμι κίτρινο σκίνο βαρύ A/ χλωμό τριαντάφυλλο / σε ξένο φράχτη B/ ποια γνώμη του `λεγε να προχωρεί A / αυτός που ανάσαινε/ πριν γίνει στάχτη B</i> «Ανακαλύψαμε κάτι παλιό» (1995)</p> <p><i>Πιασ' του πεύκου μια βελόνα να παίζει ο δίσκος πέλαγα Εγώ δεν έχω μέγα ανάστημα μα από το άλφα ως το ωμέγα προσκυνώ το διάστημα</i> «Αιγαίο» (1997)</p> <p><i>Μέρες δεν πήγα πουθενά, γύρευα εδώ στα σκοτεινά τα μάτια σου/A Κι όπως δεν ξέσπαγε η βροχή, / άκουγα τα κομμάτια σου.A</i> «Σε ποιον να πω το σ' αγαπό» (2017)</p>
----------------------------	---	---

Στη συνέχεια, στο υπό εξέταση δείγμα συναντάται στο ένα δέκατο του έργου (10%) ο συνδυασμός των δύο κυρίαρχων ειδών ομοιοκαταληξίας της ζευγαρωτής και πλεκτής, ενώ ακολουθεί η ζευγαροπλεκτή ομοιοκαταληξία (με 6,3%), όπως αναδεικνύεται στο Γράφημα 2.

Ομοιοκαταληξία	Ζευγαρωτή-Πλεκτή	Ζευγαροπλεκτή
<p>Παραδείγματα</p>	<p><i>Δε γυρνάνε λέμε, πίσω ποτέ, A τα καλά παιδιά σ' εκείνα τα χρόνια B έρωτά μου τώρα πληγωμένε μου αητέ A στάχρα είμαστε στον χρόνο τ' αλώνια. B</i> Πλεκτή</p> <p><i>Έλα μην κλαις, μη μου κλαις σε γιατρέψα A λύπες και αγάπες παλιές ανάτρεψα. A</i></p>	<p><i>Τι άλλο θέλεις να σου πω;/ Μετά από σένα είμ' εγώ/ και περιμένω/ να `ρθεις στον ύπνο μου να δεις/ το παρακάτω της ζωής/ πώς είναι φωτισμένο./ Τι άλλο θέλεις να σου πω;/</i> «Μεγάλη αγάπη» (1984)</p>

	<p>Ζευγαρωτή «Τα πιο λαϊκά» (1992)</p> <p><i>Να μην τη δώσεις την καρδιά σου σε κανένανε/ Α κι αν σε ρωτήσουνε να πεις πως μ' αγαπάς/ Β κι αν δεν πιστέψουνε καρδιά μου δείξε εμένανε/ Α που σ' έχω κάνει στην καρδιά μου τατουάζ. Β</i></p> <p>Πλεκτή</p> <p><i>Θα παραγγείλω εγώ την βέρα σου/ Α κι ας μη με θέλει ο πατέρας σου./ Α Εμάς κρυφές χαρές μας δένουν/ Β είσαι απ' τα όνειρά που βγαίνουν./ Β</i></p> <p>Ζευγαρωτή «Σαϊτιά» (2017)</p> <p><i>Έριξα το βλέμμα μου στη γη Α καθώς το ρίχνει ο κεραυνός Β κι έφυγα πιο πέρα απ' τη φυγή Α μιας αγάπης που ήμουν ικανός. Β</i></p> <p>Πλεκτή</p> <p><i>Σβήστηκαν τα λόγια κι οι σκοποί Α σαν γέφυρα που είχε κοπεί Α κι έκρυβε η καρδιά μου αγκαλιά Β μια φωτογραφία σου παλιά. Β</i></p> <p>Ζευγαρωτή</p> <p><i>Καρδιά κοιτά να κοπείς ξανά στα δυο Α βαθειά σε άβυσσο σιωπής ναναγώ Α γιατί σβήνουν όλα εκεί που δεν με πας Β γιατί δεν σου 'μαθε κανείς ν' αγαπάς. Β</i></p> <p>Ζευγαρωτή «Καρδιά Κοίτα» (2020)</p>	<p><i>Κι ο τρίτος που κουράστηκε στα κόματα/ Με δυο χαρές ανήμπορες και κρίματα/ Αυτός δεν είπε τίποτα/ Αυτός δεν ήθελ' άνθρωπο να δει/ Γιατί γυρνούσαν στην καρδιά του/ Αυτοί που φύγαν μακριά του/ «Τρεις αγγέλοι» (1985)</i></p> <p><i>Σ' όποιον αρέσουμε/ για τους άλλους δε θα μπορέσουμε,/ πώς να χωρέσουμε τόσους άνθρωποι στο κενό;/ Σ' όποιον αρέσουμε/ για τους άλλους δε θα μπορέσουμε,/ πώς να συνδέσουμε περιθώρια κι ουρανό;/ «Σ' όποιον αρέσουμε» (1986)</i></p>
--	---	---

Πιο σπάνια (με ποσοστό 3%) εντοπίζεται ο συνδυασμός ζευγαροπλεκτής- πλεκτής. Παράλληλα, στα ίδια μικρά ποσοστά εμφάνισης εντοπίζουμε και τον ανομοιοκατάληκτο στίχο, όπως είναι εμφανές και στα παρακάτω παραδείγματα.

Ομοιοκαταληξία	Ζευγαροπλεκτή-Πλεκτή	Απουσία Ομοιοκαταληξίας
Παραδείγματα	<i>Η Σωτηρία της ψυχής/ είναι πολύ μεγάλο πράγμα/ σαν ταξιδάκι αναμυχής/ μ' ένα κρυμμένο τραύμα./</i> Πλεκτή	<i>Τον άνθρωπο που τον λυγάζ/ και σ' αφήνει σαν άνθρωπο/ ετούτη η γύμνια τον ντύνει/ α, ρε καρδιά. /</i> «Ό,τι κι αν γίνει» (1994)

	<p><i>Μια παραλία ερημική/ και ν' απλώναμε εκεί/ της ζωής μας το βήμα/ και δεν πειράζει που τόσα φιλιά/ πριν να γίνουν παλιά/ θα τα πάρει το κύμα./</i></p> <p>Ζευγαροπλεκτή «Η σωτηρία της ψυχής» (1985)</p> <p><i>Αγάπη μου, λατρεία μου κουβέντα κι ιστορία μου δικό μου πεπρωμένο Χριστέ και Παναγία μου στην πρώτη απεργία μου μαζί σου κατεβαίνω</i></p> <p>Ζευγαροπλεκτή</p> <p><i>Κουβέντα θ' ανοίξουμε τώρα/ με τι 'ναι καλό και τι 'ναι κακό;/ Ξεκίνα παιδί μου προχώρα/ δεν είναι για φόβο και πανικό/</i></p> <p>Πλεκτή «Αγάπη μου, λατρεία μου» (1989)</p>	<p><i>Ατομική μου ενέργεια/ κι ανάσα μου στα χείλη/ την πρώτη ουσία, την αρχή/ σηκώστε με να δω.</i></p> <p>«Ατομική μου ενέργεια» (1995)</p> <p><i>Σ' ένα μπουλούκι χρόνους / δυο να παριστάνω την Αρχόντω / με διαβατήριο δανεικό / να ταξιδεύω για τον Πόντο</i></p> <p>«Αρχόντω» (1995)</p>
--	--	---

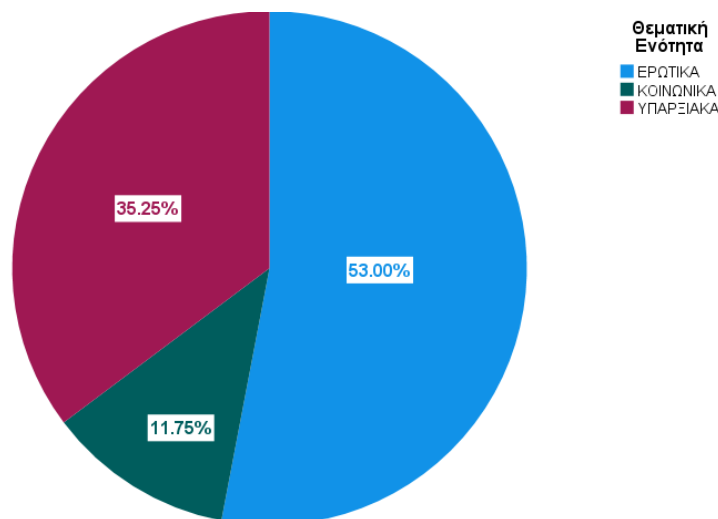
Η σταυρωτή ομοιοκαταληξία εντοπίζεται σε ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό (1-1,5%), όπως επίσης και οι συνδυασμοί της σταυρωτής με την πλεκτή και ζευγαρωτή αντίστοιχα. Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται με τη σειρά ορισμένα παραδείγματα από κάθε συνδυασμό που απαντά στο έργο της Νικολακοπούλου:

Σταυρωτή	Σταυρωτή-πλεκτή	Σταυρωτή-Ζευγαρωτή
<p><i>Πώς σε πλήγωναν τα φάτα τα χαμηλωμένα/ Α δες τα μάτια μου και ρότα/ Β πού σε πήγε η νύχτα πρώτα/ Β πριν να 'ρθεις σε μένα. / Α</i></p> <p>«Πού σε πήγε» (2013)</p>	<p><i>Εγώ δεν κάνω για ζωή/ κουράστηκα στα νέα /Α αυτά που ξέρω είναι παλιά/ Β κουβέντες λίγες και φιλιά/ Β και κλάματα ωραία/ Α</i></p> <p>Σταυρωτή</p> <p><i>Εγώ δεν κάνω για ζωή/Α φοβάμαι κι υποφέρω/ Β κι αν φύγεις ξάφνου ένα πρωί/ Α δε θέλω να το ξέρω! /Β</i></p> <p>Πλεκτή «Η ευτυχία της Ευτυχίας» (1993)</p>	<p><i>Την ώρα που είμαι εγώ εδώ σ' ένα γυρτό παγκάκι Α Κάποιος γυρίζει ένα κλειδί, Β κάποιος ταΐζει ένα παιδί Β και βγαίνει φεγγαράκι Α</i></p> <p>Σταυρωτή</p> <p><i>Καμιά φορά ο ίσκιος μας είναι τ' ανάστημα μας/ Α κι άλλες φορές πολύ μικρός για το κατάντημα μας /Α</i></p> <p>Πλεκτή «Στο πάρκο» (2001)</p>

3.1.3. Περιεχόμενο

Θέματα

Η στιχουργική παραγωγή της Νικολακοπούλου, όπως αναφέρθηκε διεξοδικά στα κεφάλαια 2.3.1.1. και 2.3.1.2., ταξινομήθηκε σε θέματα-θεματικές και αυτά εν συνεχεία σε κατηγορίες επαναλαμβανόμενων θεματικών μοτίβων που συναντήθηκαν στο έργο της. Σύμφωνα με το Γράφημα 3 και όπως εξήχθη από την ποσοτική ανάλυση του δείγματος, πάνω από το μισό του συνολικού στιχουργικού της έργου (53%) στο χρονικό εύρος των τεσσάρων δεκαετιών ανήκει στο θέμα των «ερωτικών». Η δεύτερη θεματική των «υπαρξιακών» καταλαμβάνει παραπάνω από το ένα τρίτο (35%) του υπό εξέταση έργου. Τέλος, τα «κοινωνικά» κατέχουν μικρότερο ποσοστό λίγο περισσότερο από το ένα δέκατο (12%) της τεσσαρακονταετούς στιχουργικής παραγωγής και παρουσίας της Νικολακοπούλου στον χώρο.

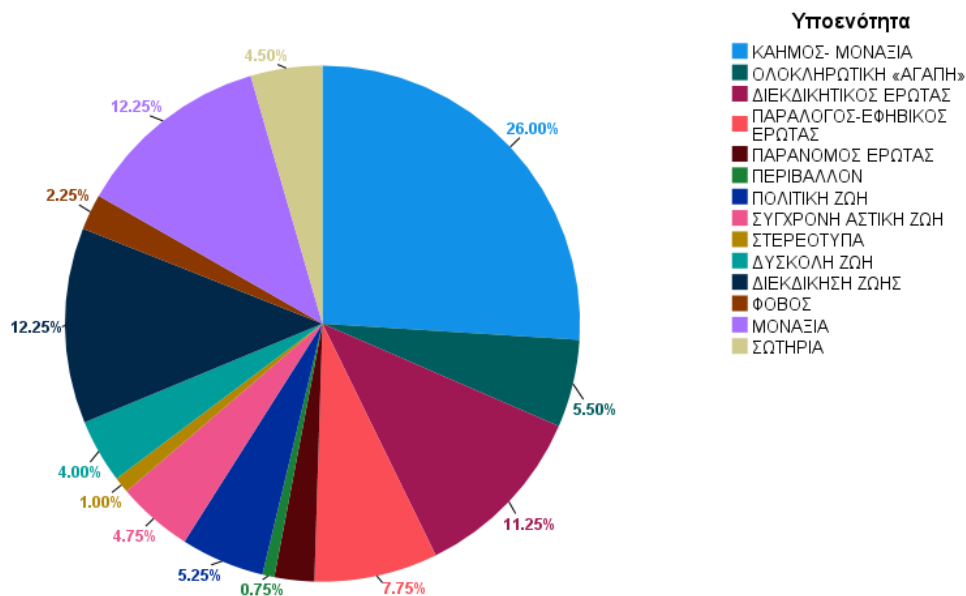

Γράφημα 3

Κατηγορίες

Στο σημείο αυτό θα παρατεθούν τα αποτελέσματα που εξήχθησαν από τη μελέτη αναφορικά με τις κατηγορίες του εκάστοτε θέματος επί του συνόλου του έργου. Όπως παρουσιάζεται στο γράφημα 4, το μεγαλύτερο ποσοστό, πάνω από το ένα τέταρτο του έργου (26%), καταλαμβάνει η κατηγορία «Καημός- Μοναξιά», η οποία αποτυπώνει το αίσθημα της μοναξιάς και του πόνου που συνεπάγεται η μη ευδόωση του ερωτικού συναισθήματος, μια

κατηγορία που απασχολεί έντονα τη Λίνα Νικολακοπούλου. Το αίσθημα της ματαιώσης από την ερωτική «αποτυχία» είναι μια όψη που απαντά συχνά στα ποιήματα και τα τραγούδια από τα αρχαία χρόνια. Οι κατηγορίες «Μοναξιά» και «Διεκδίκηση Ζωής» από τη θεματική των «υπαρξιακών» εμφανίζονται πιο συχνά αμέσως μετά τον «Καημό-Μοναξιά» κατέχοντας η καθεμία πάνω από το ένα δέκατο του συνολικού εξεταζόμενου έργου (12,25%). Ο «Διεκδικητικός έρωτας», ο οποίος περιλαμβάνει τη διεκδικητική προσπάθεια κατάκτησης του ερωτικού συναισθήματος και «αντικειμένου» καλύπτει περίπου το ένα δέκατο του έργου (11%), ενώ η θεματική κατηγορία του «Παράλογου-Εφηβικού έρωτα» ένα ποσοστό της τάξης του 7,8%. Η θεματική κατηγορία των «ερωτικών», η «Ολοκληρωτική αγάπη» ανέρχεται στο 5,5%, ενώ η «Σωτηρία» των «υπαρξιακών» στο 4,5% του συνολικού έργου. Έπεται σε συχνότητα η «Σύγχρονη αστική ζωή» των «κοινωνικών» η οποία καταλαμβάνει περίπου ένα 5% του έργου, παρομοίως με την «Πολιτική ζωή». Στο συγγραφικό έργο της Νικολακοπούλου απαντούν πιο σπάνια έργα των κατηγοριών που αποτυπώνουν τις δυσκολίες της ζωής, τις ματαιώσεις και το φοβικό συναίσθημα, δηλαδή οι κατηγορίες «Δύσκολη ζωή» (4%) και «Φόβος» (2,25%). Τέλος, εμφανίζονται σε πολύ μικρή συχνότητα οι κατηγορίες των «Στερεοτύπων», το «Περιβάλλοντος» και του «Παράνομου έρωτα» με περίπου 1% του συνολικού έργου στιχουργικής παραγωγής της Λίνας Νικολακοπούλου.

Γράφημα 4

3.2. Αποτελέσματα ανά Θέμα του έργου

Στο παρόν υποκεφάλαιο θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη μελέτη ανά θέμα- θεματική. Μέσω της περιγραφικής στατιστικής και της ποιοτικής

ανάλυσης που έλαβε χώρα ανεδείχθη ότι κάθε θέμα φέρει ανάλογα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά αναφορικά με τα ποσοστά που απαντούν οι κατηγορίες, τα μετρικά συστήματα και τα είδη της ομοιοκαταληξίας. Στο πλαίσιο αυτό έχουν παρατεθεί παραδείγματα από το δείγμα, τα οποία ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο των κατηγοριών.

3.2.1. Ερωτικά Κατηγορίες

Όπως προαναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο στο θέμα των «ερωτικών» διακρίθηκαν κατηγορίες επαναλαμβανόμενων μοτίβων. Με τη βοήθεια του γραφήματος 5, η κατηγορία «Καημός-Μοναξιά» καταλαμβάνει ένα πολύ σημαντικό μέρος του στιχουργικού έργου της Νικολακοπούλου (το 49% των ερωτικών τραγουδιών), σχεδόν το μισό του συνόλου των «Ερωτικών». Πράγματι, όπως θα αναδειχθεί και στα παραδείγματα, η στιχουργός σε όλο το βεληνεκές της παραγωγής της αναδεικνύει την μοναξιά και τον συναισθηματικό πόνο που προκύπτει είτε από την απόρριψη του ερωτικού αποδέκτη, είτε από την μη ευόδωση της ερωτικής σχέσης, είτε εξαιτίας της διακοπής αυτής. Το αίσθημα της απώλειας και οι συναισθηματικές επιπτώσεις που αυτή συνεπάγεται είναι διάχυτα στην πλειονότητα των έργων αυτής της κατηγορίας. Σε κάθε περίπτωση η ιστορία που αφηγείται η στιχουργός αποτελεί ένα διαφορετικό βίωμα, μια μοναδική εμπειρία. Τα παρακάτω παραδείγματα λειτουργούν επεξηγηματικά.

Παράδειγμα 1

*Σ' έχω χάσει, μέσα στα κίτρινα φώτα
στην πόλη που χώραγε πρώτα
τη φωνή σου να λέει "σ' αγαπώ"
να λέει "σ' αγαπώ"*

«Στα κίτρινα φώτα» (1981)

Όπως είναι φανερό μέσα από τους στίχους του τραγουδιού «Στα κίτρινα φώτα» -το οποίο πρόκειται για το τραγούδι «*Famous Blue Raincoat*» του Λέοναρντ Κόεν σε απόδοση ελληνικών στίχων από τη Λίνα Νικολακοπούλου- το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει ολοφάνερα την απώλεια του αποδέκτη του έρωτα, αφού εκείνος-εκείνη «έχει χαθεί» στα «κίτρινα φώτα». Το σκηνικό στο οποίο το βίωμα ενσαρκώνεται είναι το αστικό τοπίο της πόλης, τα κίτρινα φώτα, ένα τοπίο που κάποτε υπήρξε ο τόπος έκφρασης κι εκδήλωσης της ερωτικής αγάπης, ενώ πια θυμίζει μια δυστοπία.

Παράδειγμα 2

*Άσε με απόψε να σε βρω
στο φως που ζημερώνει
ντυμένη εγώ μ' έναν καημό
κι εσύ χρυσάφι σκόνη.*

«Αν ήξερες τις νύχτες μου»(1984)

Στο παράδειγμα 2 το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει τον πόνο της, τον καημό της («ντυμένη»), αφού αποζητά τον ερωτικό σύντροφο μέσα στο φως της ανατολής. Η λέξη «καημός» συμπυκνώνει όλον τον πόνο, ο οποίος εδώ συνοδεύεται από αϋπνία, αφού ο έρωτας δεν αφήνει τον νου να ησυχάσει και η απώλεια κατατρύχει τον ερωτευμένο άνθρωπο που βιώνει την απουσία.

Παράδειγμα 3

*Ερωτά μου αγκάθι στέμμα
και βέλη μου Σεβαστιανά.
Αν είχε ο πόνος αίμα
θα κοκκίνιζε βουνά*

«Καθρεφτίζω τον νου»(1991)

Εδώ ο έρωτας εσωκλείει πολλά αντιφατικά χαρακτηριστικά, αυτά του άρχοντα-βασιλέα, αφού αναφέρεται γι' αυτόν με τη λέξη «στέμμα». Η βασιλική αυτή ιδιότητα συνοδεύεται από πόνο και βάσανο, αφού τα αγκάθια και κατ' επέκταση το αγκάθινο στέμμα παραπέμπει στα μαρτύρια του Ιησού Χριστού. Έτσι και το ποιητικό υποκείμενο, θύμα του βάνουσου ερωτικού συναισθήματος και αναπόφευκτα των συνεπειών του, εξωτερικεύει τον πόνο του σχεδόν με έμψυχα χαρακτηριστικά, αφού εάν ο πόνος είχε αίμα θα γέμιζε τα βουνά. Τόσο πολύ καταπονημένο και πληγωμένο αισθάνεται το ποιητικό υποκείμενο από τα Σεβαστιανά «βέλη» του έρωτα. Εδώ η αποτύπωση του έρωτα παραπέμπει νοητικά τον δέκτη στον «γλυκύπικρο» έρωτα, ένα μοτίβο επαναλαμβανόμενο στην ελληνική γραμματεία.

Η στιχουργική παραγωγή της Νικολακοπούλου είναι εμποτισμένη με μια αίσθηση δυναμισμού και διεκδίκησης της ζωής, του έρωτα, του βιώματος εν γένει ακόμη κι αν αυτό έχει σημαντικές κι επώδυνες συνέπειες για το άτομο. Στην κατηγορία των «Ερωτικών» έγινε διάκριση στο είδος του «Διεκδικητικού έρωτα», μια υποενότητα μέσα στην οποία υμνείται η πάση θυσία βίωση του ερωτικού συναισθήματος, το αισιόδοξο και θαρραλέο «κυνηγητό» του ερωτευμένου για το έτερον ήμισυ. Η κατηγορία αυτή καταλαμβάνει ένα σημαντικό μέρος του συνόλου των «Ερωτικών» (21% περίπου), όπως εμφανίζεται στο Γράφημα 5. Ενδεικτικά, ακολουθούν παραδείγματα από το δείγμα της υπό εξέταση έργου της Νικολακοπούλου, τα οποία παρουσιάζουν το στιχουργικό σύμπαν της δημιουργού.

Παράδειγμα 1

*Ό,τι βάλω στο νου μου το κάνω
Σε δυο τέρμινα επάνω το πολύ
Θα μου δώσεις, μωρό μου
Τη φωτιά στ' όνειρό μου*

«Ό,τι βάλω στον νου μου» (1982)

Η στιχουργός στο έργο «Ό,τι βάλω στον νου μου» θέτει το ποιητικό «εγώ» να απευθύνεται σε β' ενικό γραμματικό πρόσωπο. Συγκεκριμένα, εκφράζει με ευφράδεια και αίσθημα διεκδίκησης πως καταφέρνει «ό,τι βάλει στον νου του», όπως υποδηλώνει και ο τίτλος άλλωστε, δείχνοντας κατά συνέπεια πως αυτό που επιθυμεί είναι η αποδοχή του έρωτα από τον αποδέκτη και μάλιστα δίχως περιθώρια αντίθετης επιλογής. Η χρήση του ρήματος σε χρόνο συνοπτικού μέλλοντα (θα μου δώσεις) σε συνδυασμό με την αντωνυμία «ό,τι» αποδεικνύει τη δυναμική και διεκδικητική διάθεση να αποκτήσει αυτό που επιθυμεί.

Παράδειγμα 2

*Τα χείλη φίλησε μου τ' άφυλλα
κι αν θέλεις σβήσε και το φως
δεν είναι ώρα για τριαντάφυλλα,
μας γέλασε ο καιρός*

«Δεν είναι ώρα για τριαντάφυλλα» (1989)

Στο δεύτερο παράδειγμα, μέσα σε ένα πνεύμα απογοήτευσης, αφού το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει ότι δεν είναι η κατάλληλη στιγμή για ρομαντισμούς και ανούσιες επιδείξεις της αγάπης, πέραν της διεκδίκησης του αυθεντικού φιλιού στα χείλη- ένδειξη ερωτικής διάθεσης. Η χρήση της προστακτικής έγκλισης στο ρήμα «φίλησέ μου τα χείλη τ' άφυλλα» αποτελεί τεκμήριο ότι η ανάγκη για βίωση του ερωτικού συναισθήματος είναι επιτακτική.

Παράδειγμα 3

*Σου σβήναν νύχτα το κερί, και σου `σπαγαν το τζάμι,
μα εγώ φουστάνι σου `φερα την Κυριακή κρυφά.
Το σπίτι βγήκε στο σφυρί, στην αγορά το χράμι,
αγάπη μου, στεφάνι μου, μ' αγκάθια πορφυρά.*

«Μαγδαληνή» (1995)

Στο τραγούδι «Μαγδαληνή» ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το «κινηματογραφικό σκηνικό» μέσα στο οποίο η Νικολακοπούλου στήνει την σκηνή της διεκδίκησης της αγάπης. Ήδη ο τίτλος «Μαγδαληνή» σε συνδυασμό με τα «στεφάνι μου», «αγκάθια πορφυρά», «σφυρί» παραπέμπουν νοητικά κι αυθόρμητα στην ιστορία της Μαγδαληνής, προκαλώντας κατά συνέπεια ένα μυστικιστικό και καταναυκτικό ύφος στο έργο. Στην προκειμένη περίπτωση το ποιητικό «εγώ» ρισκοκινδυνεύει τη σωματική του ακεραιότητα, για να επισκεφθεί το σπίτι της «ερωμένης», το οποίο δεν ήταν ασφαλές, ώστε να την δει. Το συγκεκριμένο τραγούδι εκφράζει την έντονη επιθυμία του εραστή να επισκεφθεί το ερωτικό υποκείμενο αγνοώντας τους κινδύνους αυτής της κίνησης και αναδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο την τάση του για διεκδίκηση του ερωτικού συναισθήματος.

Επόμενη υποκατηγορία σε σειρά (το 14,5% των «ερωτικών») που απαντά στο έργο της Νικολακοπούλου στη θεματική των «Ερωτικών» είναι ο «Παράλογος-εφηβικός έρωτας», σύμφωνα με την οποία, όπως προαναφέρθηκε στο κεφ. 2.3.1.2, αναδεικνύεται ο παρορμητισμός των ερωτευμένων και το πάθος του ερωτικού συναισθήματος, ατόφιο και αυθόρμητο, παραπέμποντας στη νιότη της εφηβείας. Μέσα στη στιχουργία της Νικολακοπούλου αυτό το χαρακτηριστικό αφορά και τον ενήλικα αναδεικνύοντας έτσι τη δυναμική και αυθόρμητη πλευρά του έρωτα. Παρακάτω παρατίθενται ενδεικτικά δείγματα από το έργο της Νικολακοπούλου σε αυτήν τη κατηγορία.

Παράδειγμα 1

*Το παράθυρο θ' ανοίξω
και στην άσφαλτο θ' αφήσω
το στερνό φιλί
γιατί μόνος μου σε βρήκα
αγκαλιά με άλλον άνδρα
έξω απ' την Κομοτηνή.*

«Τα ψέματα τελειώσανε» (1984)

Στο παράδειγμα «Τα ψέματα τελειώσανε» παρουσιάζεται η έντονη δυσφορία του ποιητικού υποκειμένου, το οποίο εκφράζει τη θλίψη και την απογοήτευσή του για την προδοσία που υπέστη από την σύντροφό του. Ως αντίδραση στον πόνο που νιώθει θα «πετάξει» από το αυτοκίνητο στην άσφαλτο το τελευταίο φιλί που έδωσαν οι ερωτευμένοι, υπονοώντας πως θα διώξει τις αναμνήσεις και τις ωραίες στιγμές μετά την προδοσία του ταιριού του. Όλη η αντίδραση του ερωτευμένου και το σκηνικό μέσα στο

αυτοκίνητο φαίνεται πως ισορροπεί ανάμεσα στη λογική και το παράλογο, την εφηβεία και την ενηλικίωση.

Παράδειγμα 2

*Κι είμαστε ακόμα ζωντανοί
στη σκηνή σαν ροκ συγκρότημα
κι αν μας αντέξει το σκοινί
θα φανεί στο χειροκρότημα.*

«Το χειροκρότημα»(1984)

Στο «Χειροκρότημα» αποτυπώνεται ένα σκηνικό με αξιοπερίγραπτη δυναμική. Οι ερωτευμένοι, σαν μια παρέα, βρίσκονται σε μια συναυλία, δηλώνουν παρόντες-ζωντανοί παρά τις όποιες δυσκολίες και εμπόδια, μοιάζει να φωνάζουν και να υμνούν την ίδια τη ζωή με αυθόρμητο και αισιόδοξο τρόπο. «Αν τους αντέξει το σκοινί», αν αντέξουν να ισορροπήσουν στις στιγμές της ζωής που η σταθερότητα είναι ανύπαρκτη, θα φανεί στην έκβαση αυτής της ερωτικής σχέσης και σε βάθος χρόνου. Εδώ, συνεπώς, είναι διάχυτη η αίσθηση ανεμελιάς και της θαρραλέας δήλωσης της ζωής με κάθε τρόπο και ανεξαρτήτως αποτελέσματος.

Παράδειγμα 3

*Δε με νοιάζει που τραβάμε και πώς ζούμε,
δε με νοιάζει που δεν κάναμε λεφτά.
Την αγάπη μια ζωή θ' απομωζούμε
και στους δρόμους θα φιλιόμαστε κλεφτά.*

«Ανεβάσαμε» (1989)

Στο έργο «Ανεβάσαμε» η στιχουργός φαίνεται να επιτυγχάνει να αποδώσει ακριβώς το περιεχόμενο αυτής της κατηγορίας περιεχομένου του «Παράλογου-εφηβικού έρωτα». Το ποιητικό υποκείμενο δηλώνει σε α' πρόσωπο την αδιαφορία της για τις συνθήκες τις καθημερινότητας, την έλλειψη χρημάτων και γενικότερα ποιο θα είναι το αποτέλεσμα των επιλογών του, με μοναδική προϋπόθεση το βίωμα του έρωτα και της αγάπης (και στους δρόμους θα φιλιόμαστε κλεφτά). Οι ερωτευμένοι με αυτήν αίσθηση αυθορμητισμού και ανεμελιάς προτάσσουν τον έρωτα ως την κινητήρια δύναμη στη ζωή τους, ως ζωοδόχο στοιχείο.

Σύμφωνα με το γράφημα 5, επόμενη κατηγορία περιεχομένου που απαντάται στα ερωτικά έργα της Νικολακοπούλου περίπου στο ένα δέκατο του συνολικού δείγματος της θεματικής αυτής (10,3%) είναι η «Ολοκληρωτική αγάπη». Όπως θα αναδειχθεί και από τα παραδείγματα που ακολουθούν, σε αυτήν την κατηγορία το βασικό θέμα πραγμάτευσης είναι η εξωτερίκευση της αγνής αγάπης, του ατόφιου συναισθήματος, η άνευ όρων έκφραση αγαπητικών συναισθημάτων η οποία αντέχει στον χρόνο.

Παράδειγμα 1

*Βλέφαρό μου σκαλιστό
αχ! τυχερό μου
μη χαράζεις άστρο της αγής
μη μου τρομάζεις.*

«Βλέφαρό μου» (2001)

Στο «Βλέφαρό μου» το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται στον σύντροφο με τη φράση «βλέφαρό μου σκαλιστό αχ!», μια φράση που αποτυπώνει μια ιδιαίτερη συναισθηματική σύνδεση των δύο ατόμων, στοιχείο που ενδυναμώνει το επιχείρημα η συχνή χρήση της κτητικής αντωνυμίας «μου». Ο ερωτευμένος μιλά σχεδόν από θέση προστάτη για τον σύντροφό του.

Στο παράδειγμα 2 από την άλλη, το ποιητικό υποκείμενο φαίνεται να αποτυπώνει τις σκέψεις του με τη μορφή εσωτερικού μονολόγου, δηλώνοντας μια εκ βαθέων ανακούφιση («ανασαίνω βαθιά») την ύπαρξη ενός «δικού» του ανθρώπου, ενός ανθρώπου ο οποίος αποτελεί συνοδοιπόρος σε αυτή τη ζωή. Το αίσθημα του να «αγαπάς» και να «αγαπιέσαι» εδώ είναι εφάμιλλο του ζωοδόχου οξυγόνου, της αναπνοής και της ζωής.

Παράδειγμα 2

*Ανασαίνω βαθιά,
στη ζωή, στη γροθιά,
ένας άνθρωπος είναι δικός μου.*

«Στην ουρά τ' ουρανού» (2001)

Στο παράδειγμα 3, ένα πρόσφατο δείγμα στιχουργικής παραγωγής της Νικολακοπούλου, φαίνεται πως η αγαπητική σχέση συνδέεται με τον ερωτικό σύντροφο με μια ταυτόχρονη υπαρξιακή καθολική συγχώρεση του ίδιου του ατόμου. Επεξηγηματικά, στο έργο «Όλα ένα», το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει πως είναι εφικτό να καταφέρει τα πάντα

έχοντας τον σύντροφό του στη ζωή του, μπορεί να επανακινεί τη ζωή του, ακόμη και να συγχωρεί τον ίδιο του τον εαυτό. Πέραν της δυναμικής της ερωτικής αγάπης που λειτουργεί σαν δυναμωτικό φάρμακο για τον άνθρωπο, αξίζει να επισημανθεί ο χώρος που δίνεται στο ίδιο άτομο να συγχωρέσει πρώτα τον εαυτό του για όσα τον δυσκολεύουν, με σκοπό να μπορέσει να συνδεθεί με το άλλο μισό. Εδώ αναδύεται η καθοριστική δύναμη της αγάπης και τα ευεργετικά αποτελέσματά της στα άτομα που εμπλέκονται στην ερωτική σχέση.

Παράδειγμα 3

*Βουτάω στα βάθη κι ανεβαίνω
μαζί σου όλα απ' την αρχή μπορώ
κι εμένα τελικά να συγχωρώ.*

«Όλα ένα» (2019)

Τελευταία κατηγορία στη σειρά η οποία εντοπίστηκε στη θεματική των «Ερωτικών» ο «Παράνομος έρωτας» (με 4,7%), κατά την οποία εκφράζεται η ερωτική σχέση που δεν είναι αποδεκτή από τον κοινωνικό περίγυρο. Η κατηγορία αυτή διατρέχει και τις τέσσερις δεκαετίες με μικρή μεν συχνότητα, αλλά υπαρκτή και άξια λόγου.

Παράδειγμα 1

*Μ' αυτόν τον έρωτα
που χρόνια αμέτρητα δεν υποκρίνεται
για τ' αφιέρωμα της προσμονής
γι' αυτόν τον έρωτα
που απαραίτητα κρατάει κι αμύνεται
ως το ξημέρωμα της πληρωμής.*

«Μ' αυτόν τον έρωτα» (1986)

Στο παράδειγμα «Μ' αυτόν τον έρωτα» περιγράφεται με συναισθηματικά φορτισμένο λεξιλόγιο η χρόνια ύπαρξη μια παράνομης σχέσης, η οποία έχει έναν συγκεκριμένο κύκλο «ζωής» από την αναμονή της θέασης του ερωτευμένου μέχρι το ξημέρωμα του αναγκαστικού αποχωρισμού. Η χρήση της προσωποποίησης του «έρωτα» αλλά και συγκεκριμένα η χρήση του ρήματος «αμύνεται» προκαλεί ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφού υπονοείται ο περιορισμός και η μη έκφραση των αληθινών συναισθημάτων εξαιτίας ενδεχομένως του παράνομου αυτού έρωτα που συναντά εμπόδια.

Παράδειγμα 2

*Το πάθος που διώκεται
δεν πάει να επιδιώκετε
εσείς θα βγείτε λάθος.
Στο βάθος το ζηλεύουμε
αυτό που ρεζιλεύουμε
και μάρτυράς μου ο Άθως.*

«Το πάθος που διώκεται» (1994)

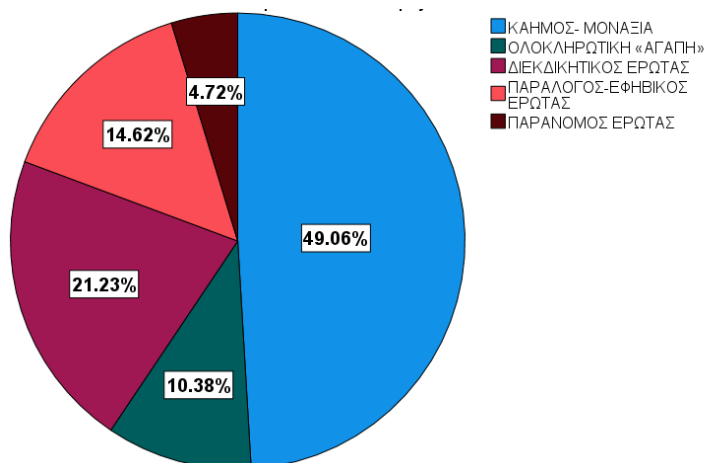
Στο παράδειγμα 2 γίνεται λόγος για το πάθος που διώκεται, για το ερωτικό συναίσθημα το οποίο δεν συναντά την αποδοχή της κοινωνίας. Το ποιητικό υποκείμενο αναζητά την αιτία αυτής της απάρνησης στη συναίσθημα της ζήλιας. Φαίνεται πάντως πως υποστηρίζει την ερωτική σχέση αυτή παντί τρόπο («εσείς θα βγείτε λάθος»).

Παράδειγμα 3

*Να ` φευγε όλη η κοινωνία
με ταξιά, με λεωφορεία
να μας σκέπαζε απόψε
σκέτος ουρανός.*

«Το ούζο» (2007)

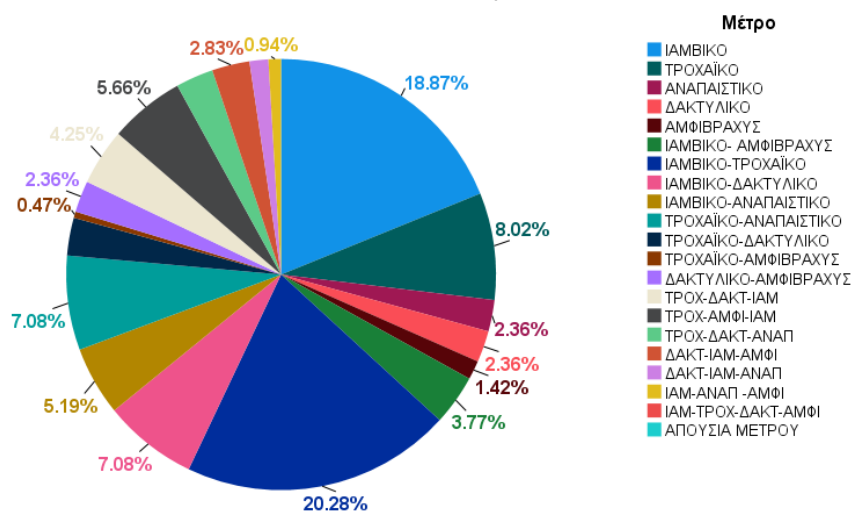
Σε παρόμοιο κλίμα με το δεύτερο παράδειγμα κινείται και το τρίτο, το έργο «Το ούζο», κατά το οποίο το ποιητικό υποκείμενο εύχεται να εξαφανιζόταν μονομιάς η κοινωνία και τα επακόλουθα στερεότυπα και αγκυλώσεις της, ώστε οι ερωτευμένοι να ζούσαν ελεύθερα, να τους σκεπάζει μόνον ο ουρανός και όχι οι εξωγενείς γνώμες.

Γράφημα 5

Μέτρο

Η επιλογή του τεχνικού χαρακτηριστικού του μέτρο στα «ερωτικά» διαμορφώνεται ως εξής: με ποσοστό 20,3% περίπου ο συνδυασμός ιαμβικό-τροχαϊκό κατέχει την πρώτη θέση ενώ έπεται με 18,9% το καθαρό ιαμβικό. Σε ποσοστό του 8% απαντά το τροχαϊκό στα «ερωτικά», ενώ από 7% κατέχουν οι συνδυασμοί ιαμβικό- δακτυλικό και τροχαϊκό- αναπαιστικό. Στο 5,6% απαντά ο συνδυασμός τριών μέτρων του τροχαϊκού-αμφίβραχυ-ιαμβικού. Στο 5,2% απαντά το ιαμβικό- αναπαιστικό, ενώ στο 4,25% το τροχαϊκό-δακτυλικό-ιαμβικό. Στο 3,8% συναντάται ο συνδυασμός του ιαμβικού-αμφίβραχυ. Κάτω από 3% απαντούν τα αναπαιστικό, δακτυλικό, αμφίβραχυς και οι συνδυασμοί δακτυλικό-ιαμβικό-αμφίβραχυς, δακτυλικό-ιαμβικό-αναπαιστικό, τροχαϊκό-αμφίβραχυς, δακτυλικό-αμφίβραχυς, ιαμβικό-αναπαιστικό-αμφίβραχυς και τροχαϊκό-δακτυλικό-αναπαιστικό. Αξίζει να σημειωθεί πως στα «Ερωτικά» δεν συναντάται ο ελεύθερος στίχος.

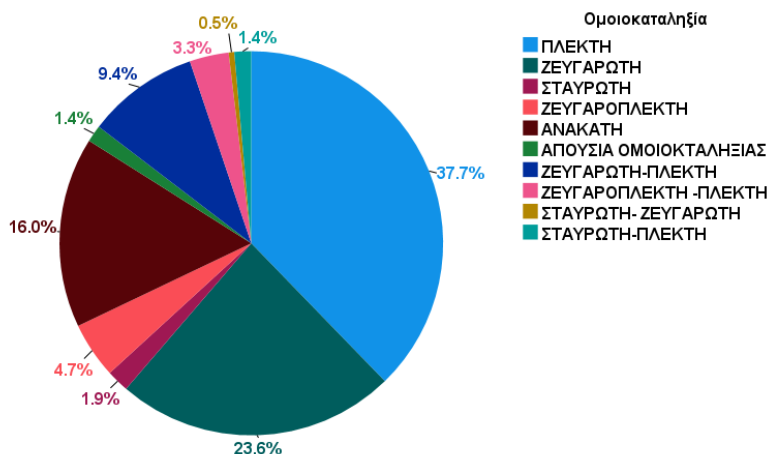

Γράφημα 6

Ομοιοκαταληξία

Στην κατηγορία των «ερωτικών» το είδος της ομοιοκαταληξίας το οποίο απαντά στα περισσότερα από τα έργα είναι η πλεκτή, σύμφωνα με το γράφημα 7. Συγκεκριμένα, πάνω από το ένα τρίτο των «ερωτικών» έργων (38% περίπου) έχει συντεθεί με τους κανόνες της

πλεκτής ομοιοκαταληξίας, ενώ σχεδόν στο ένα τέταρτο του δείγματος αυτού (23,6%) απαντά η ζευγαρωτή. Η ανάκατη ομοιοκαταληξία συναντάται στο έργο της Νικολακοπούλου με ποικίλες μορφές σε ποσοστό 16% στο σύνολο των ερωτικών στο 9,5% τοποθετείται ο συνδυασμός της ζευγαρωτής-πλεκτής, ενώ πιο σπάνια απαντά η ζευγαροπλεκτή (4,8%). Σε λιγότερα έργα εμφανίζεται ο συνδυασμός της ζευγαροπλεκτής-πλεκτής (3,3%), ενώ πολύ πιο σπάνια (κάτω από 2%) συναντώνται η σταυρωτή, η σταυρωτή-πλεκτή, η σταυρωτή-ζευγαρωτή, αλλά και ο ανομοιοκατάληκτος στίχος.

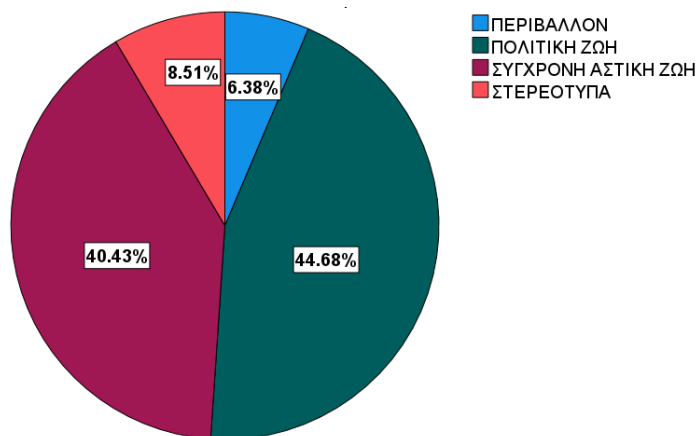

Γράφημα 7

3.2.2. Κοινωνικά Κατηγορίες

Η θεματική των «Κοινωνικών» τραγουδιών αποτελεί έναν σταθερό θεματικό άξονα στη στιχουργική παραγωγή της Νικολακοπούλου σε όλη τη χρονική διάρκεια του υπό εξέταση έργου της. Οι κατηγορίες που διακρίθηκαν από τη μελέτη στο θέμα των «κοινωνικών» παρουσιάζουν ενδιαφέρον. Σχεδόν τα μισά έργα (44,7%) του συνολικού έργου των «Κοινωνικών» που άπτονται θεμάτων που αφορούν στην κοινωνία και τον πολίτη συγκαταλέγονται στη θεματική υποενότητα της «Πολιτικής ζωής», όπως προέκυψε (βλ. Γράφημα 8). Η Νικολακοπούλου καταπιάνεται με ζητήματα τα οποία ανήκουν στη σφαίρα του κοινωνικοπολιτικού γίνεσθαι, τα οποία είτε ταλανίζουν τη σύγχρονη ανθρωπότητα, αφού βρίσκονται στον παλμό της επικαιρότητας της εκάστοτε περιόδου που συγγράφει, είτε πρόκειται για θέματα που αφορούν στη διαχείριση διαχρονικών ανθρωπιστικών κρίσεων, όπως είναι το μεταναστευτικό κύμα και η προσφυγιά. Συχνά στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός της βρίσκονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα -κυρίως

οικονομικής και πολιτικής φύσης- τα οποία έχουν ως απόρροια την δυσχερή καθημερινότητα των πολιτών. Ως αντίδοτο σε όλα αυτά τα σκιάδη ζητήματα η στιχουργός προβάλλει το σθένος και την αντοχή στο χρόνο του ελληνικού έθνους, αφού κατάφερε να επιβιώσει σε βάθος χρόνου ξεπερνώντας σημαντικά εμπόδια. Παρακάτω παρατίθενται παραδείγματα τα οποία φωτίζουν με πληρότητα τη θεματική υποενότητα της «Πολιτικής ζωής» και τις πτυχές που αναδεικνύονται σε αυτήν την κατηγορία.

Γράφημα 8

Παράδειγμα 1

*Θα περάσουν τα σύννεφα
δίπλα μου προχώρα, χώρα αθάνατη
των γενναίων οι θάνατοι.*

«Τα καινούρια φτερά» (1995)

Όπως παρουσιάζεται μέσα από τους παραπάνω στίχους στο παράδειγμα 1, το ποιητικό υποκείμενο αναφέρεται στα προβλήματα που κατατρύχουν την Ελλάδα παρομοιάζοντας τα με τα «σύννεφα», αφού αυτά παραπέμπουν σε ένα ομιχλώδες τοπίο που δεν επιτρέπει στον άνθρωπο να απολαύσει μια ευδαίμονα ζωή. Παρά τις όποιες δυσκολίες, ωστόσο, η χώρα έχει επιδείξει ανθεκτικότητα και δύναμη στην αντιμετώπιση των όποιων ζητημάτων πάσης φύσεως που έχουν παρουσιαστεί στο διάβα της. Είναι χώρα «αθάνατη», την οποία στήριξαν χιλιάδες «θάνατοι γενναίων» ανθρώπων υπερασπιστών της πατρίδας. Παρατηρείται συνεπώς μίαν αισιόδοξη οπτική της στιχουργού ενώπιον των οποιονδήποτε προβλημάτων αφορούν στο κοινωνικό σύνολο και αναπόφευκτα εξατομικεύονται.

Παράδειγμα 2

*Αιντε στου σπιτιού μου την οικία
Στη φτωγή την πόρτα μου
Αιντε κατοικούσε η αδικία
Κι έτρωγε τα χόρτα μου*

«Μαρμαράκι» (1998)

Το «Μαρμαράκι» αναπόφευκτα συνδέεται στο μυαλό του δέκτη με το ελληνικό μάρμαρο, τους αρχαίους ελληνικούς ναούς και τα μνημεία, την πολιτισμική κληρονομιά εν γένει. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι λειτουργεί και ως σύμβολο παραπέμποντας στην Ελλάδα. Με μια δεύτερη ανάγνωση ενδεχομένως να αναφέρεται μέσα από αυτή τη συνεκδοχή στην έννοια του «οίκου», του σπιτιού, με την έννοια της πατρίδας, την Ελλάδα. Σε αυτούς τους στίχους το ποιητικό υποκείμενο κάνει λόγο για την χαμηλή οικονομική θέση του σπιτιού του, Το ποιητικό «εγώ» υπογραμμίζει το κοινωνικό φαινόμενο της αδικίας, το οποίο, όπως αναδύεται από τον ίδιο τον στίχο, είναι σύνηθες στη «φτωγή» Ελλάδα, αφού είναι μια συνθήκη που «κατοικεί» μόνιμα. Η αδικία που υφίστανται οι πολίτες «κατατρώνουν» τα κεκτημένα και τα δικαιώματα, όπως σκιαγραφείται μέσα από το παράδειγμα 2. Η αδικία ως πρόβλημα είναι ένας διαχρονικός προβληματισμός άρρηκτα συνδεδεμένος με τη φύση του ανθρώπου στα πλαίσια της υπαρξιακής και κοινωνικής σφαίρας.

Παράδειγμα 3

*Για τα λεφτά όλα γίνονται
για το μοιραίο το ευρώ
με το ζυστό όλοι ζύνονται
μα εγώ έχω εσέ θησαυρό.*

«Τα λεφτά» (1998)

Στο τραγούδι «Τα λεφτά» του παραδείγματος 3 η στιχουργός αναφέρεται στο πνεύμα του υλικού ευδαιμονισμού και της χρησιμοθηρίας που συναντάται στη σύγχρονη κοινωνία, καθώς όλα περιστρέφονται γύρω από τη θεοποίηση των χρημάτων και της ύλης. Η κατάκτηση του «μοιραίου ευρώ» έχει γίνει αυτοσκοπός με αποτέλεσμα να πλανάται ο υπαινιγμός για την αδιαφορία των ανθρωπίνων σχέσεων και των ουσιαστικών στιγμών στη ζωή. Ωστόσο, το ποιητικό υποκείμενο θεωρεί «θησαυρό» και πολύτιμο κομμάτι στη ζωή έναν άνθρωπο («μα εγώ έχω εσέ θησαυρό»). Συνεπώς, εδώ συναντάται το σύγχρονο

κοινωνικό φαινόμενο της χρησιμοθηρίας και του ευδαιμονισμού και ταυτόχρονα η αδιαφορία του συνόλου για τα ουσιώδη της ζωής. Η διαφοροποίηση του ποιητικού «εγώ» είναι εμφανής αφού τοποθετείται υπέρ της αξίας των ανθρώπινων σχέσεων.

Παράδειγμα 4

*Χτυπούν καμπάνες
δελφίνια τρέχουνε
γορτάζουν μάνες
ποια ξένα σ' έχουνε.
Δάδα είναι η Ελλάδα
φέγγει από μακριά.*

«Καλά Μαντάτα» (2000)

Παράδειγμα 5

*Πες μου τώρα
σε ποια άλλη χώρα
θα ήθελες να περπατάς
θες Ευρώπη, Ασία
ανθρωποθυσία είναι η κάρτα που χτυπάς.*

«Η ώρα» (2001)

Στα παραδείγματα 4 και 5 η στιχουργός καταπιάνεται με το θέμα της ξενιτιάς και της μετανάστευσης. Στο τραγούδι «Καλά Μαντάτα» το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται σε κάποιον που ζει στα «ξένα» μεταφέροντας του χαρμόσινα νέα και εικόνες από την Ελλάδα, τη χώρα του φωτός που σαν φάρος φωτίζει τον κόσμο. Το ζήτημα της ξενιτιάς δεν την αφήνει αδιάφορη, αφού συνεπάγεται ένα φαινόμενο άρρηκτα συνδεδεμένο με τη σύγχρονη ελληνική ιστορία. Στο έργο «Η ώρα» η στιχουργός αναφέρεται στο σημαίνον κοινωνικοπολιτικό φαινόμενο της προσφυγιάς και την απώλεια ανθρώπινων ζώων που σημειώνονται και αποτυπώνουν ένα σύγχρονο ανθρωπιστικό δράμα. Το έργο γραμμένο το 2001 πραγματεύεται ένα διαχρονικό ζήτημα, αυτό της «ανθρωποθυσίας» που λαμβάνει χώρα από ανθρώπους οι οποίοι αποζητούν αξιοπρεπέστερες και βελτιωμένες συνθήκες ζωής.

Η επόμενη κατηγορία που προέκυψε από τη μελέτη στη θεματική των «Κοινωνικών» είναι η «Σύγχρονη αστική ζωή», η οποία συνεπάγεται αναπόσπαστο θεματικό άξονα του συλλογικού έργου της Νικολακοπούλου, αφού συναντάται σχεδόν στα μισά έργα αυτού του θέματος (40,43%). Το περιεχόμενο της υποενότητας αυτής αφορά σε ζητήματα που παραπέμπουν στους αστούς πολίτες και τη ζωή στο άστυ με όλα τα προβλήματα και μειονεκτήματα που την συνοδεύουν.

Παράδειγμα 1

*Άνθρωποι, άνθρωποι μιλούν
σα λεπτοδείκτες πλάι στην ώρα
ανακυκλώνοντας μια δύση παλιά
γυρνούν απ' τη δουλειά τους.*

«*Τώρα οι μηχανές*» (2007)

Στο τραγούδι «Τώρα οι μηχανές» σκιαγραφείται η σύγχρονη αστική ζωή των ανθρώπων των δυτικών κοινωνιών, οι οποίοι εξαιτίας των ταχύτατων ρυθμών της καθημερινότητας και της εργασίας αναμετρώνται με τον χρόνο, καθώς ο ελεύθερος και δημιουργικός χρόνος τους δεν είναι δεδομένος. Το βίωμα των απλών καθημερινών στιγμών, όπως για παράδειγμα η ρέμβη μιας «δύσης», ενός ηλιοβασιλέματος, δεν υφίσταται εξαιτίας της απορρόφησης του ατόμου από την φρενήρη καθημερινότητα.

Παράδειγμα 2

*Τώρα που οι πόλεις δε σηκώνουν άλλα αγάλματα
Τώρα που οι μήνες είναι τόσο στριμωγμένοι
Τώρα ποιανού η ελευθερία κάνει άλματα
Σαν βγούνε οι άλλοι σπίτι εκείνος μένει.*

«*Ελευθερία*» (2010)

Στο παράδειγμα 2 με τίτλο «Ελευθερία» γίνεται λόγος για τον ασφυκτικό χωροχρόνο που έχει ταυτιστεί πια σχεδόν με τη ζωή στα αστικά κέντρα. Η βιομηχανοποίηση, το έντονο φαινόμενο της αστικοποίησης και ο σύγχρονος καταναλωτισμός αποτελούν πια τις συνισταμένες μιας διαφορετικής ζωής, η οποία δεν επιτρέπει άλλα «αγάλματα», συνεπώς τέχνη και ιστορία. Η εστίαση του σύγχρονου ανθρώπου σε ζητήματα πέρα από την φύση και την τέχνη τον εγκλωβίζει. Ο χρόνος της καθημερινής ζωής είναι ο μόνιμος εχθρός του πολίτη στο άστυ, με αποτέλεσμα να «αιχμαλωτίζεται» σε αυτά τα δεδομένα χάνοντας ακόμη και την προσωπική του ελευθερία. Ως απόρροια, το άτομο οδηγείται στην απομόνωση και την αποξένωση από τα κοινά καταλύοντας με αυτόν τον τρόπο κάθε ευκαιρία για υγιέστερα και ποιοτικότερα επίπεδα διαβίωσης, αυτά που συναπαρτίζουν το ευ ζην.

Στο ίδιο κλίμα της αστικής ζωής κινούνται θεματικά και τα παραδείγματα 3 και 4 που ακολουθούν. «Ο κόσμος» αποτυπώνει μέσα από την κινηματογραφική ματιά της Νικολακοπούλου τον σύγχρονο δυτικό άνθρωπο, ο οποίος αδιάλειπτα τρέχει, καταναλώνει

και μολύνει αδιάκοπα και αθεράπευτα το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται. Η στιχουργός θίγει μάλιστα και το ζήτημα του αυτοματοποιημένου τρόπου ζωής, από τον οποίο έχει εξοβελιστεί το συναίσθημα, αφού η επανάληψη τείνει να γίνεται φορτική και δυσβάστακτη. Το έργο «Πανδρόσου» (παρ. 4) αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της «Σύγχρονης αστικής ζωής», καθώς μέσα σε λίγους στίχους γίνεται λόγος για τα καυσαέρια των πόλεων, τις αγχωτικές σκέψεις, τη περιβαλλοντική μόλυνση, την ηθική διαφθορά πολιτικών και δημοσιογράφων-αναλυτών, στοιχεία που συνθέτουν τον καμβά των σύγχρονων μεγαλουπόλεων. Σε κάθε περίπτωση το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει την κούραση και την αγανάκτησή του σε όλο αυτό το κλίμα, μέσα στο οποίο υφίσταται μια ολιστική και οριζόντια υποτίμηση και χειραγώγηση.

Παράδειγμα 3

*Γυναίκες, άντρες βιαστικοί
κατάκοποι περαστικοί
μασάνε, ρίχνουνε σκουπίδια
τα νέα, χρόνια είναι ίδια,
τα νέα όλα είναι ίδια.*

«Ο κόσμος» (2013)

Παράδειγμα 4

*Βαρέθηκα τη φούμα να με παρηγορεί
τις σκέψεις μου, τη σούμα και ποιους κατηγορεί
τις νικητήριες κόρνες, τους καλοθελητές
της εξουσίας τις πόρνες και τους αναλυτές.*

«Πανδρόσου» (2013)

Άλλη μια υποενότητα που απαντά στο έργο της Νικολακοπούλου και αφορά στα «Κοινωνικά» τραγούδια είναι τα «Στερεότυπα», τα οποία αποτελούν μέρος της προβληματικής της Νικολακοπούλου (8,5%). Σε αυτήν την κατηγορία θίγονται κυρίως κάποιες στερεοτυπικές αντιλήψεις της κοινωνίας ιδίως αναφορικά με τη θέση της γυναίκας, όπως προαναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο. Όπως σκιαγραφείται στα παραδείγματα 1 και 2, το γυναικείο φύλο έχει επωμιστεί πλήθος στερεοτυπικών ρόλων αυτούς της νοικοκυράς, της συζύγου και της μητέρας, του προσώπου που φροντίζει, του υπάκουου ανθρώπου. Χαρακτηριστικό δείγμα αποτελεί το έργο «Ταμπού», ο τίτλος και το περιεχόμενό του οποίου παρουσιάζει όλη τη θολή και διαστρεβλωμένη ματιά της κοινωνίας έναντι των κοινωνικών ζητημάτων. Η στιχουργός καταγράφει ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της

ελληνικής κοινωνίας, αυτό της ντροπής και του φόβου να σταθεί κανείς ουσιαστικά και ειλικρινά απέναντι στην αλήθεια.

Παράδειγμα 1

*Γυναίκα θα πει, δουλειά προκοπή,
ζεστή αγκαλιά, μετρημένη μιλιάρια
και μητέρα ζωή.*

«Πάμε κοπέλες» (1986)

Παράδειγμα 2

*Μια φορά μια κοινωνία ταμπού
κράταγε όλα τα ηνία ταμπού
μα του κόσμου η χελώνα
πιο λαγός κι απ' τον αιώνα
έγραψε το σύνθημά της αλλού.*

«Ταμπού» (1986)

Παράδειγμα 3

*Με την καλή την έννοια καλή κι η οικογένεια,
και πιο καλή με γάμο, και πιο καλή με γάμο,
μα εγώ καλέ μου Δέσποτα γουστάρω με τ' αδέσποτα,
να δένω κόμπο το ντουνιά, να χτίζω και στην άμμο.*

«Με την καλή την έννοια» (1998)

Μια βασική ακόμη κατηγορία στην θεματική των «Κοινωνικών» αναδείχθηκε το «Περιβάλλον» (6,4% του έργου των «κοινωνικών»). Η ευαισθητοποιημένη πλευρά της καλλιτέχνης, Νικολακοπούλου, αναφορικά με την οικολογική καταστροφή που λαμβάνει χώρα τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της αρνητικής ανθρώπινης παρέμβασης αναδύεται μέσα από τους παρακάτω στίχους στο παρ. 1.

Παράδειγμα 1

*Εμένα με συμφέρει να παίρνει η φύση εκδίκηση
για της ψυχής τη μαύρη, την άσκοπη διοίκηση.
Να ζούμε για να ζούμε δεν βλέπω την ουσία.
Γιατί δεν είναι ευ ζην αυτό, αυτό είναι ευθανασία!*

«Εμένα με συμφέρει» (1995)

Στο έργο «Εμένα με συμφέρει» το ποιητικό υποκείμενο αποδίδει την «εκδίκηση» της φύσης στην κακή διαχείριση των ανθρώπινων κοινωνιών σε βάρος του περιβάλλοντος αδιαφορώντας για τις συνέπειες. Εκφράζει πως η ανθρώπινη ζωή έχει γίνει μηχανιστική,

αφού έχει χαθεί το καλό βιοτικό επίπεδο, το ευ ζην, και η βιωμένη ζωή προσιδιάζει σε «ευθανασία». Με αυτή τη λέξη γίνεται ολοφάνερη μνεία στην προσπάθεια του ανθρώπου για καταστροφή του οικοσυστήματος και της ζωής κάθε έμβιου όντος. Εντύπωση προκαλεί η χρήση της λέξης «ευθανασία», κάτι που αναδεικνύει το ιδιαίτερο συγγραφικό στυλ της Νικολακοπούλου, ακόμη και ως προς την επιλογή των λέξεων.

Παράδειγμα 2

*Τα βουνά ταπεινωμένα
στη φωτιά παραδομένα
μαρτυρούν τη σκευωρία
μιας απόσβεσης.*

«Πυρόσβεση» (2001)

Στο τραγούδι «Πυρόσβεση» (παρ. 2) η στιχουργός με έντονη λυρικήτητα αποδίδει μια οπτική αναπαράσταση, κατά την οποία τα βουνά και υφίστανται «ταπεινωμένα» τις πυρκαγιές που προκαλεί ο ανθρώπινος παράγοντας στον βωμό οικονομικών συμφερόντων. Γίνεται λόγος μάλιστα για μια «σκευωρία», μια συνομωσία, της οποίας μοναδικός σκοπός είναι το κέρδος. Μέσα από την προσωποποίηση αυτή της πλήρους ταπείνωσης και παράδοσης των δασών στα ανθρώπινα χέρια καταγράφεται έντονα το ολοκληρωτική αποδόμηση του φυσικού περιβάλλοντος και η ηθική εξαχρείωση του ατόμου. Η Νικολακοπούλου μέσα σε αυτούς τους στίχους εκφράζει με ευαισθησία την απόλυτη καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος εξαιτίας των πυρκαγιών, που τείνει να γίνει ένα συνηθισμένο φαινόμενο πια της ελληνικής πραγματικότητας.

Παράδειγμα 3

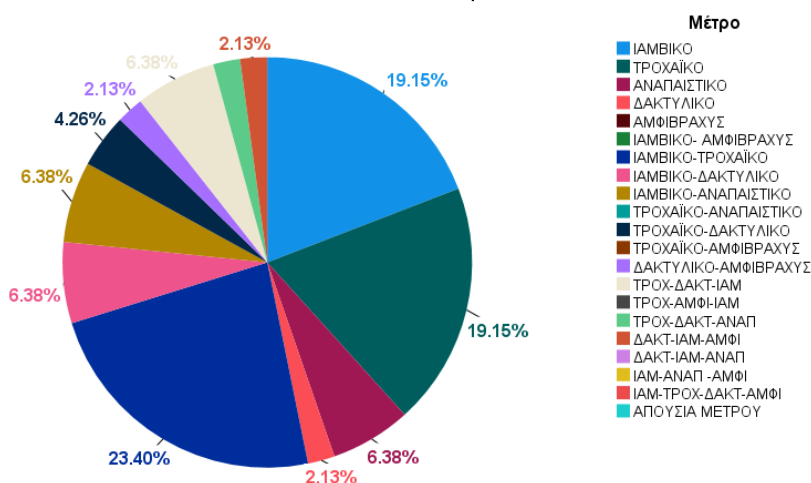
*Τετάρτη άνοιξε ο καιρός,
σκουπίδια γύρω μου σορός*

«Αϊ Γιάννης» (2001)

Στο παράδειγμα 3, όπως είναι φανερό, γίνεται λόγος για την περιβαλλοντική μόλυνση εξαιτίας της ανθρώπινης συνήθειας να ρυπαίνει το περιβάλλον στο οποίο ζει και δραστηριοποιείται. Η Νικολακοπούλου αποτυπώνει άλλη μια πτυχή των σύγχρονων ελληνικών τοπίων, των οποίων η ομορφιά αλλοιώνεται εξαιτίας της αδιαφορίας των ατόμων, αποδεικνύοντας άλλη μια φορά την ανησυχία και την ευαισθητοποίησή της σε αυτά τα θέματα.

Μέτρο

Τα αποτελέσματα της έρευνας αναφορικά με τις επιλογές του μέτρου στο συνολικό έργο του θέματος των «Κοινωνικών» έχουν ως εξής σύμφωνα με το Γράφημα 9: το 23,4% καταλαμβάνει ο συνδυασμός του ιαμβικού- τροχαϊκού, ενώ δεύτερα στη σειρά έρχονται το ιαμβικό και το τροχαϊκό ως καθαρά μέτρα κατέχοντας από 19,15% των «κοινωνικών». Αξίζει να σημειωθεί ότι τα μέτρα αναπαιστικό, ιαμβικό-αναπαιστικό, ιαμβικό-δακτυλικό, τροχαϊκό-δακτυλικό-ιαμβικό καταλαμβάνουν από 6,4% του συνολικού έργου των «κοινωνικών». Στο 4,3% περίπου ανήκει το τροχαϊκό-δακτυλικό, ενώ στο 2,1% απαντούν το δακτυλικό και οι συνδυασμοί του δακτυλικού-αμφίβραχ, του δακτυλικού-ιαμβικού-αναπαιστικού και τέλος του τροχαϊκού-δακτυλικού-αναπαιστικού. Αξίζει να σημειωθεί πως δεν απαντά ο ελεύθερος στίχος σε αυτή τη θεματική.

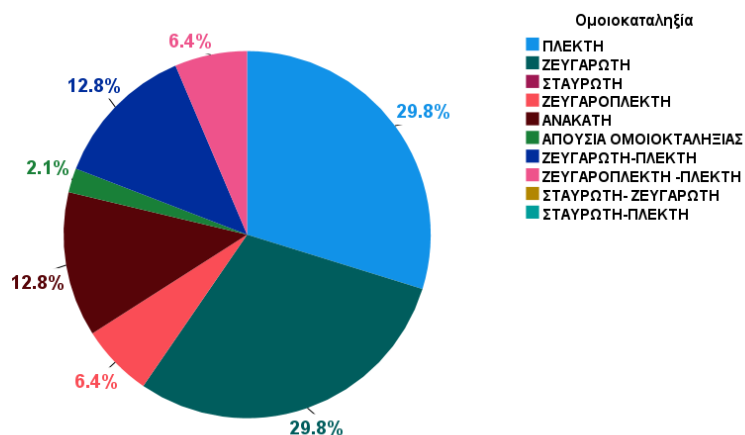

Γράφημα 9

Ομοιοκαταληξία

Τα «Κοινωνικά» τραγούδια αναφορικά με την χρήση της ομοιοκαταληξίας διαμορφώνονται ως εξής, όπως παρουσιάζεται Γράφημα 10: η ζευγαρωτή και η πλεκτή ομοιοκαταληξία αποτελούν τα πιο συχνά είδη ομοιοκατάληκτου στίχου, αφού κατέχουν η καθεμία πάνω από το ένα τέταρτο του συνόλου των κοινωνικών (από 29,8% το κάθε είδος), ενώ η ανάκατη και ο συνδυασμός της ζευγαρωτής-πλεκτής καταλαμβάνουν ποσοστά της τάξης του 13% περίπου η καθεμία. Η ζευγαροπλεκτή και συνδυασμός ζευγαροπλεκτής-πλεκτής απαντούν στο στιχουργικό έργο των κοινωνικών της Νικολακοπούλου με ποσοστό 6,4% το κάθε είδος. Η απουσία ομοιοκαταληξίας

σημειώνεται με πιο μικρή συχνότητα (σε ποσοστό 2%), ενώ δεν σημειώνεται καθόλου η σταυρωτή και οι συνδυασμοί της.

Γράφημα 10

3.2.3. Υπαρξιακά Κατηγορίες

Οι κατηγορίες που μελετήθηκαν στη θεματική των «Υπαρξιακών» τραγουδιών παρουσιάζουν εξίσου μεγάλο ενδιαφέρον, όπως φαίνεται από το Γράφημα 11. Οι κατηγορίες «Διεκδίκηση ζωής» και «Μοναξιά» κατέχουν ένα σημαντικό μέρος στη θεματική των υπαρξιακών, αφού σχεδόν τα δύο τρίτα του έργου (35% περίπου η καθεμία) των «υπαρξιακών» έχουν το περιεχόμενο των εν λόγω κατηγοριών. Σε αυτή τη θεματική, φαίνεται ότι η Νικολακοπούλου πραγματεύεται αρκετά συχνά δύο θέματα που φαινομενικά είναι αντίθετα μεταξύ τους, αφενός μέσα από τα έργα της αναδύεται μια δυναμική διεκδίκηση της ζωής, μια αισιόδοξη αντιμετώπιση της ζωής που στηρίζεται με ολόκληρο το «είναι» του ποιητικού υποκειμένου, κι αφετέρου μεγάλο μέρος του φάσματος των «υπαρξιακών» τραγουδιών είναι εμποτισμένο με μια βαθειά υπαρξιακή μοναξιά, ένα αίσθημα κενού και ματαιότητας, η οποία συχνά συνδέεται με την απομόνωση και την έλλειψη φιλικής ή ερωτικής συντροφιάς, όπως θα γίνει εμφανές στα παρακάτω παραδείγματα.

Στην κατηγορία «Διεκδίκηση ζωής» ανήκει το έργο «Σ' όποιον αρέσουμε» (παρ. 1) που ακολουθεί. Μέσα από τους παρακάτω στίχους το ποιητικό υποκείμενο δηλώνει την αποδοχή του ίδιου του εαυτού, τη διεκδίκηση της ίδιας της ζωής και των στιγμών που μπορεί να ζήσει ελεύθερα το κάθε άτομο. «Σ' όποιον αρέσουμε» γράφει η Νικολακοπούλου, καθώς είναι ανέφικτο να επιτευχθεί η καθολική αποδοχή και εκτίμηση από όλους. Θα έλεγε κανείς

πως υπολανθάνει η προτροπή να ζει ο καθένας τη ζωή που επιθυμεί χωρίς να ενδιαφέρεται για την ικανοποίηση όλων των υπολοίπων αδιαφορώντας για τις δικές του επιθυμίες και όνειρα.

Παράδειγμα 1

*Σ' όποιον αρέσουμε
για τους άλλους δε θα μπορέσουμε,
πώς να συνδέσουμε περιθώρια κι ουρανό;*

«Σ' όποιον αρέσουμε» (1986)

Στο «Χωρίς αναφορές» (παρ. 2) η στιχουργός εκφράζει με σαφήνεια την απαίτησή του ποιητικού υποκειμένου να ζει μια ζωή η οποία θα περιλαμβάνει το «πέταγμα», την ελεύθερη βίωση της ζωής, μιας ζωής που συνεπάγεται όνειρα και προσδοκίες. Παρά το γεγονός της ψυχικής και σωματικής εξουθένωσης («την όψη τη χλωμή»), παρά τις ψυχικές «ρωγμές» και τα τραύματα, τις αναπόφευκτες δυσχέρειες της ζωής, το άτομο «απαιτεί» χωρίς συμβιβασμούς να διεκδικήσει ακόμη και «απελπισμένος» την ολοκληρωτική βίωση της ζωής χωρίς στερεότυπα και περιορισμούς.

Παράδειγμα 2

*Με γνωρίζεις απ' την όψη τη χλωμή,
δεν ορίζεις της ζωής μου τη ρωγμή.
Απ' τα χρόνια μου βγαλμένος απαιτώ
έστω κι έτσι απελπισμένος να πετώ.*

«Χωρίς αναφορές» (1986)

Στο ίδιο κλίμα κυμαίνεται και το έργο «Προσεχώς» (παρ. 3) στο οποίο το ποιητικό υποκείμενο «δεν αντέχει ν' απέχει από το όνειρό του», εκφράζοντας έτσι με καθαρότητα και διεκδικητικό τόνο το δικαίωμα στα όνειρα, στις επιθυμίες, στα προσωπικά σχέδια και την πραγματοποίησή τους. Η δηλωτικά εμφατική αυτή φράση συνεπάγεται μια καταφατική απάντηση και αποδοχή της ζωής, στοιχεία που αποκαλύπτει αναπόδραστα πτυχές του ψυχισμού της στιχουργού, Λίνας Νικολακοπούλου.

Παράδειγμα 3

*Στο 'χα πει στο 'χα πει μέσα στ' άλλα
Στο 'χα πει να με νιώσεις μια στάλα*

*Γιατί εγώ γενικά δεν αντέχω
Να 'μαι εδώ κι απ' τ' όνειρό μου ν' απέχω*

«Προσεχώς» (1984)

Τα παρακάτω παραδείγματα που ακολουθούν αφορούν στην κατηγορία «Μοναξιά» της θεματικής των «Υπαρξιακών». Στο «Ακατάλληλο» η στιχουργός αναφέρεται σε μια καθημερινή εικόνα, η οποία σκιαγραφεί τη μοναχική κι «αθόρυβη» ζωή του ποιητικού υποκειμένου. Στους στίχους αυτούς διαγράφεται η απουσία ανθρώπινης συντροφιάς, ενώ όλη αυτή η μοναξιά ταυτίζεται με «οφθαλμαπάτη» γεγονός το οποίο προδίδει τη μη ευχαριστιακή ζωή του ατόμου.

Παράδειγμα 1

*Η γάτα αποκοιμήθηκε κουλουριασμένη
στη σιωπή της γυρνάω
ξυπόλητη πηγαίνω στο κρεβάτι
αθόρυβη ζωή κι οφθαλμαπάτη περνάω.*

«Ακατάλληλο» (1984)

Τα παραδείγματα 2 και 3 παρουσιάζουν και αυτά την μοναξιά που αισθάνεται το ποιητικό «εγώ», το οποίο δεν συνδέεται με άλλους ανθρώπους. Στο έργο «Δεν είσαι εσύ» (παρ. 2) η συντροφιά του ποιητικού υποκειμένου περιορίζεται στην ίδια του τη σκιά σκιαγραφώντας με αυτόν τον κινηματογραφικό τρόπο την υπαρξιακή μοναξιά και τη «σκοτεινιά», η οποία την καταβάλλει. Στο «Θεός αν είναι» (παρ. 3) το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει την ολοκληρωτική μοναξιά που βιώνει αφού ο περίγυρός της προχωρά την ζωή του, ενώ το ίδιο με παράπονο εκφράζει τη μοναξιά του.

Παράδειγμα 2

*Λες θέλεις μα δεν είσαι εσύ
Φοβάμαι πως ποτέ
Δε θα' σαι εσύ
Είμαι εγώ κι η σκιά μου.*

«Δεν είσαι εσύ» (1984)

Παράδειγμα 3

*Οι φίλοι μου όλοι εδώ και χρόνια
Ζευγάρια γίναν, φτιάξαν σπίτια
μονάχα εμένα χάσκει ακόμα*

χωρίς μια στέγη ετούτη η αλήθεια.

«Θεός αν είναι» (1991)

Σύμφωνα με το Γράφημα 11, η επόμενη κατηγορία της θεματικής «Υπαρξιακά» είναι η «Σωτηρία», η οποία απαντά πάνω από το ένα δέκατο των «υπαρξιακών» (12,8 % περίπου). Σε αυτή την κατηγορία η στιχουργός αναφέρεται στην αξία της πνευματικής και ψυχικής ισορροπίας, την οποία καταφέρνει να αισθάνεται ο ανθρώπινος ψυχισμός, ακόμη και μετά από πολλές δύσκολες και τραυματικές καταστάσεις. Αξίζει να σημειωθεί πως σε αυτήν την κατηγορία διαφαίνεται χαρακτηριστικά η ψυχογραφική ικανότητα της στιχουργού, όπως θα αναδειχθεί παρακάτω.

Παράδειγμα 1

*Η Σωτηρία της ψυχής
είναι πολύ μεγάλο πράγμα
σαν ταξιδάκι αναψυχής
μ' ένα κρυμμένο τραύμα.*

«Η σωτηρία της ψυχής» (1985)

Στο έργο «Η σωτηρία της ψυχής» (παρ. 1) η Νικολακοπούλου συγγράφει έναν «ύμνο» προς τιμήν της αξίας της συναισθηματικής κατάστασης της «λύτρωσης», της ισορροπίας και της ψυχικής γαλήνης. Η «σωτηρία της ψυχής είναι πολύ μεγάλο πράγμα», είναι «ταξίδι αναψυχής», γράφει η στιχουργός επισημαίνοντας την ύψιστη σημασία του βιώματος αυτής της συναισθηματικής κατάστασης που ενέχει στοιχεία τέρψης και εποικοδομητικής συναλλαγής με τον εσώτερο εαυτό. Το αξιοσημείωτο είναι πως οι στίχοι αυτοί δεν πρόκειται για θετικιστικές προτροπές μιας αισιόδοξης ψυχολογίας, αλλά φέρουν την αλήθεια του τραύματος. Η σωτηρία της ψυχής ανάγεται σε ακόμη σημαντικότερη κατάκτηση, όταν βιώνεται ακόμη και συνοδευόμενη από δύσκολες στιγμές, διότι τότε ακριβώς ενισχύεται το συναίσθημα της ευχαριστιακής σχέσης με τον εαυτό.

Παράδειγμα 2

*Όταν δεν μπορείς να πεις αυτό που θες
τράβα γρήγορα και βρες τον εαυτό σου
μιας και σήμερα και αύριο και χθες
θα τον έχεις αγαπούλα μου εχθρό σου
κι εσύ παιδί, μικρό παιδί, για βρες το φυλαχτό σου*

«Τι τα θες» (1989)

Το έργο «Τι τα θες» (παρ. 2) έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα, αφού η στιχουργός θέτει το ποιητικό υποκείμενο να απευθύνεται στον αποδέκτη, στοιχείο το οποίο πραγματοποιείται με τη χρήση της προστακτικής έγκλισης («τράβα», «βρες»). Εδώ ανάγεται ως σημαντική η αναζήτηση του εαυτού, η αυτογνωσία, η καλή σχέση με τον εαυτό. Ακόμη κι αν ο ίδιος ο εαυτός είναι «εχθρός», αυτός είναι πάντα ο σύντροφος και το «φυλαχτό» του καθενός. Η ψυχική ηρεμία ταυτίζεται με τη γνώση και αποδοχή του «εαυτού».

Παράδειγμα 3

*Να μπορούσα στα σύννεφα
την ψυχή μου ν' ανέβαζα
μ' αστραπές τα γαλήνευα
τα παράπονα που έβαζα
στο μυαλό μου κι αρχίναγα
κι απ' την λύπη διασκέδαζα.*

«Βενζινάδικο» (1991)

Το παράδειγμα 3 είναι επίσης ένα ενδεικτικό έργο της Νικολακοπούλου, στο οποίο το ποιητικό υποκείμενο επιζητά την γαλήνη της ψυχής σε ένα φανταστικό περιβάλλον στα σύννεφα. Το «Βενζινάδικο» αποτελεί μια «ευτοπία», ένα ουτοπικό σκηνικό δράσης, ένα ανέβασμα της ψυχής σε έναν άλλον ουράνιο κόσμο με την ψυχή ελεύθερη και λιγότερες λύπες. Συνεπώς και εδώ είναι εμφανές το στοιχείο της σωτηρίας της ψυχής το οποίο φαίνεται να αποτελεί συνώνυμο της ευτυχίας για τη Νικολακοπούλου.

Η επόμενη κατά σειρά κατηγορία των «υπαρξιακών» είναι η «Δύσκολη ζωή» (11,3%), η οποία περιλαμβάνει όλα εκείνα τα τραγούδια, στα οποία εκφράζονται οι δυσκολίες της ζωής που ταλανίζουν ψυχικά το άτομο.

Παράδειγμα 1

*Πάντα του ανθρώπου η μάχη, λάσπη κι ελπίδα,
κι όμως φυτρώνει στάχυ στ' όνειρο που είδα,
κι ας μου 'δώσαν για φιλί, σφουγγάρι και χολή.*

«Ο στρατιώτης»(1996)

Στο έργο «Ο στρατιώτης» (παρ. 1) η Νικολακοπούλου αναφέρεται στην αέναη μάχη του ανθρώπου που συνεπάγεται περιπέτειες, δυσκολίες αλλά πάντα με οδηγό την ελπίδα. Το ποιητικό υποκείμενο καταγγέλλει την υποκρισία που βίωσε, τις δυσκολίες που αντιμετώπισε

από συνανθρώπους («κι ας μου 'δώσαν για φιλή, σφουγγάρι και χολή»). Στον αντίποδα, βέβαια, βρίσκεται η ελπίδα που αισθάνεται χωρίς να το καταβάλλει.

Παράδειγμα 2

*Τέτοια φλόγα πώς θες να σβηστεί
στον ιδρώτα προτού δικαστεί
κι ωχ ζωή μου κλειστή.*

«Αμάν-αμάν» (2000)

Στο έργο «Αμάν-αμάν» (παρ. 2) το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει την υπαρξιακή αγωνία για τον τρόπο με τον οποίο θα αντιμετωπίσει μια νέα πρόκληση. Ο τίτλος είναι δηλωτικός του περιεχομένου, αφού εσωκλείει όλη την ψυχική πάλη και τη δυσκολία με την επανάληψη της λέξης «αμάν». Ο στίχος «κι ωχ ζωή μου κλειστή», αλλά και ο «ιδρώτας» αποτυπώνει όλη την κοπιώδη προσπάθεια, την εναγώνια δοκιμασία, και το άγχος, αφού η ζωή του προσώπου παρουσιάζεται ως «κλειστή», μη ευέλικτη με δυσκολίες. Φαίνεται πως όλος ο ψυχισμός του ποιητικού υποκειμένου αισθάνεται «δικασμένος» και καταδικασμένος σε μια ζωή με αυστηρά όρια.

Παράδειγμα 3

*Δεν ξέρω τι μου γίνεται
μα μέσα μου όλο χύνεται
του πόνου το ποτάμι
ζωή με τις αιτίες σου
κορμί τις επαιτείες σου
ενέχυρο με κρέμασες
στου χρόνου το πλοκάμι.*

«Δεν ξέρω τι μου γίνεται» (2007)

Στο παράδειγμα 3 το ποιητικό υποκείμενο έρχεται αντιμέτωπο κυρίως αντιμέτωπο με τον πόνο και τον χρόνο, στοιχεία που φαίνεται να ταυτίζονται. Η Νικολακοπούλου ταυτίζει το άτομο με ένα δοχείο μέσα στο οποίο ορμητικά διαχέεται ο πόνος που έχει γεννηθεί από τις δυσκολίες της ζωής («ζωή με τις αιτίες σου»). Είναι προφανές συνεπώς πως το ποιητικό υποκείμενο έχει καταβληθεί από τα δεινά της ζωής.

Τέλος, όπως αποτυπώνεται από το Γράφημα 11, στο έργο των «Υπαρξιακών» απαντά και η θεματική κατηγορία του «Φόβου», η οποία εντοπίζεται σε ένα μικρό ποσοστό του δείγματος (6,4%).

Στο έργο «Μαμά γερνάω» το ποιητικό υποκείμενο, γένους θηλυκού, έρχεται αντιμέτωπο με έναν βαθύ υπαρξιακό φόβο. Συγκεκριμένα, απευθύνεται στη μητέρα της, ύστερα από την απώλειά της, όπως διαφαίνεται από τους στίχους, εκφράζοντάς της πως ο μεγαλύτερος της φόβος ενσαρκώθηκε, αφού αισθάνεται άτυχη παρά το νεαρό της νιότης της. Αυτό το έργο απογυμνώνει ουσιαστικά το ποιητικό υποκείμενο από οποιαδήποτε δικαιολογία και πραγματοποιεί μια ειλικρινή κατάθεση ψυχής στην ίδια της τη μητέρα. Οι στίχοι του έργου αυτού είναι αποκύημα μιας βαθιάς εσωτερικής αναζήτησης και ειλικρίνειας μιας γυναίκας, γεγονός που αποδεικνύει τον ατόφιο και βαθιά ψυχογραφικό χαρακτήρα της Λίνας Νικολακοπούλου.

Παράδειγμα 1

*Και τρέμω να `μαι αυτό
που χρόνια ανησυχείς:
ωραία, νέα κι ατυχής.*

«Μαμά γερνάω»(1988)

Στο παράδειγμα 2 «Η μάσκα» η Νικολακοπούλου τοποθετεί πάλι στον νοηματικό πυρήνα του έργου της το συναίσθημα του φόβου, το οποίο κρύβεται πίσω από προσωπεία και μάσκες, όπως υποδηλώνει και ο τίτλος. Το ποιητικό υποκείμενο αναφέρει πως ο άνθρωπος αντιμετωπίζει συχνά τρομαγμένος το ταξίδι της ζωής, δίχως να κατανοεί πως ο φόβος κρατά τον άνθρωπο δέσμιο των πιο σκοτεινών του συναισθημάτων. Το πέταγμα της μάσκας ταυτίζεται με την απόρριψη του ψέματος και των προσωπειών που θέτει ο καθένας στον εαυτό του και ταυτόχρονα μια απαίτηση εσωτερικής ελευθερίας και βίωσης της ζωής.

Παράδειγμα 2

*Τα μάτια είναι παράθυρα
στον φόβου το ταξίδι
κοιτάζουν πίσω και μπροστά
αυτό που ξέρουν ήδη
πέταξε τη μάσκα πια
άκου κι εμένα
που χρόνια ζούσα στη σκιά
με μάτια τρομαγμένα.*

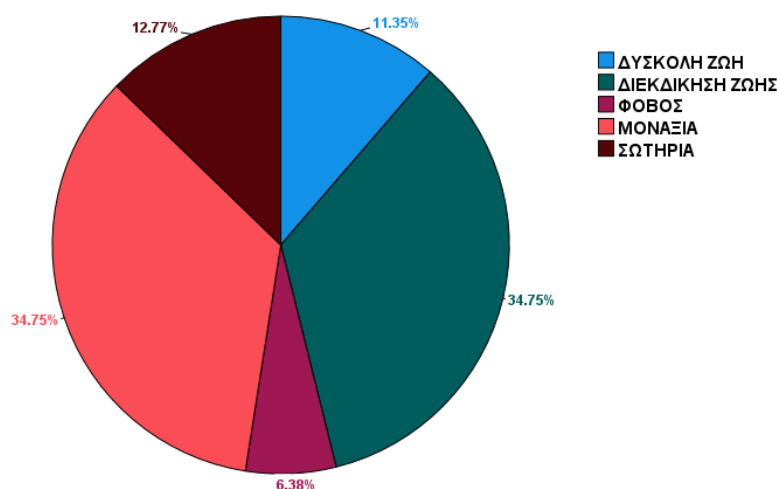
«Η μάσκα» (2007)

Στο έργο «Οι δρόμοι» (παρ. 3) ο φόβος πια έχει πολλαπλασιαστεί, γι' αυτό και τίθεται και πληθυντικός. Μάλιστα, όπως διαφαίνεται από τους παρακάτω στίχους το ποιητικό υποκείμενο έχει αποδεχτεί το συναίσθημα αυτό, με αποτέλεσμα να ζει μια ζωή κυριευμένη από συμβιβασμούς και «πρέπει», μια ζωή που δεν βιώνεται στην ολότητα της εξαιτίας αυτών των περιοριστικών συναισθημάτων.

Παράδειγμα 3

*Εμείς οι δυο κι οι φόβοι
ψωμί ζεστό που κόβει
ένας εργάτης κάπου απέναντι
όσα σου δίνω είναι έναντι
σε κάποια πρέπει μου
μια ζωή να χωράει στη τσέπη μου.*

«Οι δρόμοι» (1994)

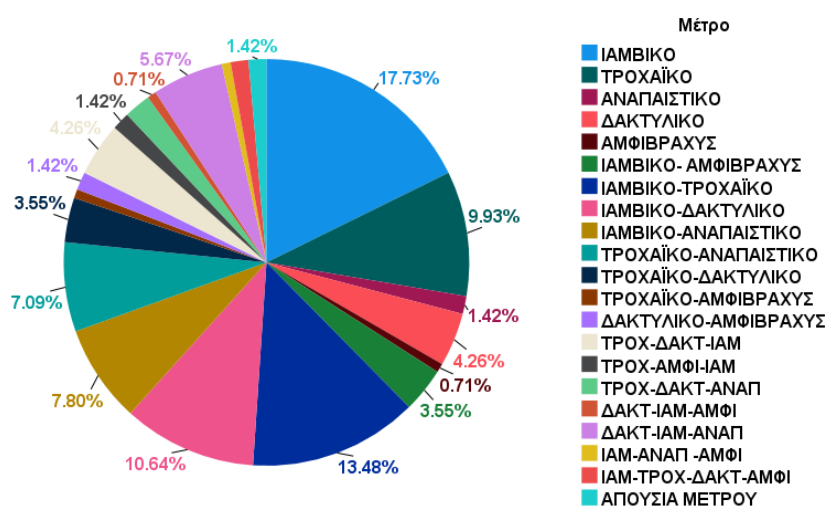

Γράφημα 11

Μέτρο

Ύστερα από την ποιοτική και ποσοτική ανάλυση αναφορικά με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του μέτρου στο σύνολο των «Υπαρξιακών» του έργου της Νικολακοπούλου προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα, σύμφωνα με το Γράφημα 12: οι πιο συχνές επιλογές ως προς την επιλογή του μέτρου είναι το ιαμβικό μέτρο (σε ποσοστό 17,7%) και ο συνδυασμός

ιαμβικού-τροχαϊκού (στο 13,5%). Ο συνδυασμός του ιαμβικού-δακτυλικού εμφανίζεται στο ένα δέκατο περίπου των «Υπαρξιακών» (σε ποσοστό 10,6%), ενώ το αμιγές τροχαϊκό μέτρο έπεται στη σειρά προτίμησης (με 9,95%). Έπειτα, απαντούν οι συνδυασμοί ιαμβικό-αναπαιστικό με 7,8%, ενώ το τροχαϊκό-αμφίβραχος με 7,09%. Συνέχεια έχουν οι συνδυασμοί δακτυλικό-αμφίβραχος με 5,67%, ενώ από 4,26% κατέχουν το τροχαϊκό-δακτυλικό-ιαμβικό και το καθαρό δακτυλικό. Στα λιγότερο συχνά εντοπίζονται οι συνδυασμοί τροχαϊκό-δακτυλικό και ιαμβικό-αμφίβραχος (3,55% η καθεμία επιλογή). Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως η απουσία μέτρου στα «Υπαρξιακά» απαντά σε ένα μικρό ποσοστό του συνόλου τους (1,42%).

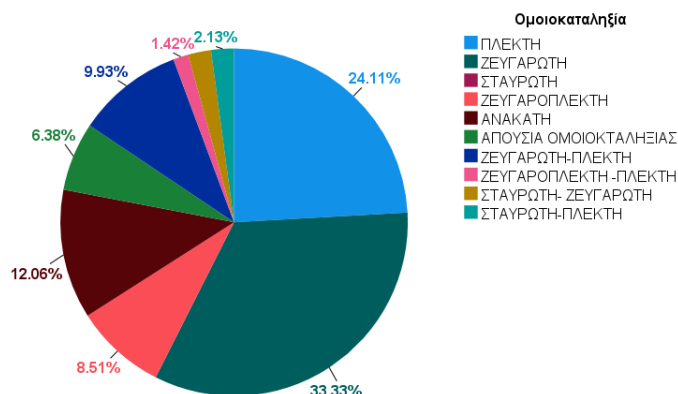

Γράφημα 12

Ομοιοκαταληξία

Τα αποτελέσματα στο θέμα των «Υπαρξιακών» αναφορικά με τη χρήση ομοιοκαταληξίας παρουσιάζονται ως εξής όπως αποτυπώνεται στο Γράφημα 13: κυρίαρχη είναι η ζευγαρωτή ομοιοκαταληξία (σε ποσοστό 33% περίπου), ενώ δεύτερη σε συχνότητα ανέρχεται η πλεκτή (με 24,11%). Τρίτη σε σειρά επιλογής αναδεικνύεται η ανάκατη ομοιοκαταληξία λίγο παραπάνω από το ένα δέκατο του συνόλου των «Υπαρξιακών» (με ποσοστό 12%) ενώ παρόμοια επίπεδα συχνότητας παρουσιάζει και ο συνδυασμός της ζευγαρωτής- πλεκτής (με 9,9%). Το 8,51% καταλαμβάνει η αμιγής ζευγαροπλεκτή, ενώ είναι αξιοσημείωτο το ποσοστό εμφάνισης απουσίας της ομοιοκαταληξίας στο θέμα των «Υπαρξιακών» τραγουδιών (6,38%). Σε ποσοστό κάτω του 3% εντοπίζονται οι συνδυασμοί

της σταυρωτής- πλεκτής, σταυρωτής- ζευγαρωτής, ζευγαροπλεκτής-πλεκτής, ενώ δεν απαντά καθόλου η επιλογή της σταυρωτής ομοιοκαταληξίας στα «Υπαρξιακά».

Γράφημα 13

3.3. Εξέλιξη ποιητικής

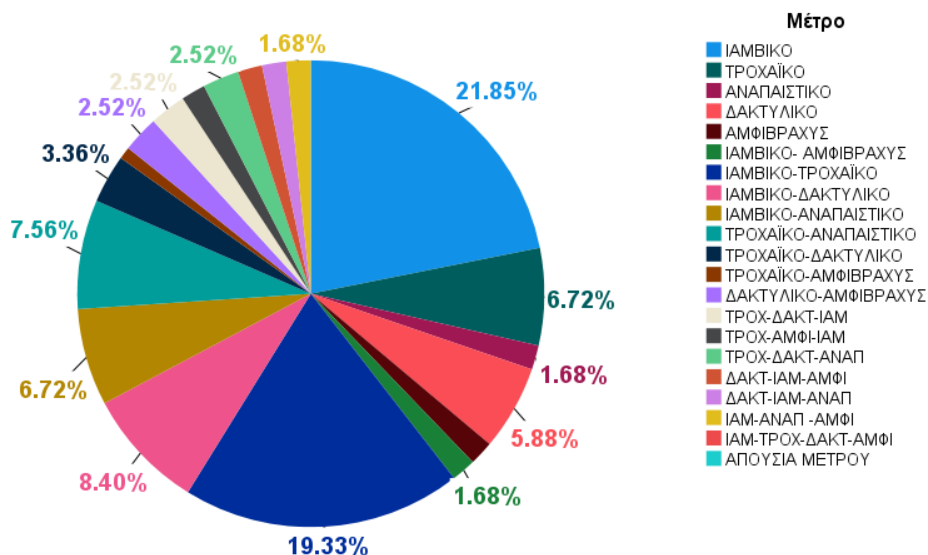
Σε αυτό το υποκεφάλαιο θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα αποτελέσματα της ποσοτικής ανάλυσης αναφορικά με την εξέλιξη της ποιητικής στο έργο της Νικολακοπούλου ανά δεκαετία. Συγκεκριμένα, θα γίνει προσπάθεια να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας αναφορικά με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του μέτρου και της ομοιοκαταληξίας ανά δεκαετία στιχουργικής δραστηριότητας κι έπειτα τα αποτελέσματα σε σχέση με τις θεματικές και κατηγορίες. σε σχέση με το μέτρο, την ομοιοκαταληξία κι έπειτα με το περιεχόμενο.

3.3.1. Μέτρο

Α' Δεκαετία (1981-1990)

Κατά την πρώτη δεκαετία της στιχουργικής δραστηριότητας αναφορικά με την χρήση του μέτρου στο συγγραφικό έργο τη Νικολακοπούλου προκύπτει ότι λίγο περισσότερο από το ένα πέμπτο (22%) των τραγουδιών της δεκαετίας 1981-1990 είναι γραμμένο κατά το ιαμβικό μέτρο. Ακολουθεί ο συνδυασμός ιαμβικού και τροχαϊκού μέτρου με λίγο λιγότερο από το ένα πέμπτο του δεκαετούς έργου με 19% περίπου. Ενδιαφέρον προκαλεί η επιλογή του συνδυασμού ιαμβικού και δακτυλικού με 8,4%, ενώ γύρω στο 6-8 % καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί του τροχαϊκού-αναπαιστικό, του ιαμβικού-αναπαιστικού αλλά και των καθαρών μέτρων του τροχαϊκού και δακτυλικού. Σε αρκετά μικρότερο ποσοστό κάτω του 3% συναντώνται οι συνδυασμοί με το δακτυλικό μέτρο ή συνδυασμοί πιο σύνθετων με τριών

ειδών μέτρα, όπως αναδεικνύεται στο Γράφημα 14 παρακάτω. Αξίζει να σημειωθεί πως στην πρώτη δεκαετία της εμφάνισης της Νικολακοπούλου στη στιχουργία δεν παρατηρείται ο ελεύθερος στίχος.

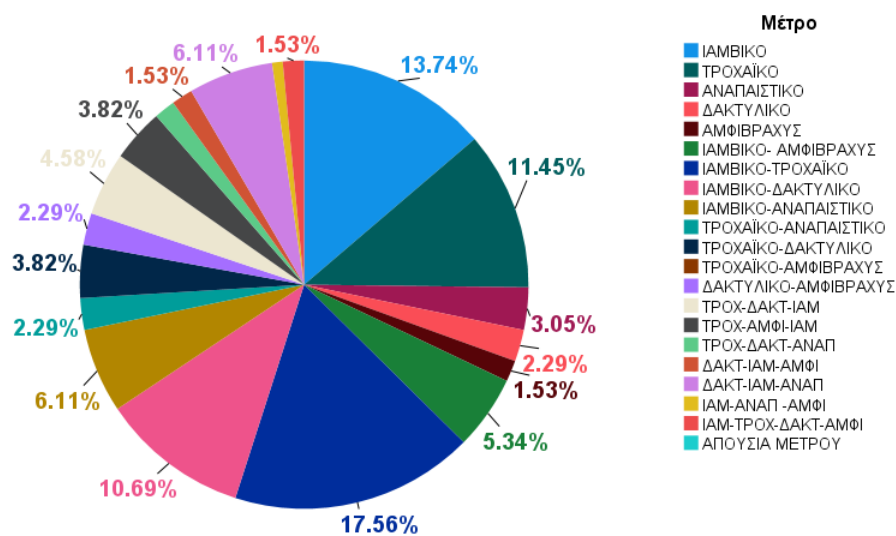

Γράφημα 14

Β' Δεκαετία (1991-2000)

Κατά τη δεύτερη δεκαετία (1991-2000) στιχουργικής παραγωγής παρατηρείται η χρήση του μετρικού συνδυασμού ιαμβικού-τροχαϊκού να εντοπίζεται σε έργα περίπου του ένα πέμπτου της δεκαετούς παραγωγής του 90'(18%). Στη συνέχεια ακολουθεί το ιαμβικό μέτρο με 14% περίπου, ακολουθεί το τροχαϊκό (11,45%), ενώ τρίτο σε σειρά έρχεται ο συνδυασμός ιαμβικού- δακτυλικού σχεδόν με το ένα δέκατο του έργου της δεκαετίας (10,69%). Οι επιλογές των συνδυασμών του ιαμβικού-αναπαιστικού και του δακτυλικού-αμφίβραχου εντοπίζονται στα έργα της εν λόγω δεκαετίας με ποσοστό 6% περίπου το καθένα. Ο συνδυασμός του ιαμβικού μέτρου με τον αμφίβραχου έπεται με παρουσία της τάξης του 5% στο συνολικό έργο. Λιγότερο συχνά εμφανίζονται οι πιο περίπλοκοι συνδυασμοί των τριών μέτρων, όπως αυτός του τροχαϊκού-δακτυλικού-ιαμβικού με 4,6%, ενώ στο 3,8% εντοπίζονται οι συνδυασμοί του τροχαϊκού-δακτυλικού και τροχαϊκού-αμφίβραχου-ιαμβικού. Κοντά στο 2% εντοπίζονται οι συνδυασμοί δακτυλικού-αμφίβραχου και τροχαϊκού-αναπαιστικού, αλλά και το καθαρό δακτυλικό μέτρο. Με 1,6% περίπου εντοπίζονται και άλλοι συνδυασμοί με αξιοσημείωτο τον συνδυασμό τεσσάρων μέτρων του ιαμβικού-τροχαϊκού-δακτυλικού-αμφίβραχου, όπως αναδεικνύεται στο κάτωθι γράφημα (βλ. γράφημα

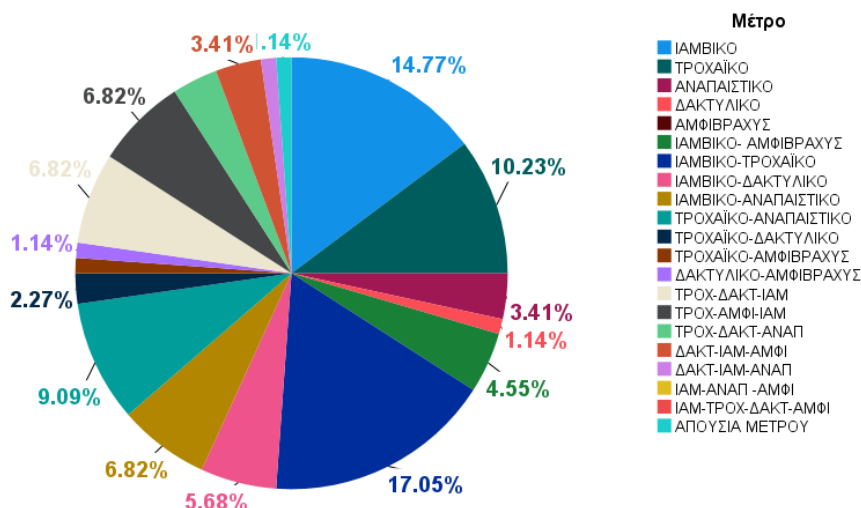
15). Τέλος, αξιοσημείωτο είναι πως και σε αυτή τη δεκαετία δεν παρατηρείται ο ελεύθερος στίχος.

Γράφημα 15

Γ' Δεκαετία (2001-2010)

Κατά την τρίτη δεκαετία της στιχουργικής δραστηριότητας της Νικολακοπούλου κατά τα έτη 2001-2010 και σύμφωνα με το Γράφημα 16, ο συνδυασμός του iamβικού-τροχαϊκού αποτελεί το πιο συχνό μετρικό σύστημα αφού απαντά περίπου στο ένα πέμπτο του δείγματος της δεκαετίας (17%), ενώ έπεται η χρήση του αμιγούς iamβικού στίχου (με 15% περίπου). Το ένα δέκατο του έργου σχεδόν καταλαμβάνουν στη συνέχεια καθαρό τροχαϊκό, αλλά και ο συνδυασμός τροχαϊκού αναπαιστικού (10% και 9% αντίστοιχα). Παρατηρείται στη συνέχεια σε ποσοστό 6,8% η παρουσία των συνδυασμών τροχαϊκού-δακτυλικού-iamβικού, τροχαϊκού-αμφίβραχυ-iamβικού, αλλά και iamβικού-αναπαιστικού μέτρου. Έπειτα σειρά έχει ο συνδυασμός iamβικού-δακτυλικού με 5,68% αλλά και του iamβικού-αμφίβραχυ με 4,5%. Το 3,4% καταλαμβάνουν ο τριμερής συνδυασμός του δακτυλικού-iamβικού-αμφίβραχυ. Οι συνδυασμοί του τροχαϊκού μέτρου καταλαμβάνουν ποσοστά της τάξης του 2% ή και λιγότερο. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι σε αντίθεση με τις δύο προηγούμενες δεκαετίες εδώ παρατηρείται η απουσία μέτρου για πρώτη φορά με ένα ποσοστό του 1% του δείγματος της δεκαετίας.

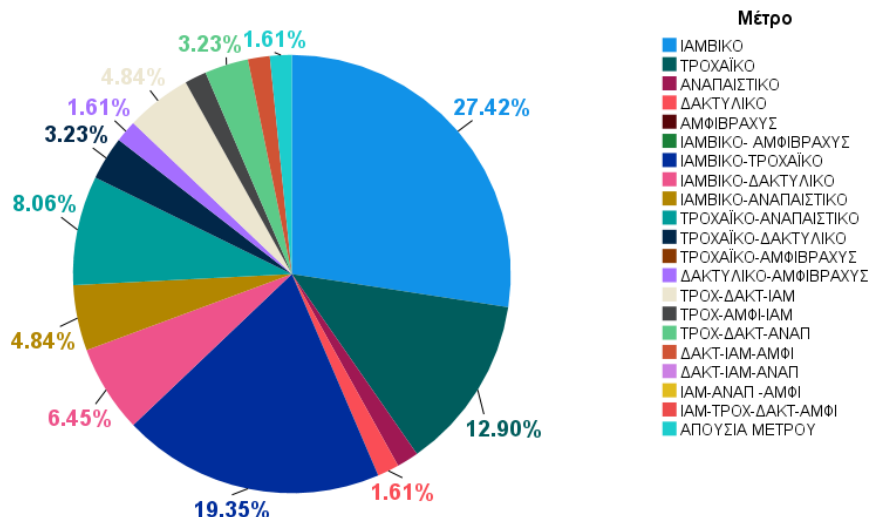

Γράφημα 16

Δ' Δεκαετία (2011-2020)

Σύμφωνα με το Γράφημα 17, τα αποτελέσματα αναφορικά με την επιλογή του μέτρου κατά τα έτη 2011-2020 αναδεικνύουν το ιαμβικό μέτρο ως πρώτο σε προτίμηση πάνω από ένα τέταρτο του συνολικού έργου (27,4%), ενώ ο συνδυασμός ιαμβικού-τροχαϊκού ανέρχεται στο ένα πέμπτο της στιχουργικής παραγωγής κατά τα τελευταία δέκα έτη (19,3%). Ακολουθεί το τροχαϊκό μέτρο με ποσοστό σχεδόν 13%, ο συνδυασμός τροχαϊκού-αναπαιστικού με 8%, ενώ το ιαμβικό-δακτυλικό καταλαμβάνει περίπου το 6,4% του έργου. Από 4,84% κατέχουν οι συνδυασμοί ιαμβικό-αναπαιστικό και τροχαϊκό-δακτυλικό-ιαμβικό. Στο 3% περίπου βρίσκονται οι συνδυασμοί τροχαϊκό-δακτυλικό και τροχαϊκό-δακτυλικό-αναπαιστικό. Κοντά στο 1,6% παρατηρούνται από τη μια ο συνδυασμός δακτυλικού και αναπαιστικού μέτρου και από την άλλη με το ίδιο ποσοστό η απουσία μέτρου.

Ανακεφαλαιώνοντας, παρατηρείται μια σταθερή προτίμηση στα μέτρα του ιάμβου και του τροχαίου, όπως επίσης και ο συνδυασμός των δύο. Συνδυασμοί με δύο και τρία μέτρα παρατηρούνται, αλλά φαίνεται να μην προτιμώνται συχνά οι συνδυασμοί τριών και τεσσάρων μετρικών συστημάτων.

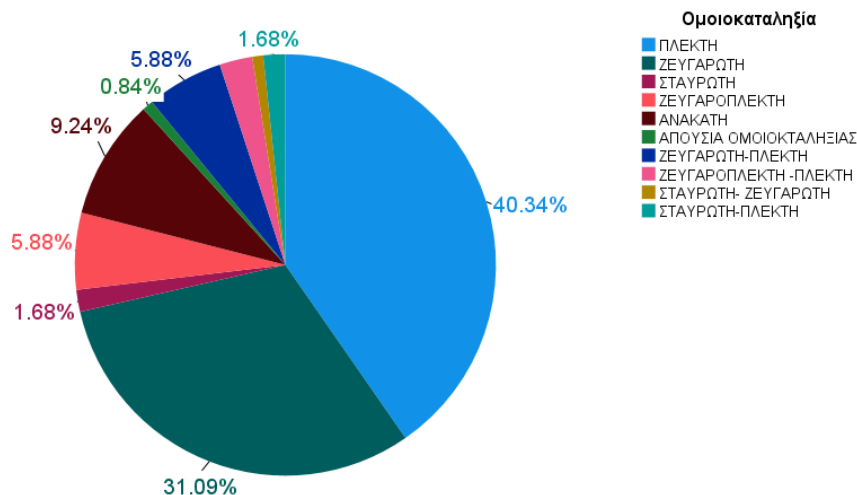

Γράφημα 17

3.3.2. Ομοιοκαταληξία

Α' δεκαετία (1981-1990)

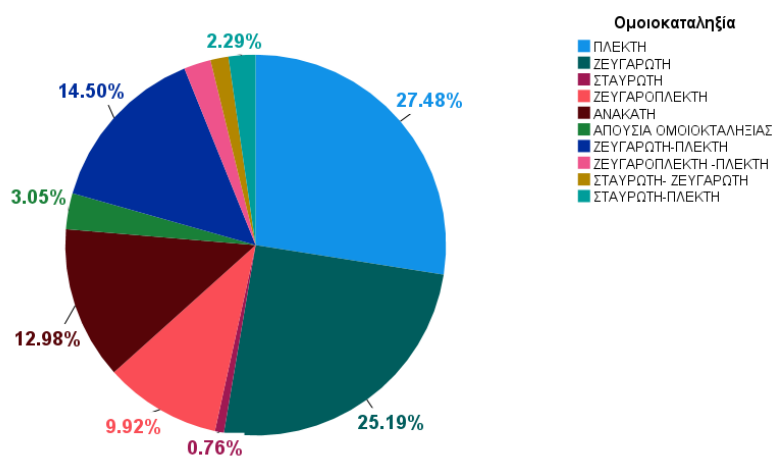
Κατά την πρώτη δεκαετία της στιχουργικής παραγωγής της Νικολακοπούλου, οι επιλογές του τεχνικού χαρακτηριστικού της ομοιοκαταληξίας αποτυπώνονται ως εξής κατά το Γράφημα 18: παρατηρείται πως λίγο λιγότερο από το μισό του έργου της δεκαετίας σημειώνεται η χρήση της πλεκτής ομοιοκαταληξίας στα έργα της δεκαετίας (40,34%). Ακολουθεί η χρήση της ζευγαρωτής σχεδόν με ποσοστό του ένα τρίτου των έργων με 31%. Παράλληλα, το ένα δέκατο της δεκαετούς στιχουργικής παραγωγής έχει συντεθεί με τη χρήση της ανάκατης ομοιοκαταληξίας (9,24%), ενώ από ένα 6% κατέχουν η ζευγαροπλεκτή και ο συνδυασμός ζευγαρωτής-πλεκτής. Πιο σπάνια (με ποσοστό 1,7%) εντοπίζονται η σταυρωτή ομοιοκαταληξία και ο συνδυασμός σταυρωτή-πλεκτή. Με ένα μικρό ποσοστό (0,8%) σημειώνονται έργα στη δεκαετία αυτή με ανομοιοκατάληκτο στίχο.

Γράφημα 18

B' δεκαετία (1991-2000)

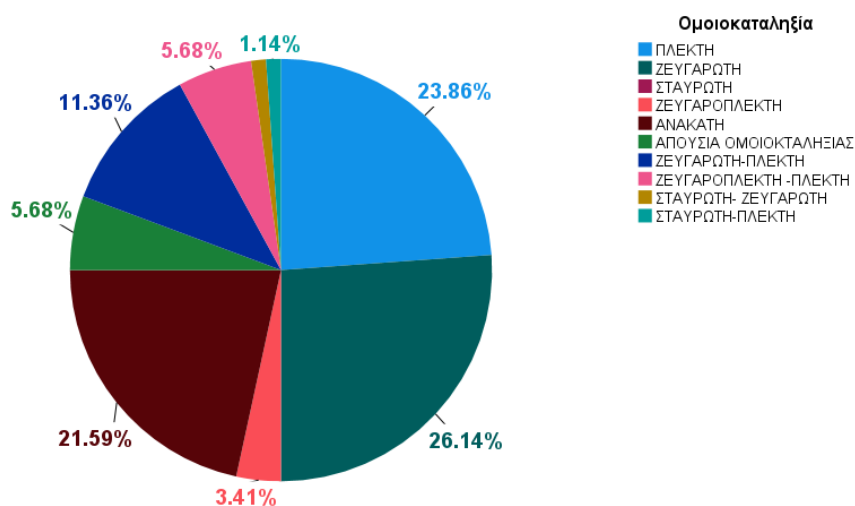
Κατά τη δεύτερη δεκαετία η χρήση της ζευγαρωτής και της πλεκτής είναι πιο συνήθης αφού και τα δύο είδη εντοπίζονται σε πάνω από τα μισά έργα της δεκαετίας (25% και 27% η καθεμία αντίστοιχα), όπως σκιαγραφείται στο Γράφημα 19. Στο 15% περίπου σημειώνεται ο συνδυασμός ζευγαρωτής-πλεκτής, ενώ το αξιοσημάντο ποσοστό των 13% κατέχει η ανάκατη ομοιοκοκαταληξία. Στο ένα δέκατο της στιχουργικής παραγωγής σημειώνεται το είδος της ζευγαροπλεκτής (9,9%), ενώ στο 3% εντοπίζεται απουσία ομοιοκαταληξίας. Πιο σπάνια απαντούν οι συνδυασμοί της σταυρωτής-πλεκτής και ζευγαροπλεκτής-πλεκτής (σε ποσοστό 2,2% το καθένα). Ποσοστά μικρότερα της τάξης του 1% κατέχουν η αμιγής σταυρωτή, αλλά και ο συνδυασμός σταυρωτής-ζευγαρωτής.

Γράφημα 19

Γ' Δεκαετία (2001-2010)

Σύμφωνα με το Γράφημα 20, στη τρίτη δεκαετία της στιχουργικής παραγωγής της Λίνας Νικολακοπούλου προτιμώνται η πλεκτή και ζευγαρωτή ομοιοκαταληξία στο μισό της έκτασης του έργου καταλαμβάνοντας το κάθε είδος το ένα τέταρτο της συνολικής παραγωγής (24% και 26% περίπου αντίστοιχα). Η ανάκατη ομοιοκαταληξία έρχεται τρίτη στη σειρά απαντώντας περίπου το ένα τέταρτο του έργου της τρίτης δεκαετίας με 21,6%. Ο συνδυασμός της ζευγαροπλεκτής-πλεκτής κατέχει περίπου το 5,7%, ποσοστό το οποίο απαντάται και στην απουσία ομοιοκαταληξίας. Η ζευγαροπλεκτή συναντάται σε ποσοστό του 3,4%, ενώ αξίζει να σημειωθεί πως οι συνδυασμοί της σταυρωτής με την ζευγαρωτή και πλεκτή αντίστοιχα απαντούν σε ένα μικρό ποσοστό της τάξης του ένα τοις εκατό, ενώ δεν συναντάται καθόλου η χρήση της σταυρωτής.

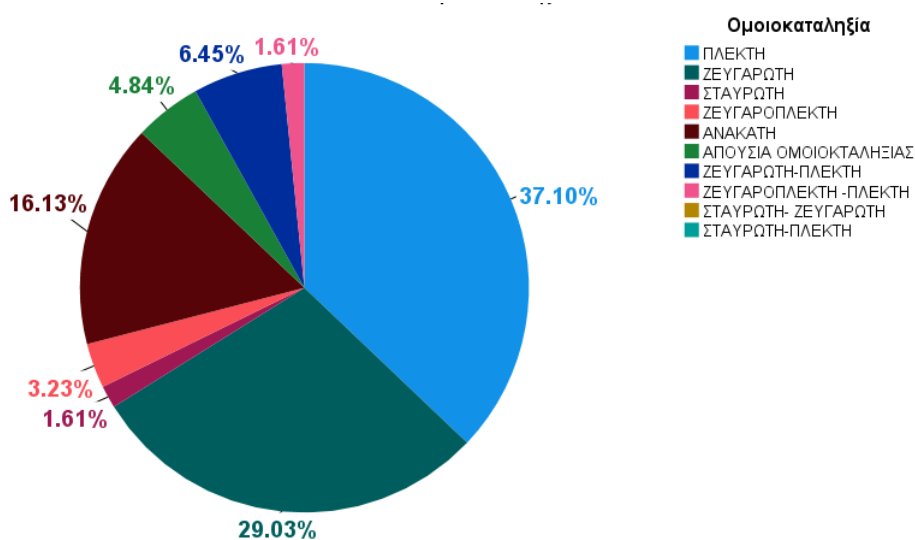
Γράφημα 20

Δ' δεκαετία (2011-2020)

Κατά την τέταρτη δεκαετία στο έργο της Νικολακοπούλου η πλεκτή ομοιοκαταληξία απαντά σε ένα μεγάλο ποσοστό του 37%, πολύ παραπάνω από το ένα τρίτο της στιχουργικής παραγωγής των ετών 2011-2020, όπως διαφαίνεται από το Γράφημα 21. Ακολουθεί σε συχνότητα το είδος της ζευγαρωτής με 30%, ενώ με αξιόλογο και αξιοσημείωτο ποσοστό εμφάνισης απαντά η ανάκατη ομοιοκαταληξία (16%). Ο συνδυασμός ζευγαρωτής-πλεκτής συναντάται με μικρότερο ποσοστό (6,5% περίπου), ενώ απαντά και η απουσία της ομοιοκαταληξίας (σχεδόν στο 5%). Πιο σπάνια, εντοπίζονται τα

είδη της ζευγαροπλεκτής (3%), η καθαρά σταυρωτή (1,6%) και ο συνδυασμός ζευγαροπλεκτής-πλεκτής (3,4), ενώ απουσιάζουν οι συνδυασμοί της σταυρωτής με την ζευγαρωτή και την πλεκτή αντιστοίχως.

Ανακεφαλαιώνοντας, παρατηρείται πως σε όλες τις δεκαετίες προτιμάται η ζευγαρωτή και η πλεκτή ομοιοκαταληξία, ενώ σημαίνουσα θέση κατέχει και η ανάκατη ομοιοκαταληξία στο έργο της Νικολακοπούλου. Ο ανομοιοκατάληκτος στίχος εντοπίζεται σε μικρό αριθμό τραγουδιών και κυρίως προς τις τελευταίες δεκαετίες.

Γράφημα 21

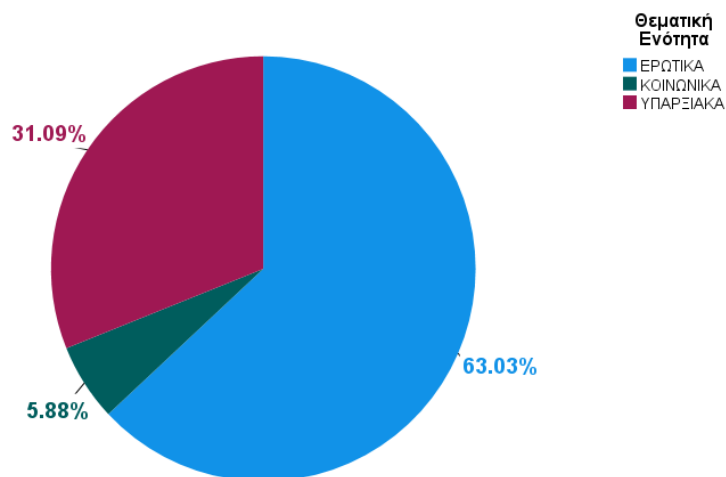
3.3.3. Περιεχόμενο

Στο παρόν υποκεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της ανάλυσης σε σχέση με το περιεχόμενο ανά δεκαετία στιχουργικής παραγωγής της Νικολακοπούλου με τον ίδιο τρόπο που παρατέθηκαν και τα αποτελέσματα των τεχνικών χαρακτηριστικών. Συγκεκριμένα, θα αποτυπωθεί ο βαθμός συχνότητας των επιλογών περιεχομένου από τη στιχουργού ανά δεκαετία ανάλογα με τη θεματική κατηγοριοποίηση που έχει πραγματοποιηθεί στην παρούσα εργασία.

Α' δεκαετία (1981-1990)

Κατά την περίοδο της πρώτης δεκαετίας, όπως αναδεικνύεται στο Γράφημα 22, το μεγαλύτερο μέρος της στιχουργικής παραγωγής τα πρώτα δέκα χρόνια του έργου της, η Νικολακοπούλου συγγράφει έργα τα οποία έχουν κυρίως ερωτικό περιεχόμενο, αφού εντοπίζονται έργα αρκετά πάνω από το μισό του συνόλου της δεκαετίας (63%) τα οποία

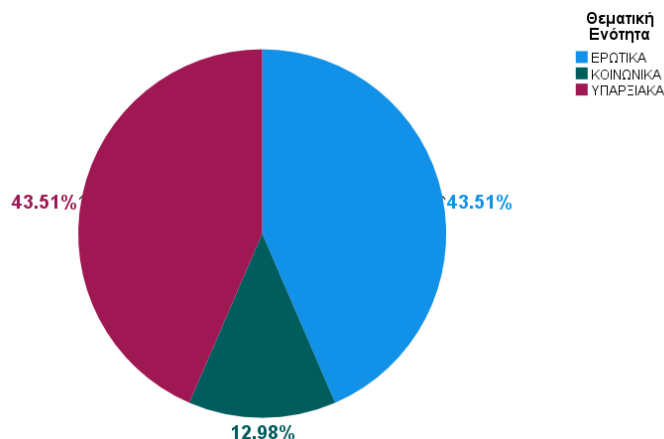
αφορούν στο ερωτικό συναίσθημα και τις ερωτικές σχέσεις των ανθρώπων. Αμέσως μετά έπονται τα τραγούδια που ανήκουν στα «Υπαρξιακά» (31%), ένας τομέας που αμέσως γίνεται αντιληπτό ότι την απασχολεί παρά το νερό της ηλικίας της. Τέλος, τα τραγούδια που αφορούν σε ζητήματα κοινωνίας, πολίτη και πολιτικής, τα «κοινωνικά», απαντούν σε ένα μικρότερο ποσοστό της τάξης του 6%, αλλά είναι υπαρκτά.

Γράφημα 22

Β' δεκαετία (1991-2000)

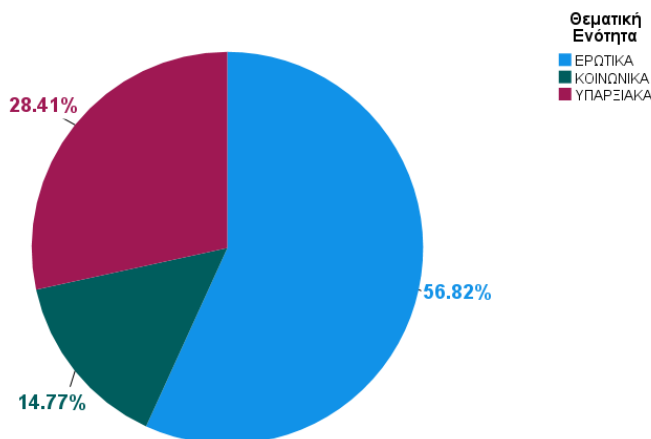
Στη δεύτερη δεκαετία ενδιαφέρον προκαλούν τα αποτελέσματα αφού φαίνεται πια πως το ενδιαφέρον της Νικολακοπούλου μετατοπίζεται σταδιακά από το θέμα του έρωτα προς τους υπαρξιακούς κι εσώτερους προβληματισμούς. Όπως καταδεικνύεται στο Γράφημα 23, τα «Ερωτικά» και τα «Υπαρξιακά» έργα κατέχουν ένα σημαντικότατο ποσοστό, αφού καθεμία θεματική εντοπίζεται σε ποσοστό της τάξης του 43,5%. Τα «κοινωνικά» τραγούδια καταλαμβάνουν ένα άξιο λόγου ποσοστό στο έργο σχεδόν 13%, σχεδόν διπλάσιο από την πρώτη δεκαετία.

Γράφημα 23

Γ' Δεκαετία (2001-2010)

Σύμφωνα με το Γράφημα 23, κατά την περίοδο της τρίτης δεκαετίας, τα «Ερωτικά» συνεχίζουν να διατηρούν αμείωτο το στιχουργικό ενδιαφέρον της Νικολακοπούλου και μάλιστα παρατηρείται αξιοσημείωτη αύξηση των τραγουδιών, η οποία μεταφράζεται σε ποσοστό σχεδόν 57% επί του έργου των δέκα αυτών ετών. Τα «Υπαρξιακά» τραγούδια απαντούν σε ποσοστό περίπου 28% πάνω από το ένα τέταρτο του έργου της συνολικής στιχουργικής παραγωγής της τρίτης δεκαετίας. Παράλληλα, το θέμα των «Κοινωνικών» τραγουδιών αποτελεί σταθερά έναν θεματικό άξονα ενδιαφέροντος της στιχουργού και απαντούν σε ποσοστό σχεδόν 15%.

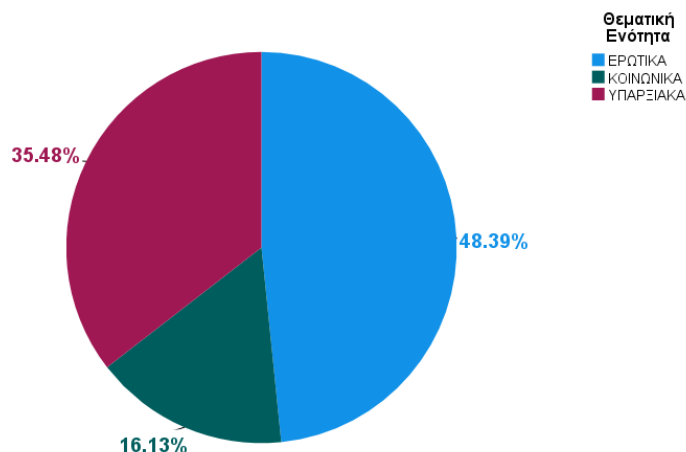
Γράφημα 23

Δ' δεκαετία (2011-2020)

Παρόμοια ποσοστά με την τρίτη δεκαετία αναδεικνύονται, σύμφωνα με το Γράφημα 24, και στην τέταρτη και τελευταία δεκαετία στιχουργίας της Λίνας Νικολακοπούλου όπως

προέκυψε από την ανάλυση του περιεχομένου. Συγκεκριμένα, τα «Ερωτικά» συνεχίζουν να καταλαμβάνουν το μισό σχεδόν της στιχουργικής παραγωγής (48%) επιδεικνύοντας το σταθερό ενδιαφέρον της στιχουργού για το θέμα του έρωτα. Σειρά έχουν τα «Υπαρξιακά» τραγούδια τα οποία κατέχουν ποσοστό 35% περίπου της συνολικής παραγωγής της τελευταίας δεκαετίας, ενώ τα «Κοινωνικά» ανέρχονται σε ποσοστό 16%, γεγονός που αποδεικνύει την σταθερά στραμμένη ματιά της Νικολακοπούλου στα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα.

Ανακεφαλαιώνοντας, σε κάθε δεκαετία παρατηρείται μια σταθερή προτεραιότητα προτίμησης περιεχομένου στα «Ερωτικά» τραγούδια, έπειτα ακολουθούν τα «Υπαρξιακά», ενώ τελευταία σημειώνονται τα «Κοινωνικά».

Γράφημα 24

3.3.3.1. Σύνολο

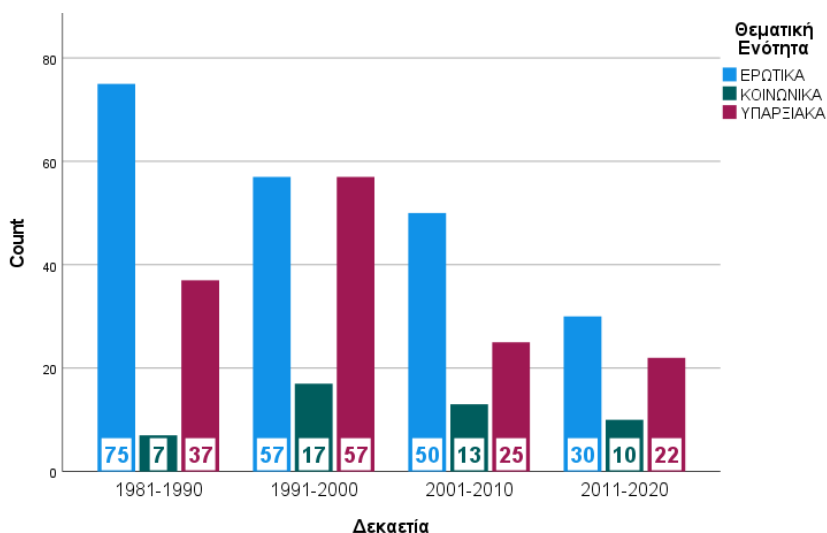
Σύμφωνα με Γράφημα 25 τα αποτελέσματα της ποσοτικής ανάλυσης επί του συνολικού έργου της Λίνας Νικολακοπούλου εξάγονται τα παρακάτω αποτελέσματα σχέση ανάλογα με τη θεματική ενότητα και ανά δεκαετία. Αρχικά, παρατηρείται μια αυξητική τάση της συγγραφής παραγωγής τραγουδιών από την πρώτη δεκαετία (1981-1990) προς την δεύτερη (1991-2000), ενώ σημειώνεται πτώση από την τρίτη (2001-2010) προς την τέταρτη δεκαετία (2011-2020). Στην πρώτη δεκαετία καταγράφονται συνολικά εκατόν δεκαεννέα (119) τραγούδια, εκ των οποίων τα εβδομήντα πέντε (75) ανήκουν στην κατηγορία των «Ερωτικών», τα επτά (7) από αυτά στην κατηγορία των «Κοινωνικών» και τριάντα επτά (37)

εκ του συνόλου της πρώτης δεκαετίας τα οποία συγκαταλέγονται στην κατηγορία των «Υπαρξιακών».

Στην δεύτερη δεκαετία (1991-2000) σημειώνεται μια μικρή αύξηση της συγγραφικής παραγωγής της δεκαετίας, αφού αυτά ανέρχονται σε εκατόν τριάντα ένα (131). Πιο συγκεκριμένα, κατά τα έτη 1991-2000 η Νικολακοπούλου συνέγραψε πενήντα επτά (57) έργα ερωτικού περιεχομένου και πενήντα επτά (57) που άπτονται της υπαρξιακής σφαίρας. Τα έργα της θεματικής ενότητας «Κοινωνικά» ανέρχονται σε δεκαεπτά (17). Αξίζει να σημειωθεί πως σε αυτό το σημείο παρατηρείται πως το ενδιαφέρον της στιχουργού για τα «Υπαρξιακά» θέματα παρουσιάζει ανοδική τάση στη δεύτερη δεκαετία. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει η σχεδόν διπλάσια παραγωγή στίχων αναφορικά με τα ζητήματα της κοινωνικής ζωής από την πρώτη στη δεύτερη δεκαετία.

Η δεκαετία του 2000 περιλαμβάνει ενενήντα (90) συνολικά έργα από το δείγμα της έρευνας και κατά συνέπεια ο όγκος της στιχουργικής παραγωγής αρχίζει να μειώνεται. Ωστόσο, και σε αυτή τη δεκαετία τα έργα της θεματικής των «Ερωτικών» είναι περισσότερα και ανέρχονται στα πενήντα (50), ενώ ακολουθούν τα «Υπαρξιακά» με τον μισό αριθμό έργων από αυτά των «ερωτικών» με εικοσιπέντε (25) στο σύνολο. Τέλος, καταγράφονται την συγκεκριμένη δεκαετία δεκατρία (13) έργα που αφορούν στην θεματική των «Κοινωνικών».

Στην τέταρτη και τελευταία δεκαετία (2011-2020) της συγγραφικής παραγωγής, τα έργα μειώνονται στα εξήντα δύο (62). Τα «Ερωτικά» καταλαμβάνουν την πρώτη θέση, αφού ανέρχονται στα τριάντα (30), ενώ ακολουθούν τα «Υπαρξιακά» με είκοσι δύο (22) έργα να αναφέρονται σε υπαρξιακής φύσης. Τα «Κοινωνικά» έργα ανέρχονται σε δέκα στον αριθμό (10) σχεδόν τα μισά των «Υπαρξιακών» και το ένα τρίτο των «Ερωτικών».

Γράφημα 25

3.3.3.2. Ερωτικά

Σε αυτήν την υποενότητα θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ποσοτική ανάλυση αναφορικά με τις κατηγορίες που προέκυψαν μέσα από τη μελέτη του θέματος των «Ερωτικών» και κυρίως σε ποιον βαθμό και με ποια συχνότητα απαντά η κάθε κατηγορία ανά δεκαετία του συνολικού έργου της Λίνας Νικολακοπούλου.

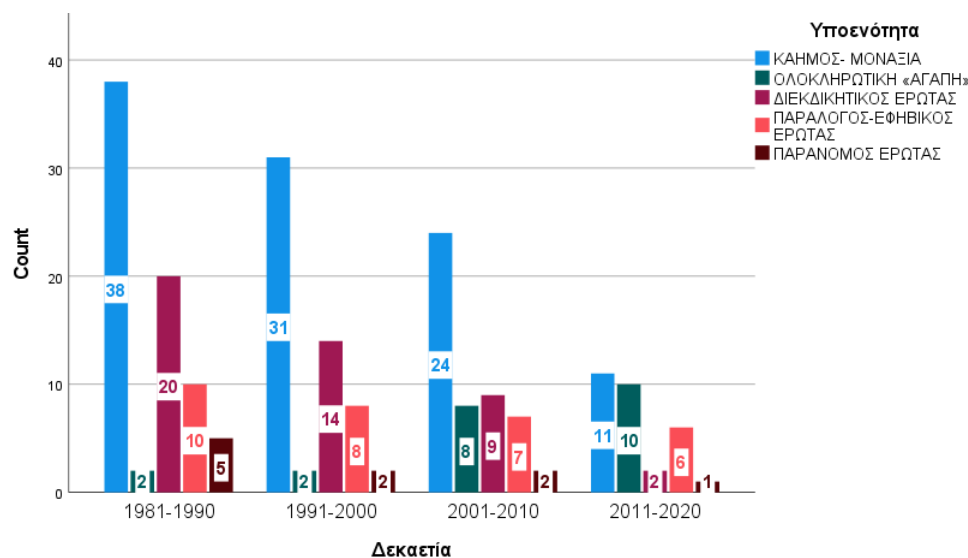
Στο Γράφημα 26 παρατηρούνται τα αποτελέσματα στη θεματική ενότητα των «Ερωτικών» ανά δεκαετία. Συνολικά, τα «ερωτικά» τραγούδια της πρώτης περιόδου ανέρχονται σε εβδομήντα πέντε (75) συνολικά. Στην πρώτη δεκαετία (1981-1990) στην κατηγορία «Καημός-Μοναξιά» απαντούν τριάντα οκτώ (38) τραγούδια, δύο (2) στην «Ολοκληρωτική αγάπη», είκοσι (20) στον «Διεκδικητικό έρωτα», δέκα (10) στον «Παράλογο-εφηβικό έρωτα» και πέντε (5) στον «Παράνομο έρωτα».

Κατά την δεύτερη δεκαετία, τα «Ερωτικά» έργα πενήντα επτά (57). Τριάντα ένα (31) έργα ανήκουν στα τραγούδια στην κατηγορία «Καημός-Μοναξιά», μόλις δύο (2) αναφέρονται στην «Ολοκληρωτική αγάπη», δεκατέσσερα (14) μιλούν για τον «Διεκδικητικό έρωτα», οκτώ (8) για τον «Παράλογο-εφηβικό έρωτα» και μόλις δύο (2) για τον «Παράνομο έρωτα».

Η τρίτη δεκαετία, η οποία περιλαμβάνει πενήντα (50) ερωτικού περιεχομένου τραγούδια, παρουσιάζει μια περισσότερο ισορροπημένη επιλογή της θεματικής. Συγκεκριμένα, είκοσι τέσσερα (24) τραγούδια μιλούν για τον «Καημό-Μοναξιά», οκτώ (8)

για την «Ολοκληρωτική αγάπη», εννέα (9) για τον «Διεκδικητικό έρωτα», επτά (7) για τον «Παράλογο-εφηβικό» και δύο (2) για τον «Παράνομο έρωτα».

Στην τέταρτη δεκαετία τα έργα του θέματος των «Ερωτικών» είναι αρκετά λιγότερα αφού ανέρχονται στα τριάντα (30) στον αριθμό. Στην κατηγορία «Καημός-Μοναξιά» απαντούν μόλις έντεκα τραγούδια (11) με φανερή την πτώση από την πρώτη δεκαετία, αφού από τα πενήντα έργα της ίδιας κατηγορίας μειώθηκαν στα έντεκα κατά τη συγγραφική περίοδο της τέταρτης δεκαετίας. Στην κατηγορία της «Ολοκληρωτικής αγάπης» παρατηρούνται μόλις δέκα (10), δύο (2) εντοπίζονται στον «Διεκδικητικό έρωτα», έξι (6) παρουσιάζουν τον «Παράλογο-εφηβικό» έρωτα, ενώ μόνο ένα (1) αναφέρεται στον «Παράνομο έρωτα».

Γράφημα 26

Ο Πίνακας 1, που ακολουθεί παρακάτω, είναι αρκετά βοηθητικός, καθώς διαλευκαίνεται περισσότερο η εικόνα σχετικά με την εξέλιξη του περιεχομένου στη στιχουργία της Νικολακοπούλου σχετικά με τη θεματική των «ερωτικών» τραγουδιών. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται τα ποσοστά που απαντά η κάθε κατηγορία των «ερωτικών» και ανά δεκαετία της στιχουργικής δραστηριότητας της εν λόγω στιχουργού. Στην πρώτη περίπτωση της κατηγορίας «Καημός-Μοναξιά» παρατηρείται μια σταθερή ενασχόληση της στιχουργού με το ζήτημα αυτό, το οποίο διατρέχει όλο της το έργο σε υψηλά ποσοστά, σχεδόν στο μισό του συνόλου των «ερωτικών» με εξαίρεση την τέταρτη δεκαετία, όπου υποχωρεί το ενδιαφέρον για την τον πόνο και την μοναξιά ως απότοκο του έρωτα.

Η κατηγορία «Ολοκληρωτική αγάπη» παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς όπως φαίνεται από τον Πίνακα 1, φαίνεται πως όσο περνούν τα χρόνια, η στιχουργός ενδιαφέρεται περισσότερο για το θέμα της αγνής και άνευ όρων αγάπης. Μάλιστα, όπως είναι εμφανές από το 3-4% περίπου που απαντά η συγκεκριμένη κατηγορία κατά την πρώτη και δεύτερη δεκαετία τετραπλασιάζεται στην τρίτη δεκαετία (16%) και διπλασιάζεται στην τέταρτη (33%). Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί πως η «Ολοκληρωτική αγάπη» κατά την τελευταία δεκαετία αγγίζει σχεδόν τα ποσοστά που εμφανίζεται ο «Καημός-Μοναξιά» στοιχείο το οποίο αναμφίβολα δηλώνει την εξέλιξη της ποιητικής της στιχουργού.

Η θεματική υποενοότητα των «Ερωτικών» «Διεκδικητικός έρωτας» παρουσιάζει εξίσου μεγάλο ενδιαφέρον, αφού σημειώνεται μειωμένη η ενασχόληση με το θέμα, με το πέρασμα των χρόνων, την ηλικιακή και συναισθηματική ωρίμαση της στιχουργού από το 1981 έως και το 2020. Επεξηγηματικά, την πρώτη δεκαετία η υποενοότητα αυτή απαντά σε ποσοστό περίπου 27%, κατά τη δεύτερη με ένα 25%, ενώ την τρίτη δεκαετία η εμφάνιση τραγουδιών με αυτό το περιεχόμενο περί διεκδίκησης του ερωτικού αντικειμένου ανεξαρτήτως συνθηκών και συνεπειών μειώνεται αισθητά στο 18%. Η επιλογή αυτής της κατηγορίας υποχωρεί κάτω από το μισό από την προηγούμενη δεκαετία στιχουργικής δραστηριότητας (7%). Καθίσταται, συνεπώς, πρόδηλη η μείωση της εν λόγω κατηγορίας, τόσο σε σχέση με το πέρασ των χρόνων, όσο και σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες που εκ των πραγμάτων κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό.

Ο «Παράλογος-εφηβικός έρωτας», ο οποίος συνδέεται με την αίσθηση ότι ο έρωτας και η λογική δεν συνδυάζονται και που στα τραγούδια της Νικολακοπούλου φαίνεται να συνδέεται με μια εφηβική ανεμελιά έχει ενδιαφέρον, καθώς σημειώνει μια σταθερή θεματολογική προτίμηση της στιχουργού καθ' όλη την περίοδο της ενεργούς συγγραφικής της δραστηριότητας. Μάλιστα, παρατηρείται ότι σε βάθος χρόνου τριών δεκαετιών από το 1981-2010, ο «Παράλογος-εφηβικός έρωτας» εντοπίζεται σε ποσοστά περίπου 13-14%, ενώ αυξάνεται κατά ένα μικρό ποσοστό στην τέταρτη δεκαετία (20%). Η «ανεμελιά» αυτή του ερωτευμένου και το παράλογο του έρωτα φαίνεται να απασχολεί τη στιχουργού θεματικά μέχρι και το 2020.

Στην τελευταία κατηγορία που αφορά στον «Παράνομο έρωτα», τις ερωτικές σχέσεις εκείνες που δεν γίνονται αποδεκτές και επιβιώνουν στα κρυφά, παρατηρείται μια σχετικά σταθερή ενασχόληση σε όλο το στιχουργικό έργο της Νικολακοπούλου. Συγκεκριμένα, παρατηρείται πως έστω και σε μικρό ποσοστό η κατηγορία του «Παράνομου έρωτα» ως

θεματική είναι υπαρκτή και στις τέσσερις δεκαετίες. Στην πρώτη δεκαετία ο παράνομος έρωτας θεματικά εμφανίζεται με ένα 6,7%, ενώ στη δεύτερη παρατηρείται πτώση της κατηγορίας σχεδόν στο μισό (3,5%). Τις επόμενες δύο δεκαετίες, από το 2001-2020 σταθερά υπάρχει σαν θέμα περιεχομένου των «Ερωτικών» στο 4% και 3 % αντίστοιχα.

Ανακεφαλαιώνοντας, αξίζει να σημειωθεί ότι όλες οι κατηγορίες του θέματος «ερωτικά» και σε όλες τις δεκαετίες κάνουν την εμφάνισή τους στη στιχουργική δραστηριότητα της Νικολακοπούλου και δεν εκλείπουν. Η κατηγορία «Καημός-Μοναξιά» σταθερά καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της θεματολογίας των «Ερωτικών». Η «Ολοκληρωτική αγάπη» σημαντικά αυξάνεται από την τρίτη δεκαετία κι έπειτα, ενώ ο «παράλογος-εφηβικός έρωτας» και ο «παράνομος έρωτας» κατέχουν σταθερή θέση στη θεματολογία της στιχουργού.

Πίνακας 1

		Υποενότητα				
		ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ «ΑΓΑΠΗ»	ΔΙΕΚΔΙΚΗ ΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ
		Row N %	Row N %	Row N %	Row N %	Row N %
Δεκαετία	1981-1990	50,7%	2,7%	26,7%	13,3%	6,7%
	1991-2000	54,4%	3,5%	24,6%	14,0%	3,5%
	2001-2010	48,0%	16,0%	18,0%	14,0%	4,0%
	2011-2020	36,7%	33,3%	6,7%	20,0%	3,3%

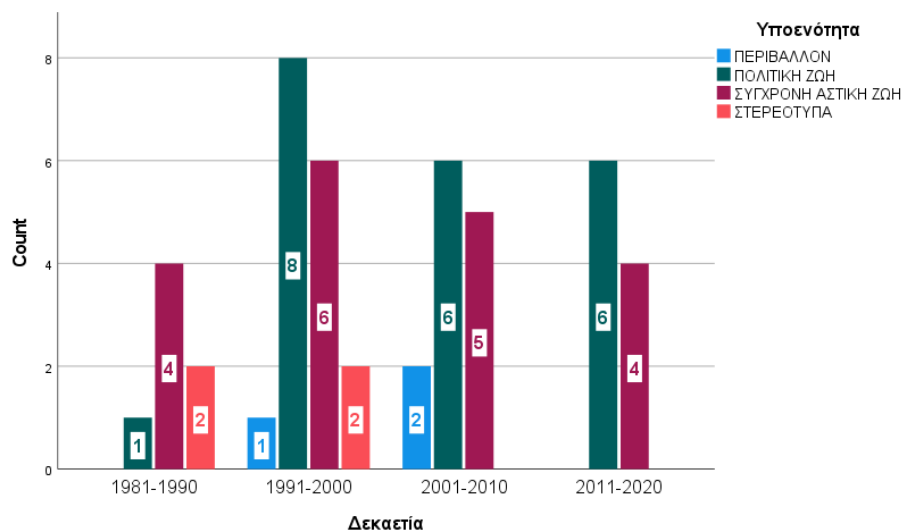
3.3.3.3. Κοινωνικά

Στη θεματική ενότητα των «Κοινωνικών», όπως σκιαγραφείται στο Γράφημα 27, παρουσιάζεται η εξέλιξη στο θέμα των «Κοινωνικών» ανά κατηγορία και ανά δεκαετία. Συγκεκριμένα, στην πρώτη δεκαετία (1981-1990) στη θεματική ενότητα «Κοινωνικά» καταγράφονται συνολικά επτά (7) τραγούδια. Παρατηρείται πως στην ενότητα «Περιβάλλον» δεν απαντά κανένα έργο, ενώ ένα (1) πραγματεύεται την «Πολιτική ζωή», τέσσερα (4) αφορούν στη «Σύγχρονη αστική ζωή», ενώ δύο (2) έχουν ως θεματικό άξονα τα «Στερεότυπα».

Στην δεύτερη δεκαετία (1991-2000) καταγράφεται αύξηση των έργων των «κοινωνικών» και ανέρχονται συνολικά στα δεκαεπτά έργα (17). Από αυτά το ένα (1) αναφέρεται στο «Περιβάλλον», τα οκτώ (8) στην «Πολιτική ζωή», τα έξι (6) στη «Σύγχρονη αστική ζωή», ενώ δύο (2) αναφέρονται στα «Στερεότυπα».

Στην τρίτη δεκαετία (2001-1990) στη θεματική ενότητα «Κοινωνικά» καταγράφονται δεκατρία (13) τραγούδια. Η κατηγορία «Περιβάλλον» απαντά σε δύο (2) έργα, σε έξι (6) η «Πολιτική ζωή» και σε πέντε (5) η «Σύγχρονη αστική ζωή». Αξιοσημείωτο είναι πως στην κατηγορία των «Στερεοτύπων» δεν απαντά σε κανένα έργο την τρίτη δεκαετία.

Στην τέταρτη και τελευταία δεκαετία (2011-2020) καταγράφονται συνολικά δέκα (10) έργα στη θεματική ενότητα «Κοινωνικά». Από αυτά έξι (6) αναφέρονται στην «Πολιτική ζωή» και πέντε (5) στη «σύγχρονη αστική ζωή», ενώ δεν απαντούν έργα στο «περιβάλλον» και τα «Στερεότυπα».

Γράφημα 27

Ο πίνακας 2 που ακολουθεί παρουσιάζει με ευκρινή τρόπο την εξέλιξη ως προς την επιλογή θεματικής κατηγορίας στην ευρύτερη θεματική ενότητα των «Κοινωνικών» ανά δεκαετία. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται καθέτως τα ποσοστά ανά κατηγορία στο πέρας των τεσσάρων δεκαετιών (1981-2020). Στην πρώτη κατηγορία «Περιβάλλον», όπως προαναφέρθηκε, αξίζει να σημειωθεί πως η ποιητική της Νικολακοπούλου δεν περιλαμβάνει τέτοια θεματική την πρώτη και την τελευταία δεκαετία. Ωστόσο, την τρίτη και την τέταρτη

σημειώνεται ένα ενδιαφέρον προς τα περιβαλλοντικά ζητήματα, με έμφαση στη δεκαετία του 2000, όπου εμφανίζεται κι ένα ποσοστό της τάξης του 15,4%, στοιχείο που υποδεικνύει πως η στιχουργός έχει ευαισθητοποιηθεί έντονα για το περιβαλλοντικό ζήτημα.

Η κατηγορία που αφορά στην «Πολιτική ζωή» φαίνεται πως έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο πέρασμα των χρόνων, αναφορικά με την εξέλιξη της θεματικής στο έργο της Νικολακοπούλου, όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα 2. Επεξηγηματικά, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση του ενδιαφέροντος στο θέμα της πολιτικής ζωής και των προβλημάτων που συνεπάγεται από δεκαετία σε δεκαετία. Φαίνεται πως η Νικολακοπούλου στο πέρασ των χρόνων παρατηρεί κι ευαισθητοποιείται ολοένα και περισσότερο σε σχέση με το κοινωνικοπολιτικό γίνεσθαι, με τη θέση του πολίτη και με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει. Από την πρώτη στη δεύτερη δεκαετία τα έργα που αφορούν στην κοινωνική ζωή τριπλασιάζονται (από 14% στο 47% περίπου), γεγονός που αναδύει μια ωρίμαση στη στιχουργική «φωνή» της στιχουργού. Κατά την τρίτη δεκαετία το ενδιαφέρον παρουσιάζεται αμείωτο με ποσοστό 46%, ενώ κατά την τελευταία δεκαετία τα έργα της «πολιτικής ζωής» εκτινάσσονται στο 60% στο σύνολο των «κοινωνικών».

Στην επόμενη κατηγορία αυτήν της «Σύγχρονης αστικής ζωής» παρατηρείται αυξημένη στιχουργική παραγωγή με αυτό το περιεχόμενο που αφορά κυρίως στον επιζήμιο χαρακτήρα του σύγχρονου βίου στο άστν κατά την πρώτη κυρίως δεκαετία (1981-1990) με ποσοστό 57% του συνόλου. Κατά τη δεύτερη δεκαετία, παρατηρείται μια μικρή πτώση της κατηγορίας αυτής, αλλά αξίζει να σημειωθεί πως διατηρείται σταθερό το συγγραφικό ενδιαφέρον για τέτοια θέματα ζωής στην πόλη μέχρι και την τελευταία δεκαετία. Τέλος, η τελευταία θεματική κατηγορία των «Κοινωνικών», αυτή των «Στερεοτύπων» φαίνεται πως σταδιακά παύει να κερδίζει την προσοχή της στιχουργού, αφού παρατηρείται πτωτική τάση από την πρώτη στη δεύτερη δεκαετία (από 29% περίπου στο 12%). Τις δύο τελευταίες δεκαετίες η θεματική αυτή δεν απαντάται καθόλου στο έργο.

Ανακεφαλαιώνοντας, οι κατηγορίες που φαίνεται να απασχολούν έντονα τη Λίνα Νικολακοπούλου είναι η «Πολιτική ζωή» και η «Σύγχρονη αστική ζωή», οι οποίες και εμφανίζονται σταθερά σε μεγάλα ποσοστά στο χρονικό εύρος των τεσσάρων δεκαετιών (1981-2020). Η στιχουργός μέσα από τα έργα της εκφράζει τους προβληματισμούς της ως ένα μέλος αυτού του κοινωνικού συνόλου που βιώνει τα ίδια προβλήματα με τους υπόλοιπους και μάλιστα αξίζει να σημειωθεί πως ο μέσα από κάθε έργο καταδεικνύεται η θέση της ως «πολίτης».

Πίνακας 2

		Υποενοότητα			
		ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΩΗ	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ
		Row N %	Row N %	Row N %	Row N %
Δεκαετία	1981-1990	0,0%	14,3%	57,1%	28,6%
	1991-2000	5,9%	47,1%	35,3%	11,8%
	2001-2010	15,4%	46,2%	38,5%	0,0%
	2011-2020	0,0%	60,0%	40,0%	0,0%

3.3.3.4. Υπαρξιακά

Στην παρούσα υποενοότητα θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ποσοτική ανάλυση του δείγματος για τα έργα που ανήκουν στη θεματική ενότητα των «Υπαρξιακών» και μάλιστα πώς αυτά εξελίχθηκαν ανά δεκαετία. Μέσα από το Γράφημα 28, σκιαγραφείται ο αριθμός των έργων ανά κατηγορία και ανά δεκαετία, στοιχείο που θα συμβάλει στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την εξέλιξη της ποιητικής της Νικολακοπούλου και αναφορικά με το περιεχόμενο των «Υπαρξιακών».

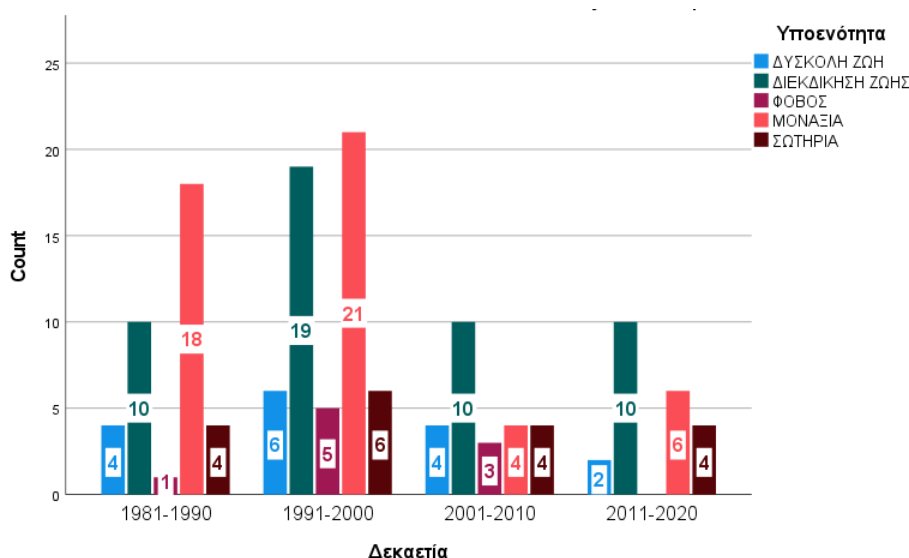
Σύμφωνα με το γράφημα 28 κάτωθι, κατά την πρώτη δεκαετία καταγράφονται συνολικά είκοσι επτά (27) έργα στη θεματική ενότητα των «υπαρξιακών». Συγκεκριμένα, κατά την πρώτη δεκαετία (1981-1990) στην κατηγορία «Δύσκολη ζωή» απαντούν τέσσερα (4) έργα, δέκα (10) στην κατηγορία «Διεκδίκηση ζωής», ένα (1) στον «Φόβο», δεκαοκτώ (18) στην κατηγορία «Μοναξιά» και τέσσερα (4) στην κατηγορία «Σωτηρία». Όπως αποτυπώνεται εδώ η αίσθηση της υπαρξιακής μοναξιάς εμφανίζεται στα περισσότερα έργα της θεματικής ενότητας «Υπαρξιακά».

Κατά τη δεύτερη δεκαετία (1991-2000) στην κατηγορία των «Υπαρξιακών» καταγράφονται πενήντα επτά (57) έργα. Και σε αυτό το χρονικό εύρος τα έργα που απαντούν στην «Μοναξιά» είναι περισσότερα, είκοσι ένα στον αριθμό (21), ενώ έπεται το περιεχόμενο της κατηγορίας «Διεκδίκηση ζωής» με δεκαεννέα (19) έργα από συνολικό της δεκαετίας αυτής. Το στοιχείο αυτό υποδεικνύει ότι από την πρώτη στη δεύτερη δεκαετία καλλιεργείται πιο έντονα η τάση για διεκδίκηση της ζωής, των καθημερινών στιγμών παρά τις δυσκολίες που συνεπάγονται. Στη συνέχεια, παρατηρείται ότι οι κατηγορίες «Δύσκολη ζωή» και

«Σωτηρία» περιέχουν από έξι (6) έργα η καθεμία την περίοδο αυτή, ενώ αυξάνονται σε πέντε (5) τα έργα που αφορούν στον «Φόβο».

Στην τρίτη δεκαετία η θεματική ενότητα των «Υπαρξιακών» μειώνεται σχεδόν στο μισό από την πρώτη δεκαετία αφού τα έργα ανέρχονται στα είκοσι πέντε (25). Αυτήν τη χρονική περίοδο το «Διεκδίκηση ζωής» καταλαμβάνει τον μεγαλύτερο αριθμό έργων δέκα (10) στο σύνολο, ενώ μια ισορροπία διακρίνεται στις υπόλοιπες κατηγορίες, καθώς η «Δύσκολη ζωή», η «Μοναξιά» και η «Σωτηρία» περιλαμβάνουν από τέσσερα (4) έργα. Η κατηγορία του «Φόβου» περιλαμβάνει τρία (3) έργα.

Στην τέταρτη και τελευταία δεκαετία (2011-2020) καταγράφονται συνολικά είκοσι δύο (22) έργα. Άξιο λόγου είναι πως και αυτήν την χρονική περίοδο η κατηγορία «Διεκδίκηση ζωής» είναι πολυπληθέστερη με δέκα (10) έργα. Ακολουθούν τα έργα που αφορούν στη «Μοναξιά» και είναι έξι (6) συνολικά, έπειτα η τα έργα που αφορούν στη «Σωτηρία» της ψυχής και την ψυχική εξημέρωση με τέσσερα (4) έργα, ενώ δύο (2) ανήκουν στην κατηγορία «Δύσκολη ζωή». Σημαντικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η απουσία έργων στην κατηγορία «Φόβος» κατά την ώριμη συγγραφική φάση της Νικολακοπούλου. Όπως είναι προφανές από τα παραπάνω στοιχεία, η στιχουργός μέσα από την εξέλιξη της στον χρόνο, περιορίζει τη θεματική του φόβου, των δυσκολιών της ζωής και ό,τι αυτό συνεπάγεται εστιάζοντας σε ουσιαστικότερα θέματα που αφορούν την ανθρώπινη φύση. Κατά κάποιο τρόπο διακρίνεται η ρώμη που προκύπτει ενδεχομένων από την πείρα στο πέρασμα των χρόνων.

Γράφημα 28

Ο πίνακας 3 που ακολουθεί αποτυπώνει με μεγαλύτερη σαφήνεια την εξέλιξη της ποιητικής της στιχουργού αναφορικά με το περιεχόμενο των «Υπαρξιακών» έργων στιχουργικής παραγωγής σε βάθος χρόνου τεσσάρων δεκαετιών. Πιο συγκεκριμένα, το ενδιαφέρον της στιχουργού για τη «Δύσκολη ζωή», όπως βιώνεται από τον σύγχρονο άνθρωπο με τα προβλήματα και της αγωνίες της, φαίνεται πως παραμένει σε ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 10% του συνολικού έργου των υπαρξιακών. Ωστόσο, είναι ένα ενδιαφέρον σταθερό που δεν μεταβάλλεται και παρουσιάζεται σε κάθε δεκαετία ως αναπόσπαστος προβληματισμός.

Πίνακας 3

Δεκαετία	Υποερότητα	Υποερότητα				
		ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	ΔΙΕΚΔΙΚΗ ΣΗ ΖΩΗΣ	ΦΟΒΟΣ	ΜΟΝΑΞΙΑ	ΣΩΤΗΡΙΑ
		Row N %	Row N %	Row N %	Row N %	Row N %
1981-1990		10,8%	27,0%	2,7%	48,6%	10,8%
1991-2000		10,5%	33,3%	8,8%	36,8%	10,5%
2001-2010		16,0%	40,0%	12,0%	16,0%	16,0%
2011-2020		9,1%	45,5%	0,0%	27,3%	18,2%

Μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η δεύτερη κατηγορία, το «κυνήγι ζωής» το οποίο παρουσιάζει διαρκώς αυξητική τάση. Μάλιστα, παρατηρείται πως από το 27% την πρώτη δεκαετία που εμφανίζεται ως θεματική υποερότητα, αυξάνεται στο 33% στη δεύτερη

δεκαετία στιχουργικής παραγωγής, στο 40% στην τρίτη και κορυφώνεται στο 45% στην συγγραφικά ώριμη δεκαετία της Νικολακοπούλου. Η κατηγορία αυτή φαίνεται να απασχολεί ολοένα και περισσότερο τη στιχουργό, εκφράζει την «αγωνιστικότητα», την διεκδίκηση στιγμών και ονείρων.

Η κατηγορία «Φόβος» έχει να επιδείξει το μεγαλύτερο ίσως ενδιαφέρον στη θεματική των «Υπαρξιακών». Συγκεκριμένα, παρατηρείται πως στην πρώιμη συγγραφική και ηλικιακή βεβαίως φάση (Α' δεκαετία) της στιχουργού ο «Φόβος» εντοπίζεται με ένα πολύ μικρό ποσοστό (περίπου 3%), στοιχείο που υπογραμμίζει ίσως το θάρρος της νεαρής ηλικίας που αγηφά τις δυσκολίες της ζωής. Κατά τη δεύτερη δεκαετία τα έργα αυτής της υποενότητας τριπλασιάζονται (περίπου 9%), ενώ αύξηση σημειώνουν και κατά την τρίτη περίοδο. Εντύπωση προκαλεί η παντελής απουσία έργων που αναφέρονται στον φόβο κατά την τέταρτη και τελευταία δεκαετία, στοιχείο το οποίο μάλλον αναδεικνύει την ψυχική ενδυνάμωση και συγγραφική ωριμότητα της εν λόγω στιχουργού.

Η κατηγορία της «Μοναξιάς» των «Υπαρξιακών» παρουσιάζει επίσης σημαντικό ενδιαφέρον αφού σημειώνεται πτωτική τάση σε σχέση με τη χρήση της ως θεματική υποενότητα κατά τις τέσσερις δεκαετίες. Επεξηγηματικά, από το 48% που παρατηρείται στην πρώτη δεκαετία η έκφραση της υπαρξιακής μοναξιάς και το αίσθημα αποκοπής από το υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο σταδιακά δείχνει να μειώνεται τη δεύτερη δεκαετία στο 37%, ενώ σχεδόν στο μισό της δεύτερης πέφτει στην τρίτη δεκαετία (16%). Αυξημένη εμφανίζεται η κατηγορία αυτή και στην τελευταία δεκαετία με 27% περίπου. Η μείωση που παρατηρείται από την πρώτη στην τέταρτη δεκαετία είναι αισθητή, αλλά σε κάθε περίπτωση το θέμα της εσωτερικής μοναξιάς φαίνεται να απασχολεί σημαντικά την Νικολακοπούλου σε όλο το πέρασ της στιχουργικής της παραγωγής.

Τέλος, η κατηγορία της «Σωτηρίας» η οποία περιλαμβάνει έργα που άπτονται της σωτηρίας της ψυχής, της γαλήνης, της αυτοπραγμάτωσης, της πνευματικής ισορροπίας εμφανίζεται σταθερά ως προσφιλέθ θέμα στο στιχουργικό σύμπαν της δημιουργού. Τις πρώτες δεκαετίες απαντά σε ποσοστό της τάξης του 10% περίπου, ενώ την τρίτη αυξάνεται στο 16% επιδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο την ανάγκη για να εκφραστεί αυτό το θέμα. Στην ώριμη πια φάση της τέταρτης δεκαετίας σημειώνεται άλλη μια μικρή αύξηση του ενδιαφέροντος. Ο θεματικός αυτός άξονας σταθερά ενυπάρχει έργο της Νικολακοπούλου.

Ανακεφαλαιώνοντας, στην θεματική ενότητα των «υπαρξιακών» σημαντικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η αυξανόμενη συγγραφή έργων που αφορούν στο «Κυνήγι ζωής»,

πρέπει να σημειωθεί η απουσία έργων που υποδηλώνουν τον φόβο του ποιητικού υποκειμένου.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η Λίνα Νικολακοπούλου ανήκει στον κύκλο των δημιουργών, τα έργα των οποίων αναμετρήθηκαν με τον χρόνο και κέρδισαν αναμφισβήτητα την αποδοχή και απήχηση του κοινού για σαράντα συναπτά έτη (1981-2020). Η ιδιαίτερη γραφή της και μοναδικής καλλιτεχνικής αξίας για τα σύγχρονα ελληνικά δεδομένα την καθιστά μια σύγχρονη «ποιήτρια» των καιρών μας. Η βιβλιογραφία ανέδειξε την επαναφορά της συζήτησης στους διεθνείς ακαδημαϊκούς και καλλιτεχνικούς κύκλους περί ποίησης και στιχουργικής, η οποία αναδεικνύει την ανάγκη να καταρρίπτονται τα μονολιθικά και αυστηρά όρια για τα κριτήρια που συναπαρτίζουν την εκδιδόμενη ποίηση ή τη στιχουργική τέχνη. Ο στόχος της ποίησης και της στιχουργικής φαίνεται πως είναι κοινός, όπως απέδειξε και η ερευνητική δοκιμή στο δείγμα έργων της Νικολακοπούλου αποσκοπεί στην αναγωγή του ατομικού βιώματος στο καθολικό, την καθολική συνείδηση και μνήμη. Η στιχουργική παραγωγή της Νικολακοπούλου φαίνεται πως επιτυγχάνει αυτόν τον στόχο, αφού μέσα από την ποικιλομορφία της θεματολογίας της, της ιδιαίτερης χρήσης της γλώσσας που ακροβατεί ανάμεσα στη λαϊκή και τη λόγια, αλλά και εν γένει του τεχνικού καλλωπισμού των στίχων της. Παράλληλα, μέσα από τη βιβλιογραφία και τις πηγές από συνεντεύξεις τόσο σπουδαίων καλλιτεχνών- συγγραφέων, ποιητών και στιχουργών- όσο και ακαδημαϊκών προέκυψε το πολύ ιδιαίτερο συγγραφικό ταλέντο της Νικολακοπούλου, η μοναδική «ματιά» απέναντι στη ζωή, το άτομο, την κοινωνία, στοιχείο που αποδείχθηκε εν τέλει από τη μελέτη αυτή.

Πιο συγκεκριμένα, καταγράφονται τα εξής συμπεράσματα μέσα από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων στο στιχουργικό έργο της Νικολακοπούλου κατά τα έτη 1981-2020:

- Βασικοί θεματικοί άξονες της θεματικής της αποτελεί ο έρωτας, η κοινωνία και οι υπαρξιακοί προβληματισμοί που διατρέχουν ο έργο της. Αυτές οι όψεις του περιεχομένου αναδεικνύουν μια προσωπικότητα της οποίας οι προβληματισμοί δεν περιορίζονται μόνο στο αέναης ενασχόλησης από τις απαρχές του ανθρώπου ζήτημα του γλυκύπικρου έρωτα, αλλά φωτίζουν ένα προφίλ καλλιτέχνιδας η οποία εκφράζει τους εσώτερους και μύχιους προβληματισμούς της σε σχέση με την κοινωνία, αλλά

κυρίως τον ενδόμυχο ψυχικό κόσμο. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ο πολυπρισματικός χαρακτήρας του περιεχομένου της στιχουργικής της.

- Αναμφισβήτητα, όπως ανέδειξαν τα αποτελέσματα της έρευνας η πλειονότητα των έργων της περιστρέφονται θεματικά γύρω από το συναίσθημα του έρωτα και τις ερωτικές σχέσεις. Η ακατάπαυστη αγωνία του ανθρώπου για την κατάκτηση του συντρόφου, οι πόθοι, οι φιλοδοξίες, το αίσθημα της ματαιώσης, το συναίσθημα που χαρακτηρίζεται ως παράνομο από την κοινωνική νόρμα, η διεκδίκηση του έρωτα και της ζωής, η μοναξιά και η απελπισία της απόρριψης, η παραφροσύνη που γεννά το ερωτικό συναίσθημα μετουσιώνονται τεχνηέντως μέσα στη στιχουργία της Νικολακοπούλου, η οποία επανατοποθετεί τα ζητήματα αυτά αλλά με τέτοια εγγύτητα χάριν της γλωσσικής «μαεστρίας» που δεν έχει σημειωθεί κάτι αντίστοιχο στην ελληνική στιχουργία μετά τη δεκαετία του 80'.
- Η Νικολακοπούλου σκιαγραφείται ως μια καλλιτέχνη που δεν αντιμετωπίζει το άτομο ως μονάδα, αλλά ως ένα αναπόσπαστο μέλος του συνόλου. Βλέπει στον άνθρωπο την ιδιότητα του «πολίτη» με την αρχαιοελληνική σημασία, του πολιτικοποιημένου ανθρώπου –όχι με την έννοια της ενασχόλησης στον πολιτικό χώρο- αλλά εκείνου του ανθρώπου που είναι αδύνατον να ζήσει εκτός ομάδας αφού η κοινωνική του φύση τον θρέφει. Η ευαισθητοποίηση της στιχουργού για ζητήματα καθημερινού βιοπορισμού, πολιτικών και οικονομικών ζητημάτων, ανθρωπιστικών ζητημάτων όπως είναι η μετανάστευση και η ξενιτιά, τα στερεότυπα και τη δηκτική άποψη της κοινωνίας για ζητήματα ατομικής ελευθερίας συναπαρτίζουν ένα προφίλ ανθρώπου και δημιουργού που ανάγει το ατομικό σε κοινωνικό.
- Παράλληλα, ο τρόπος με τον οποίο η στιχουργός μετουσιώνει στους στίχους της τις έννοιες της υπαρξιακής μοναξιάς, το ψυχικό τραύμα, την αδικία, τον φόβο, τη συναισθηματική πλήρωση, το πάθος για ζωή σκιαγραφούν τη δεξιοτεχνία της ως ψυχογράφο. Η οπτικοποίηση του συναισθήματος και του βιώματος, αλλά και η ικανότητα έκφρασής τους σε λέξεις αποτελούν απόδειξη μιας ευαίσθητης προσωπικότητας, η οποία βρίσκεται σε άμεση επαφή με το εσωτερικό συναίσθημα και ταυτόχρονα ένα φωτεινό συγγραφικό ταλέντο το οποίο διείδυσε στην ελληνική κοινωνία αγγίζοντας τις ευαίσθητες πτυχές του συνόλου ανεξαρτήτως οικονομικής και κοινωνικής θέσης.
- Μέσα από τη μελέτη του corpus του έργου της Νικολακοπούλου αναδείχθηκε η υψηλού επιπέδου γνώση των τεχνικών χαρακτηριστικών του στίχου, του μέτρου και

της ομοιοκαταληξίας. Η στιχουργός πειραματίζεται από την πρώτη κιόλας δεκαετία της συγγραφικής της παραγωγής και παράγει έργα με πολλούς και διαφορετικούς μετρικούς συνδυασμούς και ομοιοκαταληξίας. Ταυτόχρονα, πειραματίζεται με τον ελεύθερο και ανομοιοκατάληκτο στίχο, στοιχεία που αποδεικνύουν τη συστηματική ενασχόλησή της με τον στίχο και ταυτόχρονα με «παιγνιώδη» διάθεση περαιτέρω διερεύνησης και εξέλιξης της ποιητικής της.

- Η επεξεργασία των τραγουδιών και ποιημάτων της ανέδειξε μια δυναμική καλλιτεχνική φωνή, η οποία δεν «φιμώνεται» από πολιτικούς και κοινωνικούς «καθωσπρεπισμούς». Η φωνή της στιχουργού έχει ένταση και ουσία αφού τοποθετείται επάνω σε ζητήματα που αφορούν την υποτιμημένη θέση του γυναικείου φύλου στην ελληνική κοινωνία, θίγει τις κοινωνικές ανισότητες και την αγωνιώδη προσπάθεια του σύγχρονου Έλληνα να επιβιώσει, εξαιτίας της πολιτικής αμεριμνησίας. Η φωνή αυτή συνεπώς τοποθετείται αναπόδραστα στο «στόμα» του Έλληνα και εκφράζονται φόβοι, αγωνίες και προβληματισμοί της κοινωνικής συνείδησης.
- Αναφορικά με την ιστορική εξέλιξη της ποιητικής της Νικολακοπούλου σημειώνονται αρκετά και ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Αναφορικά με το θέμα των «Ερωτικών» τραγουδιών και τις επιμέρους θεματικές κατηγορίες παρατηρείται η ποιητική και συναισθηματική ωρίμαση της στιχουργού. Η σταθερή μείωση της κατηγορίας «Καημός-Μοναξιά» από την πρώτη δεκαετία έως την τέταρτη με την ταυτόχρονη αύξηση της «Ολοκληρωτικής αγάπης» σε βάθος χρόνου επιδεικνύει τη μεταστροφή του ενδιαφέροντος στην ουσιαστική πλευρά της αγάπης και του έρωτα, του αληθινού συναισθήματος. Παράλληλα, το σταθερό ενδιαφέρον του «Παράλογου-εφηβικού» έρωτα δείχνει τον άσβεστη επιθυμία για ερωτικό συναίσθημα, ένα συναίσθημα αγέραστο στην ανθρώπινη ψυχή.
- Άξιο ενδιαφέροντος αποτελεί το διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον της Νικολακοπούλου για την «Πολιτική ζωή» από το θέμα των «Κοινωνικών». Η στιχουργός καταφέρνει σταθερά να προβάλλει την «κοινωνική» της φωνή για ζητήματα που αφορούν τη ζωή του πολίτη εντός των σύγχρονων οργανωμένων δυτικών κοινωνιών. Η αύξηση μάλιστα των έργων με αυτό το περιεχόμενο είναι αποδεικτικό στοιχείο της ωρίμασης της σκέψης και των προβληματισμών της δημιουργού στο πέρας των χρόνων και υποδηλώνει την ανάγκη της ενδεχομένως για την καταγγελία όλων αυτών των ζητημάτων που ταλανίζουν τον σύγχρονο άνθρωπο.

- Αναφορικά με τη θεματική ενότητα των «Υπαρξιακών» παρατηρείται σημαντική εξέλιξη στο «ποιητικό» σύμπαν της Νικολακοπούλου. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε μια σημαντική αύξηση -σχεδόν διπλάσια- του ενδιαφέροντος της θεματικής κατηγορίας «Διεκδίκηση Ζωής» από την πρώτη μέχρι την τέταρτη δεκαετία. Εδώ διαφαίνεται η δυναμική φωνή της στιχουργού για διεκδίκηση της ζωής, για την κατάκτηση γνήσιων και αληθινών στιγμών, στοιχείο που με το πέρασ των χρόνων ενισχύεται. Αυτό το στοιχείο είναι αξιοσημάντο καθώς θεωρητικά συμβαίνει το αντίθετο· δηλαδή συχνά ο άνθρωπος καθώς μεγαλώνει χάνει αυτήν την τάση για διεκδίκηση, τον πόθο για ζωή εξαιτίας της κόπωσης ή άλλων παραγόντων. Η Νικολακοπούλου όμως διατηρεί αλώβητη την επιθυμία για ζωή και αποκαλύπτεται έτσι ο «φωτεινός» χαρακτήρας της.
- Σε συνεξάρτηση με τα παραπάνω παρατηρείται χρονικά η σταδιακή έλλειψη της θεματικής του «φόβου», ένα στοιχείο που ενδεχομένως να αποτυπώνει τη ψυχική ενδυνάμωση της στιχουργού, την ωριμότητα και τη βεβαιότητα που κατέκτησε στο πέρασ τεσσάρων δεκαετιών. Ο φόβος μικραίνει, περιορίζεται και εξαλείφεται, γιατί είναι ύψιστης σημασίας για τη Νικολακοπούλου η «Σωτηρία» της ψυχής και η ψυχική πληρότητα, όπως φαίνεται από την αύξηση των τραγουδιών αυτής της κατηγορίας μέχρι το 2021. Η ωρίμαση, συνεπώς, της ποιητικής από άποψη θεματολογίας είναι αξιοσημείωτη.
- Αναφορικά με τα τεχνικά χαρακτηριστικά φαίνεται προσφιλή μέτρα αποτελούν ο ίαμβος και ο τροχαϊκός μαζί με τους συνδυασμούς που παρατηρούνται με άλλα μετρικά συστήματα. Δεν εκλείπουν οι πειραματισμοί με σύνθετα μέτρα ήδη από την πρώτη δεκαετία. Ο ελεύθερος στίχος παρατηρείται πιο συχνά στα πιο πρόσφατα στιχουργικά έργα.
- Αναφορικά με την ομοιοκαταληξία, αξίζει να σημειωθεί πως η Νικολακοπούλου προτιμά αρκετά συχνά την πλεκτή ή ζευγαρωτή. Αυτό που προκαλεί μεγάλο ενδιαφέρον είναι η εκτεταμένη χρήση της ανάκατης ομοιοκαταληξίας σε όλο το έργο της και μάλιστα με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους της επιλογής της με αποτέλεσμα τα έργα να χαίρουν μοναδικότητας και να μην επαναλαμβάνονται μοτίβα.

Καταληκτικά, μέσα από αυτή τη μεταπτυχιακή διπλωματική εξήχθησαν αποτελέσματα και συμπεράσματα επάνω στην ιδιαίτερη και μοναδική γραφή της Λίνας Νικολακοπούλου. Έγινε η προσπάθεια να αποτυπωθούν όλοι εκείνοι οι λόγοι που

τεκμηριώνουν την στιχουργική «αντοχή» στο πέρασμα των χρόνων και την τεράστια απήχηση του καλλιτεχνικού της έργου. Το έργο της είναι αρκετά πρόσφορο για περαιτέρω διερεύνηση σε σχέση με τη γλώσσα, τα γλωσσικά μοτίβα, τα σύμβολα, τη θέση της γυναίκας, την έννοια του «θείου», την παρουσία και τον ρόλο του «φωτός» κ.α. και ευελπιστούμε η παρούσα μελέτη να έθεσε κάποια θεμέλια γι' αυτό το εγχείρημα.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση

- Adams, S. (1997). *Poetic Designs: An introduction to Meters, Verse Forms, and Figures of Speech*. Ontario: Broadview.
- Barker, C. (2012). *Cultural studies: Theory and practice*. London: SageBerelson.
- Bradley, A. (2009). *Book of Rhymes: The Poetics of Hip Hop*. New York: Basic Civitas.
- Brunnel P., C. P. R. A. (2001). *Τι είναι η συγκριτική γραμματολογία*. Αθήνα: Πατάκης.
- Braun, V. and Clarke, V. (2006) *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2), p.77-101.
- Caplan, D. (2014). *Rhyme's Challenge: Hip Hop, Poetry, and Contemporary Rhyming Culture*. Oxford and New York: OUP.
- Dawson, D. (2004) *Creative writing and the New Humanities*. London and New York: Routledge.
- Eanshaw, S. (2007). *The handbook of creative writing*. s.l.:Edinburgh University Press.
- Lesky, A. (1981). *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Marksberry, M. (1963). *Foundation of creative writing*. London: Harper R Row.
- Wesling, D. (1980). *The Chances of Rhyme: Device and Modernity*. Berkeley: U of California.

Ελληνόγλωσση

- Αριστοτέλης, (1991). *Περί Ποιητικής* (9 1451a- 1451b32) Αθήνα: Εστία, Ακαδημία Αθηνών, Ελληνική Βιβλιοθήκη.

Art Week., EPT1 (2021) Παρουσίαση: Αρώνη, Λ., Σκηνοθεσία: Μανώλης

Παπανικήτας

https://www.youtube.com/watch?v=yhgprGkpCM&ab_channel=%CE%95%CE%A1%CE%A4%CE%91.%CE%95.

Βαμβακίδου, Ι.- Κ. -. Φ. (2013). *Δημιουργική Γραφή και Ελληνικό Rock στη δεκαετία*

του 90: Σημειωτικές και Κοινωνιολογικές προεκτάσεις. s.l., Πανεπιστήμιο

Δυτικής Μακεδονίας.

Βουτιερίδης, Η. (1971). *Ο ρυθμικός λόγος στη νεοελληνική λογοτεχνία*. Αθήνα:

Εκδόσεις Διεθνούς Επικαιρότητας.

Γαραντούδης, Ε. (1989): *Αρχαία και νέα ελληνική μετρική. Ιστορικό διάγραμμα μιας παρεξήγησης*, Εισαγωγή Massimo Peri, Padova (Istituto di Studi Bizantini e Neogreci, «Quaderni» 21).

Γαραντούδης, Ε., (2007) *Λεξικό της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Πρόσωπα. Έργα.*

Ρεύματα. Όροι, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 1418-1421.

Γεωργουσόπουλος, Κ. (2017). Ο νέος μας λυρισμός. *Μετρονόμος*, Οκτώβριος-

Δεκέμβριος, Issue 65, p. 48.

Γλύκατση-Αρβελέρ, Ε. (2004). Η μελωδία της ιστορίας. *Το άλλο Βήμα*, p. σ.39.

Γραφή Καθαρή, EPT2 2019 (12 επεισόδια). Επιστημονική επιμέλεια και

παρουσίαση Κωτόπουλος Η. Τριαντάφυλλος & Φωτόπουλος Νίκος,

σκηνοθεσία

Χαραλάμπους

Κώστας

<https://webtv.ert.gr/category/ert2/grafi-kathari/>

Δανιήλ, Ι. (2004). *Ζητήματα Λογοτεχνικής Θεωρίας στην Ποιητική του Αριστοτέλη*.

Αθήνα: Στιγμή.

Ενώπιος ενωπίω, ANT1, (2021), Παρουσίαση: Χατζηνικολάου, Σκηνοθεσία:

Κατερίνα Βάγλα, Συνέντευξη από τη Λίνα Νικολακοπούλου (15/05/2021)

Ίσαρη, Φ., Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <http://hdl.handle.net/11419/5826>

Καράμπελας, Δ. (2003). *Δ. Σαββόπουλος*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Καρτσωνάκης, Σ. (2017). Οι συνεργασίες της Λίνας. *Μετρονόμος*, Οκτώβριος-Δεκέμβριος, Issue 65, σ. 32.

Προσωπικά, ΕΡΤ1, Παρουσίαση: Κατρίτση, Ε., Σκηνοθεσία: Κώστας Γρηγοράκης (28-04-2019)

https://www.youtube.com/watch?v=qjKbQNRm0K0&ab_channel=%CE%95%CE%A1%CE%A4%CE%91.%CE%95

Κοκόλης, Ξ. Α. (1993). *Η ομοιοκαταληξία. Τύποι και λειτουργικές διαστάσεις*. Αθήνα: Στιγμή.

Κολλιάνος Γ., (2017). Λίνα Νικολακοπούλου εφ' όλης της ύλης. *Μετρονόμος*, Οκτώβριος-Δεκέμβριος, Issue 65, σ. 7-21.

Κραουνάκης, Σ. (2017). Ποιήτρια του καιρού μας και πέρα από τον καιρό μας. *Μετρονόμος*, Οκτώβριος-Δεκέμβριος, Issue 65, σ. 42.

Κρημνιώτη, Π. (2021). Λίνα Νικολακοπούλου στην "Α". *Αυγή*.

Κριαράς, Ε. (2007). *Λεξικό Σύγχρονης Ελληνικής Δημοτικής Γλώσσας*. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

Κωτόπουλος, Τ. Η. (2012). *Η νομιμοποίηση της Δημιουργικής Γραφής*. http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=257:15-kothropoulos&catid=59:tefxos15&Itemid=95

Κωτόπουλος Τ.Η., (2016). «Εργαστήριο Δημιουργικής Γραφής: η ποιητική της ανατροπής στη σύγχρονη εκπαιδευτική πράξη ή ένας δομικός

εναγκαλισμός με την κουλτούρα της οικονομικής αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης στο σύγχρονο ευρωπαϊκό καπιταλισμό;» στο *Από τη Ρόζα Λούξεμπουργκ στο Τερατώδες Είδωλο της Ευρώπης. Οι παθογένειες του καπιταλιστικού συστήματος* (επιμ. Καλεράντε Ε., Βαμβακίδου Ι., Σολάκη Α.), Τρίκαλα: Εκδόσεις Επέκεινα, σελ. 351 - 367

Κωτόπουλος, Τ. (2016). *Κείμενα 15*. [Ηλεκτρονικό]

http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=257:15-kotopoulos&catid=59:tefxos15&Itemid=95

Κωτόπουλος, Τ. (2019). Μια συνάντηση με τον Φίλιππο Γράψα. *SLpress*.
<https://slpress.gr/politismos/mia-synantisi-me-ton-poiiti-filippo-grapsa/>

Ρούσσου, Β. (2010) «Η πρόσληψη του ελεύθερου στίχου ως νεοτερικού στοιχείου

από την κριτική (1920-1930)». *Η νεοτερικότητα στη νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική του 19ου και του 20ού αιώνα*. Πρακτικά της ΙΒ΄ Επιστημονικής Συνάντησης του Τομέα Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών αφιερωμένης στη μνήμη της Σοφίας Σκοπετέα (Θεσσαλονίκη, 27-29 Μαρτίου 2009), Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη, 231-233.

Σαραλής, Γ. Α, (1991). *Νεοελληνική Μετρική*. Αθήνα: Εστία.

Σπαταλάς, Γ. (1997). *Η στιχουργική τέχνη. Μελέτες για τη Νεοελληνική Μετρική*, επιμ.

Ε. Γαραντούδης & Α. Κασιγιάννη. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1-47, 85-92

Στα Ακρα, ΕΡΤ1, (2008), Παρουσίαση: Φλέσσα Β., Σκηνοθεσία: Χρυσήδα Γαζή, Συνέντευξη: Λίνα Νικολακοπούλου, <https://www.ertflix.gr/series/ser.3191-sta-akra> (23-05 - 2008)

Σταύρου, Θ. (2010). *Νεοελληνική μετρική*. (2η έκδοση), Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο

Νεοελληνικών Σπουδών/Ιδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Παπάς, Φ., Κασιγιάννης, Α., Διαμαντοπούλου, Λ., (1989). Εισαγωγή στην

νεοελληνική φιλολογία, 20216, <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6432> , σ.48-49.

Πολίτου-Μαρμαρινού Ε. (1989). Συγκριτική Ποιητική. *Σύγκριση, 1*, 29–38.

<https://doi.org/10.12681/comparison.38>

Φάις, Μ. (2017). Εξ αδιαιρέτου κανονικά κυκλοφορώ κι οπλοφορώ. *Μετρονόμος*,

Issue 65, σ. 55.

Φωτόπουλος, Ν. (2019). *Ο φιλικός λόγος της Λίνας Νικολακοπούλου*.

<https://slpress.gr/politismos/o-filmikos-logos-tis-linas-nikolakoroyloy/>

Φωτόπουλος, Ν. (2020). *Μέρες αδέσποτες...στο σιδερένιο νησί, Όψεις και*

κοινωνιολογικές προεκτάσεις της ποιητικής του Χρήστου Θηβαίου. Αθήνα: Μετρονόμος.

Βιβλιογραφία υποσημειώσεων – έργων που αναφέρονται

Cowan, A. (2011). *The art of writing fiction*, Longman.

Dawson, P. (2005). *Creative writing and the New Humanities*, Routledge, .London and New York.

Αντωνίου, Α. (2014). Ποίηση ή στίχος; Στην ιστοσελίδα *Το βιβλιονέτ*, 25/09/14

<https://tovivlio.net/%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%AF%CF%87%CE%BF%CF%82/>

Γεωργιάδου, Μ. (2015). *Η ποίηση και η στιχουργική του Άλκη Αλκαίου: επιρροές & διακειμενικότητα, μοτίβα, θρησκευτικότητα & θάνατος* (Μεταπτυχιακή εργασία). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.

Θεοδωράκης, Μ. (09/1994). «Πολιτεία Γ'». Προσωπικό site Μίκης Θεοδωράκης

Theodorakis Mikis. Ανακτήθηκε 10/10/2021 από την ιστοσελίδα <http://www.mikistheodorakis.gr>

- Καρτσωνάκης, Σ. (2009). *Νίκος Γκάτσος: ποίηση και στιχουργική: 1931-1991*, Αθήνα, σελ. 15-40, (διδακτορική διατριβή), <http://hdl.handle.net/10442/hedi/19811>
- Κοκόλης, Α. (1987), *Ο μελοποιημένος Καρνωτάκης*, Θεσσαλονίκη: εκδ. University Studio Press.
- Παπαστεφάνου, Γ. (χ.χ.). «20 χρόνια τραγούδι με την Λίνα Νικολακοπούλου». Εκπομπή ΑΡΧΕΙΟ ΕΡΤ. Ανακτήθηκε 14/02/2021 από την ιστοσελίδα <https://archive.ert.gr/6870/>
- Πασχαλίδης, Μ., (2013). *Αγύριστο κεφάλι: Ο Άλκης Αλκαίος που γνώρισα...*, Αθήνα: Εκδοτικός οίκος Α. Α. Λιβάνη.
- Σπαταλάς, Γ. (1997). *Η Στιχουργική τέχνη*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης
- Συμεωνάκη, Α. (2013). «Η Ποίηση ως Δημιουργική Γραφή στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση», αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Φλώρινα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, σελ. 57-63.
- Φωτόπουλος, Ν., Κωτόπουλος Τ. (2017). *Μιλώντας για την τέχνη, τον πολιτισμό, τη δημιουργική γραφή... με τον Θάνο Μικρόντισκο*, Αθήνα: εκδ. Πατάκη, σελ.92-93.
- Φωτόπουλος, Ν. (2020). Σημειώσεις για μια αυθεντική ποιητική στο ελληνικό τραγούδι, στην ιστοσελίδα του *Culture Book*, <https://www.culturebook.gr/stixourgiki-kai-tragoudopoiia/2020-02-13-05-37-14.html> (13/02/2020)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Α. ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΡΓΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΤΙΧΟΥΡΓΟΥ

Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρήθηκε η σύντομη παρουσίαση της εργοβιογραφίας της Λίνας Νικολακοπούλου. Σημαντικές πηγές άντλησης πληροφοριών για τη ζωή και το έργο της ελληνίδας στιχουργού αποτέλεσαν κυρίως δεκάδες συνεντεύξεις της, τόσο σε τηλεοπτικές

εκπομπές όσο και στον Τύπο²². Ο σκοπός του παρόντος κεφαλαίου περιορίζεται στην ανάδειξη των σημαντικών γεγονότων της ζωής της Νικολακοπούλου, τα οποία σμίλεψαν την καλλιτεχνική της πορεία στον χώρο της στιχουργίας. Η επισκόπηση του έργου της πραγματοποιείται σχηματικά και περιληπτικά, δίχως να αναφερθούν πτυχές που θα παρεκκλίνουν από την μελέτη μας.

Η Λίνα Νικολακοπούλου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1957 και έζησε στα Μέθανα τα παιδικά κι εφηβικά της χρόνια. Ενώ σπούδαζε στο Πάντειο Πανεπιστήμιο της Αθήνας Κοινωνικές και Πολιτικές Επιστήμες, παρακολουθούσε μαθήματα κινηματογραφίας στη Σχολή Σταυράκου και σκηνοθεσίας θεάτρου στη Σχολή Πέλου Κατσέλη. Δεν λείπουν οι μουσικές σπουδές από την παιδεία της στιχουργού, οι οποίες περιορίζονται στα μαθήματα κλασσικής κιθάρας στο Εθνικό και Ελληνικό Ωδείο Αθηνών.

Η κλίση της στη συγγραφή και στο θέατρο έγιναν αισθητές από αρκετά μικρή ηλικία, γύρω στα δεκατρία της χρόνια, και, μάλιστα, μέσα από τα μάτια μιας φιλόλογου, η οποία κατάφερε να ξεχωρίσει τη συγγραφική της δεξιότητα. Η δημιουργός συχνά σε συνεντεύξεις της εκμυστηρεύεται πως από 'κει που έπαιζε όλη τη μέρα στους δρόμους, ξαφνικά αναγκάστηκε να κλειστεί στο σπίτι. Υπήρξε δυνατή αναγνώστρια, φίλη του κινηματογράφου και τα μεσημέρια επιδιδόταν στην τέχνη της συγγραφής. Ο εγκλεισμός της Νικολακοπούλου στον χώρο του δωματίου της ιδίως της μεσημεριανές ώρες, κατά τις οποίες κοιμόταν ο πατέρας της, στάθηκε εκείνη η εξωτερική και εσωτερική συνθήκη που την οδήγησε στα πρώτα κοιτάσματα των στίχων.

Το 1970 γνωρίζει τον, συμφοιτητή της τότε, Σταμάτη Κραουνάκη σε μια πολιτισμική εκδήλωση της σχολής. Έκτοτε, η φιλία αυτή αναπτύσσεται σε σπουδαία συνεργασία, η οποία απέδωσε καρπούς μέσα από τη παραγωγή τραγουδιών και δίσκων, που επιδεικνύουν την

²² Η δημιουργία του παρόντος κεφαλαίου πραγματοποιήθηκε με την αποδελτίωση προσωπικών εξομολογήσεων και πληροφοριών της ίδιας της Λίνας Νικολακοπούλου μέσα από συνεντεύξεις που έχει παραθέσει κατά καιρούς. Βλ. ενδεικτικά Αρώνη, Λ. (29/01/2019). «Λ. Νικολακοπούλου Art Week». Συνέντευξη της Λίνας Νικολακοπούλου στην εκπομπή Art Week της EPT. Ανακτήθηκε 13/02/2021 από τον σύνδεσμο <https://www.youtube.com/watch?v=IVZWnbnndqgc>, Βανδώρου, Κ. (04/08/2013). «Χάρις Αλεξίου – Γυρίζοντας τον κόσμο & Ένα φιλί του κόσμου». Ηλεκτρονικό περιοδικό Ogdoo.gr. Ανακτήθηκε 12/02/2021 από την ιστοσελίδα <https://www.ogdoo.gr>, Θεοδωράκης, Μ. (09/1994). «Πολιτεία Γ'». Προσωπικό site Μίκης Θεοδωράκης Theodorakis Mikis. Ανακτήθηκε 10/10/2021 από την ιστοσελίδα <http://www.mikistheodorakis.gr>, Λαμπράκη, Ε. (27/12/2012). «Η Λίνα Νικολακοπούλου στο MusicCorner.gr». Συνέντευξη στο MusicCorner.gr. Ανακτήθηκε 15/02/2021 από τον σύνδεσμο <https://www.youtube.com/watch?v=NsjyXWRiVqQ>, Παπαστεφάνου, Γ. (χ.χ.). «20 χρόνια τραγούδι με την Λίνα Νικολακοπούλου». Εκπομπή ΑΡΧΕΙΟ EPT. Ανακτήθηκε 14/02/2021 από την ιστοσελίδα <https://archive.ert.gr/6870/> Για αναλυτικότερη μελέτη της εργοβιογραφίας της στιχουργού, βλ. Ραχούτης Δ., «Η ποιητική ωρίμανση της Λίνας Νικολακοπούλου: 1981-2002» (Μεταπτυχιακή εργασία), <https://dspace.uowm.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2165/RACHOUTIS.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

αντοχή τους στον χρόνο ως και σήμερα. Το 1981 δημιούργησαν μαζί το πρώτο τους τραγούδι με τίτλο «Να σου λερώνω το φιλί», το οποίο ερμήνευσε η Βίκυ Μοσχολιού στο δίσκο «Σκουριασμένα χείλια». Την ίδια χρονιά, συνεργάζεται για πρώτη φορά με τη Δήμητρα Γαλάνη στο δίσκο «Καλά είναι κι έτσι». Έπονται κι άλλες συνεργασίες μεταξύ τους. Το 1983 στον δίσκο «Ατέλειωτος δρόμος» με δύο τραγούδια σε σύνθεση του Βαγγέλη Παπαθανασίου. Το 1984, εκτός από τη συνεργασία της με τη Δήμητρα Γαλάνη στο δίσκο «Κανονικά», ο οποίος αποτελεί και τη πρώτη ολοκληρωμένη δουλειά της Νικολακοπούλου με τον Κραουνάκη, συνεργάζεται και με τον Γιάννη Σπανό στο δίσκο «Έξοδος κινδύνου», τραγούδια του οποίου ερμηνεύουν η Άλκηστις Πρωτοψάλτη κι ο Διονύσης Θεοδόσης. Την ίδια χρονιά φτιάχνει από κοινού με τον Στ. Κραουνάκη το πρόγραμμα της «Μέδουσας» για τον Γιώργο Μαρίνο. Μάλιστα κυκλοφορεί δίσκος με τίτλο «Στον αστερισμό της Μέδουσας. Άλλη μια συνεργασία είναι αυτή με τον Μανώλη Μητσιά στον δίσκο «Εξ' αδιαιρέτου», ο οποίος ερμηνεύει επτά τραγούδια των Κραουνάκη- Νικολακοπούλου.

Ένα χρόνο μετά, το 1985, κυκλοφορεί ο δίσκος «Χάνομαι γιατί ρεμβάζω» με ερμηνεύτρια τη Δ. Γαλάνη και ο «Κυκλοφορώ κι οπλοφορώ» με ερμηνεύτρια την Α. Πρωτοψάλτη, σε συνθέσεις του Κραουνάκη. Το 1986 πραγματοποιείται άλλη μία συνεργασία με τη Δ. Γαλάνη στο «Παιχνίδι για δύο» και τον Γιώργο Χατζηνάσιο. Η Λίνα Νικολακοπούλου πραγματοποιεί, επίσης, μια συνεργασία με τον Στ. Κραουνάκη για το θέατρο, συγκεκριμένα για την παράσταση του αριστοφανικού έργου «Λυσιστράτη» με το Λάκη Λαζόπουλο. Το 1987 αναλαμβάνει την μετάφραση και απόδοση των χορικών για τις «Τρωάδες» του Ευριπίδη σε συνεργασία με τον Γιώργο Κουρουπό.

Το 1988 λαμβάνει χώρα μια νέα συνεργασία για τη στιχουργό, με τον Κώστα Καλδάρα στη «Νυχτερινή κυβέρνηση» και στο «Μαμά γερνάω» με την Τάνια Τσανακλίδου σε μουσική Στ. Κραουνάκη. Το 1989 συνεργάζεται με τη Βίκυ Μοσχολιού και τον Τάκη Μουσαφίρη στον δίσκο «Πιάσε Κόκκινο» με το τραγούδι της «Δεν είναι ώρα για τριαντάφυλλα», γεγονός που την οδήγησε στην συνειδητοποίηση για την μεγάλη αγάπη της προς στο λαϊκό τραγούδι, όπως εξομολογείται σε συνέντευξή της (Κολλιάρης Γ., 2017). κυκλοφορεί ο δίσκος «Δεν έχω ιδέα» στον οποίο τραγούδια ερμηνεύουν οι Βίκυ Μοσχολιού, Αρλέτα, Αλίκη Βουγιουκλάκη, Κραουνάκης κι ο πρωτοεμφανιζόμενος τότε τραγουδιστής, Κώστας Μακεδόνας. Σ' αυτή τη δουλειά η Νικολακοπούλου αναλαμβάνει επίσης την ερμηνεία και τη σύνθεση τραγουδιών. Το 1990 κυκλοφορεί ο δίσκος «Κρατάει χρόνια αυτή η κολόνια», μια συνεργασία με τους Θάνο Μικρούτσικο και Χάρη Αλεξίου.

Το 1991 πραγματοποιείται μια εξαιρετικά σημαντική συνεργασία για την στιχουργό με την κυκλοφορία του δίσκου «Παραδέχτηκα» με ερμηνεύτρια την Α. Πρωτοψάλτη και συνθέτη τον Goran Bregovic²³. Το «Μένω εκτός» αποτελεί την πρώτη συνεργασία της Νικολακοπούλου με την Ελευθερία Αρβανιτάκη σε συνθέσεις των Ara Dinkjian, Αντώνη Μιτζέλου, Χρήστου Νικολόπουλου και Γιώργου Ζήκα. Παράλληλα, κυκλοφόρησε από τις μουσικές εκδόσεις Νάκα μια συλλογή των κυριότερων τραγουδιών της από τη δεκαετία '80 - '90, με τίτλο «ΟΛΟΓΡΑΦΩΣ».

Το επόμενο έτος, το 1992 εκτός από την παράσταση «Έκτο πάτωμα», στην οποία συνεργάζεται και πάλι με τον Στ. Κραουνάκη, κυκλοφορούν οι δίσκοι «Μ' έναν γλυκό στεναγμό» με ερμηνεύτρια τη Δ. Γαλάνη, αλλά και «Δι' ευχών» με ερμηνεύτρια τη Χάρην Αλεξίου (σύνθεση: Νίκος Αντύπας). Ακόμη, κυκλοφορεί κι ο δίσκος «Αναστασία» με τραγούδια που ακούγονται στην ομότιτλη τηλεοπτική σειρά με ερμηνεύτρια την Ε. Αρβανιτάκη.

Το 1994 συνεργάστηκε με τον Μίκη Θεωδοράκη στην «Πολιτεία Γ'», μια συνεργασία για την οποία η στιχουργός ανέφερε τα εξής: «Για μένα, μπήκε ο σπόρος της ελευθερίας και του δικαίου στη ζωή πριν να καταλάβω τι ήταν το άδικο. Από τον ήχο και από το αίσθημα κατάλαβα ότι πρέπει να κυνηγάμε το ωραίο και την ελευθερία στη ζωή, κι αυτό του το χρωστώ» (Κολλιάνος Γ., 2017, p. 10).

Μετά από έναν χρόνο συνεργάζεται με την Ιταλίδα τραγουδίστρια, Milva, η οποία τραγούδησε το «Θάλασσα» από τον δίσκο «Αλεπού Της Αγάπης» σε μουσική του Θάνου Μικρούτσικου. Το 1997-1998, με τον δίσκο «Σαν Ηφαίστειο που Ξυπνά» και μια δυναμική πρόταση θεάματος στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, βασισμένη στον προαναφερθέντα δίσκο, οι στίχοι της Νικολακοπούλου «ταξίδεψαν» στη Λισσαβόνα της Πορτογαλίας σε διεθνή έκθεση για τους Ωκεανούς. Έπεται η στιχουργία τριών ανέκδοτων τραγουδιών σε μουσική Μάνου Χατζιδάκι στο έργο «Ο χορός με τη σκιά μου», το 1998.

Το 2001, η Νικολακοπούλου συγγράφει ένα αριστουργηματικό νανούρισμα, κατά τον κ. Καρτσωνάκη (Καρτσωνάκης, 2017, p. 32), το «Βλέφαρο μου», αντάξιο των νανουρισμάτων του Θεωδοράκη-Βίρβου και Χατζηδάκι-Γκάτσου-Λόρκα²⁴. Τα επόμενα

²³ Η πρώτη της συνεργασία με ξένο συνθέτη έγινε το 1990 με τον Paolo Conte κι ακολούθησαν οι Goran Bregovic, Ara Dinkjian, Kiki Lezendric, Angelo Branduardi, Nicola Piovani. Για περαιτέρω λεπτομέρειες βλ. Καρτσωνάκης, (2017), Οι συνεργασίες της Λίνας, *Μετρονόμος*, τευχ 65, 32-39.

²⁴ Η αναφορά γίνεται για τα «Κοιμήσου Αγγελούδι μου» και «Νάνι το γαρούφαλλό μου» αντίστοιχα.

χρόνια η Λίνα Νικολακοπούλου δηλώνει διαρκώς παρούσα με ποικίλες συνεργασίες. Γράφει στίχους για να ερμηνεύσουν η Ελένη Βιτάλη, ο Γιώργος Νταλάρας, η Αργυρώ Καπαρού, ο Μιχάλης Χατζηγιάννης και σπουδαίοι άλλοι. Το 2004 το δικό της τραγούδι απέκτησε η πρώτη παγκόσμια Λαμπαδηδρομία στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων. Το τραγούδι «Pass The Flame» το έχει συνθέσει ο Trevor Horn σε στίχους της Λίνας Νικολακοπούλου, ενώ ερμηνευτής και στις δύο γλώσσες είναι ο Γιάννης Κότσιρας. Το 2014 η Ελεονόρα Ζουγανέλη ερμήνευσε το τραγούδι «Γράψε Ουρανός» στην ομώνυμη παράσταση ως αφιέρωμα στη μνήμη της Μελίνας Μερκούρη. Οι πιο πρόσφατες συνεργασίες της Λίνας Νικολακοπούλου σημειώνονται το 2020 με τον Γιώργο Περρή και τον Θοδωρή Βουτσικάκη με τους δίσκους «Σταθερά στα Όνειρα» και «Όμορφη ζωή» αντίστοιχα. Τελευταία μέχρι σήμερα (2021) συνεργασία αποτελεί αυτή με τον Γιώργο Νταλάρα στον νέο δίσκο «Μεγάλες Ωρες».

				Παράρτημα Β			
α/α	Τίτλος	Χρονιά	Μέτρο	Ομοιοκαταληξία	Θεματική Ενότητα	Υποενότητα	Θέματα
1	Δεν είναι η αγάπη ζωγραφιά	1981	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Δεν είν' η αγάπη ζωγραφιά τα χρώματα ν' αλλάξεις, δεν είν' αστέρι ο καημός τη μέρα να κρυφτεί, ούτε παιχνίδι είν' η καρδιά στην άμμο για να γράφεις, δεν είν' η αγάπη ζωγραφιά, σου το 'χω ξαναπει.
2	Να σου λερώνω το φιλί	1981	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Εσύ με βρώμικο μαντήλι να καθαρίζεις το γυαλί κι εγώ με σκουριασμένα χείλη να σου λερώνω το φιλί
3	Στα κίτρινα φώτα	1981	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Σ' έχω χάσει, μέσα στα κίτρινα φώτα στην πόλη που χώραγε πρώτα τη φωνή σου να λέει "σ' αγαπώ" να λέει "σ' αγαπώ"
4	Τι μπορούσα να σου πω	1981	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Τέταρτο βαγόνι, νούμερα και σκόνη η ζωή μου τώρα πια
5	Του Αγίου Βαλεντίνου	1981	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	σ' αγαπώ και δε σε δίνω κανενός, κι από πάνω ο Θεός, με τον Άγιο Βαλεντίνο
6	Δύσκολοι καιροί	1981	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Λόγια σκόρπια στους διαδρόμους φανάρια κίνηση στους δρόμους στους δρόμους που κανένας δεν σε γνωρίζει
7	Η νύχτα θέλει	1982	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Να μη σε γνώριζα, να μη σε χώριζα να μη σε κράταγα στα χέρια μου ποτέ.
8	Κάθε βράδυ που θα φεύγεις	1982	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Δεν μπορείς εσύ να κρίνεις Κι ούτε καν να με συγκρίνεις Που παιδεύομαι Κι ονειρεύομαι Με κομμένο ηλεκτρικό Και σφυγμό ασθενικό
9	Ό,τι βάλω στο νου μου	1982	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Ό,τι βάλω στο νου μου το κάνω Σε δυο τέρμινα επάνω το πολύ Θα μου δώσεις μωρό μου Τη φωτιά στ' όνειρό μου
10	Πόσα χρόνια ακόμα	1982	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Με βαμμένα μάτια Σαν παλιά κομμάτια Θα τραβάς το τηλέφωνο πλάι Το παρόν χαλασμένο μιλάει
11	Το αίνιγμα	1982	ΙΑΜΒΙΚΟ-	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Τι να ν' αυτό που μόλις δει το φως

			ΤΡΟΧΑΪΚΟ				Στα τέσσερα μονάχα πάει Κι όταν του κόψουν το σκονί Στα δυο πετάει Κι έχει μια μοίρα σκοτεινή
12	Το καλοκαίρι θα `ρθεί	1982	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Ραντεβού όπως πέρσι στο Μουσείο μπροστά, θα γυρεύουμε θέση, με τα μάτια κλειστά τη ζωή μας να δούμε απ' τη μέση.
13	Για σένα και για μένα	1983	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Έχεις την πόρτα σου κλειστή,ποιος περίμενες ν' ανέβει,ό, τι κι αν πεις δε θ' ακουστεί,τη μοναξιά σου ποιος την κλέβει
14	Εγώ που σ' αγαπούσα μια ζωή	1983	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Κι αν έρθουν νύχτες σαν κι αυτή που εσύ ποτέ δεν έχεις νιώσει κι αν έγινε παράπονο πικρό όλο εκείνο το ταξίδι από νύχτα σ' άλλη νύχτα κι εγώ βροχή με φόντο τον καιρό.
15	Κι είχες χαθεί	1983	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΜΦΙ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Λες κι ήταν όλα ψέμα Λες κι η φωνή σαν αίμα Όλη τη νύχτα στα χείλη Ψάχνει λόγια να στείλει Είχες χαθεί
16	Σε βρήκα	1983	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Σε βρήκα κάτ' απ' το φεγγάρι μ' ένα παράπονο κρυμμένο να περιμένεις όλη νύχτα κάποιον που σου 'πε πως θα 'ρθεί.
17	Τζάμπα κόπος	1983	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Τώρα που χωρίσαμε και αποχωρίσαμε άρχισες τα σχόλια και σου 'μεινε η απώλεια γενικώς.
18	Τις Κυριακές θα σε γυρεύω	1983	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Ό,τι κι αν δω με φέρνει πίσω τότε που σ' έπαιρνα μαζί μου.
19	Θα γυρνάς στη βροχή	1983	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Κομματιασμένα χρόνια, χαμένοι καιροί, αρρωστημένα λόγια, του κόσμου η φωνή. Θα γυρνάς στη βροχή με τσιγάρο στο χέρι, θα περνάς μια ζωή που κανείς δεν την ξέρει.
20	Άκουσέ με	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Οποίος δει φως πριν να γεννηθεί την αγάπη αυτός θ' αζιωθεί κι όποιος φοβηθεί πριν αγαπηθεί χάνει την στιγμή που δε γυρίζει πια
21	Αν ήξερες τις νύχτες μου	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Άσε με απόψε να σε βρω στο φως που ξημερώνει ντυμένη εγώ μ' έναν καημό κι εσύ χρυσάφι σκόνη.

22	Απόψε θέλω κάτι να συμβεί	1984	ΙΑΜ-ΑΝΑΠ - ΑΜΦΙ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Απόψε θέλω κάτι ξαφνικό Σαν χέρι υγρό στο γενικό Να γίνει η νύχτα μαύρη και χρυσή Να ξέρεις μόνο εσύ.
23	Απόψε πουθενά	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Αγάπη μου, που δεν μπορώ αυτά που θέλω να σου δίνω δεν μπορώ στους δρόμους όπου περπατώ πρέπει το χέρι σου ν' αφήνω και στον κόσμο μέσα να περνώ.
24	Βίντεο	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Κράτα ζεστή τη καφετιέρα και τράβα λίγο τις κουρτίνες αύριο κλείνουμε τρεις μήνες αέρα.
25	Για σένα	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Πάλι μέθυσσα, πάλι έγραψα, χίλιες φορές το όνομά σου. Δικά σου, αυτά που τράβηξα προχτέςκι εσύ στην πόρτα σου να κλαις, για μένα, για μένα.
26	Έξοδος κινδύνου	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Κι εσύ που ως τώρα κράτησες μου λες ας ήταν ψέματα τα βράδια
27	Επέτειος	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Με τα φαντάσματα του γέλιου των φιλιών σου την ηχώ μήπως δακρύζεις, μήπως κλαις ν' ανησυχώ.
28	Καληνύχτα	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Μια ώρα φτάνει για να πεις αυτά που λείει η νύχτα σε χρόνο απλό της αστραπής, καληνύχτα.
29	Καληνύχτα κομήσου	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Παράνομες αγάπες, χαμένη εφηβεία, σ' αγάπησα και τέλειωσαν τ' αστεία.
30	Κανονικά	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Αφού βρέχει και χιονίζει έξω έλα να σε παίξω για να κάνει ένας δεσμός ανταύγεια φέρτε του σκοτάδια.
31	Κι ήταν πάντα η νύχτα	1984	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Μια ζωή χαμένη μ' ένα λάθος βέλος Κι άρχιζα απ' το τέλος το σκοτάδι αυτό
32	Κλείσε το φως	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Κλείσε το φως και πάρε με να φτάσω εκεί που πας Τη νοσταλγία σου εγώ θα τη σκοτώσω μονάχα όταν ξεχάσω πως φιλάς
33	Μεγάλη αγάπη	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Μια λέξη που δεν λείει να βγει είν' η μεγάλη αγάπη, τα δίνει όλα στο φιλί ύστερα κόβει σαν γυαλί και δεν υπάρχει.
34	Παιδικά παιχνίδια	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ-	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-	Πέρασ' ο καιρός

			ΤΡΟΧΑΪΚΟ			ΜΟΝΑΞΙΑ	παιχνίδι αλλιώτικο που χάθηκε στο φως τα μεσημέρια μίλα μου μού `λειψες πολύ και στρατιωτάκι μολυβένιο, με στολή σε περιμένω.
35	Παραδώσου	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Ο έρωτας κι ο ουρανός δεν είν' στο χέρι κανενός μονάχα στο δικό σου σου τόπα, παραδώσου
36	Ποτέ	1984	ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Ποτέ δε θα μπω σ' άλλο σώμα Ποτέ κι ας γυρνώ σαν σκιά Ποτέ κι ας μοιράζομαι ακόμα στο πριν, στο ποτέ στο μετά
37	Πριν το τέλος	1984	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Σκέψου να 'ταν το πάτωμα ασπρόμαυρο και να 'σου το πιόνιμα φορά μου `χες πει δεν μπορεί θα το νιώσανε κι άλλοι πριν το τέλος πως μοιάζει η σιωπή σαν αγάπη μεγάλη
38	Πώς γίνανε τα λόγια μας	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Πως γίνανε τα λόγια μας, παράς που δεν περνάει Κι ενώ πληρώνουμε κι οι δυο Για την αγάπη οβολό Το κύμα αλλού μας πάει
39	Σκάρλετ	1984	ΙΑΜ-ΑΝΑΠ - ΑΜΦΙ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Μη κλαις και πες μου Πάλι την κουβέντα τη μεγάλη Σκάρλετ πιο καλά να το σκεφτούμε Αύριο αυτό που μας πονά
40	Τα ψέματα τελειώσανε	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Το παράθυρο θ' ανοίξω Και στην άσφαλο θ' αφήσω Το στερνό φιλί Γιατί μόνος μου σε βρήκα Αγκαλιά με άλλον άνδρα Έξω απ' την Κομοτηνή
41	Τι να πεις, τι να πω	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Τι να πεις τι να πω κι αν ακόμα σ' αγαπώ, η ζωή μας παλιά και γκρεμίζεται.
42	Το θρίλερ	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Εσύ θα καταστρέφεις μνήμες κι εγώ θα κλαίω στα στενά.
43	Το πάρτι	1984	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Μαζί κράτα μου το χέρι Κι όπου θα 'μαι Και μετά τις νύχτες που κοιμάμαι Θα σ' ονειρευτώ

44	Χωρίς εσένα	1984	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Μη μου πεις πως δώσαμ' εμείς τέτοια αγάπη στο πουθενά στη σκιά μιας άλλης ζωής που δε θα 'ρθει ποτέ ξανά χωρίς εσένα
45	Ακατάλληλο	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Η γάτα αποκοιμήθηκε κουλουριασμένη στη σιωπή της γυρνάω ξυπόλητη πηγαίνω στο κρεβάτι αθόρυβη ζωή κι οφθαλμαπάτη περνάω
46	Δεν είσαι εσύ	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Κι αν θες κι η ζωή μου δεν είναι σπουδαία κι εγώ το πρωί μου ξενύχτης γυρνάω.
47	Δεν είσαι εσύ	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Λες θέλεις μα δεν είσαι εσύ Φοβάμαι πως ποτέ Δε θα'σαι εσύ Είμαι εγώ κι η σκιά μου Μην φεύγεις Έστω κι αν δεν είσαι εσύ
48	Δεν υπάρχω	1984	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Και σκιές κοριτσιών σαν κι εσένα μου γελούν Μόλις πάρει να χαράξει τρεις φορές θα μ' αρνηθούν
49	Δικός μου ο κόσμος	1984	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Βγαίνω μπροστά ξεχύνομαι κόσμε και δε σου παραδίνομαι κόσμε σου 'ρχομαι
50	Προσεχώς	1984	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Στο 'χα πει στο 'χα πει μέσα στ' άλλα Στο 'χα πει να με νιώσεις μια στάλα Γιατί εγώ γενικά δεν αντέχω Να 'μαι εδώ κι απ' τ' όνειρό μου ν' απέχω
51	Φινάλε (Το τραίνο)	1984	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Άναψε το τσιγάρο κι άντε ν' ανεβείς Είναι ταξίδι μακρινό η ενδοχώρα
52	Η άνοιξη	1985	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Κι όσο κι αν πονώ όπως θα μπαίνει η άνοιξη εγώ δε θα γυρίσω να κοιτάξω κι έτσι ξαφνικά όπως θα μπαίνει η άνοιξη μια και καλή θα σε ξεγράψω.
53	Μαρόκο	1985	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Μια νύχτα σαν κι αυτή θάνατο κι αρχή σου ζητώ
54	Περιπολία	1985	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Στον ύπνο μου έρχεσαι συχνά Και μου σκεπάζεις με φιλιά το λογισμό Γι' αυτά που πλήρωσε η καρδιά χωρίς λογαριασμό

55	Η σωτηρία της ψυχής	1985	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Η Σωτηρία της ψυχής είναι πολύ μεγάλο πράγμα σαν ταξιδάκι αναψυχής μ' ένα κρυμμένο τραύμα.
56	Καλημέρα παιδιά	1985	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Τα πουλόβερ πλεχτά και κάτι γέλια πνιχτά, για της ζωής τα' ανοιχτά εκπομπή, ησυχία.
57	Καληνύχτα	1985	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Καληνύχτα μη φοβάσαι δε σε ξέχασε κανείς πάντα εσύ στο τέλος θα 'σαι η μεγάλη της σκηνής
58	Κιβωτός	1985	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Η καρδιά δεν αντέχει πολλά μοναχή μεσ' στο κόσμο κυλάει
59	Κυκλοφορώ κι σπλοφορώ	1985	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Και απορώ που μια ζωή από παιδί παρακαλώ Μα ούτε σ' ένα παραμύθι δε χωράω
60	Τρεις αγγέλοι	1985	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Αυτός δεν ήθελ' άνθρωπο να δει Γιατί γυρνούσαν στην καρδιά του αυτοί που φύγαν μακριά του
61	Για σένα εγώ	1986	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΜΦΙ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Καημός και μέντα σε τούτη τη γη κι είναι πληγή να σ' αγαπώ
62	Έτσι όπως τα λες	1986	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	κι άσε για ένα πείσμα παιδικό μου να είναι δικό μου το βράδυ αυτό.
63	Κάθε φορά	1986	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Κι έγινα η παράνομη ρουτίνα σου, ο φόβος και η γκρίνια σου
64	Μ' αυτόν τον έρωτα	1986	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Μ' αυτόν τον έρωτα που χρόνια αμέτρητα δεν υποκρίνεται για τ' αφιέρωμα της προσμονήςγι' αυτόν τον έρωτα που απαραίτητα κρατάει κι αμύνεται ως το ξημέρωμα της πληρωμής
65	Με γυναικεία κι αντρικά	1986	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Εκεί κουράστηκα κι εγώ πως σ' αγαπώ να λέω γιατί καθώς υπνοβατώ, σε ψάχνω κι επιπλέω
66	Μια φωτογραφία	1986	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Μια φωτογραφία δυναμώνει, μόνη μες στην απουσία σαν την υγρασία στο παγκάκι που ακουμπάς
67	Εδώ Αθήναι	1986	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	αγάλι αγάλι τα ρίξαμε όλα στη βιοπάλη κι είν' από κάτω, ο κόσμος πάλι στο κάτω κάτω

68	Πάμε κοπέλες	1986	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Στερεότυπα	Γυναίκα θα πει, δουλειά προκοπή, ζεστή αγκαλιά, μετρημένη μιλιά και μητέρα ζωή.
69	Ταμπού	1986	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	Στερεότυπα	Μια φορά μια κοινωνία ταμπού κράταγε όλα τα ηνία ταμπού μα του κόσμου η χελώνα πιο λαγός κι απ' τον αιώνα έγραψε το σύνθημά της αλλού.
70	Σ' όποιον αρέσουμε	1986	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Σ' όποιον αρέσουμε για τους άλλους δε θα μπορέσουμε, πώς να συνδέσουμε περιθώρια κι ουρανό;
71	Χωρίς αναφορές	1986	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Με γνωρίζεις απ' την όψη τη χλωμή, δεν ορίζεις της ζωής μου τη ρωγή. Απ' τα χρόνια μου βγαλμένος απαιτώ έστω κι έτσι απελπισμένος να πετώ.
72	Δικαίωμα	1987	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Και δικαίωμα δεν έχω πια να σ' αγαπώ το στερέωμα της λογικής μου θαν' αυτό.
73	Το χειροκρότημα	1987	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ- ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Κι είμαστε ακόμα ζωντανοί στη σκηνή σαν ροκ συγκρότημα κι αν μας αντέξει το σκοινί θα φανεί στο χειροκρότημα.
74	Απ' την αρχή	1988	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ- ΑΝΑΠ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Βάλτο κι έλα εδώ τι λεν τα χείλη σου να δω θέλω μαζί σου βάλτο κι έλα εδώ στης ερημιάς μου την οδό την αφορμή σου να βρω
75	Κοίτα εγώ	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Κοίτα εγώ για να φοράς τι σου 'φερακοίτα εγώ της συμφοράς τα νούφαρακοίτα εγώ με τι καημούς σε κέρασα
76	Ο κόσμος πήγε πάσο	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Κι αν είμαι γω που θέλω να ξεχάσω κι αν είσαι συ που μόνη σου μιλάς
77	Παλιά μερσεντές	1988	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Ήρθες χωρίς να το ξέρω και έφυγες πριν να σε δω θέλω και εγώ και υποφέρω τόσο καιρό
78	Προσωπικά	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Προσωπικά εγώ τρελαίνομαι, το παραμύθι σου και να 'μαι και να φαίνομαι Προσωπικά δεν έχω αίσθηση αυτό που ζούμε αν είναι αλήθεια ή παραίσθηση προσωπικά
79	Στηρηπ-τηζ	1988	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Με το ένα, με το δύο, με το τρία έλα δείξε μου βρε κάθαρμο λατρεία φίλα με λίγο, πιάσε με απ' τη μέση

							κοίτα βάσανο που βρήκα να μ' αρέσει
80	Τέτοιες νύχτες	1988	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Τέτοιες νύχτες μη ρωτάς πως πονάει ο έρωτας όταν νιώσει απ' την ψυχή το πρώτο αντίο
81	Η Σουλτάνα η Φωφώ	1988	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Κι οι μετά, κι οι τέως, και οι νυν αρχηγοί και ράσα πλακωθήκανε στη μάζα
82	Πάμε κάπου	1988	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Δε μ' αρέσει, τι να κάνω έχω κι έναν εγωισμό, στην Αθήνα θα πεθάνω άμα κάνω τουρισμό.
83	Γυφτάκι	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Κι εσύ μια μέρα που δε με είδες και τι θα γίνει και που με είδες ζωή δε λέγεται.
84	Ζελατίνα	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Καλύτερα με σκούρα ζελατίνα Να πέφτει μπρος τα πόδια μου το φως Που φόρεσα καινούρια καπαρντίνα Και μια βροχή δεν έβρεξε ο Θεός
85	Καημέ του κόσμου	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	καημέ του κόσμου στεναγμέ όλα τα να καήκανε κι είπα να πέσεις ουρανέ πιο χαμηλά από μένανε
86	Κόκκινα χαλιά	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Κανείς δεν ξέρει τι θα πει καημός μεγάλο τ' όνομά του φαρμάκι πίνεις κι είσαι ζωντανός με τα παράσημά του
87	Μαμά γερνάω	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΦΟΒΟΣ	Και τρέμω να `μαι αυτό που χρόνια ανησυχείς: ωραία, νέα κι ατυχής.
88	Μοίρες	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	παιδεύτηκα σ' αυτή την κοινωνία μονάχη μου παντρεύτηκα σε βρήκα σ' εμπιστεύτηκα και ρεζίλευτηκα στην παλιοκοινωνία
89	Οι φίλοι μου	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Τη βρήκες; Την ακούς; Σε ποια ζωή σε πιάνω; Με ποιους κανονικούς; Να πάω να στην κάνω..
90	Όλα μου φταίνε	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Όλα μου φταίνε, μ' αναστατώνουνε κι αυτά που κίνε δε με λυτρώνουνε τραγούδια, χέρια κι αστραπές, πώς να πεθάνει αυτό που θες
91	Πάτωμα	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Να κοιμηθώ στο πάτωμα να κλείσω και τα μάτια γιατί υπάρχουν κι άτομα που γίνονται κομμάτια

92	Σκούρα τα πράγματα	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Και τη νύχτα στο κρεβάτι δεν μπορώ να κλείσω μάτι κομμάτι, δύσκολη η ζωή
93	Τσιφτετέλι	1988	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Τι λες που θα πεθάνω και που θ' αυτοκτονήσω το δρόμο μου θα πάρω και το δρόμο μου θ' αφήσω.
94	Espresso	1989	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Στου espresso το φλιτζάνι θα πηδήξω κοίτα Παίρνω αναπνοή Σ' αγαπάω σ' αγαπώ θα σ' αποδείξω
95	Αγάπη μου, λατρεία μου	1989	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Αγάπη μου, λατρεία μου κουβέντα κι ιστορία μου δικό μου πεπρωμένο Χριστέ και Παναγία μου στην πρώτη απεργία μου μαζί σου κατεβαίνω
96	Ανεβάσαμε	1989	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Δε με νοιάζει που τραβάμε και πώς ζούμε, δε με νοιάζει που δεν κάναμε λεφτά. Την αγάπη μια ζωή θ' απομυζούμε και στους δρόμους θα φιλιόμαστε κλεφτά.
97	Άσε με λουπόν	1989	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Κι αν περνάμε χώρια, τη στεναχώρια, τη συγγνώμη, τη φωτιά Κι αν τον εαυτό μας, ήταν γραφτό μας να τον βρούμε τόσο χωριστά
98	Δεν είναι ώρα για τριαντάφυλλα	1989	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Τα χείλη φίλησε μου τ' άφυλλα κι αν θέλεις σβήσε και το φως δεν είναι ώρα για τριαντάφυλλα, μας γέλασε ο καιρός
99	Ήρθε η ώρα	1989	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Δώσ' μου, φως μου, αγόρι μου δώσ' μου κορμί και δικός μου ο θάνατος κι η πληρωμή
100	Κάρμεν	1989	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Κοίτα η ζωή τελικά ειρωνεία να αλλιώτικη απ' το σινεμά και παίρνω
101	Παιχνίδι για δύο	1989	ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Όλα μυστικά κι όλα γρήγορα Καθοριστικά και παρήγορα Παιχνίδι για δύο Παράλληλες ζωές παντοτινές
102	Ουτ' ένας ανθρωπος	1989	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Είμαι του κόσμου μια άδεια σφαίρα

							<p>για σημασία περαστική κι ουτ' ένας άνθρωπος για παραπέρα για ιστορία μοναδική</p>
103	Απ' την ώρα που σε βρήκα	1989	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	<p>Απ' την ώρα που σε βρήκα εαυτέ μου ευάλωτε στης ζωής την βάρκα μπήκα όπως ήμουν κι άλλοτε</p>
104	Ουτ' ένας άνθρωπος	1989	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	<p>Είμαι του κόσμου για άδεια σφαίρα για σημασία περαστική κι ουτ' ένας άνθρωπος για παραπέρα για ιστορία μοναδική</p>
105	Σήκω παιδί μου	1989	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	<p>Σήκω, παιδί μου, σήκω, άναψε το φως, τι κάνει ο άνθρωπος και δεν το κατακρίνει.</p>
106	Τι τα θες	1989	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	<p>Όταν δεν μπορείς να πεις αυτό που θες τράβα γρήγορα και βρες τον εαυτό σου μιας και σήμερα και αύριο και χθες θα τον έχεις αγαπούλα μου εχθρό σου κι εσύ παιδί, μικρό παιδί, για βρες το φυλαχτό σου</p>
107	Θα πάθεις έρωτα	1990	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	<p>Κι όταν βλέπω εγώ το στυλ αυτό τ' αδιάφορο βρε, καλώς το, λέω το πάθος το παράφορο.</p>
108	Κρατάει χρόνια αυτή η κολώνια	1990	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	<p>Έλα μωρό μου, δεν είναι κανείς Σώμα δικό μου και μιας μηχανής Έλα κοντά μου για να' ρθω κι εγώ κι είναι του δρόμου το «ναι» που θα πω</p>
109	Λάμπει	1990	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	<p>Ζήτη στον έρωτα που με πάει με το τραγούδι του που με πάει μέχρι την άβυσσο, κοίτα μπορώ μεσ' από σένα εγώ να ζω</p>
110	Μη σε νοιάζει	1990	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	<p>Η αγάπη μας φωνάζει κι αγοράσαμε λαχείο. Πάτα γκάζι τέρμα γκάζι μ' αγαπής και σ' αγαπών.</p>
111	Ο τηλεφωνητής	1990	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	<p>Να βασανίζομαι το σώμα σου να βρω κι εσύ να παίζεις το χαμένο θησαυρό</p>
112	Όπως παίζει το φως	1990	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	<p>Όπως παίζει μαζί μου η ζωή σου φοβάμαι τις στιγμές της σιωπής που περνάμε Δαχτυλίδια καπνού μου περνάς κι ανασαίνω Μην κουιέσαι, δεν ξέρω, πεθαίνω</p>
113	Ψέμα κι εσύ	1990	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-	<p>Ψέμα κι εσύ</p>

			ΑΝΑΠ			ΜΟΝΑΞΙΑ	που ακόμα τ' αγαπάω Πυρκαγιά χρυσή
114	Κοίτα μια νύχτα	1990	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Βάλε κι αστέρια Βάλε και πρίμα κι άσε τα χέρια να' χουν το κύμα κορμί
115	Δεσποινίς Βαλεντάν	1990	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ- ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Κι η δικιά σου η ζωή να ρωτάει το πρωί, τόσα χρόνια που πήγανε.
116	Κύματα	1990	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Μου διώξαν τις αρμύρες του κύκλου οι λάθος μοίρες, μου βούλιαξε κι η Γκιουλπαχάρ και κάνω δίσκους για ραντάρ.
117	Μια πίστα από φώσφορο	1990	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Όνειρα όνειρα φλόγες μακρινές μου. Του φευγιού μου όνειρα κι άγνωστες φωνές μου
118	Χρόνια	1990	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Λοιπόν που λέτε η καρδιά για να γλιτώσει απ' τη φωτιά θέλει το χρόνο της, χρόνο της, χρόνο της.
119	Ούτε που ρώτησα	1990	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Πώς είναι τ' όνομά σου ούτε που ρώτησα γιατί σε πέντε βράδια τον κόσμο χόρτασα!
120	Δυνατά	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Δυνατά, δυνατά γίναν όλα δυνατά τ' αδύνατα Κι αναμμένο πετά σπίρτο η γη στον ουρανό Δυνατά, δυνατά κι όπως πάνε του χορού τα βήματα με τα χέρια ανοιχτά όλα τα περιφρονώ
121	Πέφτει η νύχτα βαριά	1991	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Δεν υπάρχει ψωμί Και πατάτα ωμή Τι θα φάμε μωρ'σου; Λαχανίδες τουρσί Μια Ελλάδα ερείπιο Ελα μωρή Μια Αθήνα Θεός να φυλά
122	Ανατολικά της Εδέμ	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Αχ, τίποτα πια δεν ζητώ απόψε αυτό μου είναι αρκετό εσύ στης καρδιάς τον ρυθμό να χτυπάς

							κι εγώ να μην ξέρω ποιον ίσκιο ρωτάς
123	Δεν απαντά	1991	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Τα μεσημέρια που η καρδιά στεναχωριέταιπου κάθε βήμα μου το βλέπει οριστικότης λέω αγάπη μου η αγάπη δεν κρατιέταιμ' ένα τηλέφωνο κι εκείνο βιαστικό
124	Καθρεφτίζω το νου	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Ερωτά μου αγάθι στέμμα και βέλη μου Σεβαστιανά. Αν είχε ο πόνος αίμα θα κοκκίνιζε βουνά
125	Καρδιά μου εγώ	1991	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Τώρα κοιτά η ώρα της ζωής πόσο πάει μπροστά πίσω πάμε εμείς
126	Με το ίδιο μακό	1991	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Και προτού να το πιω σαν δεσμός με σκορπιό λογαριάζονται οι πόνοι.
127	Όμορφη μου αγάπη	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Κι έλα πάλι αγάπη μου στη δικιά μου τη μικρή στεριά
128	Όρκος	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Κάνε να πεθάνω αν ξοπίσω σου βρεθώ. Ναι, όρκο κάνω γης νεκρής, όμως να διψώ δε θέλω.
129	Πρόσωπο με πρόσωπο	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Και στις φωτιές το στρώμα να πέσω είμ' ικανή που μ' αγκαλιάζει ακόμα κι απάνω μου φιλά το πιο δικό του στόμα και κλαίει. Παραμιλά
130	Της καληνύχτας τα φιλά	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Εδώ να μείνεις, εδώ να μείνεις της καληνύχτας τα φιλά μη μου τα δίνεις
131	Του Αη Γιώργη (Ederlezi)	1991	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Μέρα σαν κι αυτή στου Αη Γιωργιού τ' αφτί που όλα τα τραγούδια γ' αγάπη κλαίνε.
132	Τριανταφυλλάκι	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Πως τάχα εδώ γυρνάς δε μας δένουν πια οι νύχτες μαζί φαντάσματα μας δένουν κι αισθήματα σβησμένα.
133	Βενζινάδικο	1991	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Να μπορούσα στα σύννεφα την ψυχή μου ν' ανέβαζα μ' αστραπές τα γαλήνευα τα παράπονα που έβαζα στο μυαλό μου κι αρχίναγα κι απ' την λύπη διασκέδαζα.
134	Θεός αν είναι	1991	ΙΑΜ-ΑΝΑΠ -	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Οι φίλοι μου όλοι εδώ και χρόνια

			ΑΜΦΙ				ζευγάρια γίναν, φτιάξαν σπίτια μονάχα εμένα χάσκει ακόμα χωρίς μια στέγη ετούτη η αλήθεια.
135	Μαύρο χιόνι	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Λουλουδάκι μου άγριο και χρυσό πουκάμισο πώς θα πέσουμε αύριο σου καημού την άβυσσο.
136	Μένω εκτός	1991	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Μένω εκτός, μιλάω με σύρματα στη σιωπή ζυγιάζω σαν αϊτός μένω εκτός, σαν κάτι σχήματα που `φτιαξε στην άμμο ένας πιστός.
137	Να `ταν η χαρά οικόπεδο	1991	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Να γυρνούσα εκεί που σ' άφησακι άλλα στη ζωή τηλεγράφησα.Κι άλλα στη ζωή περιμένενακι όχι φυλακή.
138	Παραδέχτηκα	1991	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Παραδέχτηκα και ζωή και θάνατο σ' ονειρεύτηκα σαν λουλούδι αθάνατο. Κι άλλο δε φοβάμαι πια.
139	Πήρα χάρη	1991	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Με τ' αστέρια γράφει ο ουρανός την τροχιά τη μοίρα καθενός Έτσι μου `γραψε κι εμένα σε μικρόφωνα ιδρωμένα να `ρθω πάλι να λυτρωθώ κι ύστερα ας χαθώ.
140	Σ' αγαπάω φίλε – 1991	1991	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Κι έρχεται κάποιο πρωί που σ' αγκαλιάζει η ζωή. Κι όπου και να πας κι όπου να `σαι ξέρεις ν' αγαπάς να θυμάσαι
141	Δι' ευχών	1992	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Δι' ευχών των αγίων ημών στους ναούς των μεγάλων λυγμών Δι' ευχών των αγίων της γης ορατής και αοράτου πληγής
142	Η δικιά μας ψυχή	1992	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Θάλασσά μου Κουρασμένοι είναι πια Οι πολιτισμοί Που σε γεννήσαν Έτσι λένε ετούτοι οι ξένοι Μα η Μεσόγειος κι αν πνιγεί Θα `ναι η γη
143	Η πατρίδα	1992	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Ποια πατρίδα σε διώνει Και ποια σε χρειάζεται

							<p>Ποια σε νοιάζεται γη Ποια εικόνα στα στήθια του κόσμου τραντάζεται Σαν ανάσταση ζώντος Θεού που αργεί</p>
144	Σκεπάστε τα ραδιόφωνα	1992	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	<p>Δεν είναι αυτά συστήματα παρηγοριά στα θύματα που πέθαναν απ' τον πολιτισμό. Βαρέστε μια διάλυση, μα όχι άλλη ανάλυση λες κι έχουμε κοινό λογαριασμό.</p>
145	Απόψε σου μιλάει το σπίτι	1992	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	<p>απόψε σου μιλάνε όλα και μόνο ο χρόνος δε μιλά και δάκρυα σου έδωσα κι απ' όλα μα εκείνος ξέρει πιο καλά</p>
146	Έλα νιότη μου πέρνα	1992	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	<p>Έλα νιότη μου πέρνα δεν μπορώ βρες τραγούδια λατέρνα για χορό</p>
147	Νύχτα χλωμή	1992	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	<p>Νύχτα χλωμή στα παλάτια σου στάζαν καημοί κι ήρθα και πλάγιασα, άγιασα.</p>
148	Συναυλία	1992	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	<p>Εγώ στα νιάτα μου ξημέρωνα Ελλάδα, Ευρώπη, Αμερική Ό,τι αγαπούσα τ' αποθέωνα, αρκεί να ήσουν εκεί.</p>
149	Τα καρέλια	1992	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	<p>Θυμάσαιώρα σου καλή όπου και να 'σαιτίποτα δεν βρήκαμε ν' αξίζεικι άφησε τη μνήμη ο καιρόσνα το συνεχίζει...</p>
150	Μάγισσα	1992	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	<p>Μεθυσμένο φιλί στο λαϊμό το δάκρυ μου πολεμώ κι οι πολλοί πολεμούν την άκρη μου</p>
151	Να ζήσω ή να πεθάνω	1992	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	<p>Να ζήσω ή να πεθάνω μ' ένα κορμί ότι κάνω μάτια μου ν' απογειωθώ κι απ' τη γη με το φως να ενωθώ.</p>
152	Τα πέδιλα	1992	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	<p>Με τ' άσπρα πέδιλα πατάω τα βέβηλα τ' άγρια τ' αγκάθια των καιρών</p>

							σε δρόμους άφατους κι απ' την αγκράφα τους σκύβω και λύνω το παρόν.
153	Δυο παλτά	1993	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Μα σαν θα ῥθει καλοκαιριά τα ρούχα ετούτα είναι βαριά σου μοιάζει η τύχη ανηφοριά κι άστα να πάνε τα δυο συγχρόνως.
154	Σίδερο με ατμό	1993	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Στερεότυπα	Κι είχε ένα σίδερο μ' ατμό και λίγο ιδρώτα στο λαιμό Σάββατο απόγευμα στην άκρη της κουζίνας. Γυρνάει ραντίζει ένα γιακά και λέει στον άντρα ξαφνικά πως πάει κι αυτός ο μήνας.
155	Αναστασία	1993	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Ποιος καημός χωράει στα μέτρα του και μετά το γεια μαρτύριο.
156	Η δουλειά	1993	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Μην πας να δούμε αν αγαπιόμαστε να δούμε Μην πας μια μέρα στη δουλειά μην πας
157	Θέλω να σε δω	1993	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Θέλω να σε δω να ῥμαστε αγκαλιά και μία θηλιά γερή το χθες να κάνει αθάνατο.
158	Να ῥχε η νύχτα άκρη	1993	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Να ῥταν γυρισμός κάθε χωρισμός στα σκαλιά του κόσμου.
159	Ο Γάτος	1993	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Στο τενεκάκι του έρωτά μου κοίτα τι μ' αφήσατε αυτό που αξίζει σε ζητιάνο
160	Πυρκαγιά με πυρκαγιά	1993	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	θ' ανεβώ να τραγουδήσω τη φωτιά να φέρω πίσω
161	Το κάστρο	1993	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Αγάπη μου είμαστε ένοχοι αγάπη μου και λίγοι
162	Υπερωκεάνιο	1993	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	πως σαν την έρημο καυτή είν' η ψευτιά που λόγια αγάπης πάει να χτίσει.
163	Ανθρώπων έργα	1993	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Αδιόρθωτα τα μάτια κι οι καρδιέςμε κουμπιά και φερμουάρ κατεστραμμέναδυο κουβέντες μου σου πέσανε βαριέςκι αποφάσεις να ζεις χωρίς εμένα.
164	Αράχνη	1993	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΦΟΒΟΣ	Κράτα τα μάτια σου ανοιχτά γιατί του φόβου τα πλεχτά τα δείχνουν όλα στη ζωή μας γκρίζα.
165	Βράχος	1993	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Βρήκα ένα βράχο γεμάτο πεταλίδες βράχο χαμηλό

							και λέω θέλω να `χω κι εγώ λίγες ελπίδες τριγύρω απ' το μυαλό.
166	Η ευτυχία της Ευτυχίας	1993	IAMBΙΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΦΟΒΟΣ	Εγώ δεν κάνω για ζωή φοβάμαι κι υποφέρω κι αν φύγεις ξάφνου ένα πρωί δε θέλω να το ξέρω!
167	Ο Δερβίσης	1993	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΜΦΙ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Πού ζούνε οι μόνοι να ρωτήσει Αμάν και τάχα μου μας λέει κι η βλάχα μου η καρδιά.
168	Τα πιο ωραία λαϊκά	1993	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Δε γυρνάνε λέμε, πίσω ποτέ, τα καλά παιδιά σ' εκείνα τα χρόνια έρωτά μου τώρα πληγωμένη μου αητέ στάχια είμαστε στου χρόνου τ' αλώνια. Έλα μην κλαις, μη μου κλαις σε γιάτρεψα λύπες και αγάπες παλιές ανάτρεψα.
169	Αχ! Έλα κι άναψε το φως	1994	IAMBΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Αχ! Έλα κι άναψε το φως τα χρόνια να μοιράσω και μείνε στο παράθυρο να διώχνεις τα παλιά.
170	Η βάρκα	1994	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Αχ! Θα τη χάσω τη δουλίτσα μου με σένα π' αγαπώ.
171	Κοίτα κοίτα (Μη φοβηθείς τη φωτιά)	1994	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ- ΑΝΑΠ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Τόσο καιρό δεν ήξερα πόσα καρφιά χωράει Τόσο καιρό δεν ήξερα μια σταυρωμένη αγάπη
172	Παράπονο	1994	IAMBΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Βαριά βραχιόλια οι λύπες πως μ' αγαπάς δεν είπες το `χω παράπονο μάνα μου, στόμα μου κι ας πέθαινε το σώμα μου.
173	Τα σχοινιά	1994	IAMBΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Μόνο πόνο, δυο φορτία τέτοια μόνο τα πρωτεία μόνο τόσο απλά.
174	Τι να το κάνω το φιλί	1994	IAMBΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	για μένα γύρισε ο καιρός, στο στερνό φιλί στα μάτια νύχτωσε ο καημός και δεν λέει να βγει
175	Το πάθος που διώκεται	1994	IAMBΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Το πάθος που διώκεται δεν πάει να επιδιώκετε εσείς θα βγείτε λάθος. Στο βάθος το ζηλεύουμε αυτό που ρεζιλεύουμε και μάρτυράς μου ο Άθως.
176	Θάλασσα	1994	IAMBΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Θάλασσα μάνα αρμύρα μου εσύ γαλάζια μοίραγια παραμάνα στον ώμο χρυσή τον ήλιο πήραθάλασσα μνήμη

							μαύρο μου ασημίπαρ' την καρδιά μου και κάν' την νηστού ανέμου αγρίμι.
177	Μιλάω παλιά	1994	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Θα φτιάξω με χρυσό μολύβι σαν δρόμο στο μυαλό που ανοίγει μέσα από χίλιες καστανιές το πιο κρυφό μου μονοπάτι κι αφού δεν έκανα γι' απάτη θα πιάσω τέσσερις γωνιές.
178	Ό,τι κι αν γίνει	1994	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Τον άνθρωπο που τον λυγάζ και σ' αφήνει σαν άνθρωπο ετούτη η γύμνια τον ντύνει α, ρε καρδιά.
179	Οι δρόμοι	1994	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΦΟΒΟΣ	Εμείς οι δυο κι οι φόβοι ψωμί ζεστό που κόβει ένας εργάτης κάπου απέναντι όσα σου δίνω είναι έναντι σε κάποια πρέπει μου μια ζωή να χωράει στη τσέπη μου.
180	Τα σχοινιά	1994	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Μόνο πόνο, δυο φορτία τέτοια μόνο τα πρωτεία μόνο τόσο απλά.
181	Αρχόντω	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Σ' ένα μπουλούκι χρόνου δυο να παριστάνω την Αρχόντω με διαβατήριο δανεικό να ταξιδεύω για τον Πόντο
182	Εμένα με συμφέρει	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Περιβάλλον	Εμένα με συμφέρει να παίρνει η φύση εκδίκηση για της ψυχής τη μαύρη, την άσκοπη διοίκηση. Να ζούμε για να ζούμε δεν βλέπω την ουσία. Γιατί δεν είναι ευ ζην αυτό, αυτό είναι ευθανασία!
183	Τα καινούρια φτερά	1995	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Θα περάσουν τα σύννεφα δίπλα μου προχώρα, χώρα αθάνατη των γενναίων οι θάνατοι. Μοίρα δοξασμένη Μοίρα αιώνια χαραγμένη.
184	Black Forest	1995	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Βρήκα μια τρύπα στο χρόνο της μέρας σε μέγεθος βέρας Και τάισα τον εαυτό μου μακριά απ' το κυνηγητό μου
185	Άρτεμις	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Με τις δερμάτινες τις βρώμικες μου μπότες έσπασα μέσα μου και είδωλα και πόρτες να σ' αγκαλιάσω σαν το χώμα καθαρός.
186	Εντομοκτόνο	1995	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-	Με τα χέρια μας μπλεγμένα

						ΜΟΝΑΞΙΑ	στο φινάλε εξαρτημένα κι ας αστράφτει ό,τι πονά εννών να βλέπω εσένα
187	Έφυγα	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Έφυγα γιατί έπρεπε να μείνω αλλιώς. Έφυγα γιατί άνοιξε ο καημός μου ο παλιός
188	Μαγδαληνή	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Σου σβήναν νύχτα το κερί, και σου `σπαγαν το τζάμι, μα εγώ φουστάνι σου `φερα την Κυριακή κρυφά. Το σπίτι βγήκε στο σφυρί, στην αγορά το χράμι, αγάπη μου, στεφάνι μου, μ' αγκάθια πορφυρά.
189	Σελήνη	1995	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Κι είχα Δεν είχα σώμα, στο `δινα πάντα για πάντα μαζί.
190	Στα καταστήματα	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Στα πεζοδρόμια που ο κόσμος περπατά της λογικής μου το τακούνι δεν πατά στη μέση ρίξε με του δρόμου κι ας γελώ δεν έχω τίποτα δικό μου πιο δειλό.
191	To cd	1995	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΜΦΙ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	που ορκιστήκαμε αγκαλιά στην πολυθρόνα να μη χωρίσουμε κι ας τα τσουγκρίσουμε τα ποτηράκια μας στο τέλος του αιώνα.
192	Τρίτο στεφάνι	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Το πρώτο στεφάνι βαθιά πληγή το δεύτερο φτάνει σε άλλη γη το τρίτο στεφάνι μια συντροφιά που ζήσαμε αυτή είν' η ομορφιά.
193	Ανακαλύψαμε κάτι παλιό	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Ποτάμι κίτρινο σκίνο βαρύ χλωμό τριαντάφυλλο σε ξένο φράχτη ποια γνώμη του `λεγε να προχωρεί αυτός που ανάσαινε πριν γίνει στάχτη
194	Ατομική μου ενέργεια	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Ατομική μου ενέργεια κι ανάσα μου στα χείλη την πρώτη ουσία, την αρχή, σηκώστε με να δω Όχι από περιέργεια, μα δε χωράω στην ύλη

							κι ετούτη η ψεύτρα η εποχή την έχει για θεό
195	Γενικές προστακτικές	1995	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Θέλει να την περνάς λαδομπογιά τη μαυρισμένη σου καρδιά που αγάπη θέλει.
196	Εγώ μιλάω για δύναμη	1995	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ- ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Μα εγώ μιλάω για δύναμη, της ελπίδας ισοδύναμη, και γυρνάω στην αθωότητα, την παλιά μου την ταυτότητα.
197	Εδώ κοιμάμαι	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Εδώ κοιμάμαι κι όχι εκεί που θα 'ταν μάχη,πού να πάω να σε σκεφτώ, για πού να φύγω,στο μυαλό μου πώς να τρέξω, να κρυφτώ,πού να πάω να σε σκεφτώ, μ' αυτό το λιγοπου ούτε χόρτασα για να τ' ονειρευτώ.
198	Πώς περνούν οι άνθρωποι	1995	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Φώτιζε την τέχνη μου πόνε καλλιτέχνη μου ε, ζωή σε είδα.
199	Τα καντήλια	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Με μian αγάπη ανακωχή μ' ένα καινούριο γιωταχί θα τριγυρνάμε περνάμε πάντα στην πενιά να μας ακούει η γειτονιά που τραγουδάμε.
200	Τα συρτάρια	1995	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Όλο το σώμα μου πηγάδια κι όλα εδώ κάτω πεταμένα κουβάδες ξέχειλα σκοτάδια
201	Κόσμε μου `γινες πληγή	1996	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Στη συννεφιά του Γολγοθά σ' ένα σταυρό που με μεθά θα γίνει η σκέψη σου καρφί να με καρφώνει.
202	Με το φορητό τον ουρανό μου	1996	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Έχω ένα σκοπό να πω στο χρόνο όσο σ' αγαπώ σ' ελευθερώνω.
203	Νανούρισμα	1996	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Καμιά φορά με ρωτάνε οι φίλοι ακόμα αν σ' αγαπώ... Χριστέ μου, τι ρωτάνε... τι να πω;
204	Τι κι αν σ' τα πω	1996	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Ο πόνος έχει το κορμί κι ο θάνατος το σώμα κι αυτό που μοιάζει μ' αφορμή δε γράφει πάνω διαδρομή κι αντί να πας εκεί που θες στο πλάι μου είσ' ακόμα.
205	Το πάρτι	1996	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-	Νύχτα ζήτα με μπροστά της για χορό

						ΜΟΝΑΞΙΑ	γι' αγάπη κλαίω μα δεν τη συγχωρώ
206	Άγγελοι	1996	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Σαν ποτήρι ράγισε ο καιρός πες μου πώς να κρατήσω μέσα μου το φως
207	Κάποιος άλλος έγινα	1996	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Έγινα, κάποιος άλλος έγινα, γιος μεγάλος, άλλος έγινα, μες στην ίδια ζωή.
208	Νοσταλγία	1996	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Καμιά φορά με πιάνει νοσταλγία, λες μαγεία κι είχαν τα παλιά, κι όπως λέμε, πρώτα η υγεία, μα κι η μνήμη δουλειά.
209	Ο κόμπος	1996	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Εγώ είμαι κόμπος άλυτος, στα θαύματά σας παράλυτος, κρατάω τις νύχτες σε κουτί, γραβάτα έχω λυτή.
210	Ο στρατιώτης	1996	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ-ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Πάντα του ανθρώπου η μάχη, λάσπη κι ελπίδα, κι όμως φυτρώνει στάχυ στ' όνειρο που είδα, κι ας μου δώσαν για φιλί, σφουγγάρι και χολή.
211	Στον δρόμο με τα χάλκινα	1996	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Πάρε με ζωή στα χέρια σου αγκαλιά, δώσ' μου αναπνοή ν' ανέβω τα σκαλιά, πάρε με γιατί στην πλάτη έχω σταυρό, θα πεθάνω αν δε σε βρω.
212	Τα λιοντάρια	1996	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Βρε ζωή, δεν είσαι εντάξει, γι' άλλον κόσμο μ' είχες φτιάξει, σε τούτον δε θα χρειαστώ.
213	Φευγαλέο	1996	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Φευγαλέο, το παρόν σου λέω. Νικηφόρα, του καινούργιου η φόρα.
214	Εμείς οι δυο	1997	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Θα ευχαριστιόμαστε που γινόμαστε κάτι αντίθετο απ' την απάτη
215	Καθρέφτης	1997	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Σ' αγαπούσα πολύ. Πολύ. Εδώ είναι το θέμα. Πιο πολύ το ψέμα.
216	Πουλί Θαλασσινό	1997	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Τους καημούς με σένα ποιος τους γεφυρώνει.
217	Post love	1997	ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Υπάρχει ένας χρόνος στ' αλήθεια μεγάλος να ζει για τον έναν ο άλλος
218	Συνεργείο	1997	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Συνεργείο η αγάπη σου κι αν με φτιάξεις μακάρι

219	Αιγαίο	1997	ΙΑΜ-ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΑΜΦΙ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Πιασ' του πεύκου μια βελόνα να παίξει ο δίσκος πέραγα Εγώ δεν έχω μέγα ανάστημα μα από το άλφα ως το ωμέγα προσκυνώ το διάστημα
220	Διθέσιο	1997	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Α, ρε, χρόνε αλήτη π' ανθρώπους κι αγάπες σκορπάς. Μη με φέρνετε σπιτί τ' ακούς, κάπου αλλού να με πας
221	Δόξα να λες	1997	ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΦΟΒΟΣ	Αμάν ζωή, ψωμί μου ζεστό ό,τι προκόβει το κόβει γιατί κλαις ταΐζονται φόβοι.
222	Λάβα	1997	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Εγώ το φως μετάλαβα κι εκεί σε πάει η καρδιά συνήθως υπ' όψιν μου δεν τα 'λαβα του κόσμου τα χλωμά Κατάλαβα.
223	Μόνο του	1997	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Μόνο του, μόνο του το μυαλό του ανθρώπου καίγεται μόνο του κέντρο του μετώπου.
224	Μωρό	1997	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Χρόνια ερωτευμένο παραμυθιασμένο μ' ένα μυαλουδάκι γερό που όταν λέει πεθαίνω τρέχω του μαθαίνω τι θα πει μωρό μου Μπορώ
225	Πορτοκάλι	1997	ΙΑΜ-ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΑΜΦΙ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Ραντεβού, δουλειές, βιταμίνες δυνατά κορμιά σε έξι μήνες
226	Τριανταφυλλιά του κόσμου	1997	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Τριανταφυλλιά του κόσμου των ποιητών τα άμφια δώσ' μου να λειτουργούν μονάχοι οι μοναχοί και να `ναι η ευχή.
227	Μαρμαράκι	1998	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Άιντε στου σπιτιού μου την οικίαστη φτωγή την πόρτα μου Άιντε κατοικούσε η αδικίακι έτρωγε τα χόρτα μου
228	Με την καλή την έννοια	1998	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Στερεότυπα	Με την καλή την έννοια καλή κι η οικογένεια, και πιο καλή με γάμο, και πιο καλή με γάμο, μα εγώ καλέ μου Δέσποτα γουστάρω με τ' αδέσποτα, να δένω κόμπο το ντουινιά, να χτίζω και στην άμμο.

229	Τα λεφτά	1998	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Για τα λεφτά όλα γίνονται για το μοιραίο το ευρώ με το ξυστό όλοι ξύνονται μα εγώ έχω εσέ θησαυρό.
230	Το βατραχάκι κι άλλες ιστορίες	1998	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Λένε το λόφο που τ' αστέρια κοιτώ Λες κι έχει κάνει το ταϊμέντο εμετό Φτωχή μου Αθήνα στο χαλάκι σου
231	Η εποχή της αγάπης	1998	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Μα αν δε σε βρω, να μην ξεχνάς ό,τι σταυρώνεις το προσκυνάς.
232	Οριζόντια εικόνα	1998	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Δε μου λείπουν τα χάρδια μου λείπει αυτό που `χω πνιγεί για να το βρω
233	Η σκάλα τ' ουρανού	1998	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Καμιά φορά κι οι ζωντανοί στις πόρτες στέκουν ορφανοί ξεσπάει μια μπόρα μακρινή Σαβαχθανί σημαίνει.
234	Τι καλό	1998	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Στο σπίτι μου το χαμηλό και σε μια γλάστρα από πηλό να βγάζει η πίσση τέτοιον ανθό Θεοί! πώς τάχα καταφέρνει;
235	Φτάνει	1998	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Υπαρξιακά	ΦΟΒΟΣ	Αυτό το φόβο να περνάω την ζωή μου πάντοτε. Πάντα εκεί, πάντα εκεί
236	Υδράργυρος	1999	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Σαν τον υδράργυρο κύλησα κι έπεσα στη γη έτσι έσπασα μιαν αυγή
237	Εμπορεύματα	2000	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Όλες σου οι ανάγκες προμελετημένες Φάτε, πιείτε μάγκες έτοιμη ζωή.
238	Καλά Μαντάτα	2000	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Χτυπούν καμπάνες δελφίνια τρέχουνε γιορτάζουν μάνες ποια ξένα σ' έχουνε. Δάδα είναι η Ελλάδα φέγγει από μακριά.
239	Με το ίδιο βήμα θα γυρίσω	2000	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Κρύβει γκρεμούς, μ' ακούς; πάντα του έρωτα η στροφή άπιαστους σφυγμούς και καταστροφή
240	Όστρακο	2000	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Μπορεί να σπάσω απόψε το κύμα αυτό

							στα πόδια σου.
241	Παραμύθι	2000	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	βαλές εσύ μου βαλές τον καημό κέντα με, φίλα με, φίλα με, μίλα για μένα.
242	Υδρόγειες Σφαίρες	2000	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Να καθίσεις εδώνα με δεις να σε δωσαν παγκόσμιος χάρτησείν' τα χέρια σου τα δυογυμνά.
243	Ακίνδυνος	2000	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Μια νύχτα πλάνταξε στο κλάμα για όλα σκυλί που τράνταξε, ναι του κόσμου η φόλα. Πάντα υπάρχει ο κίνδυνος μα χούφτα οδύνης δεν είσαι ακίνδυνος για ό,τι δίνεις.
244	Αμάν-αμάν	2000	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	τέτοια φλόγα πώς θες να σβηστεί στον ιδρώτα προτού δικαστεί κι ωχ ζωή μου κλειστή.
245	Διαβατήριο	2000	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Θα σε ματώσω μού 'χες πει, για ν' αγαπάς το αίμα γιατί το θέλω αν δε κοπεί, δε σταματάει το ψέμα. Θα σε ματώσω μού 'χες πει, για ν' αγαπάς το χέρι που σου 'χει ανοίξει την πληγή, αλλά να βγει δεν ξέρει.
246	Κι ύστερα ήρθαν οι μέλισσες	2000	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Τα πρώτα θύματα καλέ μου που 'χα δει δεν ήταν θύματα που λένε του πολέμου ήταν τα ίδια μου τα αισθήματα γιατί τον κόσμο ρούφηξα φωτιά στο ναργιλέ μου.
247	Με την πλάτη – 2000	2000	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Έλα ασήμωσε και χόρεψε ποιος χειμώνας τ' απαγόρεψε δες η ανάσα μου συνόρεψε μ' ότι αξίζει στη ζωή.
248	Πεταλούδα της φωτιάς	2000	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Σκοτάδι ανάβει, κυλάει η ζωή μου στάλα στάλα, η νύχτα σκάβει, την πιο βαθιά της την πληγή, δώσε μου την αχυρένια μου τη μάλα, να παίζω απ' έξω, με τον ίσκιο μου στη γη.
249	Στεριές	2000	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Τα τραγούδια είναι στεριές σαν ξαστεριές για ναυαγούς μίλια θα 'κανα κι οργιές ζήσε ό,τι θες και θα τ' ακούς.
250	Στην άκρη ενός φιλιού	2000	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Χρυσόμυγα δεμένη η ψυχή στο σώμα που αγαπάς, καρδιά μου πάψε κι εσύ πάντα μισή να χτυπάς.
251	Η ώρα	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ-	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ -	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Πες μου τώρα

			ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ			σε ποια άλλη χώρα θα ήθελες να περπατάς θες Ευρώπη, Ασία ανθρωποθυσία είναι η κάρτα που χτυπάς
252	Κάτω απ' την Ακρόπολη	2001	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Λες, η ζωή, οι δουλειές, τα παιδιά, φωνές, το φως. Λες, φεγγαράκι, αυλές κι ο καημός που κλαις κρυφός. Λες, τι είν' αυτά που λες, θα μας βρουν χαρές θα δεις. Λες, Λαϊκά σειρές να μας τύχαινε να δεις.
253	Ο Σουλτάνος της Βαβυλώνας και η γυναίκα	2001	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΜΦΙ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Για το φτωχούλη θα πω δυο λόγια απ' την ΑσίζηΠου πήγε πέρα στην Βαβυλώνας το μετερίζιΓια να κηρύξει την ανθρωπιά την καλοσύνηΜα του περάσανε χαλκά οι Σαρακήνοι
254	Πυρόσβεση	2001	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Κοινωνικά	Περιβάλλον	Τα βουνά ταπεινωμένα στη φωτιά παραδομένα μαρτυρούν τη σκευωρία μιας απόσβεσης.
255	Απ' τα κουμπάκια ανάμεσα	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Αργά, η αγάπη τρυπώνει λαβώνει σαν σπαθί γοργά κυλάει στο βλέμμα στο αίμα στο φιλί
256	Βλέφαρό μου	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Βλέφαρό μου σκαλιστό αχ! τυχερό μου μη χαράξεις άστρο της αυγής μη μου τρομάξεις.
257	Ναι θα πω	2001	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Ναι θα πω στους άλλους είπα όχι Ναι θα πω αφού η καρδιά μου το `χει Ν' αγαπώ, μπορεί να το `χει κι η ψυχή.
258	Σε παραλίες κι αμμουδιές	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Κι αυτό το δηλητήριο, που μου `δωσε η καρδιά σου, κι αυτό για την υγεία σου θα το πω.
259	Σήμερα δεν ήθελα πολλά	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Όσο εσένα θ' ανασαίνω Πάλι θα `χω εδώ δεμένο Το πιθανό, φυλακισμένο Να μου φτερουγά.
260	Τρελός για σένα	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	κι αν όλα μου τα υπάρχοντα νερό τα καταπιεί η τρέλα μου είσαι συ η τρέλα μου είσαι συ.
261	Τζίντα (Κι εμείς στα σύννεφα)	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Μια στροφή κι άλλη μια και στο βάθος βαμμένα

							σύννεφα και να ξεσπούσε βροχή να πει η ψυχή ασημένια.
262	Στην ουρά τ' ουρανού	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Ανασαινω βαθιά, στη ζωή, στη γροθιά, ένας άνθρωπος είναι δικός μου.
263	Αι Γιάννης	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	Περιβάλλον	Τετάρτη άνοιξε ο καιρός, σκουπίδια γύρω μου σορός
264	Η σιωπή	2001	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΝΑΠ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Μετά από μήνες γυρνάς ξανά παλιές σειρήνες ηχούν φτηνά Η σιωπή του λόγου η ντροπή γι' αλήθεια πεινά.
265	Οπωσδήποτε παράθυρο	2001	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Ίσως να 'φτασε η ώρα, ίσως να 'ρθε η στιγμή να φυλάξω από την Πανδώρα την ελπίδα στο κουτί.
266	Στο πάρκο	2001	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ- ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Καμιά φορά ο ίσκιος μας είναι τ' ανάστημα μας κι άλλες φορές πολύ μικρός για το κατόντημα μας.
267	Τρόμαξα	2001	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΦΟΒΟΣ	Μ' έχει τρομάξει τόση ανάγκη να ρυθμίζω με τις κουβέντες μου του τέλους τη ροή
268	Η μπλούζα	2001	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Στέγνωσε που θα πάει αυτή η δουλειά είπε η καρδιά μου στο μυαλό Και ένωσε τα μανίκια τα φαρδιά όπως τα δέναν σε τρελό
269	Αλάνα	2004	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Κι αν μου δείχνουν τον κόσμο σε ταινία, με τον τρόπο μου κοιτάω την κοινωνία. Κι όπως βλέπω τα στημένα γύρω πλάνα, βλέπω αυτόματα και πού 'ναι η μηχανή.
270	Ανεμιστήρας	2004	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Έτσι έμαθα από σένα να μετράω τις εποχές, πότε οι δυο λες κι είμαστε ένα πότε μπράτσα στις βροχές, έτσι έμαθα από σένα...
271	Γυάλινη καρδιά	2004	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Τ' άπιστευτο σημάδεψα πώς μου 'φυγε απ' τα χέρια ο έρωτάς μου.
272	Να λέει τ' όνομά σου	2004	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Ελάτε απόψε όλοι να πούμε μ'ένα στόμα τ' αλφάβητο του έρωτα που μας παιδεύει ακόμα.
273	Σκάλα	2004	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ- ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Ο χωρισμός είναι σκάλα που τα παιδιά τα μεγάλα

							σκυφτά ανεβαίνουνε
274	Στα χέρια της βραδιάς	2004	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Εσύ κι εγώ ολόκληρη η ζωή Εσύ κι εγώ στην ίδια αναπνοή
275	Φλόγα	2004	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Μας είδαν να χορεύουμε περαστικά έναν μπάλο σε πανηγύρι σε νησί μπορούσαμε εγώ κι εσύ. Μην κλαις για τίποτα άλλο.
276	Το λουλούδι	2004	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Θα φιλιόσουνε στην τρέλα δίχως στάλα λογική να ξεσπούσε ότι ξεσπάει κι ίσως νά `σουνα εκεί.
277	Μεσοτοιχία	2004	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Τι μου λες καρδιά μου, τι με μολύβι και χαρτί τι μου λες καρδιά μου, τι Η ζωή είναι γιορτή.
278	Υπάρχουνε δρόμοι	2004	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Το συζητάμε, νάρκισσος θα `μαι ήρεμο αγάπης νερό.
279	Φλου φωτογραφίες	2004	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Κι ένα δάκρυ μου που τρέχει πιο μπροστά από τ' άλλο κι η καρδιά μου που αντέχει το μεγάλο
280	Η οδός	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Μια άγνωστη οδός τι να `κανε κι αυτή, κοιτάει να επιβιώσει με τ' αυτί, την ξέχασε ο λαός την αιτιατική, πανεύκολη οδός η Αττική.
281	Άλλη αγάπη	2005	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Άλλη αγάπη γύρευες εσύ, πώς να σ' αγαπήσουνε οι άλλοι κι είπες με τ' αγκάθια στο κεφάλι κάποια μου Δευτέρα ήταν Μεγάλη και το πατρικό μου θαλασσί.
282	Άτυχος	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Τα λόγια τα μισότρελα που σ' άκουσα να λες σ' εκείνου που αγαπάς τις αγκαλιές ενίκησαν ολότελα τα λόγια τα μισότρελα δεν σ' άκουσα καρδιά μου τι μου λες.
283	Βαρύ το βήμα μου	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Σπρώξε με μούρα, σπρώξε με στα μάγια της κι απόψε. Στην αγκαλιά της σπρώξε με, σε μάτια καστανά.
284	Η γλάστρα	2005	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Κι όλα αυτά που αντί για χώματην καρδιά μου έβαλα,δεν στο πίστευα το στόμα,στα φιλιά σου αμφέβαλα.
285	Η πρώτη μας φορά	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ	Πετάνε χαμηλά της πόλης τα πουλιά προτού φανεί η σταλιά, πριν πέσει η μπόρα

						ΕΡΩΤΑΣ	μας βρήκαν αγκαλιά τα πρώτα μας φιλιά μα ανοίγουν τα φτερά και πάνε τώρα
286	Λάμπα θυέλλης	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Μ' αρέσουν κάτι κύματα που σήκωσαν τα αισθήματα σε μια κουβέντα, μια χειρονομία.
287	Μη φεύγεις	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Μη φεύγεις, μη φύγεις τον έρωτά σου ανάποδα φορώ μη φεύγεις, μη πνίγεις τα θαύματα σε μια γουλιά νερό
288	Ποιος αντέχει απόψε μόνος	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Ένα τραπέζι, μια καρέκλα κι ένα χέρι, που την κατέβασε ως τον Άδη τη γουλιά την πεθαμένη του καρδιά να συνεφέρει, να της χαϊδέψει όπως τότε τα μαλλιά. Προχτές Αιγάλεω, απόψε Περιστερί.
289	Το ξύλο	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	στη φωτιά σου μ' έκαψες και την πόρτα τι μου κλείνεις κυπαρίσι μ' έθαψες με πληγώνεις και με κρίνεις
290	Τα μάτια σου	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Τα μάτια σου με κάνανε να θέλω το βλέμμα, το βαθύ, το αναρχικό. Στον κόσμο θα πετούσα ένα φουρνέλο στην τρέλα μου να κάνω ψυχικό.
291	Διαμάντια	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Γυρνάς το κλειδί βιαστικά σαν κάποιος που αγαπά μυστικά Ο ένας στ' άλλο κορμί μια μικρή, μια ώρα εκδρομή.
292	Είχα μια βάρκα	2005	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Καινούριο πάτωμα ζωή σου σχηματίζω για να χορεύεις σαν φτερό να φχαριστιέμαι, να απορώ τον πόνο άγκυρα, αρόδο να βυθίζω.
293	Ελπίδα	2005	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ- ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΦΟΒΟΣ	Τρέμει ανήμπορη απ' το φόβο η καρδιά πόννοι γέννας δε γεννήσαν παιδιά χώμα εύφορο, σοδειά νηστικά, μισή, βόηθα μας εσύ.
294	Ζωγράφισε	2005	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Μ' αρέσει που ήρθα στην ζωή κι εγώ να πούμε. Μα έξαφνα, έξαφνα λυπούμαι.
295	Η βαλίτσα	2005	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	έχει μέσα, τη χαρά μου έτοιμη από καιρό αγαπώ τα καθαρά μου να τα ζήσω δεν μπορώ...
296	Το αναπτηράκι	2005	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Είχα έναν αναπτήρα και μου άδειασε χθες κρατούσα χαρακτήρα, τώρα βράδιασε.
297	Ο Αχιλλέας αστροναύτης	2006	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Κυριακή στην εκκλησία "Τι είναι ρε λογοκρισία;"

							" Άμα ακούσεις Θεοδωράκη μπάνιεις φυλακή".
298	Η κόλαση	2007	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Να δεις όταν πεθάνουμεθα πούμε «Ρε, πού φτάνουμε;Εδώ έχει τζάμπα θέρμανσηκι όλοι οι γνωστοί αράδακι ένας αρχάγγελος ψηλόςθα λέει στο κάθε απολωλός«Εσείς αγιάσατε εντελώςπου ζείτε στην Ελλάδα»
299	Ομόνοια	2007	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Κι αν είσαι πρόσφυγας εγώ που είμαι Έλληνας το ξέρω τ' όνομα του ξένου εγώ καλά του λαού η ψυχή με τραγούδια και με ποιήματα όνειρα υφαίνει μα τα πεθαίνει σφαίρα η φτώχεια πιόνια αρχηγοί
300	Τώρα οι μηχανές	2007	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Άνθρωποι, άνθρωποι μιλούν σα λεπτοδείκτες πλάι στην ώρα ανακυκλώνοντας μια δύση παλιά γυρνούν απ' τη δουλειά τους.
301	Κουτς κουτς	2007	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Κουτς, κουτς, κουτς δε θέλει ο νους πολλά Κουτς, κουτς, κουτς δυο χείλη να τα φιλά.
302	Querer	2007	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Να κλαις να ζητάς να σωθείς με φωτιά να ενωθείς κι απ' το είναι να φτάνει ο λυγμός ως τα χείλια.
303	Βάσανο	2007	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΜΦΙ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Βάσανο να 'σαι νηστικός μα εξίσου βασανιστικός ο έρωτας που λείπει.
304	Κόκκινο τρένο	2007	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	δε γυρνάει ο χρόνος για μας μη μου κλαις γιατί υποφέρω μη μου κλαις, μη μ' αγαπάς
305	Μάγος έρωτας	2007	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ- ΑΝΑΠ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Κοίταζες με τόση αρχοντιά μες τα μάτια τ' άπειρο κι έπειτα με βιάση καμιά έσπαγες στην ερημιά.
306	Με τα μάτια της ευτυχίας	2007	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	μια τα ναι και μια τα όχι, μια του έρωτα τ' αφιόνι με το πρώτο πρωτοβρόχι ένα χέρι μας γρατώνει.
307	Μια γουλιά καφές	2007	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Γύρνα με όπου θες και συγχωράμε που ως χθες άντεχες τα πρέπει μου.
308	Πάει, πάει	2007	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΛΙΑΣ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Μα, πάει, πού πάει του έρωτα τα γράμματα κι η μέρα

							που με φόρτωσε με πίκρα παντού χτυπάει
309	Πλάι στο νερό	2007	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	δεν είμαι της καρδιάς του η ντάμα γιορτάζουν τα φιλιά του στη γεύση απ' το δικό μου το κλάμα
310	Το ούζο	2007	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Να' φευγε όλη η κοινωνία με ταξιά, με λεωφορεία να μας σκέπαζε απόψε σκέτος ουρανός.
311	Το μηδέν, το ένα	2007	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	κι είσαι θάλασσα για ταξιδεμένους ήχους στ' ανοιχτά.
312	Στερεότυπα	2007	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Πάρε εσύ τα χάρδια τα γυμνά σκοτάδια τα πρωτότυπα κι άσε εδώ για μένα κάτι στοιχειωμένα σ' αγαπώ, σ' αγαπώ, σ' αγαπώ καρδιά μου
313	Addio, addio amore (Amara terra mia)	2007	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Μυωπικά γυαλιά βλέπουν το μέλλονκουκουλωμένα αυτιά, μύτη και στόμααντίο, αντίο αγάπηφύγε μακριάκάποια κρυμμένη αλήθειαιμας τρώει ακόμα.
314	Δεν ξέρω τι μου γίνεται	2007	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Δεν ξέρω τι μου γίνεται μα μέσα μου όλο χύνεται του πόνου το ποτάμι ζωή με τις αιτίες σου κορμί τις επαπειρίες σου ενέχυρο με κρέμασες στου χρόνου το πλοκάμι.
315	Η μάσκα	2007	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΦΟΒΟΣ	Τα μάτια είναι παράθυρα στου φόβου το ταξίδι κοιτάζουν πίσω και μπροστά αυτό που ξέρουν ήδη πέταξε τη μάσκα πια άκου κι εμένα που χρόνια ζούσα στη σκιά με μάτια τρομαγμένα.
316	Σπινθήρας	2007	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Εγώ είμαι αυτός που πονάει σαν το όνειρο γεννάει
317	Τα μεγάλα μου τα λάθη	2007	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Τα μεγάλα μου τα λάθη θέλω ο κόσμος να τα μάθει γιατί χάνω τα νερά μου

							μακριά απ' τα όνειρά μου.
318	Το ρόδο της Ανατολής	2007	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Για τ' όνειρο και ποιος ζωή δε δίνει για μια στιγμή είσαι αθάνατος και σβήνει.
319	Κυρά Φροσύνη	2008	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Ο έρωτας κι ο άνθρωπος θεριά είναι δε σαστίζουν Καλέ κυρά στο τέλος κάποιος χάνεται βαθιά νερά.
320	Να μ' αγαπάς	2008	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΜΦΙ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Δεν ειν' ο κόσμος ιδανικός, για το ταξίδι είναι δανεικός Για να 'χει όνειρα να κάνει ο ενικός.
321	Φουρτούνα στο πλυντήριο	2008	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Κι ένα κόκκινο κρασί θα συνοδέψει την απόφαση να μείνουμε αγκαλιά
322	Τραγούδι μου	2008	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Τραγούδι μου όμορφο Κρυμμένη φωτιά Σαρακηνή λαβωματιά Λαιμών ανθός στην ξενιτιά.
323	Στο παλάτι της καρδιάς σου	2008	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Πού βρεθήκαν τόσα αγάθια τόση μοναξιά στους ώμους κι είπα ό,τι υπάρχει ωραίο στην αγάπη μόνο ζει.
324	Τα σπίτια	2008	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Τα σπίτια φυτρώνουν και αυτά σαν τα λουλούδια. Μαραίνονται και αυτά με τα χρόνια, σαν τα λουλούδια.
325	Το κουπί	2009	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Απάνω που σ' αγάπησα μου γύρισες τα φύλλα, γιατί, σ' ετούτη τη ζωή εγώ πηγαίνω με κουπί κι άλλοι με δέκα μίλια
326	Ελευθερία	2010	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Τώρα που οι πόλεις δε σηκώνουν άλλα αγάλματα Τώρα που οι μήνες είναι τόσο στριμωγμένοι Τώρα ποιανού η ελευθερία κάνει άλματα Σαν βγούνε οι άλλοι σπίτι εκείνος μένει
327	Ω! Κιτάρε	2010	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Και δουλειά μου `κόψαν και μισθό, Τρόικα και Δου Νου Του, τραλαλά, εγώ θα επωμισθώ τις λαδιές του δυνατού.
328	Έβαζα Χ	2010	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Στη ραγισμένη σου αγκαλιά καρδιά μου αιχμάλωτη παλιά είναι η φωτιά σου μια σταλιά για τόσα χρόνια.
329	Η πεταλούδα	2010	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Μια φορά έτσι όπως γίνεται στ' αλήθεια ομορφιά βρήκε η καρδιά μου εδώ

							κι αν της πεις πες σ' αγαπώ από συνήθεια μην το πεις, κλάμα αρχινάει γερό.
330	Μ' ένα φιλί	2010	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Αυτοί οι παλμοί αυτό το φως είναι ό,τι ξέρω, είναι ο Θεός κυματισμός ωκεανού σε μια ριπή.
331	Ο μάντης	2010	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Πρώτα να φτάσει το φιλί χωρίς τα δάκρυά του να πει η καρδιά μου σαν πουλί και πάλι μακριά του.
332	Στείλε μήνυμα	2010	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Στείλε μήνυμα φως μου πούλια μου να βγω στο παράθυρο και να σε δω για αστέρι
333	Ως το τέλος του έρωτα	2010	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Χόρεψε με τώρα ως τα παιδιά που αδημονούν Μέσα απ' την αγάπη μας στον κόσμο να φανούν.
334	Έμαθε η καρδιά	2010	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Κι έμαθε η καρδιά το φως ν' ανάβει το δικό της φως στις συννεφιές κι είτε μια βραδιά δεν είναι σκλάβοι κανενός μας φως μου οι ομορφιές.
335	Καλά περνάω	2010	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Ας είναι ό,τι ώρα να ναι κι αυτά τα λίγα που πονάνε μου λένε δώσαμε αγώνα κι εγώ καλά περνάω γλυκιά μου εικόνα.
336	Των αστεριών οι σκόνες - 2010	2010	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Και από όλα που 'χω νιώσει και αμέθυστα πληρώσει. Μ' αρέσει η αλήθεια η τόση, να 'μαι 'δω
337	Τώρα λέει η καρδιά	2010	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Μην ψάχνεις γι' άλλη φόρα με την καρδιά προχώρα η λογική μανίκι, το μόνο που σου ανήκει
338	Κάθε στιγμή να ζεις του κόσμου	2010	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Εμένα ρώτα με, που είδα τι θέμα μου 'βαλε ο Θεός μου να γράφω χρόνια στη σελίδα «κάθε στιγμή να ζεις του Κόσμου».
339	Γεια	2011	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	γεια με μολύβι υπογράψω, τι χρειάζομαι γράψω η καρδιά να μην είναι βαριά
340	Όπως μπαίνει κανείς στη θάλασσα	2011	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Το σώμα που 'ναι από νερό, από νερό και χύμα ενός Θεού το φανερό το τυραννάει ακόμα.

341	Το `χω	2011	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Το `χω Είχα όνειρα λόχο σ' ερημιές πολυβόλα μάτια ονειροπόλα και τρέχαμε
342	Να `σαι ήλιος και φεγγάρι	2012	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Τ' όνομά σου να μου λέει Κάθε η ώρα η καρδιά μου σαν τρελή.
343	Αν δε σε βρουν χαράματα	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΣΙΑ	Μια νύχτα που μεγάλωσα στιχάκι μου σε μάλωσα σ' έφτιαξα, σε φόρεσα, γιατί είσαι ότι μπόρεσα να κλέψω απ' την αγάπη.
344	Όλα είναι αγάπη	2013	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Όλα είναι αγάπη κι ότι μοιάζει λύπη θα `ναι που νομίζω ότι εκείνη λείπει.
345	Πού σε πήγε	2013	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΣΤΑΥΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΣΙΑ	Πώς σε πλήγωναν τα φώτα τα χαμηλωμένα δες τα μάτια μου και ρώτα πού σε πήγε η νύχτα πρώτα πριν να `ρθεις σε μένα.
346	Θέλουμε πολλά	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Κατέβηκαν βαθιά τα παντελόνια, σακίδια με λουριά στο κάθε μας πλευρό οι γλάστρες μόνο βγαίνουν στα μπαλκόνια το φτύνει κι ο ζητιάνος το ευρώ.
347	Ο κόσμος	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Γυναίκες, άντρες βιαστικοί κατάκοποι περαστικοί μασάνε, ρίχνουνε σκουπίδια τα νέα, χρόνια είναι ίδια, τα νέα όλα είναι ίδια.
348	Πανδρόσου	2013	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	Βαρέθηκα τη φούμα να με παρηγορεί τις σκέψεις μου, τη σούμα και ποιους κατηγορεί τις νικητήριες κόρνες, τους καλοθελητές της εξουσίας τις πόρνες και τους αναλυτές.
349	Σάμπα από σπίτι	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Τι νομοσχέδια είν' αυτά Να μας ψεκάσουνε κλεφτά Κάτι μυστήρια αεροπλάνα
350	Τα φτερά	2013	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Σάμπως να είναι πουλημένη σε δαιμόνους, θα σπαράξει και θα πλέει μες στα σκοτάδια και ίσκιος θα είναι μέσα σ' άδεια, μες στην άβυσσο μια βάρκα.
351	Στουρνάρα	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ-	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	ΣΥΓΧΡΟΝΗ	Αχ και να `χα τα προβλήματα λυμένα

			ΤΡΟΧΑΪΚΟ			ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ	κι όλα εκείνα που φορτώθηκαν σε μένα ο ταλαίπωρος ο νους θα είχε ειρήνη. Γεια σου δήμαρχε και πόλη μου καμίνι.
352	Άρης	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Εύκολα μελαγχολώ και κάνω σχέδια λουλουδιών με το στυλό λουλουδιών με το στυλό
353	Βακτριανή	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	όταν με ρωτήσανε τι ήθελα να γίνω τώρα λέω άνθρωπος και θα επιμείνω.
354	Βρέχει	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Βρέχει και μ' έχει από κάτω ο καιρός κι είναι κοντά μισή ζωή, και κάτι χρόνια
355	Ο εαυτός	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Εγώ έχω αυτόν κι αυτός εμένα τι ανακούφιση κι αυτή συναντηθήκαμε.
356	Στην Ακρόπολη	2013	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Γιατί είναι ζάλη η ζωή, είναι χορός Και πεντοζάλη την χορεύει ο Τολμηρός
357	Το αίνιγμά του ο άνθρωπος	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	εγώ καρδιά που σου 'λεγαθ' ανέβουμε βουνά.
358	Το μπλοκ	2013	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Μια μου λέει "εντάξει, μείνε" μια με διώχνει αλύπητα πού να ξέρω εγώ ποιος είμαι κάτι μπλοκ ατρύπητα
359	Το σπίτι μου	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Να ξέρεις δεν κοιμόμουν ολόκληρο το βράδυ λαχτάρα κι ερχόμουν κι ανάσαινα σκοτάδι.
360	Το ταξί μου	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ - ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΣΩΤΗΡΙΑ	Εγώ είμαι η αλήθεια μου ο δρόμος κι η ύπαρξή μου Στα δύσκολα ταξίδια μου εγώ είμαι το ταξί μου.
361	Χειρολαβές	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Χειρολαβές κρατάς σφικτά με κόπο ανασαίνεις
362	Χιλιάδες δρόμοι	2013	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΥΣΚΟΛΗ ΖΩΗ	Σχέσεις, παράθυρα, ερείπια κάτι γ' ανάπτυξη είπανε ήπια και για απολύσεις.
363	Η κίνηση	2014	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Με τι καρδιά τον χάρτη έσκισα και σε έχασα; Θέλω ένα πρωί σ' έναν καθρέφτη να χωρέσουν δυο εαυτοί.
364	Γράψε ουρανόσ Μελίνα	2014	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ- ΑΝΑΠ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Άκουσα το Θησείο κι η Ακρόπολη να συζητούν,

							έχουμε πια μουσείο τα Ελγίεια πίσω να 'ρθούν.
365	Κράτα με εδώ	2016	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Όποια κι αν παίζει μουσική, σε θυμάμαι μου λείπεις κι όταν είσαι εκεί που κοιμάμαι.
366	Ό,τι ανέβασε η καρδιά	2016	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Θα τραγουδάμε ό,τι ανέβασε η καρδιά κι ό,τι αληθινά μας κάνει λιώμα εμείς, παιδί μου, πάντα θα' χουμε δουλειά τα φιλιά στο στόμα.
367	Αδύνατον	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Να χωρίσουμε εμείς δεν είναι λύση πριν αλέκτωρ η καρδιά θα 'χει λαλήσει. Θα με ψάχνεις, θα σε ψάχνω στα χαμένα τι σου έκανα, δεν ζω χωρίς εσένα.
368	Αν είναι η αγάπη σύνορο	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΟΠΛΕΚΤΗ - ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Αν είναι η αγάπη σύνορο το ναι και τ' όχι τσίνορο, παράθυρο που ανοίγει. Όσο έχει φως θα το κοιτώ κι είτε ανοιγμένο είτε γυρτό θα μ' ομορφάνει την ψυχή μέχρι κι αυτή να φύγει.
369	Άννα	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Έχω μια κιθάρα φορτωμένη από την άγρια τη δύση σκοτισμένη την έχω όπου κι αν βρεθώ μαζί μωρό μου είσαι τ' αστέρι της αυγής το σύνορο μου.
370	Απ' έξω μη μ' αφήνεις	2017	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Θα πάρω το σοκάκι ν' ακούς τα βήματα μου δεν έχω άλλο συνήγορο στην αθωότητα μου.
371	Δάκρυ που πονά	2017	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Τώρα μ' ένα γέλιο σου ανασαίνω βλέπω θάλασσες βουνά δεν σε νιώθω ξένο κόσμω πουθενά.
372	Είσαι το αστέρι μου	2017	ΔΑΚΤ-ΙΑΜ-ΑΜΦΙ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ- ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Η βόλτα μας η χθεσινήπου νιώθω ακόμα ζωντανή μ' απογειώνει.Είσαι τ' αστέρι μουπου πήγα και ζωγράφισα στο χέρι μου.
373	Έρωτας αγκάθι	2017	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Είν' ο έρωτας αγκάθι που το δάχτυλο τρυπά μα στάλα αίμα που σου βάφει και το πριν και το μετά.
374	Κάτι θάλασσες	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Στα μαύρα τα όνειρά μου όλο βάφεις σε ξέρω από παλιά πληρώνω μια ζωή ότι υπογράφεις για δυο φιλιά δεν έβγαλα μιλιά.
375	Κοίτα με	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ-	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-	Κατεβαίνουμε, κοίτα με

			ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ			ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	δεν ξέρω πως να ξεκολλήσω το βλέμμα μου. Αμπελόκηποι, Σύνταγμα κι ένας Θεός ξέρει ποιο θα `ναι το τέρμα μου.
376	Σαϊτιά	2017	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Θα παραγγείλω εγώ την βέρα σου κι ας μη με θέλει ο πατέρας σου. Εμάς κρυφές χαρές μας δένουν είσαι απ' τα όνειρά που βγαίνουν.
377	Σε ποιον να πω το σ' αγαπώ	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Μέρες δεν πήγα πουθενά, γύρευα εδώ στα σκοτεινά τα μάτια σου Κι όπως δεν ξέσπαγε η βροχή, άκουγα τα κομμάτια σου.
378	Σεισμός	2017	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ-ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Όταν γίνεται σεισμός ψάχνουμε γι' ανοίγματα μα σαν έρθει χωρισμός στην καρδιά είν' τα ρήγματα.
379	Στον έβδομο	2017	ΤΡΟΧ-ΑΜΦΙ-ΙΑΜ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Όσα έχω να σου δώσω μακριά σου πριν νυχτώσω, τα' χω κρύψει από τον κόσμο σαν παιδί.
380	Χορεύαμε τα λόγια	2017	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ-ΑΜΦΙΒΡΑΧΥΣ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Σε κοιτάζα και το `πινα το πιο βαθύ μας μυστικό μ' ένα λικέρ προχώραγες με βήμα αργό.
381	Έθνος μου εξαίρετο	2017	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Τελικά δικτατορία είν' τα δάνεια τα θηρία κι η Ευρώπη πάει πάσο σφάξε με αγά ν' αγιάσω.
382	Πίνακες	2017	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Κάτω από την ασφαλτο είναι χώμα και κρυμμένοι εκεί σπόροι χιλιάδες όλοι βυθισμένοι λένε ακόμα να `ρθει ετούτη η Άνοιξη ραγιάδες.
383	Στην ομίχλη των καιρών	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Κοινωνικά	Πολιτική ζωή	Σου φτάνει ένα ερείπιο κι αίμα σ' ένα νήπιο για τ' άδικο του κόσμου.
384	Η νύχτα είναι δίπλα σου	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Εγώ σε ξέρω σε θυμάμαι δεν κοιμάσαι, δεν κοιμάμαι, θα ξημερώσει άντε γεια σου κι άλλη ζωή είναι μπροστά σου.
385	Ήθελα να φύγω	2017	ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Ήθελα να φύγω κι είμαι εδώ κοντά σου κάπως έτσι θα `φευγες κι εσύ. Κι έγινε ταξίδι μου το κάθε γεια σου

							θα σε δω στις δέκα και μισή.
386	Καμιά φορά	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Υπαρξιακά	ΜΟΝΑΞΙΑ	Καμιά φορά τα δάκρυα χωρίς να θέλεις βγαίνουνε. Καμιά φορά τα λόγια σου βαθιά σαν άγκυρες πηγαίνουνε.
387	Να ῥχεται η άνοιξη	2017	ΔΑΚΤΥΛΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Πάντα η πρύμνη θα βλέπει τ' απόνεραμα η πλώρη θα λέει πάντα πάμε.
388	Παντού	2017	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΑΝΑΠ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Εκεί λουπόν, καρδιά μου, εκεί στη χώρα της φωτιάς χωρίς τιμόνι θα σε πάει ότι αγαπάς.
389	Ρώτα να σου πουν τα χιόνια	2017	ΤΡΟΧΑΪΚΟ-ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Η καρδιά μου έχει μάθει άριστο κυνήγι για του θηρευτή το βήμα άγρυπνο τ' αυτί.
390	Τα όνειρα του καθενός	2017	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Κι όμως όλα όσα νικήσαν κι όσα άλλα γίναν σκόνη κι όσα μια βραδιά κρατήσαν το τραγούδι τα σηκώνει.
391	Η Βόλτα	2018	ΤΡΟΧ-ΔΑΚΤ-ΙΑΜ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ-ΕΦΗΒΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ	Ελα να πάμε απόψε βόλτα, χωρίς πυξίδα, στα χαμένα, γέμισε ο κόσμος γεγονότα, μα εγώ σκεφτόμουν, μόνο εσένα.
392	Αλυσίδα	2019	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Μη με σπρώχνεις δέσποινα μου στο γκρεμό, στο πουθενά γιατί έχω στην καρδιά μου χίλια βάσανα βουνά.
393	Ο έρωτας γυμνός	2019	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Τόσα καλοκαίρια, τόσο θαλασσί μα για μένα ο ήλιος θα 'σαι εσύ πάντα εσύ
394	Όλα ένα	2019	ΙΑΜΒΙΚΟ-ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Βουτάω στα βάθη κι ανεβαίνω μαζί σου όλα απ' την αρχή μπορώ κι εμένα τελικά να συγχωρώ.
395	Τα δευτερόλεπτα	2019	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ-ΜΟΝΑΞΙΑ	Χαμένος μόνος γυρισμός σ' ένα μεγάλο στίτι μα δεν υπάρχει ποταμός με μια μονάχα κοίτη.
396	Αγάπη της καρδιάς μου	2020	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Αγάπη της καρδιάς μου, αγάπη μόνη, ποιο «ναι» σου είπε η ζωή μου όταν σε είδα, το ναι που λέει εκείνος που ζυγώνει, το ναι που δεν κρατάει σπαθί κι ασπίδα μα δένει την καρδιά του μ' αλυσίδα.
397	Η κρήνη των ευχών	2020	ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Δεν είχα δει πώς ανάβει η φωτιά από μια ματιά μόνο στα χαρτιά μα σ' αγαπώ και μ' αρέσει η πλοκή να 'μαι πάντα εκεί, να 'μαι η μουσική.

398	Καρδιά κοίτα	2020	ΤΡΟΧΑΪΚΟ- ΑΝΑΠΑΙΣΤΙΚΟ	ΖΕΥΓΑΡΩΤΗ- ΠΛΕΚΤΗ	Ερωτικά	ΚΑΗΜΟΣ- ΜΟΝΑΞΙΑ	Καρδιά κοιτά να κοπείς ξανά στα δυο βαθιά σε άβυσσο σιωπής ναυαγώ γιατί σβήνουν όλα εκεί που δεν με πας γιατί δεν σου 'μαθε κανείς ν' αγαπάς.
399	Πόσο	2020	ΙΑΜΒΙΚΟ- ΤΡΟΧΑΪΚΟ	ΑΝΑΚΑΤΗ	Ερωτικά	ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ "ΑΓΑΠΗ"	Πόσο η καρδιά μου μάθε, πόσο σ' αγαπάει ποτέ δεν στο 'πα δεν σου το 'πα κι όπου πάει. Μόνο η θάλασσα κι η μουσική λένε λόγια στον έρωτα.
400	Traveller	2020	ΙΑΜΒΙΚΟ	ΑΠΟΥΣΙΑ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ	Υπαρξιακά	ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΖΩΗΣ	Στ' άγνωστο που δυναμώνει σαν άνεμος μια ελπίδα μόνη στεριά κάποτε να δει.